

**A NYÍREGYHÁZI
JÓKAI MÓR REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLA
ÉS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

033400

**Nyíregyháza
2024.szeptember 1.**

Tartalom

I. BEVEZETŐ	6
1. <i>Az intézmény bemutatása</i>	7
1.1. <i>Az iskola története</i>	7
1.2. <i>Az óvoda története</i>	9
ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM	12
2. <i>Pedagógiai programunk szellemisége</i>	12
2.1. <i>Gyermekkép</i>	12
2.2. <i>Óvodakép</i>	12
2.3. <i>Óvodai nevelésünk alapelvei</i>	13
2.4. <i>Óvodai nevelésünk célja</i>	13
2.5. <i>Keresztyén szellemű nevelés</i>	14
2.6. <i>Elvárás munkatársainkkal szemben</i>	15
2.7. <i>Kíváncsi a szülőkkel szemben</i>	16
3. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK, AMELYEK BIZTOSÍTJÁK A GYERMEK SZEMÉLYISÉGÉNEK FEJLŐDÉSÉT, KÖZÖSSÉGI ÉLETRE TÖRTÉNŐ FELKÉSZÍTÉSÉT A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK FEJLESZTÉST, FEJLŐDÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSÉT, AMELLYEL MINDEN GYERMEK ELJUT AZ ISKOLAKEZDÉSHEZ SZÜKSÉGES ÉRTELMI, LELKI, SZOCIÁLIS FEJLETTSÉGHEZ	16
3.1. <i>Az óvodai nevelés általános feladatai</i>	16
3.2. <i>Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása</i>	25
4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	26
4.1. <i>Személyi feltételek</i>	26
4.2. <i>Tárgyi feltételek</i>	27
4.3. <i>Ajánlott napirend</i>	28
4.4. <i>Óvodánk heti rendje</i>	29
1.3. <i>Az óvoda pedagógiai dokumentumai</i>	29
1.4. <i>Az óvoda kapcsolatai</i>	30
5. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK FEJLESZTÉSE	33
5.1. <i>Sajátos nevelési igényű gyermek nevelése, fejlesztése, rehabilitációs és rehabilitációs tevékenységek</i>	33
5.2. <i>Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek</i>	35
5.3. <i>Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése</i>	36
5.4. <i>A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek</i>	37
5.5. A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek ellátása	38
6. MEGEMLEKEZÉSEK, ÜNNEPEK	38
7. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	39
7.1. <i>Játék</i>	39
7.2. <i>Verselés, mesélés</i>	40
7.3. <i>Ének, zene, énekes játék, gyermektánc</i>	42
7.4. <i>Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka</i>	43
7.5. <i>Mozgás</i>	44
7.6. <i>A külső világ tevékeny megismerése</i>	46
7.7. <i>Munka jellegű tevékenységek</i>	47
7.8. <i>A tevékenységekben megvalósuló tanulás</i>	50
8. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	51
9. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK 52	
10. A GYERMEKVÉDELEMSEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK	53

11. A SZÜLŐ A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSE	54
12. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK PROGRAMOK ÉS TEVÉKENYSÉGEK	55
12.1. <i>Egészségfejlesztési program.....</i>	62
13. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	68
14. A NEVELŐTESTÜLET ÁLTAL SZÜKSÉGESNEK TARTOTT ELVEK	69
ISKOLAI PEDAGÓGIAI PROGRAM	71
NEVELÉSI PROGRAM.....	71
1. A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI	71
1.1. <i>Az iskolai nevelő-oktató munkánk pedagógiai alapelvei</i>	71
1.2. <i>Az iskola pedagógiai tevékenységének értékrendszere</i>	73
1.3. <i>Az intézményünk által kitűzött értékcélok</i>	73
1.4. <i>Az oktató-nevelő munkánk céljai, feladatai, a pedagógiai eszközök és eljárások.</i>	74
1.5. <i>Hagyományaink</i>	79
2. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK.....	81
3. A TELJESKÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK	86
3.1. <i>Az egészségfejlesztés iskolai feladatai</i>	86
3.2. <i>Az iskolai egészségfejlesztés módszerei</i>	86
3.3. <i>Az intézmény egészére vonatkozó egészségnevelési feladatok:.....</i>	86
4. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK.....	88
5. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖKÖK FELADATAI	91
5.1. <i>Az osztályfőnök feladata -és hatásköre</i>	93
6. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE	93
6.1. <i>A sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása</i>	94
6.2. <i>A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő tanulók segítése</i>	98
6.3. <i>A kiemelten tehetséges tanuló</i>	99
6.4. <i>A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló</i>	100
6.5. <i>A tartós gyógykezelés alatt álló tanuló</i>	101
6.6. <i>A gyermek -és ifjúságvédelmi feladatok ellátása</i>	101
7. A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAI GYAKORLÁSÁNAK RENDJE	103
8. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI	104
9. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK TANTÁRGYANKÉNTI, ÉVFOLYAMONKÉNTI KÖVETELMÉNYEI	107
10. AZ ÉRDEMJEK TANULMÁNYI RENDSZERBEN TÖRTÉNŐ RÖGZTÉSÉVEL KAPCSOLATOS ÉRTESTÉSI KÖTELEZETTSÉG SZAKMAILAG INDOKOLHATÓ HATÁRIDEJE.....	108
11. AZ ISKOLAVÁLTÁS, VALAMINT A TANULÓ ÁTVÉTELÉNEK SZABÁLYAI.....	108
12. AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSA.....	109
HELYI TANTERV	111

1. A VÁLASZTOTT KERETTANTERV MEGNEVEZÉSE, IDEÉRTVE BÁRMELY, AZ OKTATÁSÉRT FELELŐS MINISZTER ÁLTAL KIADOTT VAGY JÓVÁHAGYOTT KERETTANTERVEK KÖZÜL VÁLASZTOTT	112
1.1.1. <i>Tantárgyi struktúra és óraszámok.....</i>	<i>112</i>
1.1.2. <i>Iskolánk helyi tantervi óraszámai</i>	<i>113</i>
2. A VÁLASZTOTT KERETTANTERV ÁLTAL MEGHATÁROZOTT ÓRASZÁM FELETTI KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK, TOVÁBBÁ A KERETTANTERVBEN MEGHATÁROZOTTAKON FELÜL A NEM KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGTANÍTANDÓ ÉS ELSAJÁTÍTANDÓ TANANYAGÁT, AZ EHHEZ SZÜKSÉGES KÖTELEZŐ ,KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ VAGY SZABADON VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSÉT	115
3. AZ OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI.....	116
4. A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATAI HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYAI	116
5. A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA	121
6. A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK, TOVÁBBÁ EZEK ESTÉBEN A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI.....	122
7. A TANULÓK TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK ÍRÁSBAN, SZÓBAN VAGY GYAKORLATBAN TÖRTÉNŐ ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI MÓDJA, DIAGNOSZTIKUS, SZUMMATÍV FEJLESZTŐ FORMÁI, VALAMINT A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSÉNEK ELVEI	122
8. A TANULÓK JUTALMAZÁSÁNAK, MAGATARTÁSÁNAK ÉS SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSI ELVEI.....	127
9. A MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELEI	129
10. CSOPORTBONTÁSOK ÉS EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI	130
10.1. <i>A 16 óráig tartó bent tartózkodás alóli mentesítés szabályai</i>	<i>132</i>
11. AZ ISKOLA EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVE, PROGRAMOK ÉS TEVÉKENYSÉGEK	132
13. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK FOGYATÉKOSSÁGÁNAK TÍPUSÁHOZ ÉS FOKÁHOZ IGAZAODÓ FEJLESZTŐ PROGRAM.....	147
13.1. <i>A látási fogyatékos tanuló nevelése-oktatása.....</i>	<i>147</i>
13.2. <i>Az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján sajátos nevelési igényű tanuló</i>	<i>155</i>
14. A TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	163
15. A TANULÓK JUTALMAZÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ, A TANULÓ MAGATARTÁSÁNAK, SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSÉHEZ, MINŐSÍTÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓ ELVEK.....	163
15.1. <i>A tanulók jutalmazásának elvei és formái.....</i>	<i>163</i>
16. AZ ISKOLAI BESZÁMOLTATÁS, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI ÉS FORMÁI	165
17. AZ OTTHONI, NAPKÖZIS FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI HÁZI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLATAI	166
18. A NEMZETISÉGHEZ NEM TARTOZÓ TANULÓK RÉSZÉRE A TELEPÜLÉSEN ÉLŐ NEMZETISÉG KULTÚRÁJÁNAK MEGISMERÉSÉT SZOLGÁLÓ TANANYAG	167

19. AZ ISKOKÁBAN ALKALMAZOTT SAJÁTOS PEDAGÓGIAI MÓDSZEREK	
167	
20. A NEVELŐTESTÜLET ÁLTAL SZÜKSÉGESNEK TARTOTT TOVÁBBI	
ELVEK.....	168
20.1. <i>Közlekedési nevelés</i>	168
20.2. <i>Társadalmi bűnmegelőzés, áldozattá válás elkerülése</i>	168
20.3. <i>Erőszakmentes konfliktuskezelő technikák elsajátítása</i>	168
21. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL,	
NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK	169
.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.

I. BEVEZETŐ

*Az új a régeből támadt,
s én együtt fejlődtem vele.”*

/Jókai Mór/

ÁLDÁS BÉKESSÉG minden kedves Programolvasónak, Készítőnek, és Megvalósítónak!

A Jókai Mór Református Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Programjában alapvető szempontunk olyan keresztyén szellemiségű iskola kialakítása, ahol a gyermek a legfőbb érték, ahol az iskola minden dolgozója felvállalja, hogy legjobb tudása szerint megfeleljen ennek az elvárásnak.

Nagyok az elvárások nemcsak a Jókaiival, hanem egyáltalán az egyházi intézményekkel szemben. Célunk: a modern keresztyén óvoda és iskola, ahol a megváltozott társadalmi környezetben, modern módszerekkel, mindig megújulva, szakmai professzióval kell adnunk azt a többletet, amit a református iskola jelenthet az oktatás-nevelésen felül: a *hitre nevelést*. A hit ajándék, Isten ajándéka és ezt elfogadtatni gyerekekkel, óvodapedagógusokkal, tanárral, szülővel; a keresztyén igazság lényegét kellő alázattal, okossággal és toleranciával beláttatni, ez az iskola legfontosabb feladata.

A 25 éves református Jókai alapítóinak tanítását és Pál apostol figyelmeztetését is szem előtt tartva – *„Mindent vizsgáljatok meg: a jót tartsátok meg”* – készítettük el Pedagógiai Programunkat.

Intézményünk nyitott. Nemcsak azokat kívánja befogadni, akik református vallásúak, hanem azokat is, akik vállalják az intézmény szellemiségét, akik a Jókais családukból kívánnak tartozni. Nevelési célkitűzéseinket közösen kívánjuk megvalósítani nevelőkkel, gyerekekkel, szülőkkel, fenntartóval.

Hivatástudat, gyermekszeretet, elkötelezettség, szakmai színvonal a tanításban és egyszerűség, fegyelem, rend a nevelésben: *„Követelek tőled, mert becsüllek”*.

Szeretettel ajánlom e programot minden Jókaisnak – nevelőnek, szülőnek, diáknak, fenntartónak -, megvalósításában hassa át munkánkat és mindennapjainkat az a feltétel nélküli szeretet, amit Pál apostol fogalmaz meg a Korinthusbeliekhez írt első levelében:

*„Ha embereknek vagy angyaloknak nyelvén szólok is,
szeretet pedig nincsen énbennem, olyanná lettem,
mint a zengő érc vagy pengő cimbalom.
És ha jövődőt tudok is mondani,
És minden titkot és minden tudományt ismerek is;
És ha egész hitem van is, úgyannyira, hogy hegyeket mozdíthatok ki helyükről,
Szeretet pedig nincsen énbennem, semmi vagyok.
A szeretet hosszútűrő, kegyes; a szeretet nem irigykedik,
A szeretet nem kérkedik, nem fuvalkodik fel.*

*Nem cselekszik éktelenül, nem keresi a maga hasznát,
nem gerjed haragra, nem rója fel a gonoszt.
Nem örül a hamisságnak, de együtt örül az igazsággal;
Mindent elfedez, mindent hiszen, mindent remél, mindent eltűr.
A szeretet soha el nem fogy.”*

Kívánom, hogy e program teljesítéséhez Isten adjon erőt mindnyájunknak, kísérje áldás munkánkat, s legyen békesség e házban, a Jókai Mór Református Általános Iskola nagy családjában.

Mócsánné Nagy Ágnes
főigazgató

A Pedagógiai program jogszabályi háttere

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- Sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének irányelve
- A református óvodai nevelés keretprogramja
- 1995.évi I.törvény a magyarországi református egyház köznevelési törvénye
- 2016.évi I.törvény a református hitoktatásról
- Kerettantervek

1. Az intézmény bemutatása

A Nyíregyháza – Városi Református Egyházközség régi vágya volt, hogy általános iskolája és bölcsődéje mellett óvodával is rendelkezzen.

Mindezt indokolta, hogy sok fiatal felnőtt, ifjú házas és kisgyermekes család tagja gyülekezetünk közösségének, ezért egyre inkább jelentkezett az az igény, hogy a bölcsőde által elindított keresztyén szellemű nevelés az óvodai közösségben is tovább folytatódjon, jó alapot teremtve az iskolába induló gyermekek számára.

1.1. Az iskola története

Intézményünk Nyíregyháza város legrégebbi oktatási intézménye, 1906-ban alapította Kardos István. Polgári fiúiskolaként indult, majd 1945-ben államosították, 1995-ben pedig a Nyíregyháza Városi Református Egyházközség fenntartása alá került.

Az iskola épületei szétszórtak, gyakorlatilag a Kálvin tér, Bethlen Gábor utca, Színház utca környékén helyezkednek el. Az épületek szétszórtsága mindig nagy gondot jelentett az iskolai élet szervezésében. Mindezek ellenére a kiváló pedagógusgárda és az iskola városközponti elhelyezkedése, s nem utolsósorban a szakmai színvonal miatt „Jókai Egyetemként” is emlegették a városban.

Az iskola frekventált helyzete elősegíti a szabadidős tevékenység megszervezését, a színház, megyei könyvtár, múzeum közelsége szinte kínálja a lehetőséget a jó kapcsolat kialakításához. Az iskola beiskolázási körzete előregedett, új lakótelep nincs a környezetünkben, ezért a város minden pontjáról járnak hozzánk gyerekek, sőt az utóbbi években a környező településekről is vannak bejáró tanulóink.

1.1.1. Iskolánk arculata

Az iskola arculatának kialakításában követtük a Magyarországi Református Egyház Köznevelési Törvényében foglaltakat. Ez megfogalmazza a magyarországi református egyházi iskolák célját, feladatait, szervezeti rendjét, a fenntartói jogokat, kötelességeket, az intézmény működésére, vezetésére vonatkozó szabályokat, az alkalmazottakra vonatkozó rendelkezéseket, valamint a felügyelet és ellenőrzés módját.

Egyházi szabályzóink:

- 1995. évi I. törvény Magyarországi Református Egyház köznevelési törvénye
- A Magyarországi Református Egyház közép-és hosszú távú nevelési – oktatás koncepciója
- Az Országos Református Tanáregyesület Etikai Kódexe

1.1.2. Az iskolánk hitélete

Iskolánkban a tanulmányi munka együtt járja a gyermekek hitben való nevelése. Ez a hétkezdő áhítatban, a heti két hittan órában és az egyházi ének tantárgyban is megnyilvánul. A református tanulókat egyházunk hitvalló tagjaivá kívánjuk nevelni. A más vallásúak számára biztosítjuk a vallásuknak megfelelő hitoktatást. Számukra a hitoktatást az iskolánkba delegált hitoktatók végzik. Az iskola programjai kiegészülnek a református egyházi ünnepekkel. Hétfőnként az első órában hétkezdő áhítat, melyen az intézmény minden tanulója az osztályfőnöke felügyelete mellett vesz részt. Iskolánk tanulói havi legalább 1 alkalommal gyülekezeti istentiszteleten kell, hogy részt vegyenek. Elvárás, hogy az általános iskola befejezéséig református tanulóink hitet tegyenek vallásukról – konfirmáljanak.

A szaktárgyi tananyaghoz folyamatosan hozzákapcsoljuk a RPI (Református Pedagógiai Intézet) által kiadott kiegészítő könyvek, munkafüzetek ismeretanyagát, ily módon érvényesítjük a hit és a tudás összetartozását

1.1.3. Képzési kínálat, képzési rendszer

Iskolánk oktatási intézményként 1-8. évfolyamon általános iskolai nevelés – oktatást lát el. Az 1-4. évfolyamokon tantárgycsoportos tanítással és napközi otthonnal működünk.

Az oktatás - nevelés két épületben folyik. Az 1-4. évfolyamon osztálytermekben, az 5-8. évfolyamon szaktantermekben tanítunk. Iskolánk rendelkezik tornateremmel, orvosi szobával is.

Az órarend összeállításánál a tanulók terhelhetőségének korlátai, a szaktantermi elhelyezés, az egyes kollégák időbeosztásának megkötései (továbbtanulás, továbbképzés) játszanak szerepet, de az elsőrendű szempont a szakmaiság.

Az iskolai napirendet a házirend szabályozza, a magvalósulását a tanári és a diák ügyeleti rendszer biztosítja.

A beiskolázási terv szerint elsősorban a református vallású gyermekeket várjuk iskolánkba, de szívesen fogadunk más vallású tanulókat is.

Novemberben megnyitjuk iskolánk kapuját a nagycsoportos óvodások és szüleik számára hagyományos iskolába hívogató programunkkal. A tanulók felekezetüknek megfelelő hitoktatást választhatnak.

1.1.4. Személyi feltételek

Az intézmény fenntartója a Nyíregyháza Városi Református Egyházközség. A fenntartó minden tőle telhető és elvárható módon biztosítja az intézményben foglalkoztatott mindenkori vezetők, pedagógusok, a nevelő-oktató munkát segítő, illetve más munkavállalók részére mindazokat a jogszabályok által előírt munkafeltételeket, juttatásokat, kedvezményeket és jogvédelmet, amelyek a közalkalmazottakat is megilletik. Az erre vonatkozó szabályozások a Magyarországi Református Egyház Köznevelési Törvényében található.

1.1.5. Tárgyi feltételek

Kiemelt feladatnak tekintjük, hogy az intézmény irányításához, működéséhez, gazdálkodásához szükséges alapvető tárgyi és dologi feltételeket – jól együttműködve a fenntartóval – biztosítsuk.

Régi, elavult épületeink karbantartására, felújítására nagy összegeket fordítottunk, és további kiadások várhatók.

Az iskola négy épülete két-két utcafrontot köt össze. Ezek:

- Kálvin tér 13.sz. alatti iskolaépület,
- Bessenyei tér 6.sz. alatti tornaszoba, ebédlő és konyha épülete;
- Színház u. 3.sz. alatti iskolaépület és tornaterem
- Bethlen Gábor u. 18.sz. alatti iskolaépület
- Bethlen Gábor u. 20. sz. tornaudvar

Az épületek elhelyezkedésének következménye, hogy az alsó és felső más-más helyen dolgoznak. Ez a fizikai távolság sok feladatot ró ránk, igyekszünk egységet teremteni, fontos, hogy az intézményi kommunikáció sok csatornán működjön, a személyes kapcsolattartás prioritása mellett.

Szemléltető eszközeinket, berendezési tárgyainkat pályázati segítségekkel is próbáljuk folyamatosan felújítani, karbantartani.

Néhány évvel ezelőtt ÉAOP pályázattal tornacsarnokot építettünk a kiszolgáló helyiségekkel együtt. Iskolánk bővült egy korszerű könyvtárral és 2 új tanteremmel. Megújult az iskola udvara is. Korszerű borításával könnyíti a tanulók egészséges életmódra nevelését.

Következő célunk: az előregedett, már alkalmatlan régi tornaterem és mellette kialakított technika szaktanterem helyén egy új épület kialakítása, melegítő konyha, ebédlő, tornaszoba, tanterem létesítése – a fenntartó presbitérium támogatásával, saját forrásból.

1.2. Az óvoda története

2019-ben az egyházközség - hatalmas anyagi befektetése árán - a város két frekventált pontján (Deák Ferenc utca és Kiss Ernő utca sarkán, valamint az örökösöldi városrészben) – építési telkeket vásárolt. Megkezdődött a tervezés folyamata, majd az Országos Óvodaprojekt keretein belül a megvalósítás szakasza is, amikor 2021. június 19-én ünnepélyes alapkövetételre került sor.

Az óvodai intézményegységben 2 telephelyen összesen 175 férőhely áll rendelkezésre, 4+3 csoportban. A csoportjainkat homogén és vegyes életkorú gyermekek elhelyezésével szervezzük meg.

Az óvodai csoportszobák jól felszereltek, esztétikusan berendezettek, minden tekintetben megfelelnek a modern kor elvárásainak. Fejlesztő játékeszközök korszerűek és a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelnek. A csoportoknak fedett teraszrész is van, valamint

sószoza és tornaterem áll a rendelkezésre. Udvarunk tágas, udvari játékaink minőségi tanúsítvánnyal rendelkeznek.

A gyermekközösség egy része lakótelepi környezetben, másik része családi házakban él. A családok többsége jó anyagi körülmények között él, de vannak hátrányos helyzetű gyermekek is. A szülők támogató jelenlétükkel segítik a nevelőmunkánkat. Fontos számunkra a szeretetteljes, gyermekközpontú óvodai légkör kialakítása, melyet a gyermek feltétel nélküli elfogadása és szeretete jellemez. Elfogadjuk a különbözőséget, felvállaljuk a sajátos nevelést igénylő gyermekek nevelését.

1.2.1. Az óvoda természeti környezete

Az intézményegység egyik telephelyen működő óvodája a város központjához közel, a Deák Ferenc és a Kiss Ernő utca sarkán található, csendes, kis forgalmat bonyolító utcák által határolt családi- és sorházas övezetben. Az óvoda környezetében élők nagy örömmel fogadták az óvoda létesítésének hírét.

A másik telephelyen működő óvoda az örökösöldi lakótelep szélén, de családi – és sorházakkal körülvett területen helyezkedik el. Az óvodák könnyen elérhetők gyalog, személygépkocsival és tömegközlekedési eszközökkel egyaránt.

A városközponti telephelyen működő óvodától rövid sétával megközelíthető az Jókai Mór Református Általános Iskola, mely jó lehetőséget biztosít arra, hogy az iskola alsó tagozatával közös programokat, ünnepeket (karácsony, március 15.) szervezzünk. Könnyen megközelíthető a templomunk, a nagyobb rendezvények befogadására is alkalmas Bessenyei Terem, melyek óvodai programjaink megvalósításának is (évnitő, ballagás) méltó helyszínei lehetnek.

Az óvodánk tágas udvara, fűszer- és gyógynövénykertje alkalmas az ott élő növény- és állatvilág megfigyelésére, megismerésére.

Az épület központi elhelyezkedésből adódóan pár perces sétával megközelíthető a múzeum, a színház, a zeneiskola, melyek kulturális programok gazdag tárházát biztosítják a gyermekek számára. Néhány száz méterre, található a város egyik legújabb és legmodernebb játszótere, továbbá városunk nevezetességeit is igyekszünk megismertetni a gyerekekkel napi séták, kirándulások alkalmával.

Az örökösöldi telephelyi óvoda szomszédságában épült fel a Nyíregyháza – Örökösöldi Református Egyházközség temploma. Az épületet tágas, korszerű játékeszközökkel felszerelt udvara, gyógy- és fűszernövényes kert veszi körül.

1.2.2. Az óvodát igénybe vevő családok szociokulturális helyzete

Óvodáink nagy érdeklődésre tartanak számot a gyülekezetünkbe járó kisgyermekes családok körében. Ez annak is köszönhető, hogy a családokkal való kapcsolattartás, már a gyülekezetben működő Baba – Mama Körben elkezdődik és tovább folytatódik az egyházközség fenntartásában lévő Mustármag Bölcsődében is. Ugyanakkor az óvodák jó megközelíthetősége, jól felszereltsége, új mivolta vonzóvá teszi más felekezetű városlakók körében is. Mivel a városban a felépült református óvodákkal minden felekezetnek van óvodája, ezért elsősorban a református felekezetű családokat szólítjuk meg, de természetesen nyitottak vagyunk más felekezethez tartozó gyermekek befogadására is.

A gyerekek többsége városunkból érkezett, de kisebb hányadban megtalálhatók környező településeken élő, de városban munkahellyel rendelkező szülők gyermekei is. Ezáltal a családok anyagi helyzete, szociokulturális háttere eltérő és különböző.

A családokra általában a jó anyagi háttér, gondoskodás, odafigyelés, igényesség jellemző. Szívesen vesznek részt az óvodában szervezett programokon, szülői értekezleteken. Érdeklődők a rendezvényeink iránt, segítőkészek, együttműködők az esetleges problémák

megoldásában. Iskolai végzettségüket tekintve többségben vannak az értelmiségiek, de a szakmával, szakképesítéssel rendelkezők is.

Családok szerkezetét tekintve több gyerek teljes családban nőtt fel, de nem ritka azok száma sem, akik egyszülős családból érkeznek hozzánk. Egyre inkább tapasztaljuk, hogy nőtt a gyermekvállalási kedv a mai fiatalok körében és ezáltal több testvérpár érkezik egy csoporton belül. Ez nagymértékben megkönnyíti beilleszkedésüket, a szokás-szabályrendszer elsajátítását. Sok gyerek autóval érkezik az óvodába, keveset sétálnak a szülőkkel ezért az állóképességük és mozgásuk fejlesztésére nagyobb gondot fordítunk. Nem ismeretlen a családok számára az istentisztelet, a Biblia, az imádságok és az egyházi énekek sem, tehát ők már nyitottak a keresztyén szellemiségben folyó nevelésre.

A társadalmi változások következtében is egyre több a beilleszkedési és magatartási zavarral, részképességek lemaradásával, az egészségügyi szokások hiányával küzdő vagy éppen a beszéd területén lemaradást mutató gyerek. Célunk az, hogy a bejövételkor észlelt különbségek, az óvodában folyó lelkiismeretes, differenciált nevelő, fejlesztő munka hatására eltűnjenek a beiskolázás idejére. A problémás esetek gyors felszínre kerülésével és szakemberek segítségével kezelni tudjuk azokat.

ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

2. Pedagógiai programunk szellemisége

2.1. Gyermekkép

A református óvoda felnőtt közössége a keresztyén életvitelhez hűen szolgálja Istent és neveli a rábízott gyermekeket.

Valljuk, hogy az óvodának kiemelkedő jelentősége van a szeretetteljes kapcsolatokon, spontán és tervszerű hatásokon keresztül a gyermekek személyiségének formálásában.

Az elfogadó és a gyermeki megnyilvánulásokat, önálló próbálkozásokat, kiemelten a játékot és a mesét támogató légkörben alakulnak azok a tulajdonságaik, melyek az eredményes életvezetés szempontjából lényegesek. Nyitottak az őket körülvevő világra, együttérzők társaikkal, együttműködésre, egymás segítésére képesek, elfogadják a máságot. Nemzeti öntudattal rendelkeznek, kialakul bennük a hazájuk iránti szeretet és kötődés. Ismerik népünk hagyományait, a nemzeti a családi és a tárgyi kultúra értékeit. Felismerik, képesek kielégíteni saját szükségleteiket.

Nevelőközösségünk érzelem gazdag, boldog gyermekek nevelésére törekszik, akik fogékonyak a szépre, értéknek tekintik saját egészségüket, és az őket körülvevő természeti környezetet, önállóak és kreatívak.

A gyermek fejlődő személyiség, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. Egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesül minden gyermek: nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Harmóniában és szeretetben élnek Istennel, önmagukkal és környezetükkel.

2.2. Óvodakép

Óvodai nevelésünk sajátossága Krisztus szeretetének, megértésének sugárzása. Ennek érdekében minden nevelő hatást úgy szervezünk, hogy az bizalmat, hitelességet és feltétel nélküli elfogadást jelentsen a gyermekek számára. A gyermekek egyediségének, képességeinek megismerése és az arra való építkezés képezi pedagógiánk alapját, szorosan együttműködve a szülőkkel. A differenciált egyéni fejlesztésünkkel az optimális előrelépést, tehetség kibontakoztatást kívánjuk szolgálni. A családi nevelést óvodánk oly módon kívánja kiegészíteni, hogy annak értékeit megismerve építi be nevelési rendszerünkbe.

Az óvodai életrend nyugodt, kiszámítható ritmusával tesszük lehetővé a gyermekek számára az egészséges életmód és ahhoz kapcsolódó tevékenységek nyugodt körülményeit csakúgy, mint a sokszínű, inspiráló tapasztalatszerzést a világról.

2.3. Óvodai nevelésünk alapelvei

- Óvodai nevelésünket a gyermekkor nyelvére, a játékra és mesére alapozzuk. Az időtlenség, folyamatosság, a játék és a mese varázslatában elmerülés megfelel a gyermekkor igényeinek és anyanyelvi kultúránk szellemiségének.
- Nézetünk szerint a jóízű játék és mesehallgatás közben magasrendű tanulási folyamat zajlik; belső képek kimunkálása, összeillesztése. A mese olyan közlésforma, amelynek segítségével a gyerekekkel szót válthatunk arról, ami a kézzelfoghatón túl a legjobban foglalkoztatja őket, a teljes világ kerek tükörképe.
- Harmonikus személyiségfejlődésük elősegítésére az egyéni képességeikhez igazodó nevelési módszereket és eljárásokat alkalmazunk melyek fókuszában az életkorukra jellemző érdeklődésük felkeltése és fenntartása, a tevékeny óvodai mindennapok és önálló választások lehetősége áll.
- Érzelmi biztonságot nyújtó derűs légkört teremtünk, melyben természetes a gyermek alapvető szükségleteinek figyelembevétele és biztosítása, legyen az testi vagy pszichés vonatkozású. A nevelő hatásokat csakis őszinte szeretet kapcsolatra alapozzuk, amely az azonosulást, mintakövetést és kellő erőfeszítések megtételét is motiválja a gyermekekben.
- Egyszerű, a gyermekek elmélyült tevékenységét elősegítő szokásrendszert alakítunk, mely támaszt nyújt a szociális tanuláshoz, az érzelmi elköteleződéshez a helyes és értékes cselekedetek iránt.
- Az intézmény és a család együttműködésében, a kölcsönös elfogadás és segítségadás megoldásait tartjuk hatékonyak.
- Az óvodai tevékenységek sokféleségében előtérbe helyezzük a gyermekek fejlődésében megmutatkozó hátrányok enyhítését.
- Egységes pedagógiai hatások közvetítésére törekszünk az értékátadás során a módszertani sokszínűség biztosításával.
- A gyermekek – mással nem helyettesíthető – szabad játékhoz való jogát messzemenően tiszteletben tartjuk.
- Egyenlő hozzáférést biztosítunk az óvodai élet minden területén, elutasítjuk a hátrányos megkülönböztetés mindennemű megnyilvánulását.
- Segítjük a gyermeket abban, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

2.4. Óvodai nevelésünk célja

- A gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevétele, személyiségük kibontakoztatása, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség elérésének segítése.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek inkluzív nevelése, képességeik differenciált fejlesztése.
- A gyermekek műveltségének életkori sajátosságaikhoz igazodó megalapozása, hogy majdan öntevékeny, kreatív és erkölcsös életvitelre legyenek képesek.
- Az egészséges életmóddal és a környezettudatossággal összefüggő magatartás megalapozása a gyermekekben.
- Élmenygazdag mindennapok megteremtése, amely által a játszó gyermek egyéni képességeinek, érdeklődésének megfelelő ismeretekhez juthat, és ezáltal felfedezheti környezetét, megismerheti a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a

nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, annak érdekében, hogy ezeket szeresse és védelmezze.

- Modellértékű kommunikáció és bánásmód az óvoda valamennyi munkatársa részéről.
- A különbözőségek elfogadása, empatikus magatartás kialakítása.
- Átfogó célunk a keresztyén szellemű nevelés, ami által a gyermekek megismerkednek Isten szeretetével, gondoskodásával, személyes kapcsolatuk alakul Istennel, imádkozó emberekké válnak.

2.5. Keresztyén szellemű nevelés

Bibliai történetmondás óvodánkban

Keresztyén szellemű nevelésünknek fontos pillére a bibliai történetekkel való ismerkedés, melynek életkorhoz igazodó formáját, tartalmát óvodapedagógusaink keresik. Két dolog meghatározó: a gyermekek életkora és a keresztyén ünnepkörök. Az óvodában a 3-6 éves korú gyermekek életkori sajátosságai behatárolják a lehetőségeinket. Azokat a történeteket részesítjük előnyben, amelyek a korosztály adottságainak megfelelően Isten oltalmazásáról, szeretetéről, gondoskodásáról szólnak. Ez a szemlélet határozza meg az elmondásra ajánlott bibliai történeteket. A keresztyén ünnepek történetei keretet adnak együttléteinknek.

A bibliai történetmondás, a csendes percek, áhítatok alkalmain az Isten dolgairól hallunk és arról beszélgetünk. A történetmondás a szóbeliségben hat. Meghatározó a beszélgetés körülménye, az a közeg, amiben elcsendesedünk, amiben Istenre figyelünk.

Varázsa van az Istenre figyelés csendes perceinek, érezzük ilyenkor ennek a titokzatosságát és a mégis közellévségét. Természetes, egyszerű együttléteink mentesek minden kényszertől, praktikától, káprázattól.

A katechézis sikere emberileg sokban múlik azon, hogy az hogyan kezdődik. Nem a bibliai történet mondás adja meg csupán a keresztyén szellemű nevelés lényegét, legalább olyan fontos, a személyes érintettség, az Istennel való kapcsolat átélése. Ezen a téren a hitelességet az óvodapedagógus személyes meggyőződésének kisugárzása adja, amelyet nem pótol a bibliai eseménysor csak szó szerinti visszaadása.

A megszokott liturgia, a rendszeresen használt szimbólumok állandóságot, biztonságot közvetítenek a gyermekek felé. Egyben magukban hordozzák az üzenetet: most az Isten dolgairól fogunk hallani.

Célunk a helyes Istenkép kialakulásának segítése, megéreztetni a gyermekekkel az Isten szeretetének jó ízét, ezért hangsúlyozni kell a szeretetet, rámutatni a bizalomra, hogy növeljük a gyerekekben az ős bizalom csíráját.

Összekulcsoljuk a kezünket, becsukjuk a szemünket, meghajtjuk a fejünket, hogy amíg imádkozunk, ne terelje el semmi a figyelmünket. A gyermek imádság egy-két mondat. Annak megéreztetése, hogy az Isten megszólítható. Beszélhetek hozzá, mert meghallgat.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A tanult imádságokat önállóan mondják.
- Várják a bibliai történetmondás alkalmát.
- Segítenek a történetmondás és a történet hallgatás körülményeinek a megteremtésében.
- Az ismert történetek közül szívesen báboznak, dramatizálnak, ábrázolnak számukra kedves jeleneteket.
- Ismernek a keresztyén ünnepekhez kapcsolódó verseket, énekeket.
- Képesé válnak a keresztyén szellemű erkölcsi emberi értékek kifejezésére. (szeretet, türelem, megbocsátás, önzetlenség)

2.6. Elvárás munkatársainkkal szemben

Olyan etikai és szakmai elvárás a kívánalom óvodapedagógusainktól, melyet a fenntartó egyházi testületek törvényei, szabályrendeletei, nevelőkre vonatkozó etikai kódexe is megkövetel:

A református köznevelésről szóló 1995. évi I. törvény (Rkt) 53.§-a alapján: *„A pedagógus hivatásának gyakorlása közben és magánéletében egyházához és hazájához való hűségével, feddhetetlen életmódjával, vallásának gyakorlásával mutasson példát.”*

Az Rkt. 48. §-a így rendelkezik: *„Az intézmény minden alkalmazottjának tekintet nélkül arra, hogy milyen vallású és milyen munkakörben dolgozik, figyelembe kell vennie, hogy református keresztyén közösség munkatársa, és köteles megjelenésével, megnyilatkozásaival, valamint életvitelével segíteni az ifjúság evangéliumi hit és erkölcs szerinti nevelését.”*

A református intézmények számára készült „Etikai kódex” ismerete és betartása, a keresztyén életvitel folytatása, kötelezettségeink közé tartozik, nevelőtestületre, vezetőre és vezetettekre egyaránt vonatkozik. Megkívánjuk, hogy az Etikai kódexnek megfelelő magatartás – a gyermekek számára elsődlegesen érthető – nonverbális csatornákon is megnyilvánuljon. Elfogadó, problémamegoldó, pozitív, segítőkész, szeretetteljes, de nem megengedő attitűd az elvárásunk.

A gyermek és egymás tisztelete jellemezze kapcsolatainkat. Úgy teszem a dolgom mások javára, hogy csendben igyekszem a helyeset cselekedni. Az óvodapedagógus legyen nyitott minden értékre, szakmai érdeklődését tartsa ébren. Az intézmény vezetőségének lehetőséget kell teremtenie a dolgozók lelki épülésére (bibliaórák, áhítatok, istentiszteleti alkalmak), szakmai fejlődésre (továbbképzések, konferenciák).

2.6.1. Pedagóguskép

Óvodapedagógusaink feltétel nélkül szeretik, és tisztelik a gyermeket, a szülőt, elfogadják a különbözőséget. Az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követik és írásban rögzítik, a PDCA alkalmazásával tudatosan fejlesztik. A szülőt folyamatosan tájékoztatják az elért eredményekről, gyermekének fejlődéséről. Jellemzi őket a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a megújulásra való törekvés, egymás elfogadása, segítése, tisztelete, együttműködés a közösen megfogalmazott célok elérése érdekében. Jó munkahelyi légkörre, hatékony munkakapcsolatra törekvés az intézmény minden partnerével. Tervezik a saját szakmai jövőjüket, fejlődési lehetőségeiket, ismereteiket gyarapítják önképzés és továbbképzés során egyaránt. Szakmailag elhivatottak, igyekeznek megfelelni a társadalmi, oktatáspolitikai, és szervezeti elvárásoknak. A gyermeki közösség aktív, tevékeny irányítói. Tudatosan alkalmazzák a közösségfejlesztés változatos módszereit, élmény gazdag tevékenységek biztosításával.

2.6.2. Pedagógiai asszisztens kép

- Figyelemmel kíséri az óvodapedagógusok elvárásait és annak megfelelően vesz részt a nevelőmunkában.
- A gyermekekkel türelmes és szeretetteljes a kapcsolata., segíti személyiségük fejlődését.
- Tevékenyen vesz részt a gyermekek gondozási feladatainak ellátásában, szokásainak kialakításában, fejlesztésében.
- Gondoskodik a gyermekek testi épségéről, erkölcsi védelméről, a balesetek megelőzéséről.
- Magatartásával, viselkedésével és beszédkulturájával pozitív mintát ad, értékeket közvetít.
- Aktív segítőként vesz részt a rendezvények szervezésében, lebonyolításában.

2.6.3. Dajka kép

- Figyelemmel kíséri az óvodapedagógusok elvárásait és annak megfelelően vesz részt a nevelőmunkában.
- Elfogad minden gyermeket és ennek megfelelően segíti személyiségük fejlődését.
- A szokásrendszer alakításában erősíti a gyermekeket személyes példaadással.
- Megfelelően, példamutatóan kommunikál a gyermekekkel és felnőttekkel egyaránt.
- Folyamatosan biztosítja az óvodai élethez szükséges megfelelő higiéniai feltételeket pontos, precíz munkavégzéssel.
- Aktívan részt vesz a rendezvények lebonyolításában.

Kapcsolat a munkatársak között

Elvei:

- Egyenrangú munkatársként az önálló tevékenységek összekapcsolása az intézményi célok elérése érdekében.

Tartalma:

- egymás munkájának megbecsülése, tiszteletben tartása,
- törekvés a jó munkahelyi légkör kialakítására,
- szolidaritás a munkatársak iránt,
- lojalitás az óvoda, mint intézmény felé,
- együttműködés szakmai teamekben, alkalmi munkacsoportokban,
- szakmai méltóság megtartása, etikai szabályok betartása.

Formái:

- napi kapcsolat,
- team, szakmai munkaközösség,
- szakmai rendezvények

2.7. Kíváncsi a szülőkkel szemben

Az óvoda igazi keresztyén szellemisége a szülők támogatása nélkül nem valósulhat meg. Természetesnek vesszük, hogy a szülők elfogadják, tisztelik az óvoda református jellegét, értékrendszerét, nevelési elveit, becsülik az intézményben dolgozók munkáját. Ennek érdekében lehetőséget biztosítunk arra, hogy az óvoda pedagógiai programját, feladatait megismerjék. Beiratkozás alkalmával a szülők nyilatkoznak arról, hogy az óvodánk keresztyén szellemiségében történő nevelését elfogadják.

3. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK, AMELYEK BIZTOSÍTJÁK A GYERMEK SZEMÉLYISÉGÉNEK FEJLŐDÉSÉT, KÖZÖSSÉGI ÉLETRE TÖRTÉNŐ FELKÉSZÍTÉSÉT A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK FEJLESZTÉST, FEJLŐDÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSÉT, AMELLYEL MINDEN GYERMEK ELJUT AZ ISKOLAKEZDÉSHEZ SZÜKSÉGES ÉRTELMI, LELKI, SZOCIÁLIS FEJLETTSÉGHEZ

3.1. Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- Az egészséges életmód alakítás;
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés;
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása;

3.1.1. Az egészséges életmód alakítása

Feladatunk:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;

Célunk

- Az egészséges egyszemélyes állapot, ahol az egyén harmóniában él önmagával és a környezetével. Legfőbb célunk az egészséges gyermek, ennek okán a prevenció.
- Egészségre orientált higiénias szemlélet és kifogástalan higiénias magatartás kialakítása.
- A gyerekek egészségének védelme, szervezetük edzése.
- Egészséges táplálkozás alapjainak lefektetése.
- A gyerekek testi és lelki egészségének védelme.

Az óvodapedagógus feladatai

- Figyelembe veszi az egyéni sajátosságokat, egyénre szabottan segítséget nyújt.
- Szeretetteljes, nyugodt légkör kialakítása.
- A személyi tisztaság szokássá alakítása.
- Pozitív megerősítéssel segíti a gyermekeket a folyamat során.
- A szükséges időt, személyi és tárgyi feltételeket biztosítja.
- A családi és óvodai szokásokat összehangolja.
- Ráirányítja a szülők figyelmét az egészséges életmód szokásainak fontosságára.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- Ha szükséges, megfelelő szakemberek bevonásával- a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenció és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Feladatok a különböző területeken

Gondozás:

- A gyermek komfortérzetének kielégítése, alakítása.
- A rendszeres tisztálkodás iránti igény kialakítása.

- Az egyes műveletek (fésülködés, zsebkendőhasználat, mosakodás, fogmosás, WC használat) helyes technikájának elsajátítása, gyakoroltatása.

Öltözködés:

- A ruházat mindig igazodjon a hőmérséklethez, időjáráshoz.
- A ruházat biztosítsa a szabad mozgást és óvjon a sérülésektől.
- Kényelmes lábbeli biztosítsa a láb fejlődését, a lábizmok erősödését.

Étkezés:

- Étkezési kultúra kialakítása
- Megfelelő mennyiségű és minőségű, vitaminokban, rostokban gazdag ételek fogyasztása. Minden tízórai friss gyümölcs – zöldség forrásokból áll.
- Az eszközök helyes használata.
- A különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése.

Pihenés:

- A zavaró belső és külső ingerek megszüntetése.
- Az alvás előtti és alatti légcseré biztosítása.
- Az egyéni alvásszükséglet figyelembevétele.
- A délutáni pihenést higiénés igényünk miatt a gyerekek pizsamában illetve ágyneműs fektetőn töltik.

Levegőzés:

- Az időjárástól függően minél több tevékenység szervezése a szabad levegőn.

Tisztálkodási szabályok kialakítása:

- kötelező kézmosás étkezés előtt, WC használat után, a kézmosás szükség szerint igényének a kialakítása
- fogmosás igényének a kialakítása az étkezések után

Betegség megelőzés és egészségmegőrzés:

- A gyermek egészségének ellenőrzése (reggel érkezéskor, folyamatosan napközben, a gyermek hazaindulása előtt)
- Betegség megelőzés, stresszoldás, immunrendszer erősítés.
- Prevenációs feladatok alapja a személyi higiénia következetes megtartása, környezethigiénia
- A gyermekek önmaguk és társaik testi épségének megóvására és védelmére nevelése (konfliktuskezelés, tolerancia)
- A balesetek megelőzése céljából a személyi és tárgyi feltételek ellenőrzése, a hibaforrások megszüntetése
- Baleset esetén az SZMSZ-ben szabályozottak szerint való eljárás

Mozgás:

- Az egészséges életmód kialakulásának egyik elengedhetetlen feltétele, mely nagyban hozzájárul a gyermekek ideális testi és szellemi fejlődéséhez.
- A gyermekek minél sokrétűbb mozgásformákkal ismerkedjenek meg.
- A mozgáslehetőségek kötött és kötetlen formában valósuljon meg.
- A mozgásfejlesztő program az egész személyiség fejlesztésére irányul, s változatos tevékenységek sorozatában valósul meg.
- A motoros képességek fejlesztése
- A nagy és finommozgások, testséma és fizikai erőnlét fejlesztése.
- A szem-kéz, szem-láb koordinációjának fejlesztése.

- Problémamegoldások erősítése mozgásos tevékenységgel elvégzett feladatmegoldásokkal.
- Mozgással kapcsolatos, és mozgáshoz kapcsolódó szókészlet fejlesztése.
- Ritmikus tevékenységekkel a ritmusérzék fejlesztése.

Környezettudatos magatartás:

- A környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése,
- A természetet, az épített és társadalmi környezetet, az embert tisztelő szokásrendszer, érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása.
- Környezeti vonatkozásban is aktív szemléletformálás.
- A természet és benne az emberi társadalom fenntarthatóságának, harmóniájának megőrzése a környezeti válság elmélyülésének megakadályozása érdekében.
- Egészségkép fogalmi háttérének kialakítása.
- A helyi környezet kiemelt szerepének tudatosítása.

Az óvodában az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, öltözködés, mozgás, edzés, pihenés és alvás megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel, és az ezeken alapuló szokások kialakításával biztosítjuk a megfelelő életmódot. Ehhez a nevelőtestület az iskola – egészségügyi szolgálat közreműködésével egészségfejlesztési programot készít.

A gondozási tevékenységgel biztosítjuk a gyermekek testi, lelki jóllétét az óvodában. Figyelemmel kísérjük a gyermekek napi gondozottságát, öltözködését, étvágyát, wc használat szükségességét, alvási igényét, fáradását. Saját szükségleteinek kielégítésére neveljük őket, megteremtve a gyakorlás lehetőségét, eszközeit pl. étkezésnél önállóan teríthetnek maguknak, önállóan, vagy a felnőttek segítségével öltözhetnek, önállóan moshatnak fogat, használják a zsebkendőt, rövid hajúak a fésűt. Mindezek legfontosabb feltételének tekintjük a szeretetteljes, sok megerősítést, biztatást nyújtó személyes kapcsolatot a felnőttekkel. A csoportszobában és az óvodán kívüli tevékenységeknél is elsődleges szempont a gyermekek egyéni és életkorukhoz igazodó szükségleteire figyelés, pl. ivóvíz folyamatos biztosítása, veszélyhelyzetek kiküszöbölése, intenzívebb erőkifejtést és pihenést biztosító tevékenységek váltakozása. Az egyéni megnyilvánulásait megfigyeljük, ahhoz igazodó fejlesztési utat, feladatokat határozzunk meg, melyet a szülővel közösen igyekszünk megvalósítani, pl. alvási igényük, étkezésük, táplálkozási, wc használati szokásaik figyelembevételével. A fejlődésben tapasztalható tartós eltérés esetén felvesszük a kapcsolatot az óvoda orvosával, védőnővel, akik segítségével törekszünk az okok feltárására, és a szülővel közösen megvalósítandó korrekcióra.

A helyes életritmust a nyugodt, kiegyensúlyozott élettempó érdekében a gyermekek óvodában eltöltött idejének és szükségleteinek figyelembevételével alakítjuk ki (lásd napirend).

A gyermekeknek az óvodában napi háromszori étkezéssel biztosítjuk a kellő összetételű és elosztású tápanyagszükségletet. Az étkezésekre mindig azonos időpontokban kerül sor. Fontos szempont az étkezések kulturált megszervezése, az étkezés közbeni helyes viselkedés. Figyelembe vesszük az ízlés és étvágy tekintetében az egyéni különbségeket, esetleges ételallergiát. A folyadék, az étkezések alkalmával és az egész nap során igény szerint rendelkezésre áll a gyermekeknek.

Nagy gondot fordítunk a különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telített zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére.

A testápolási szokások rendszere a gyermekek tisztasági igényének kialakulását szolgálja. Szükségesnek tartjuk a családi és az óvodai gondozási szokások összehangolását. Az óvónő-gyerek közös együttműködése során sajátítják el a gondozási műveletek

technikáját és alakítjuk ki a gyermekek igényét az önálló testápolásra (haj, bőr köröm, fogápolás). Az óvodában kialakult szokásrend szerint a gyermekek akkor mehetnek WC-re amikor akarnak.

A hőmérsékleti változások ellensúlyozására javasoljuk a szülőknek a többretegű öltözék biztosítását. Napközben többször is az óvónő segítségével öltöznek a gyermekek. Ez lehetőséget teremt a bensőséges érzelmi kapcsolat kialakulására, a gyermekek önállóságának fejlesztésére. Figyelünk a szükség szerinti cipőcserére, az egészséges tartást biztosító lábbeli használatára. A gyermekek mozgásigényének kielégítésére, testi képességeinek fejlesztésére spontán és szervezett lehetőségeket biztosítunk. A kedvező gyermeklétszám, az udvar és a tornaszoba kiválóan alkalmas arra, hogy játékidőben a csoportszobán belül és kívül is végezzenek nagymozgásos tevékenységeket a gyerekek. Ehhez az óvónő teremti meg a balesetmentes és változatos feltételeket (eszköz, balesetmentes hely, idő, ötlet).

A mindennapos mozgásra és szervezett foglalkozásra, a napi és hetirend szerint kerül sor. A szabad levegőn történő délelőtti és délutáni mozgás, a játék mindennapi elfoglaltsága a gyermekeknek. Itt lehetőség nyílik új mozgásformák kipróbálására, begyakorlására, önbizalmuk erősítésére. A mozgásos játékokhoz az óvónő ad ötletet, biztatja, segíti a gyermekeket.

A rendszeresen szervezett séták és kirándulások a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt is jelentenek a gyermekek számára. A séták, kirándulások, más intézményen kívüli programok megvalósulása során a gyermekek felügyelete az óvodapedagógus, a dajka és a pedagógiai asszisztens felelőssége.

A mindennapi pihenés, alvás a csoportszobában történik. Az egyéni alvásigényt figyelembe véve biztosítjuk, hogy a nem alvó gyermekeknek nyugodt tevékenységet végezzenek, míg a többiek pihennek.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermekek egészségének védelme, testi fejlődésük elősegítése, természetes mozgásigényük kielégítése,
- megfelelő higiéniai szokások alakítása a szülők, óvónők és segítő szakemberek segítségével és közreműködésével,
- egészséges és biztonságos környezet, megfelelő óvodai életritmus kialakításával testi-szellemi fejlődésük segítése,
- a gyermekek saját és egymás testi épségének óvására, megóvására nevelés,
- környezettudatos magatartás alakítása a környezetszennyezés megelőzésével, a környezet védelméhez, megóvásához és a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások alakítása,
- saját egészségük védelmére nevelés (zsebkeendő használat, kézmosás, evés előtt, közös használati tárgyak tisztántartása),
- a dajkával aktív, rendszeres együttműködés a környezet tisztántartása, és a fertőzések megelőzés érdekében,
- rendszeres védőnői kapcsolattartás, a gyermekek higiénés ellenőrzése, probléma megbeszélése érdekében (pl. érzékszervi, tartási rendellenességek),
- rendszeres testedzés, időjárásnak megfelelő öltözködés, kirándulás, óvodán kívüli programok szervezése minden évszakban,
- fokozatos fizikai megterhelés, a nagymozgásos foglalkozásokon, és kirándulásokon,
- családi életre való felkészítés (apa-anya szerep),
- a sajátos fejlődésű gyerekek beilleszkedésének segítése, konfliktuskezelésre nevelés,
- önálló munkajellegű feladatoknál a veszélyhelyzetre való figyelemfelhívás (pl. teremrendezés).

3.1.2. Az érzelmi, az erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés megvalósítása

Kiemelten fontosnak tartjuk az érzelmi nevelést, melyen egész nevelési rendszerünk alapul. Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre tevékenységre serkent, és ösztönzőleg hat a gyermekek érzelmi kötődéseinek alakulására. Erre az óvónő keresztyén beállítódása, példamutatása ad indítékot a gyermekek számára.

A gyermekek mindennapi életének színtereit otthonossá, barátságossá, játékra motiválóvá tesszük, ennek folyamatos alakításában a gyermekek is részt vesznek. A csoportszobát közösen díszítjük az aktuális témáknak, ünnepeknek, szimbólumoknak megfelelően. A csoportszoba berendezési tárgyai a gyermekek játéka és a különböző tevékenységeik szerint alakíthatók. Az átalakítás következtében meghitt zugokat, kuckókat tudunk teremteni, amelyek az intimitást növelik. A gyermekeknek saját öltöző szekrénye, kis tarisznyája van, ahová a személyes holmijukat, az otthonról hozott játékaikat elhelyezhetik.

A gyermekek óvodába lépését az „anyával együtt történő befogadás” lehetőségével igyekszünk megkönnyíteni.

A gyermekek a csoportnak egyéni színekkel, tulajdonságokkal rendelkező tagjai. Megismerésük, képességeik, érzelmeik, kötődésük mindennapi cselekvéseik, játékaik és beszélgetések által történik. Ezekre alapozva valósítjuk meg egyéni fejlesztésüket, esetleges szorongásuk feloldását.

Az érzelmi elfogadásból táplálkozva alakítjuk ki a gyermekekben a közösségi együttélés alapvető normáit, mint a felelősségérzés, kötelességtudat, konfliktustűrő-és megoldó képesség. Az együttélés szabályait fokozatosan ismertetjük meg, és fogadtatjuk el velük, később bevonva őket újabb szabályok megfogalmazásába. A mindennapi mese és tartalmas játék segítségével lehetővé tesszük, hogy a gyermekek élményszerűen átélhessék azokat az erkölcsi érzelmeket, melyek szocializációjuk szempontjából elengedhetetlenek, a segítőkészséget, együttérzést. A közösségi hatások lehetővé teszik, hogy a gyermekek én tudata megerősödjön, én-képe a különböző sikeres próbálkozásokban és kapcsolatokban differenciálódjon. Természetessé válik a kezdeményezés éppúgy, mint az elfogadás és az együttműködés.

Hozzásegítjük a gyermekeket, hogy megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amely a nemzeti identitástudat, keresztyén kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjanak csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Jelentős szerepet tulajdonítunk óvodánkban a napi rendszerességgel ismétlődő csendes perceknek, meshallgatásnak, Bibliai történetmondásnak és közös ünnepvárásnak.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelésében igénybe vesszük a logopédus, pszichológus segítségét.

Szocializáció

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődése, szokás- és normarendszerének megalapozása.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és hozzá segíti a gyermeket ahhoz, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztyén kulturális értékek, hazaszeretet és a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazokat megbecsülje.

A szocializáció során fejlődik a gyermek pozitív emberi magatartása, társaihoz való

viszonyulása, kialakul egészséges **versenyszelleme, kudarcűrése, figyelme, türelme, kitartása, egymás iránti figyelmissége, segítőkészsége.**

A gyermek az óvodai élet **tevékenységeinek segítségével megtanul: alkalmazkodni, elfogadni, tolerálni, szükségleteit késleltetni, önmagát megvalósítani**, nem sértve a másik gyermek szabadságát.

A szociális tanulás legfőbb eszköze óvodáskorban az utánzás, a mintakövetés, a felnőt, majd a társmodell szociális viselkedésének érzelmi indíttatásból fakadó átvétele, majd e minta egyre szélesebb kiterjesztése, mely megnyilvánul a gyermek tevékenységében.

Ehhez szükséges;

- a gyermek személyiségének megismerése az óvodába lépéstől
- az egyéni fejlesztés elvének érvényesítése
- a személyes kontaktus biztosítása a tevékenységekben
- a gyermekek eltérő testi-lelki szükségleteinek figyelembevétele
- az igény szerinti szeparáció lehetőségeinek biztosítása
- a személyesség biztosítása a gyermekek munkáinak, személyes tárgyainak tárolásában
- a gyermekekre vonatkozó információk bizalmas kezelése
- a gyermekek társas kapcsolatainak megfigyelése és alakítása
- a közös élmények forrásainak gazdagítása, a tapasztalatok körének bővítése
- a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának) fejlesztése, szokás és normarendszerének megalapozása
- a gyermekek elképzelései és döntései alapján a szülők bevonásával a csoport élet hagyományainak kialakítása, ápolása
- a viselkedés kultúra megalapozása
- a közösségi élet szokásainak és az együttműködés szabályainak alakítása a gyermekek aktivizálásával, egyezkedésekkel, kompromisszumokkal
- a mikrocsoportos tevékenységek körének bővítése felajánlott, szervezett keretekben
- a társas, szabály játékok rendszeres biztosítása a gyermekek közreműködésével
- a hazához, tájhoz, kultúrához kötődés erősítése, az értékek megbecsülésére nevelés
- a gyermekek személyes vonatkozású ünnepeinek közös szervezése
- a gyermekeket érintő pozitív családi események alkalmankénti számbavétele
- a jeles napok, szimbolikus ünnepeink, a nemzeti ünnep hagyományainak megteremtése
- a konfliktusok megbeszélésének, kezelésének gyakorlása
- a megkezdett tevékenységek befejezésére ösztönzés
- a gyermekek által vállalt feladatokban az akadályok leküzdésére motiválás
- az elképzeléseket, közös terveket összehangoló stratégiában a játszótárs, alkalmanként bekapcsolódó óvodapedagógus személyes mintaadása
- a gyermekek pozitív értékelése, az egyéni igényekhez, szükségletekhez fejlettséghez

igazodó hangsúlyokkal és gyakorisággal.

- a különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés
- a gyermek szociális érzékenységének fejlődését segítése, megfelelő szokás- és normarendszer kialakítása
- a szűkebb és tágabb környezet és értékek megismerése, megalapozva a szülőföldhöz való kötődést
- erkölcsi értékek alakítása modellnyújtással, saját tapasztalással, érzelmi átéléssel (jórossz felismerése, őszinteség, árulkodás és a jogos panasz megkülönböztetése, felelősségvállalás)

Az óvodapedagógus feladatai:

- szeretetet, otthonos körülményeket árasztó esztétikus környezet megteremtése,
- biztonságérzetet adó szokás-és szabályrendszer alakítása, mely lehetőséget ad a közös élmények átélésére, és az önálló elképzelések megvalósítására,
- a csoportközösség erősítése, MI-tudat alakítása a közösen átélt események, élmények együtt történő felidézésével is. (fénykép, videófelvétel)
- az egészséges énkép, reális önértékelés alakulásának segítése,
- empátiás készségük és szociális érzékenységük fejlesztése,
- a gyermekek pozitív, negatív élményeinek, gondolatainak figyelmes meghallgatása, megoldási utak keresése,
- az érzelmi intelligencia fejlesztése az érzelmi kifejezőmód elmélyítésével, önkontroll alakításával, motivációs szükséglet kontrollálásával,
- az emberek különbözőségének megértéséhez, és elfogadásához szükséges beállítódásuk alakítása,
- a keresztyén értékrendnek megfelelő erkölcsi tulajdonságok alakítása, pl. becsületesség, igazmondás, a tettek reális következményeinek elfogadása, egymásra való figyelés, öröm, megbecsülés érzésének megtapasztaltatása,
- a kötődést erősítő érzelmek és kifejezőmódok erősítése, a családhoz, óvodatársaihoz, felnőttekhez, szülőföldhöz, nemzethez, természeti és épített környezethez,
- baráti kapcsolatok segítése, tiszteletben tartása,
- egymás iránti felelősségvállalás megalapozása,
- közös feladatok, közös tevékenység a családdal (játsszódélután, ünnepek),
- a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek beilleszkedésének segítése, szükség esetén nevelésükhöz szakemberek bevonása.

A befogadás

A gyermekek óvodába lépését az „anyával együtt történő befogadás” lehetőségével igyekszünk megkönnyíteni.

Az óvoda minden dolgozója készül az új gyermekek fogadására a csoportszobák berendezésével, díszítésével, a játékok előkészítésével, az óvodai jelek elkészítésével, a környezeti feltételek biztosításával.

Cél:

- A gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik. Érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.
- A gyermekek megismerkedjenek az új környezetükkel, érzelmi bázist találjanak az óvodapedagógusokban.

Feladat:

- Olyan módszerek, eljárások alkalmazása, amelyek megkönnyítik a gyerekek alkalmazkodását a megváltozott körülményekhez, biztonságot és nyugalmat adnak.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek érzelmi biztonságának kialakítása, az egyénre szabott befogadás során. (anya az óvodában tartózkodhat a gyermek igényeihez igazítottan a befogadás időszakában)
- Az óvodapedagógus és a szülők kapcsolatának kiépítése, az óvodapedagógus és a gyermek érzelmi kapcsolatának megalapozása
- Az első szülői értekezlet keretében az óvoda napi életéről tájékoztatás nyújtása a szülőknek, bemutatva az óvodai nevelés törekvéseit.
- Pozitív érzelmi hatások biztosítása az előzetes óvodalátogatás során is.
- Szeretetteljes óvodapedagógus magatartással, fokozott törődéssel, az egyéni bánásmód érvényesítésével az érzelmi kötődés kialakítása.
- Kedvenc játékok, vagy a szívükhöz nőtt kedves holmijuk pl. cumi, „rongyocska”, „alvóka”, óvodába történő behozatalának ösztönzése.
- Kooperatív magatartással a gyermekek beilleszkedő-, és alkalmazkodó készségeinek erősítése
- A meghitt kapcsolatok kiépítésére törekvés.
- A befogadás időszakában megfigyeljük, hogy:
 - a gyermek miként fogadta el az új környezetet,
 - hogyan reagált a szülőtől való elválásra,
 - magára talált-e a játékban,
 - hogyan alakult a kapcsolata az óvodapedagógusokkal,
 - hogyan illeszkedett be az óvodai élet ritmusába,
 - mi okozott számára örömet vagy nehézséget,
 - hogyan reagált a társakra

A megfigyeléseket írásban rögzítik az óvodapedagógusok a gyermekek személyiséglapján.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Jól érzi magát az óvodában, kialakul a közösség, társak iránti igényük,
- képesek betartani a közösségi élet szabályait, alkalmazkodnak a szokásokhoz,
- konfliktusaik megoldásával próbálkoznak, kompromisszum készek,
- kialakul az önérvényesítéshez és az önkifejezéshez szükséges készségek, egészséges énképük,
- a választott tevékenységben kitartók, a tevékenységet türelmesen befejezik,
- feladattudatuk kialakulóban van,
- szívesen segítenek egymásnak és a felnőtteknek,
- felelősséget éreznek egymásért és a vállalt feladatokért, kialakul önfegyelmük,
- tudják érzelmeiket kifejezni szóban, cselekedetben,
- empátiás készségük megnyilvánul,
- társas kapcsolataik, a közösségben elfoglalt helyük kialakul, elfogadják a másikat, toleránsak.
- A közös tevékenységekben aktívan részt vesz.
- Az udvariassági formák betartásával kommunikál.
- Tiszteli, becsüli szülőföldjét, magyarság tudata kialakult.

3.2. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés az óvodában a teljes nevelési folyamatot áthatja. Derűs légkörben, vonzó tevékenységekkel, interperszonális kapcsolatokkal ébresztjük fel és tartjuk fenn a gyermekek beszédkedvét. Kiemelten fontosnak tartjuk az óvónők példamutató, utánzásra alkalmas kifejező, szép beszédét, valamint az árnyalt metakommunikatív kifejezőmódot.

A nap során természetes módon adódó helyzetekben megérezzük a gyermekkel a magyar nyelv változatosságát, játékoságát, érzelmeket kifejező árnyaltságát, humorát. Tudatos megerősítéssel érjük el, hogy kialakuljon az életkoruknak megfelelő anyanyelvi kultúrájuk, az élményközpontúság figyelembevételével. Olyan kommunikációs helyzeteket teremtünk, melyekben fejlődik beszédkapcsolatuk, képessé válnak azok folyamatos fenntartására.

Részletesen feltárjuk a gyermekek nyelvi fejlődésének családi hátterét, jellemzőit. Felhívjuk a szülők figyelmét a beszélgetések, mesék és az azzal kísért együttes tevékenységek fontosságára.

A beszédhibák megelőzése érdekében játékos formában gyakorolják a helyes hangképzést, kiejtést, beszédritmust, hanglejtést. Kihasználjuk a mese, a vers és a bábjáték pedagógiai hatását.

Az értelmi fejlesztések, nevelés a gyermekek érzelmi képességeinek sokirányú fejlesztését célozza. Építünk a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, a játék során szerzett spontán tapasztalataikra. Az egyéni fejlesztés keretében megteremtjük ezek felhasználásának, alkalmazásának lehetőségét a gyakorlatban. Főleg önkéntelen figyelmükre támaszkodva a tevékenységek során biztosítjuk a sok mozgást, cselekvést, a tárgyak, dolgok jelenségek szemléletességét, azok sokoldalú érzékelését. A tapasztaltak szóbeli megfogalmazására készítjük a gyermekeket, miközben gondolkodásukat tartalmilag és formailag is fejlesztjük.

Megteremtjük az önálló tanuláshoz szükséges feltételeket, a véleményformálás és ítéletalkotás lehetőségét. A gyermekek élményeit, tudását, tapasztalatait folyamatosan bővítjük az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Eközben fejlődnek az ismeretek rendszerezéséhez szükséges készségeik és képességeik.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a pozitív beszélő-környezet megteremtése,
- az egyéni szükségletek megfogalmazásának, kifejezésének segítése,
- a szókincs, a kifejezőkészség fejlesztése, a nyelvtanilag helyes beszéd alakítása, beszédbátorság fejlesztése,
- a nyelvi identitás és alkotóképesség fejlesztése,
- az érzelmek felismerése és kifejezése,
- a gondolkodás fejlesztése a problémamegoldó, kreatív gondolkodás irányába,
- a minden érzékszervre ható tapasztalatszerzés, folyamatos tevékenykedtetés biztosítása,
- a gyermekek önkéntelen figyelmének, kérdéseinek, megjegyzéseinek, az őket foglalkoztató aktuális témák figyelembevétele,
- fogalmaik, képzeik gazdagítása az új tapasztalatok összekapcsolása a már meglévőkkel, az alkotóképesség és a képzelet fejlesztése,
- a műveltség megalapozása, a művészetek esztétikájának felismertetése, az esztétikai fogékonyság fejlesztése,
- az együttműködés képességének fejlesztése a közös feladatmegoldások által,
- egymás meghallgatására ösztönzés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- igénylik a mindennapos mesélést, képesek követni, megérteni, belsővé formálni a mondanivalóját,
- szívesen beszélnek egymással és a felnőttekkel, mondanivalójuk érzelmi árnyalására is képesek,
- végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét,
- a metakommunikációs jelzéseket megértik, maguk is alkalmazzák,
- a szándékos figyelem képessége kialakul.
- a közölt információt megérti.
- kérdésre minimum egyszerű mondattal válaszol.
- gondolatait, érzelmeit, élményeit képes érthetően elmondani, mondatokban kifejezni.
- bátran kérdez.
- verbális emlékezete korának megfelelő.
- tud szemkontaktust teremteni és tartani.
- minden szófajt használnak, különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkotnak.
- képesek az átélt események, történések, mesék, érzelmek felidézésére,
- képesek elemi következtetésekre ok- okozati összefüggések felismerésére,
- képesek megérteni az átvitt értelmet, képesek elvonatkoztatni a konkrét helyzettől,
- kialakul a testséma, a pontos térészlelés, téri tájékozódás,
- megjelenik a tudatos tervezés az eszköz kiválasztásban, az egyszerű műveletek sorrendiségének megállapításában.
- képesek előre látni tevékenységük következményét, képesek időben előre gondolkodni,
- kombinatív képességük játéktevékenységeikben megnyilvánul.

4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

A református óvodai nevelés feltételrendszere

4.1. Személyi feltételek

A református óvodában az egész napot áthatja a keresztyén szellemiség. Az óvoda dolgozói egész személyiségükkel tükrözik a keresztyén hitet, ismerik a Szentírást és élő kapcsolatban állnak a Szentháromság Istennel. A Bibliai integrációt közvetítik az óvodai élet mindennapjaiban, annak nevelési és tanulási folyamataiban.

Az óvodapedagógusok szakképesítésük mellett rendelkeznek katechéta vagy valláspedagógusi végzettséggel, vagy ennek megszerzésére törekszenek. Óvodáinkban 14 fő óvodapedagógus 7 fő óvodai dajka és 1-1 fő pedagógiai asszisztens összehangolt munkájával neveljük, gondozzuk a gyermekeket. A nevelő oktató munkát közvetlenül segítő szakemberek dolgozók, konyhai alkalmazott 1-1 fő, kertész - karbantartó 1, az intézmény zavartalan és színvonalas működéséhez járulnak hozzá.

Az óvodapedagógusok munkáját gyermekcsoportonként egy-egy fő dajka segíti, a köztük meglévő harmónia és együttműködés, emberi viszonyulás mintaként áll a gyermekek előtt. A nevelőmunka, különösen a differenciált egyéni fejlesztés eredményes megvalósítását 1-1 fő pedagógiai asszisztens közreműködésével segítjük elő. A különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel rendszeresen gyógypedagógus foglalkozik az óvodapedagógusokkal együttműködve a hátrányok enyhítése, valamint a gyermekekben megmutatkozó tehetség kibontakoztatása érdekében. A pedagógusok elkötelezettek a folyamatos fejlődés iránt, ezért

rendszeresen továbbképzéseken vesznek részt, és az ott elsajátított elméleti és gyakorlati tapasztalatokat beépítik a mindennapi nevelőmunkába.

Az intézményegység vezetője hitével, szakmai tudásával, magatartásával elősegíti a gyermekek nevelésében, gondozásában résztvevő munkatársak, pedagógusok, dajkák és technikai alkalmazottak keresztyén világnézetének hiteles átadását a gyermekek és családjuk felé.

A munkakörök szerinti személyi feltételek (megj: csak a munkakör ellátásához szükséges vehető figyelembe a végzettségnél)

Munkakör	Fő	Végzettség
Óvodavezető/tagóvodavezető	1-1	egyetemi-Főiskolai
Óvodapedagógus	12	Főiskolai
Pedagógiai asszisztens	1-1	Érettségi/Pedagógiai-és családsegítő munkatárs szakképzettség
Dajka	7	Óvodai dajka szakképzettség

A pedagógusok előmeneteli rendszerében elért fokozat szerint

Fokozat	Fő
Mesterpedagógus	
Pedagógus II.	4
Pedagógus I.	4
Gyakornok	

Az óvodapedagógusok szakvizsgás végzettségei

A végzettség megnevezése	Fő
szakvizsgázott pedagógus, közoktatási vezető	2

4.2. Tárgyi feltételek

Az óvodaépületeink újak, modernek, korszerűek, mindenben megfelelnek a mai kor elvárásainak. A csoportszobák (4+3 db) tágasak, világosak, esztétikusak, jó minőségű bútorokkal berendezettek, az évszoknak, ünnepkörnek megfelelően díszítettek. A dekorációk igazodnak a keresztyén szellemiséghez, egyszerűséget, esztétikumot, meghittséget közvetítenek. Minden csoportnak külön mosdója, öltözője van.

Az épületben a gyermekek egyéni fejlesztéséhez megfelelően berendezett fejlesztő-logopédiai és orvosi szoba, sószoba, tornaszoba, tárgyaló, vezetői, titkárnői szoba, öltöző, szertár, mosó - vasaló helyiség, valamint melegítő konyha található.

A játékkészlet korszerű, kognitív és nagymozgásokat fejlesztő eszközök ellátottsága minden igényt kielégít.

Eszközrendszerünk fejlesztésekor legfontosabb elv, hogy:

- az eszköz megfeleljen a gyermek életkori sajátosságainak,
- balesetmentes, kiváló minőségű, a gyermekek testmértéhez igazodó és esztétikus legyen,
- tegye lehetővé mozgás-, és játékigényük kielégítését,
- az óvoda helyi nevelési programjában megfogalmazott cél- és feladatrendszer megvalósítását szolgálja.

A bibliai történetek megértését segítő eszközök, a szakkönyvtár ellátottsága biztosított. A **Kálvin Kiadó, a Parakletos Könyvesház gondozásában** megjelent könyveket, kiadványokat mindennapi óvodapedagógusi munkánk során szívesen használjuk.

Az óvodák udvar nagy, füves, fás, gyógy- és fűszernövény kerttel gazdagított, megfelelően gondozott. Az itt található fa játékok bevizsgáltak és megfelelnek az előírásoknak. Karbantartásuk, javításuk folyamatos.

A 20/2012.(VIII. 31.) EMMI rendelet 2. sz. mellékletét képező „Jegyzék a nevelési – oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléseiről” által előírtak tekintetében a neveléshez szükséges eszközökkel rendelkezünk. A hiánypótlás és a szakszerű, átgondolt fejlesztés folyamatosan történik.

Az óvoda egyes gyermekcsoportjai homogén, más csoportjai vegyes életkorúak. Nézetünk szerint ez kedvező feltételeket teremt a differenciált egyéni fejlesztéshez, a fejlettség szerinti beiskolázáshoz, a közösségi nevelés hatékonyabbá tételéhez. A gyermekek érdeklődésük, szabad választásuk szerint vesznek részt a legtöbb tevékenységben. Kivételt képeznek a kötött elfoglaltságok és tanulási helyzetek. Pl.: úszás, nagymozgásos foglalkozások, egyéni fejlesztések, kirándulások.

A gyermek egészséges fejlődéséhez a rugalmas napirend biztosítja a feltételeket, melyet a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek jellemeznek. A napirend folyamatos játékidőt tesz lehetővé, a gyermekek egyéni szükségleteihez, a hosszan tartó, gyakran napokon át folytatható játékhöz alkalmazkodva. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek, segítik a helyes életritmus kialakulását.

A napirendben és a hetente ismétlődő heti rendben a csoportos óvónők határozzák meg a gyermekek számára felkínált játék és egyéb tevékenység tartalmát.

Naponta teremtünk lehetőséget mesélésre, verselésre, éneklésre, rajzolásra, festésre, környezetükkel való aktív ismerkedésre, a szervezett játékos mozgásra. Hetente egy alkalommal minden csoportban kötelező testnevelést szervezünk a tornateremben vagy az udvaron. A különböző napirendi elfoglaltságok ideje rugalmasan kötött, az óvodában töltött idő és a tevékenységek sokfélesége miatt.

A rendszerességgel szervezett délelőtti csendes percek az étkezések előtti és utáni, elalvás előtti rövid, kötött imádságok mondásának szokása az Istennel való beszélgetés, kapcsolat alakulását segítik.

A nevelési folyamat ritmusát az évszakok, a keresztyén és egyéb ünnepek, jeles napok váltakozása adja meg.

4.3. Ajánlott napirend

7.00-7.30	Játék, egyéb szabadon választott tevékenység az ügyeletes csoportban
7.30-12.00	Érkezés, gyermekek fogadása Játék , szabadon választott tevékenységek, képességfejlesztések, Folyamatos reggeli, Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek, (vers-mese, ének-zene, énekes játékok, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, külső világ tevékeny megismerése, matematikai tartalmú tapasztalatok, mozgás,) Csendes percek - hitéletre nevelés 10-25 perces együttlét Testápolási teendők , előkészületek a tízóraihoz, mindennapos frissítő torna, Játék , egyéb tevékenységek a szabadban
12.00-14.30	Testápolási teendők, ebéd, mesehallgatás , pihenés
14.30-17.00	Folyamatos ébredés, testápolási teendők, előkészületek az étkezéshez,

	uzsonna Játék, szabadon választott tevékenységek, egyéni képességfejlesztések, hazabocsátás
16.30-17.00	Játék, egyéb szabadon választott tevékenység az összevont ügyeletes csoportban

4.4. Óvodánk heti rendje

A heti rend a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugodt légkört teremti meg az óvodai csoportban. Figyelünk arra, hogy minél rugalmasabb és alkalmazhatóbb heti rendet állítsunk össze. Szabadon dönthetünk abban a kérdésben, hogy a komplexitás keretében mely tevékenységeket és szervezeti formákat választjuk a gyermekek differenciált fejlesztése érdekében az egyes napokon. Hetente egy alkalommal minden csoportban kötelező mozgásfejlesztést szervezünk a tornateremben, vagy az udvaron.

A tevékenységek időtartamának meghatározásakor figyelembe vesszük a gyermekek életkorát és életkori sajátosságait, valamint a nyitvatartási időt.

A játék és szervezett foglalkozás aránya a játék irányába tolódik el. Nyáron (júniustól augusztusig) az óvodai tevékenységek nyári napirend szerint zajlanak, melynek jellemzője a sokféle mozgásforma, kirándulás, szabadjáték, vízhez szoktatás, kreatív alkotó tevékenységek, művészeti tevékenységek biztosítása. A nyári időszakon belül az óvoda zárva tartásának idején felújítási, karbantartási munkát végeznek.

1.3. Az óvoda pedagógiai dokumentumai

Átlátható dokumentálással a gyermekek, a csoport fejlődési szintjét nyomon követő dokumentációval elősegítjük Pedagógiai Programunk céljának, feladatainak megvalósulását.

- Az óvoda működését meghatározó dokumentumok vezetése rendeleti előírások szerint.
- A különböző pedagógiai folyamatok dokumentálása (tervezés, szervezés, ellenőrzés, értékelés).
- A gyermekek adatainak előírászerű vezetése.
- A folyamatos fejlődés nyomon követése fejlődési diagram alapján.
- A titoktartási kötelezettség betartása, betartatása.
- A szülői nyilatkozatokban foglaltak betartása, betartatása. (házirend, fejlődési napló)

Az óvodai csoportnapló (az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál).

Tartalmazza:

- a gyermekek nevét és óvodai jelét,
- összesített adatokat a fiúk és lányok számáról, ezen belül megadva a három év alatti, a három–négyéves, a négy–öt éves, az öt–hatéves gyerekek számát,
- a sajátos nevelést igénylő gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,
- a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
- a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,
- a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó heti rendet napi bontásban,
- nevelési éven belüli időszakonként a nevelési feladatokat, a szervezési feladatokat,

- a gyermekek fejlődését elősegítő tartalmakat a következő bontásban:
 - ~ verselés, meséléstartestti nevelés, edzés,
 - ~ ének, zene, énekes játék, gyermektánc,
 - ~ rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
 - ~ mozgás,
 - ~ a külső világ tevékeny megismerése, a környezeti nevelés feladatai.
- az értékeléseket, a hivatalos látogatásokat (a látogatás célja, időpontja, a látogató neve és beosztása), a gyermekek egyéni lapját.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció

A gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

Tartalmazza:

- a gyermek anamnézisének,
- a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatát,
- a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

A mindennapi tevékenységekben zajló óvodapedagógusi megfigyelések a gyermekek természetes életének zavarása nélkül adnak alkalmat mozgásos, értelmi és szociális képességeik, egyéni fejlődési ütemük megismerésére. Kiegészülnek e megfigyelések a gyermeki produktumok elemzésével, családlátogatások, szülőkkel folytatott megbeszélések tapasztalataival is.

Hangsúlyozzuk, hogy a megfigyelések hosszabb időt ölelnek fel, valóságosabb képet adva az egyenetlen, megtorpanásokkal, majd erőteljesebb ugrásokkal jellemezhető gyermekkori személyiségfejlődésről. A fejlődésben megmutatkozó sajátosságok értelmezése mindig holisztikusan történik, és figyelembe veszi az ok-okozati együtthatókat.

A nevelőmunka tervezése, elemzése, értékelése, az egészségesen fejlődő gyermekekről szerzett ismereteknek, előrehaladásuk mértékének megfigyelése, írásos dokumentálása minden óvodapedagógus kötelessége.

Az óvodapedagógusok feladata félévente tájékoztatni a szülőket gyermekük aktuális fejlettségi állapotáról, fejlődési üteméről, az esetleges problémákról. A gyermekek aktuális cselekvéseit, magatartását, létrehozott alkotásaikat, feladatmegoldásukat a pozitívumok előtérbe helyezésével, konkrétan értékeli.

1.4. Az óvoda kapcsolatai

1.4.1. Kapcsolat a fenntartóval

Elvei:

- Bizalom, és a magas színvonalú feladatvégzésre való elkötelezettség a kapcsolatépítés és a napi munka során.

Tartalma:

- Rendszeres kapcsolattartás az óvoda működési feladatainak naprakész ellátása érdekében a Nyíregyháza - Városi Református Egyházközséggel.
- Az intézményegység-vezető a fenntartó által meghatározott időszakonként beszámol az intézmény működésével, gazdálkodásával, pedagógiai, tanügy-igazgatási, személyügyi helyzetével kapcsolatos helyzetről.
- A fenntartó egyházközségen kívül a működéssel összefüggő adatok és információk eljuttatása a Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatala Oktatási Irodájára felé.

Formái:

Személyes találkozók, főigazgató tanácsi ülések, megbeszélések, vezetői értekezletek, konferenciák, szakmai rendezvényeken való részvétel, írásbeli beszámoló, e-mail és telefonos kapcsolat, kiadványok, publikációk.

1.4.2. Kapcsolat a gyülekezettel

Elvei:

- Az óvoda nevelőközössége kezdeményező a kapcsolatépítésben, szem előtt tartják az óvoda missziós szerepét.

Tartalma:

- Az óvoda elősegíti a gyermekek jelenlétét a gyülekezet életében, ami által a gyermek érzi, hogy van olyan közösség, ahová mindig bizalommal fordulhat iskolás korában is.
- A gyülekezet tagjai megismerik a református óvoda nevelőmunkáját, áldásait, s felismerve e szolgálat fontosságát segítik azt.

Formái:

- Részvétel az istentiszteleteken, ünnepségeken, szeretetvendégségen, közös áhítatokon.

1.4.3. Kapcsolat a társintézményekkel, bölcsődével, iskolával

Elvei:

- A gyermekek intézményes nevelésében kiemelten fontosnak tartjuk a nevelés folyamatjellegét, az egymásra épülő hatások pozitívumainak kihasználását.
- Egymás munkájának megismerése, tiszteletben tartása és a lehető legteljesebb összehangolása segítheti csak az egymásra épülő fokozatokba való sikeres átlépést a gyermekek számára.
- Kapcsolatainkat a nyitottság, korrekt tájékoztatás, az együttműködés lehetséges formáinak közös kimunkálása jellemzi.

Tartalma:

- Pedagógusok kölcsönös látogatásai, melynek során betekintést nyerhetnek az ott folyó gondozó, nevelő, személyiségfejlesztő munkába. Az alkalmazott módszerek, eljárások megfigyelése, tapasztalatok megbeszélése.
- A gyermekek részvételével megvalósuló intézménylátogatások, közös játékok, ismerkedés a sajátos (óvodai, iskolai) környezettel.
- A gyermekek tovább haladásának nyomon követése, különös tekintettel a különleges bánásmódot igénylő gyermekekre. Az iskolai beilleszkedésük tapasztalatait figyelembe vesszük nevelőmunkánk továbbfejlesztésében.

Formái:

- Óvodába készülő bölcsődések látogatása a gondozónővel, nyílt nap, nyílt hét az óvodában, iskolában, esetmegbeszélések, műhelymunkák, nagycsoportosok iskolalátogatása, részvételük egy játékos órán, közös rendezvények, iskolások kedveskedése énekkel, hangszeres zenével ünnepek alkalmával, pedagógusok szakmai megbeszélései, hospitálások, szülői értekezlet tartása a tanítók részvételével az iskolába készülő gyermekek szüleinek, előadások, kérdőíves felmérés.

1.4.4. Kapcsolat a munkánkat segítő intézményekkel

Elvei:

- Nyitottság, korrekt tájékoztatás, naprakész informáltság jellemzi a kapcsolatunkat a gyermekeket megillető gondoskodás, védelem, és intervenciós gyakorlat megvalósításában.

Tartalma:

- Rendszeres vagy eseti együttműködés az alábbi intézményekkel a gyermekek egészséges személyiségfejlődésnek, speciális fejlesztésének, valamint jogaik érvényesítése érdekében:
 - Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Nyíregyházi Tagintézménye
 - Református EGYMI
 - Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottság
 - Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ
 - Szabolcs – Szatmár- Bereg Megyei Kormányhivatal Gyámügyi Osztály

Formái:

- Esetmegbeszélés, szülők tájékoztatása, előadás, együttműködés a gyermekek számára előírt szakirányú (gyógypedagógiai) fejlesztésekben.

1.4.5. Külső szakmai kapcsolatok

Kapcsolat a Református Pedagógiai Intézettel

Elvei:

- A keresztyén értékrend szerinti magas színvonalú nevelés érdekében törekszünk a nevelőhatások egységesítésére, a református tartalmak erősítésére, a pedagógus hivatás megújítására.

Tartalma:

- A pedagógusok szakmai és mentálhigiénés támogatása a RPI által nyújtott szolgáltatások igénybevétele útján.

Formái:

- Pedagógus továbbképzések, szaktanácsadás igénybevétele, előadásokon, konferenciákon való részvétel, határon túli óvodákkal történő kapcsolatalakítás támogatása, szakmai kiadványok, publikációk megjelentetése, pedagógiai adatbázisok igénybevétele, pedagógus minősítések és az országos pedagógiai, szakmai ellenőrzésekre való felkészülés és lebonyolítás segítése, szakmai dokumentumok készítésében segítségadás, esetenként kutatási, elemzési célú szakmai információk cseréje.
- Az intézményegység-vezető lehetőség szerint rendszeresen részt vesz az Országos Óvodavezetői Értekezleten.

1.4.6. Kapcsolat a magyar református óvodákkal

Elvei:

- A pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztése érdekében rendszeres szakmai együttműködésre, tapasztalatcserére, nyitottságra törekszünk más hazai református óvodákkal, kiemelten az Óvodai nevelés játékkal, mesével program szellemében nevelő óvodákkal.

Tartalma:

- A pedagógiai gyakorlati tapasztalatok átadása.

Formái:

- Hospitálások szervezése, szakmai előadások, jó gyakorlatok bemutatása, szakmai anyagok kidolgozása.

1.4.7. Kapcsolat a határon túli református óvodákkal

- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.
- A kapcsolatépítés során a hasznosítható tapasztalatok, módszerek és pedagógiai tartalmú információk átadása, valamint a környező országokban működő magyar református óvodák pedagógusainak keresztyén értékek mentén történő értékteremtése valósul meg.
- Lehetőség szerint a minden évben megrendezésre kerülő Református Óvodák Kárpát-medencei Szakmai Találkozásán való részvétel a nevelőtestület részéről.

1.4.8. Kapcsolat a közművelődési intézményekkel

- Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár
- Váci Mihály Kulturális Központ
- Jósa András Múzeum
- Móricz Zsigmond Színház
- Vikár Sándor Zeneiskola- Alapfokú Művészeti Iskola
- Sóstói Múzeumfalu

Az óvoda kapcsolatépítő munkáját akkor tekintjük eredményesnek, ha:

- a gyermekek jogai, mindenek felett álló érdekük érvényre jut,
- óvodás éveik alatt minden segítséghez hozzájutnak személyiségük optimális fejlődéséhez,
- a szülők ismerik és elismerik, elégedettek az óvodában folyó nevelőmunkával,
- partnereink érzékelik és elismerik törekvéseinket a nyitottság és folyamatos együttműködés és terén,
- a pedagógusok szakmai tudása, látóköre folyamatosan gyarapszik, annak eredményeként nevelőmunkájuk napi gyakorlatában megjelenik a megszerzett tudásuk.

5. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK FEJLESZTÉSE

5.1. Sajátos nevelési igényű gyermek nevelése, fejlesztése, rehabilitációs és rehabilitációs tevékenységek

Sajátos nevelési igényű gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését segítjük a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során. Az átlagtól eltérően fejlődő és ép fejlődésvonalú gyermekek kölcsönös tapasztalatai egymásról, közös tevékenységeik együttes élményeik azt valószínűsítik, hogy később is elfogadóak, igény szerint segítőkészek lesznek egymás iránt.

Sajátos nevelési igényű gyermek nevelése, fejlesztése

Célok:

- váljon természetessé a gyermekközösségben jelenlétük,
- alakuljon ki biztonságérzetük, stabil helyük környezetükben,
- valósuljon meg a gyermekek szakvéleményben kijelölt képessége területeinek fejlesztése,
- jussanak hozzá az egyéni képességeket figyelembe vevő legeredményesebb speciális fejlesztéshez a számukra megfelelő területen,
- a sérült funkciók pozitív irányba történő fejlesztése, a sikeres, kudarctól mentes iskolai pályafutás kezdése érdekében.

Feladatok:

- a szükséges feltételek megteremtése: finanszírozás, eszközkészlet, humán erőforrás,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek elfogadása, megismerése, befogadása,
- a kívánatos viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása az SNI-s gyermekek kapcsolataiban,
- az intézményben dolgozók pozitív attitűdje legyen modell értékű, mert az a gyermekek szemléletének is irányadója,
- konzultálás a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, a Református Egységes Gyógypedagógiai és Módszertani Intézménnyel (team munka),
- együttműködés a szülőkkel, családdal a rehabilitáció sikeressége érdekében,
- korszerű pedagógiai módszerek és tanulás-szervezési eljárások megismerése, alkalmazása (projekt-módszer, drámapedagógia),
- az egyéni bánásmód jelenléte az egész nap folyamán,
- elvárásaink is igazodjanak a gyermek fejlődési üteméhez,
- erősségeik feltérképezése, azok felhasználása a kompenzáció érdekében,
- pozitív tulajdonságok, tehetség kiemelése, támogatása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- rendelkeznek olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- lehetőségeikhez mértén aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- képesek az alkalmazkodásra,
- eljutnak fejlődésük optimális szintjére.

5.1.1.

Az érzékszervi/látássérült – gyengénlátó (vízus:0.1-0,3) gyermek

A látássérült gyermekek nevelésének alapelvei:

- Az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztés.
- A sokoldalú érzékeltetés, szemléltetés.
- Közvetlen tapasztalatszerzés
- A kis lépésekre lebontott feldolgozás során a folyamatos beszéddel kísérés, magyarázat.

A látássérült gyermekek óvodai nevelése során kiemelt figyelmet fordítunk a közös játékban való részvétel és a közösséghez való alkalmazkodás segítésére, az önkiszolgálás megtanítására, a tárgyak és helyük megismertetésére, a rendszeret és a higiénés szokások (különösen a szem és kéz tisztán tartása) kialakítására. A látássérült gyermekek mind az ismeretszerzésben, mind a pszichés, szociális fejlődésben speciális

A látássérült gyermekek óvodai nehézségeinek csökkentésében a látássérültek pedagógiája szakos gyógypedagógus (tiflopedagógus) segítségére támaszkodunk.

5.1.2. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretelsajátítást, a tanulást, az önrányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Kiemelt feladat:

- a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával.

A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen. További feladat megelőzni a teljesítménykudarckokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell, és amennyiben szükséges, a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex – pedagógiai-gyógypedagógiai, pszichológiai és orvosi – szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

5.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási,

magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Célok:

- A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezet biztosítása révén váljon a természetessé gyerekek között személyiségük különbözősége.
- A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésüknek elősegítése, életminőségük javítása, hogy a későbbi életszakaszuk folyamán **könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.**

Feladatok:

- Befogadó csoportlégkör kialakítása.
- A többi gyermek között, párhuzamos tevékenységként kezdeményezett fejlesztőjátékok alkalmazása.
- Szakemberekkel való együttműködés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- a szakvéleményben megjelölt képességek eléri a következő köznevelési intézményben folyó pedagógiai munkához szükséges szintet,
- rendelkezik olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- lehetőségeikhez mértén aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- képesek az alkalmazkodásra,
- eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

5.3. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

Kiemelten tehetséges gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelhető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Cél:

- a tehetséges gyermekek kiemelkedő képességeinek korai felismerése,
- tehetsége kibontakoztatásához megfelelő feltételek biztosítása.

Feladat:

- ingergazdag környezet és a személyre szabott interakció biztosítása,
- az önálló felfedezés lehetőségének megteremtése,
- fokozott érzelmi fejlődés lehetőségének biztosítása,
- egyéni képességeknek megfelelő tanulási utak biztosítása,
- megértő, elfogadó légkör, sajátos törődés biztosítása,
- a gyermekek szükségleteinek, igényeinek felmérése, kezelése a pedagógiai kompetenciahatárokon belül,
- a beilleszkedés segítése,
- változatos tevékenységek biztosítása önmaguk kipróbálására, megismerésére,
- sokszínű játékforma felkínálása,

- adekvát fejlesztési eszközök, formák alkalmazása,
- a kiemelkedő képesség fejlesztése egyéni terhelés biztosításával,
- a családok segítése, tájékoztatása,
- gyenge oldal erősítése,
- a megfelelő szakemberrel történő kapcsolatfelvétel és együttműködés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- képesek a közösségben megtalálni helyüket, kialakul biztonságérzetük,
- képesek önmaguk, társaik és a felnőttek elfogadására,
- képesek az együttműködésre,
- erősödik önbizalmuk,
- megalapozódik önmaguk megismerése,
- kimagasló képességterületén többlettudással rendelkeznek,
- kreativitásuk fejlett,
- tudja az érzelmeit kezelni és kifejezni,
- kiemelkedő képessége megjelenik szerepjátékában.

5.4. A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Célok:

- valósuljon meg a HH és a HHH gyermekek rendszeres óvodába járása,
- csökkenjen az óvodai igazolatlan hiányzások száma,
- legyen arányos a HH és a HHH gyermekek csoportokban történő elhelyezése,
- legyen rendszeres és hatékony a szülőkkel való kapcsolattartás,
- erősödjön az együttműködés a szakszolgálatokkal,
- valósuljon meg az óvodába lépő hátrányos helyzetű gyermekek komplex állapotfelmérése,
- valósuljon meg a kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,
- kompenzáljuk a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat,
- valósuljon meg az egészséges életmódra nevelés a szülők, a gyermekorvos, a védőnő bevonásával.

Feladatok:

- a gyermekek hiányzásainak nyomon követése, jelzése az óvoda gyermekvédelmi felelőse felé,
- a gyermekvédelmi felelőssel együttműködve a hiányzások okainak feltárása, segítségnyújtás,
- rendszeres kapcsolattartás „jelzőrendszer működtetése” a szakszolgálatokkal,
- az arányos elhelyezés figyelembevétele a HH és a HHH gyermekek csoportba sorolásánál,
- a szülők tájékoztatása szociális juttatások, kedvezmények, támogatások, segítő pályázatok igénybevitelére való jogosultságról, lehetőségekről,
- a beilleszkedés segítése, egyénre szabott fejlesztése,
- együttműködés az óvoda gyermekorvosával, a védőnővel,
- kiemelten kezeljük a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat, az egészséges életmódra nevelést,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,
- kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,

- az iskolai életre való tudatos ráhangolás,
- megalapozzuk az egészséges életmód iránti igényüket.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- a HH és HHH gyermekek rendszeresen járnak óvodába,
- szociális hátrányaik csökkennek,
- kommunikációs képességeik fejlődnek,
- az óvoda- iskola átmenet könnyebb lesz számukra,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- képesek az alkalmazkodásra, együttműködésre,
- egyéni ütemben eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

5.5. A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek ellátása

Az a gyermek, tanuló számít, tartós gyógykezelés alattinak, akinek egészségügyi ellátása az **általános járóbetegszakellátásban** vagy az **általános fekvőbeteg-szakellátásban** részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben, tanévben a harminchat nevelési napot, tanítási napot várhatóan meghaladja, és emiatt nem tud részt a kötelező óvodai nevelésben.

6. MEGEMLEKEZÉSEK, ÜNNEPEK

Az ünnepek szépséget, értelmet adnak a hétköznapiaknak. A keresztyén óvodákban az ünnepek az öröm, a hálaadás alkalmi gyermekeknek, felnőtteknek egyaránt.

- **Október 31: A reformáció napja**

Az óvodapedagógus elbeszélése arról, hogy hitünkért a nehézségeket is vállalnunk kell.

- **December 6. Mikulás**

A gyermekek a Mikulást várva a titok és a közös készülődés örömét élik át.

- **Advent időszaka, Karácsony**

Várakozás Jézus megszületésére. Elcsendesedés, gyertyagyújtás, éneklés, betlehemes játékok.

- **Farsang**

Télbúcsúztatás vidámsággal, énekkel, tánccal, farsangi maskarával.

- **Március 15. Nemzeti ünnep**

Beszélgetés, képek nézegetése a régmúlt eseményekről, kokárda, nemzeti színű párta készítése, éneklés dalos játékok.

- **Virágvasárnap**

Az óvodapedagógus történetmondása Jézus bevonulásáról Jeruzsálembe. A csoportszoba virágokkal díszítése.

- **Nagypéntek**

Az óvoda dolgozóinak megemlékezése Jézus keresztre feszítéséről. Nevelés nélküli munkanap.

- **Húsvét**

A feltámadás ünnepe. Készülődés az óvodapedagógussal teremdszítés, a bibliai történet megismerése. A húsvéti néphagyománynak megfelelően tojás festés, mely az új élet jelképe.

- **A mennybemenetel ünnepe**

Jézus erejéről, visszajöveteléről szól a bibliai tanítás.

- **Pünkösöd**

Az óvodapedagógus történetmondása arról, hogy a Szentlélek ereje segít legyőzni a rosszat.

- **Anyák napja**

A gyermekek meglepetéssel, maguk által készített ajándékkal, énekkel, verssel fejezik ki hálájukat édesanyjuknak, nagymamájuknak.

- **Gyermeknap**

Vidám játékok, közös éneklés, kirándulás a szabadba.

- **Évzáró**

Közös délután, szeretetvendégség a szülőkkel.

- **Gyermekeink születésnapja, névnapja**

Az ünnepeltet énekkel, verssel köszöntik a társaik. Apró, maguk által készített ajándékot kapnak egymástól és az óvodapedagógusoktól.

- **Jeles napjaink**

Víz világnapja (március 22.)

Föld napja (április 22.)

Népmese napja (szeptember 30.)

Az állatok világnapja (október 4.)

- **Óvodánk hagyományai, rendezvényei:** sportnap, kirándulás, gyermeknap, közlekedési nap

7. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

7.1. Játék

A játék az óvodai nevelés leghatékonyabb nevelési eszköze, szükséglet és létforma a kisgyermek életében. Sokrétű és összetett viselkedést, életmódot feltételez.

Minden nap biztosítjuk a zavartalan, hosszan tartó szabad játékot.

A játékban a kisgyermek szinte észrevétlenül tanul, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő pozitív, negatív élményeket. Viselkedését is befolyásolhatja a játék, hisz újraélheti kellemes élményeit, megnyugodhat, kiélheti szorongásait. A kreatív légkör erősíti az ötletek szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását és az alkotó együttműködés kialakulását.

A játék szabadon választott, külső céltől független, melyet örömezés kísér, és amelyben legsokoldalúbban és legtipikusabban mutatkozik meg a gyermek önkifejezése és környezethez való viszonya.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékba tagolja. Így válnak kiemelt jelentőségű tájékozódó tevékenységgé a mozgásos játékok, a szerepjátékok, az építő, konstruáló játékok, a szabályjátékok, a dramatizálás és a bábozás, de a gyakorló játék létjogosultságát is tiszteletben tartjuk. Nem választhatók szét egymástól; - a játék folyamata, módja teljes egész. Pedagógiailag egyaránt értékesnek tartjuk a magányos, páros, kisebb vagy nagyobb csoportokban zajló játékot.

Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő élményt adó tevékenységgé.

A játék valamennyi tevékenységformát magába foglalhatja, ami ebben az életkorban érdekes lehet. A dalok, versek, mondókák, rajzok, kézimunkák segíthetik a játék érzelmi, képzeleti átélését.

A kisgyermek első játszótársa a felnőtt, az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtve, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvónők személyes példája, hiteles, őszinte viselkedése minta, ösztönző hatású a kisgyermek játéktevékenységére. Követve vezeti a csoport szabad játékát, bekapcsolódik, inspirációt ad szavakkal, kérdéseivel, egy-egy felkínált tárggyal. Tapintatos szemlélője a játéknak. A gyermekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, ehhez kedvező feltételeket alakít ki.

A csoportszoba tárgyai, berendezése, a játékszerek a belső indítékokból létrejövő játék külső feltételei. A belső tér kialakításakor az esztétikai szempontok mellett figyelembe vesszük, hogy a bútorok, berendezési tárgyak könnyen mozgathatók legyenek, teret adva a gyermek játékában megnyilvánuló fantáziájának, kreativitásának.

A csoportszobát kuckósan rendezzük be, mert gyermekeinknek körül kerített kis világra, védettségre, meghittségre van szükségük. Egyszerű, áttekinthető és elkülönülésre alkalmas belső teret alakítunk ki, melyet kis paravánok, polcok, alacsony bútorok tagolnak. Jó minőségű, főként természetes anyagú, esztétikus, a gyermeki képzelet szabad áramlását ösztönző anyagokat, játékszereket biztosítunk.

Minden évszakban sokat játszunk az udvaron, adottságait kihasználva itt is megteremtjük a szabad játék lehetőségét.

Cél:

- a gyermekek szocializációjának elősegítése önmaga, társai és a környező valóság játékban történő megismerése által.

Feladatok:

- a szabad játék túlsúlyának és folyamatosságának érvényesüléséhez szükséges feltételek biztosítása,
- gyermekek játékban történő önkifejezésének elősegítése,
- a gyermekek szabad képzettársításának, problémahelyzetek önálló megoldásának támogatása,
- valódi játszótársként adjon mintát a játékkapcsolatok alakulásához: mintakövetés, bevonódás, szerepvállalás, kezdeményezés, alkalmazkodás,
- ismerje és segítse elő a gyermekek élményforrásainak alakulását,
- támogassa a gyermekek közti érzelmi kötődések, kapcsolatok alakulását,
- a gyermeki fantázia kibontakozását segítő játékok, játékformák, játéksituációk feltételeinek biztosítása, (anyagok, használati tárgyak, képek, eszközök, játékszerek),
- udvaron egyéb lehetőségek kihasználása mellett a mozgásos játékok kezdeményezése,

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- óvodáskor végére szívesen, önállóan kezdeményeznek játékot, megszervezik a tevékenységet,
- képesek együttműködni, szabályokat felállítani, megállapodást kötni és azokhoz, valamint egymáshoz alkalmazkodni,
- képesek kitartóan, elmélyülten játszani a maguk által alakított játékorientált környezetben,
- tartós társkapcsolatok alakulnak a gyermeki önkifejezés megvalósulása során,
- a kialakult konfliktusok megoldására ismernek megoldási módokat,
- tudnak önállóan, konszenzusos alapon szabályt tartva játszani,
- szívesen kezdeményeznek szabályjátékokat, önállóan is kitalálnak szabályokat.

7.2. Verselés, mesélés

A mindennapos mesélés, verselés, mondókázás a kisgyermek egészséges lelki fejlődésének egyik legfőbb segítője. A mese és a vers örömforrás, esztétikai- és társas élmény. Nyelvi és gondolati szinten is nagy belső energiákat mozgósít. Az értékes népmesék biztosítják a gyermeki érdeklődés fenntartását a természeti és társadalmi környezet, és önmaga iránt. A mese képi és konkrét formában, - esetenként a bábozás, dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi

viszonylatait, a megfelelő viselkedésformákat. Segíti a kulturális értékeket élvező, értékelő felnőtté válás, valamint a *keresztén erkölcs motiválta cselekvések érzelmi megalapozását*.

A játék és a mese a gyermek anyanyelve: segítségükkel tájékozódik az őt körülvevő világban, általuk szerzi meg az életről szóló tudást.

Az óvodában a 3–6 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. Jelentősége túlmutat a gyermekkoron, krízishelyzetekben valódi lelki erőként, támaszként jelenik meg. Népünk bölcsességét kikristályosodott formában hordozó népmeséink szemléletes magyarázatot adnak a világ egészéről, az emberi természetről. Ápolják a transzcendenshez vezető utat, hiszen az átélés szintjén a mese és a hit közös lényege az, hogy mindkettő kísérlet önmagunk elhelyezésére a világmindenségben.

Célok:

- a mese sajátos hatásrendszerével a valóság teljesebb megismerésének elősegítése,
- gazdagodjon verbális kifejezőképességük, belső képi világuk, a gyönyörködtetésén és érzelmeiken keresztül,
- alakuljanak az irodalmi érték befogadásával kapcsolatos szokások.

Feladatok:

- az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs légkör megteremtése, - ahol meghitt személyes kapcsolatot alakít ki a gyermekekkel, - és élményt nyújt az alkotások képszerű, fantáziára ható bemutatásával,
- a mindennapi mesélés, verselés nyugalmas színterének, szertartásainak megteremtése,
- a gyermekek mindennapjaihoz, élményvilágához igazodó népmesék, versek, mondókák, kortárs irodalmi alkotások kiválasztása,
- a klasszikus és modern írók, költők irodalmi alkotásaiból
- a gyermekek számára az irodalmi élményeik újra alkotásához, bábozáshoz, dramatizáláshoz esztétikus, szimbolizált eszközök biztosítása,
- A gyermekek által kezdeményezett spontán lehetőségek kihasználása, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, a gyermeki kérdések megválaszolása,
- A gyermekek saját vers és mesealkotásának ösztönzése, kombinálása egyéb tevékenységekkel,
- a pihenés előtti mesélés, verselés nyugalmának, meghittségének megteremtése,
- a saját mese, vers repertoár gazdagítása, az előadásmód folyamatos munkálása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- megszilárdulnak a mese – vershallgatáshoz kapcsolódó szokásaik,
- szókincsükben, mondatalkotásukban megjelenik a mesék, versek irodalmi nyelvezete,
- képessé válnak az irodalmi élmény befogadására,
- képesek ráhangolódni, és figyelmesen, csendben végighallgatni a mesét,
- rajzaikat és kézműves tevékenységeiket is ösztönzik irodalmi élményeik,
- képesek azonosulni az irodalmi művek szereplőivel,
- képesek kitalálni mesét, verset, mondókát; önállóan is kezdeményezni mesélést, verselést, mondókázást,
- esztétikai érzékük formálódik, érzékelik a szavak szépségét, humorát.

A tevékenységforma tartalmi elemeinek kiválasztásánál felhasználjuk *A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja* módszertani ajánlásait.

7.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei anyanyelv az óvodás korú gyerekek legbensőbb megnyilvánulása, az érzelmek hordozója, a képzelet előidézője, a kreativitás megnyilvánulási lehetősége. Magában hordozza a környezet hangjainak megfigyelését, az ölbeli játékokat, a népi gyermekdalokat. Az éneklés, az énekes játékok felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik.

Az énekes népi gyermekjátékok sokaságával alapozzuk meg a zenei anyanyelvet. A kisgyermek hallása, ritmusérzéke a rendszeres játék és éneklés hatására spontán fejlődik. Néphagyományaink őrzése mellett a Kodály alkotta módszer folyamatosan megújulva, megtartotta kapcsolatát az életre neveléssel. Az éneklésre, zenélésre vagy körjátékok játszására napközben bármikor adódhat lehetőség, ezért az óvodapedagógus mindig készen áll egy-egy helyzet kihasználására. Támogatja, bátorítja a gyermekek próbálkozásait a maguk által kitalált, esetleg halandzsa szöveggel megformált alkotásokra.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, a hitülethez, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint egyházi ünnepekhez fűződik.

A református óvodai nevelés óriási lehetősége, hogy a bibliai történetek megismertetésére a református zenei anyanyelvet is felhasználhatjuk.

Célok:

- legyen örömforrás a közös éneklés, a közös játék, a zene és a gyermektánc,
- fejlődjön zenei ízlésük, mozgáskultúrájuk,
- alakuljon zenei képességük, kreativitásuk,
- magyar népzenei kultúránk sajátos ritmus-és dallamvilágának elültetése a gyermekekben.

Feladatok:

- a népi játékaink, dalaink élményszerű közvetítése, zenei ízlésformálás és a zenei anyanyelv megalapozása (népzene, népdal, népszokások, népi hangszerek),
- a dallam, a ritmus és a mozgás szépségének, a közös éneklés örömeinek megéreztetése;
- a zenei alkotókedv felébresztése, támogatása,
- zenei képességek és készségek fejlesztése utánpótlás és játékos gyakorlás útján,
- igényes zenei kultúrát képviselő népi gyermekdalok, dalos játékok, mondókák, ölbeli játékok, népdalok, kortárs művészeti alkotások válogatása,
- önismeretük, önállóságuk, önfegyelmük fejlesztése az egyéni képességek megismerésével és a szerepvállalás segítségével,
- érzelmi, esztétikai élmények nyújtása az igényes zenehallgatással.
- az óvodapedagógus énekeljen gyakran a gyerekeknek olyan zsoltárokat, dicséreteket, amelyek nem szán elsajátításra, de szövegüknél és dallamuknál fogva mégis magával ragadók.

Fontos, hogy a református óvodánk keresztyén szellemisége a zenei nevelésen keresztül is áthassa az egész napot. A keresztyén ember számára az egyházi ének egyúttal olyan imádság, amely Istent magasztalja. Egy adott tevékenységi formához hozzákapcsolhatunk egy-egy éneket és kihasználhatjuk azok rendszeres visszatéréséből adódó lehetőségét

- áhítatra hívó és áhítatból kivezető énekkel,
- imádság előtti és utáni énekkel,
- étkezés előtti és utáni ének,
- elalvás előtti énekkel,
- név-, vagy születésnap megünneplése áldást kívánó énekkel.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- szívesen, örömmel, gátlások nélkül énekelnek, használják az ütőhangszereket,
- maguk is kitalálnak, alkotnak dallamokat, szövegeket, táncmozdulatokat,
- képesek az egyszerű szerkezetű és ritmusú mondókák, dalok egyenletes lüktetését, ritmusát hangoztatni, különböző mozgásokkal, játékos utánzásokkal, tapssal, járással kifejezni,
- tudnak harmonikus, szép mozgással kíséni különböző mondókákat, dalokat, változatos térformákat alakítani az óvodapedagógus segítségével,
- ismerik szűkebb és tágabb környezetük hangjelenségeit, képesek hallás után megkülönböztetni azokat,
- felismerik a hallott dalok dinamika, hangerő és hangmagasság szerinti különbségeit,
- az ismert dalokat felismerik dúdolásról, hangszerről jellegzetes részletei alapján,
- mozgásuk esztétikus, kifejező.

A tevékenységforma tartalmi elemeinek kiválasztásánál felhasználjuk *A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja* módszertani ajánlásait.

7.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Gyermekkorban az érzéki megismerése a főszerep, főként képekben fogja fel a világot a kisgyermek. Rendszerint hároméves kora körül rájön, hogy az így kialakult képzetei kivetíthetők. A környezet képi megismerése a személyiségfejlődés fontos eszköze, ezért úgy szervezzük az életterületet, hogy a vizuális élmények hatni tudjanak rájuk.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos szerepet kap mindennapjainkban. Maga a tevékenység – s ennek öröme – a fontos, valamint az igény az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Az alkotó tevékenységhez olyan légkör szükséges, ahol előtérbe kerül a természet, a világ megismerésében a látási, mozgási, tapintási, szaglási, hallási érzékelés összerendezése, a tér, forma, szín egységében. Az óvodai oldott légkörben előtérbe kerül a gyermek alkotó-befogató képességének, fantáziájának, kreatív gondolkodásának az esztétikumra való érzékenységének alakítása. Az egész nap folyamán rendelkezésükre áll a lehetőség, hogy meg tudják formálni elképzeléseiket, próbálkozásokat tehetnek mindenféle érdekes anyag megmunkálásával, vágással, tépéssel, gyúrással, fűzéssel, ragasztással, nyomat hagyással stb.

Lehetőségük nyílik a művészeti ágak megismerésére, kézműves-technikák kipróbálására, kézműves-sarkok kialakítására.

Az ábrázoló tevékenység legfőbb feltétele, hogy minél több alkalmat adjunk az élményszerzésre. Ez nem csupán abból áll, hogy kirándulni megyünk, bibliai történeteket mondunk, mesélünk, hanem főként abból, hogy figyelmüket ráirányítjuk a jelenségekre.

A közös játékkészítés során, valóban megtapasztalhatják, hogy mi rejlik az anyagokban, hogyan kel életre a rongy, a csuhé, kóré, hogyan lehet fonalból tarisznyát szőni, fonni, csomózni, száraz terményekből állatseregletet készíteni. Mindenféle eszközzel szívesen dolgozunk, krétával, festékkel, agyaggal, papírral, fonallal, gyapjúval, terménnyel, fával,

kövel, homokkal, vízzel játszunk. Ábrázolni, kézimunkázni játékidőben, gyermeki, vagy óvónői kezdeményezésre is lehetséges.

Az elkészítés folyamata is játék, s az elkészült tárgy, kép, kézimunka játékszer lesz, lehet valamelyik ügyességi vagy szimbolikus játékban. Az eredményt nem minősítjük. Az elkészített munka érték. Szívesen díszítjük vele a csoportszobát, valamint az öltözői falitáblát, hogy a szülők is gyönyörködhesseken benne. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A csoportszobában rendelkezésükre áll kisszekrény, polc, ahol a barkácsoláshoz szükséges eszközöket, anyagokat, felszereléseket tároljuk.

Célok:

- legyen természetes örömforrás számukra a vizuális manipuláció és önkifejezés,
- fejlődjön finommotorikájuk, eszközhasználatuk és s koordinációs képességük,
- fedezzék fel környezetük szépségét, formagazdagságát,
- fantáziájuk segítségével tudják kifejezni érzelmeiket, elképzeléseiket, emlékképeiket,
- örömmel vegyenek részt a csoportot díszítő tárgyak, képek elkészítésében, ünnepi alkalmak előtt a teremdíszítésben,
- játékuhoz elképzeléseik, igényeik szerint tudjanak kiegészítő eszközt, díszletet készíteni.

Feladatok:

- a gyermeki vizuális tapasztalatszerzés biztosítása,
- nyugodt, biztonságos feltételek, alkotó légkör megteremtése,
- változatos technikák, anyagok, eszközök biztosítása és használatának megismertetése,
- az esztétikai érzék fejlesztése és ízlésformálás,
- a gyermekek tervezhető alkotó, alakító tevékenységének differenciált fejlesztése,
- a vizuális tevékenységekkel kapcsolatos szokások kialakítása,
- a gyermekek biztatása, dicsérete, bátorítása útmutatás adása, ahol kell segítségnyújtás,
- kreatív megoldások támogatása,
- műalkotásokkal, népi ábrázoló eszközökkel, anyagokkal, technikákkal, motívumokkal való ismerkedés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Kialakulnak a vizuális tevékenységekkel kapcsolatos szokások,
- Képesek a gazdag színhasználatra, és változatos formák alkalmazására
- Ismernek és önállóan tudnak különböző technikákat alkalmazni egyszerű játékok, kellékek készítésénél,
- Helyesen fogja és használja a ceruzát, ecsetet, ollót.
- Emberábrázolásban megjeleníti a részformákat és arányokat is.
- Vonalvezetése balról jobbra halad.
- Alkotás közben ügyel környezetére és saját maga, munkája tisztaságára
- Szem – kéz koordinációja, finommotorikus képessége tökéletesedik.
- Kialakul a síkban és térben való tájékozódás képessége.
- Képesek az alkotás örömeinek átélésére egyéni és csoportos formában.

7.5. Mozgás

A 3-6 éves gyermekekre jellemző a nagyfokú motorikusság. Ebben az életkorban a gyermekek leginkább a mozgás, a tevékenység által szereznek információt környezetükről. Fejlődési sajátosságuk, hogy szeretnek mozogni, játékaik nagy része is mozgásos játék. A mozgásos cselekvések révén fejlődnek a természetes mozgásformák, és vele azok a

pszichikus funkciók is, amelyek a kognitív és szociális képességek fejlődése szempontjából elengedhetetlenek. A mozgás elősegíti a gyermeki szervezet egészséges fejlődését, növeli teherbíró és ellenálló képességét.

Fontos szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában, kiegészíti az egészséges életmódra nevelés hatását.

A mozgás, mint a gyermekek egyik fő tevékenységi formája a nagy mozgásoktól a finommotoros manipulációig mindent magában foglal.

A mozgás nemcsak a tevékenységforma keretein belül valósul meg, hanem az egész napi gyermeki tevékenységbe szervesen illeszkedik. Sokszínű, és örömteli, érzelmi biztonságban zajló mozgásformákat, játékokat kínálunk fel.

Az ugrás, ugrándozás, futás, járás, bújás, egyensúlyozás, a labdával való ügyeskedés, az állatok, mesealakok mozdulatainak utánzása, egy sor olyan hagyományos népi és testnevelési játék nélkülözhetetlen eleme, ami a legtermészetesebb mozgásbiztonság-erősítő, önként és örömmel végzett gyakorlása.

A szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeket, kiegészítik az óvodapedagógus által irányított mozgástevékenységek. Ezek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére, mint pl.- pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás.

Ha az időjárás engedi, sokat tartózkodunk a szabadban és ott játszunk, mozgunk, tornázunk. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.

Célok:

- alakuljon ki a gyermekek játékos mozgáshoz való pozitív viszonya, szívesen, örömmel vegyenek részt a szabad és kötött tevékenységekben,
- fejlődjenek testi képességeik, alakuljanak mozgásbeli jártasságaik, készségeik, képességeik,
- fejlődjön önismeretük, önállóságuk, együttműködési képességük.

Feladatok:

- változatos testmozgások beépítése az óvodai tevékenységekbe,
- a mozgáshoz való pozitív viszony megalapozása sikerélmény biztosításával, helyi adottságok kihasználásával,
- a mindennapi játékos egészségfejlesztő testmozgás megszervezése,
- mozgástapasztalatok bővítése, mozgáskészség alakítása spontán szabadjáték keretében, illetve irányított mozgástevékenység során
- a nagymozgások fejlesztése (járás, futás, ugrás, mászás, kúszás, csúszás) változatos játékokban, körülmények között, kézi szerek és különböző tornaszerek alkalmazásával,
- a mozgás által az értelmi és testi képességek fejlesztése, testkép, testséma alakítása,
- a kitartás és a szabálytudat erősítése,
- a gyermekek ösztönzése képességeik kipróbálására,
- a baleseti lehetőségek kiküszöbölése, erre a gyermekek figyelmének ráirányítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- igénylik és szívesen végzik a mindennapi, játékos mozgást, kitartók benne,
- szeressenek mozogni, legyenek kitartók a mozgásos játékokban,
- tudnak néhány mozgásos játékot (futó-, fogó-, labdajáték) irányítás nélkül is játszani,
- tudnak térben tájékozódni, ismerik az irányokat,

- önfegyelmük, figyelmük, önbizalmuk megerősödik, képesek a szabályok betartására,
- testi képességeik életkoruknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelően fejlettek,
- tudnak a mozgásos játékokban, feladatokban társaikhoz alkalmazkodni.
- kialakul finommozgásuk, egyensúlyérzékük,
- mozgásuk harmonikus, összerendezett
- kialakult a szem-kéz, szem-láb koordinációja,
A rendelkezésre álló kézi szereket jól és biztonságosan használják. (labda, szalag, karika, babzsák)
- kudarcűrő képességük kialakul, (tud veszíteni!)
- kialakul az egészséges versenyszellem,
- toleráns, együttműködő, segítőkész,
- tud ütemtartással járni.

7.6. A külső világ tevékeny megismerése

Az óvodás gyermek szüntelenül felfedezi környezetét, és eközben számára fontos tapasztalatok birtokába jut. A környezet megismerése révén sokoldalú matematikai tapasztalatokat szerez, hiszen életünk tele van matematikai tartalommal.

A környezettudatos magatartás formálása elsődleges, kiemelve az egyén és a társadalom kapcsolatát.

A természetszeretetre és védelemre való nevelést lakóhelyünk élővilágának, a helyi értékek megismertetésével kezdjük. A rácsodálkozást követi a természet megszerettetése, majd az érte való cselekvés gyakorlása.

A gyermekek megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, a szokások, közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, *megtanulják ezek szeretetét, védelmét*. Segítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyezünk a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

Az óvoda udvarán figyeljük az évszakok és az időjárás változásait, gondozzuk a kiskertet. Évszakkal megfelelően tevékenykedünk a gyermekekkel közösen: télen madarakat etetünk, játszunk a hóval, tavasszal rügyeket, hajtásokat figyelünk, csíráztatunk, palántázunk, ültetünk, gereblyézünk, talajt előkészítünk, nyáron locsolunk, homokvárat építünk, gyomlálunk, ősszel terméseket gyűjtünk, falevelet gereblyézünk, udvart rendezünk, betakarítjuk a kiskert terméseit. Tevékenységeink során mindent megnézünk, megfogunk, beszélünk róla, használunk nagyítót, kis kosarat, kis seprűt, lapátot, ásót. Észrevesszük a madarakat, a kis bogarakat, lepkéket, hangyákat, ásás során gilisztát figyelünk.

Sokat beszélgetünk, a gyermekek élményeit, mondanivalóját elsődlegesnek tekintjük. A kötöttségektől mentes gondolkodást és a beszédkedv támogatását fontosnak tartjuk. Fontosak vagyunk egymásnak, így segítjük elő, hogy a gyermekek önálló véleményt alkothassanak környezetükről, a szépségről, különlegességről.

Az emberek és a természet világával való ismerkedésünk során élünk az információs és kommunikációs technika eszközeinek használatával is. IKT eszközöket minden esetben az óvodás korú gyermek életkori sajátosságaihoz, kíváncsiságukat figyelembe véve és megfelelő mérték mentén haladva alkalmazzuk, elsődlegesen az óvodapedagógusi munka felkészülő, tervező szakaszában, pl. CD lejátszó, fényképezőgép, internet, laptop, projektor.

Célok:

- szerezzenek olyan tapasztalatokat a külső világ felfedezése során, amelyek révén képessé válnak az életkoruknak megfelelő eligazodásra,

- alakuljon bennük a természet, az élet tisztelete, az élőlények iránti szeretet, kímélet,
- legyenek tapasztalataik a szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól,
- alakuljanak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti, társadalmi környezet megóvásához és megbecsüléséhez szükségesek,
- fogalmazzák meg a környezetről szerzett tapasztalataikat az adott beszédhelyzethez alkalmazkodva.

Feladatok:

- a folyamatos, cselekvő tapasztalatszerzés biztosítása a közvetlen és tágabb természeti környezetről,
- a környezet szépségének felfedeztetése, megóvására nevelés,
- a környezetvédelem alapjainak megismertetése a föld, a levegő, a víz, a növény- és állatvilág, valamint a tájvédelem meghatározó szerepe, a fenntartható fejlődés alapelvei.
- környezetbarát szokások megalapozása, például takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, a hulladékkezelés, szelektálás,
- az ember alkotta mesterséges környezetben való eligazodás segítése,
- a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatása a környezet formai és mennyiségi viszonyainak felfedezésével,
- annak felismertetése, hogy környezetünknek magunk is alakítói vagyunk (élősarok, teremdzsírósítás),
- a gyermek önálló véleményalkotásának, döntési képességének fejlesztése a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában,
- a testséma és térpercepció fejlesztése,
- az évszakok változásának érzékelésével, az ünnepek a népi megfigyelések, a készülődés örömeinek megéreztetése,
- keresztyén értékeink szerint a teremtett világ szépségeinek felfedeztetése,
- nemzeti kultúránk, hagyományaink játékba ágyazott felidézésével a hazaszeretetük, szülőföldhöz tartozásuk erősítése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- pozitívan viszonyulnak az őket körülvevő természeti környezethez, óvják azt,
- az ember alkotta közvetlen környezetben képesek tájékozódni,
- családjukról, önmagukról, lakóhelyükről megbízható tudásuk van,
- tudják saját nevüket, születési idejüket, születési helyüket.
- tudja lakcímét, szülei pontos nevét, foglalkozását, óvodája nevét.
- ismerje saját testét, testrészeit, képes meg is nevezni és beazonosítani azokat.
- az évszakok változását, napszakokat ismerik, aktívan, örömmel vesznek részt a néphagyományhoz, hitélethez, kapcsolódó ünnepeken,
- képesek ok-okozati összefüggések felismerésére, megfogalmazására,
- képesek cselekvéses úton különféle dolgok csoportosítására, ahhoz szempontok találására,
- tudnak számlálni, mennyiségeket, térbeli viszonyokat megkülönböztetni.

7.7. Munka jellegű tevékenységek

Keresztyén szellemiségű óvodánkban a munkatevékenységek végzésével célunk a szolgáló élet megalapozása. A gyermekek munka jellegű tevékenysége a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének fontos terepe, az adott feladatvégzéshez

szükséges tapasztalatok, készségek, attitűd alakításának fontos lehetősége. Ide tartozik elsősorban a saját személyükkel kapcsolatos önkiszolgálás és az élethelyzetekben való közös együttműködés, a folyamatos megbízások rendszere, az önként vállalt naposi munka. Törekszünk arra, hogy a gyermekek sok mindent kipróbálhassanak, ami az életkori sajátosságaiknak megfelel.

A szeretett felnőttel közösen végzett munkatevékenységek örömmel, büszkeséggel töltik el a gyermekeket, legtöbbször nem is az eredmény motiválja őket, hanem az együttes élmény. A környezet rendbetételében, udvar szépítésében, a babakonyha kitakarításában és számtalan más helyzetben felfedezik az esztétikumot, hatással van rájuk az erőfeszítés öröme.

Utánozzák a családban és az óvodában interiorizált mintát, valójában játszanak munkavégzés közben. Lehetőség nyílik mindezek közben a beszélgetésekre, megfigyelésre, szókincsük bővítésére, éneklésre, mondókázásra, mókázásra. Megbízuk a gyermekeket kisebb-nagyobb alkalmi feladatokkal, élvezik, ha sikeresek (pl. üzenet továbbítása). Bevonjuk őket környezetük ápolásába, növények öntözésébe, seprésbe, tevékenységek utáni asztaltörlésbe, kisállatok gondozásába pl. madáretetés, akváriumgondozás.

Célok:

- legyen a munkatevékenység pozitív élmény, sikerélmény forrása,
- alakuljanak ki cselekvő tapasztalás útján a munkavégzéshez szükséges szokások, attitűd, jártasságok és készségek,
- segítse elő a közösséghez, természeti megóvását, védelmét,
- legyenek képesek saját és mások munkájának megbecsülésére, elismerésére.

Feladatok:

- a sokoldalú cselekvő tapasztalatszerzést elősegítő munkaalkalmak feltételeinek megteremtése,
- az önálló munkavégzés lehetőségeinek biztosítása,
- önállóság, felelősségérzet, kitartás, alkalmazkodó-, együttműködő készség fejlesztése
- a munka eszközeinek, azok használatának, a munkavégzés legcélszerűbb fogásainak megismertetése, gyakorlása,
- a balesetvédelmi, higiéniai szabályok megismertetése, betartása, betartatása
- a környezet esztétikumának, rendezettségének átéreztetése, ezzel kapcsolatos komfortérzetük formálása,
- környezettudatos magatartásra, környezetvédelemre nevelés.

Az óvodás gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően javasolt munkatevékenységek:

- önkiszolgálás (testápolás, étkezés, öltözködés),
- asztal felelősi munka,
- alkalmoszerű munkák és megbízások,
- növény- és állatgondozás,
- a környezet rendjének megőrzése,

Önkiszolgálás

A gyermekek a felnőttek segítségével ismerkednek meg saját személyükkel kapcsolatos munka jellegű feladatokkal és annak sorrendjével.

Igényesen végzik a testápolást, öltözködést. Rendbe rakják holmijukat, óvják, védik tárgyi környezetüket. Kulturált étkezési szokásokat sajátítanak el. Mindezeket a tevékenységeket rendszeresen végzik, sok gyakorlással válik készségükké.

Naposi munka

A legfiatalabb gyermekeknél felelősi munka még nincs. Ebben az időszakban az önkiszolgálás dominál. Alapvető technikai készségeket sajátítanak el.

Fokozatosan jelenik meg a naposi munka. Kialakul a gyermekek számára egy világos, követhető kiválasztási rend, sorrend.

Később az elsajátított feladatokat már nagyobb önállósággal és minőségileg magasabb szinten végzik: a gyermekek figyelemmel kísérik ki lesz a felelős. Az étkezéshez az evőeszközöket esztétikusan rendezik el, ügyelnek arra, hogy melyik eszköz melyik oldalra kerüljön stb. Étkezés után összehajtják a terítőt, letörlik az asztalt, teremrendezésnél, fektetők lerakásánál aktívan közreműködnek. Segítenek az óvodapedagógusnak a különböző tevékenységekhez szükséges eszközök előkészítésében, az élősarok gondozásában.

Alkalomszerű munkák és megbízatások

A gyermekek a nap folyamán alkalomszerű megbízatásokat is kaphatnak, amit meghatároz a gyermek fejlettsége, személyisége. Olyan feladatokat is kapnak, amit önállóan kell elvégezni pl. rakjanak rendet a mesesarokban, vagy a polcon. Kapnak olyan feladatot is, amit otthon kell elvégezni és számonkérhető, pl. gyűjtőmunka.

Növény- és állatgondozás

A környező világ megismerésének egyik része a növények, és állatok fejlődésével és gondozásával való ismerkedés. Sok lehetőség adódik óvodán kívül és belül is ezeknek a tevékenységeknek a végzésére.

Óvodán kívül: veteményeskertben, családkonál.

Óvodán belül: élősarok gondozása, virágos, veteményeskert ápolása, madáretetők gondozása.

A munkatevékenységek tartalma: falevelek, termések gyűjtése, segítség a madáretetésben, tavasszal a csírázás előkészítése, ültetés, növények öntözése, az élősarok növényeinek gondozása, halak etetése az akváriumban, télen a hó elsöprésében segítség gyermekméretű eszközökkel.

A környezet rendjének megőrzése

Az óvoda külső és belső környezetének tisztántartása, ápolása, védelme az óvoda minden gyermekének fontos feladata. A környezetépítő és szépítő munkában minden gyermekünk életkorának és egyéni képességének megfelelő szinten vesz részt.

A munkatevékenység tartalma: a játékeszközök, használati tárgyak helyretétele, elrendezése a csoportszobai, udvari játék után, a csoportszoba játékait segítenek rendben tartani pl. babaruha mosása, babaedények elmosása, ügyelnek a környezet rendjére és az apróbb rendellenességeket segítenek helyreállítani.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Figyel a saját maga és környezete rendjére.
- A rá bízott feladatot önállóan, szívesen végzi.
- A környezetében lévő növényeket, állatokat óvja, gondozza.
- Képes a munkavégzés során másokkal együtt működni, alkalmazkodni.
- Önállóan, igényesen végzi a naposi munkát.
- Kialakult a munka iránti tisztelete, megbecsülés fontossága, hasznossága - a dolgozó ember iránti tisztelet.
- A megkezdett feladatot kitartóan, felelősségtudattal végig csinálja.
- Ügyel a takarékos vízhasználatra.
- Képes a saját személyével kapcsolatos feladatok ellátására.
- Ismeri a munkaeszközök használatának módját, a legcélszerűbb munkafogásokat.

- Kialakulnak a tevékenység által megkívánt baleset-megelőző szokások, vigyáz saját és a másik gyermek testi épségére,
- Értékeli és megbecsüli önmaga és mások munkáját.

7.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tanulási folyamat jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, mely a teljes személyiség fejlődését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes környezetben, elsősorban a szabad játékban és az óvodapedagógus által kezdeményezett egyéb tevékenységi formákban valósul meg. A gyermek a világot komplex módon érzékeli, ezért a tanulást is komplex módon valósítjuk meg. A témák kiválasztásánál elsődleges szempont a gyerekek érdeklődése, előzetes tapasztalatuk, tudásuk.

A tevékenységeket probléma-centrikusság, és egy-egy vezető szempont megléte jellemzi. Arra van szükség, hogy maguk fedezzék fel a „csodákat” környezetük valóságából, mert erre éreznek belső késztetést. A játék magával hozza a problémákat, az új élethelyzeteket. Ezek megismerését és megoldását tapasztalataik, emlékképeik, gondolkodásuk, nemegyszer fantáziájuk segíti, eközben tanulnak is. Ebben a folyamatban az óvónő a gyermekek tanulási képességeinek alakulását követi, személyre szabott pozitív értékeléssel segíti. A gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik elemzéséből kiindulva segítjük tovább a megismerési folyamatot és az egyéni fejlődésüket.

A családokkal való együttműködésnek, a tanulási folyamatban való esetenkénti részvételüknek és a folyamatos visszacsatolásnak nagy jelentőséget tulajdonítunk pl. érdekes hobbik, népszokások, mesterségek bemutatása, művészeti előadások.

Célok:

- fejlődjenek a spontán és a későbbi tudatos tanulást segítő képességeik,
- alakuljon az önálló tapasztalatszerzéshez, problémamegoldáshoz, tanuláshoz fűződő pozitív viszonyuk,
- erősödjön az önálló cselekvés és feladatvégzés iránti kompetenciakésztetésük a sikerélményeik által.

Feladatok:

- a szervezett és spontán tanuláshoz szükséges támogató környezet megteremtése pl. élményt nyújtó játék, és egyéb tevékenységek közötti váltás lehetősége, gazdag tárgyi környezet; változatos helyszín, a tanulást segítők köre,
- a különböző képességek fejlesztéséhez a minden érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, a felfedezés lehetőségének megteremtése, a kreatív megközelítésre inspirálás,
- azon feltételek biztosítása, melyek révén a tanulási tevékenységet a gyermekek örömmel és önként vállalják fel,
- a szociális tanulás lehetőségeinek megteremtése,
- a gyermekek tanulási tevékenységének személyre szabott, pozitív értékeléssel történő segítése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- örömmel és önként vesznek részt a tanulási tevékenységben,
- képesek elmélyülten, kitartóan játszani, tevékenykedni,
- kreatív ötleteik vannak a problémamegoldásban,
- képesek a társaikkal és felnőttekkel való együttműködésre,

- képesek rövid ideig tartó szándékos figyelemre,
- alakulóban van türelmük, önfegyelmük.
- Fejlődik erkölcsi ítéletalkotó képességük.
- Képesek egyéni élményeik, tapasztalataik logikus elmondására.
- Az önellenőrzés, önértékelés képessége kialakult.
- Képesek a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.

8. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az iskolakezdéshez szükséges a testi, lelki és szociális érettség.

A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.

- Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás.
- Teste arányosan fejlett, teherbíró.
- Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.

A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez.

- Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik.
- Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.
- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél;
- gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megéri mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről;
- tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat;
- ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait;
- ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét;
- az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni,
- késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg;
- kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

9. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

A szülővel való közvetlen kapcsolat kialakításával oldjuk fel a szorongásaikat, így rövid idő után őszintén feltárják az előttük álló nehézségeket. Igyekszünk a gyermek személyét szem előtt tartva, a számára legjobb megoldást megkeresni, melyet a szülővel együtt valósítunk meg.

Célok:

- mintaadás a felnőttek és gyermektársak részéről,
- egyéni bánásmód alkalmazásával a hátrányok enyhítése,
- előítéletek kezelése.

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységeink:

- a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, bizalmi kapcsolat kialakítás a gyermekkel,
- a megszokott cselekvések, mindennapi események, a rendszeresen használt szimbólumok, melyek az állandóság, biztonság, elfogadottság érzését közvetítik a gyermekek felé,
- az egyéni problémák hatékony kezelése, intervenciós gyakorlat alkalmazása,
- partnerkapcsolatok fenntartása a szülővel, munkánkat segítő szakemberekkel, intézményekkel,
- differenciált pedagógiai módszerek alkalmazása,
- a játék személyiségfejlesztő hatásának kihasználása a gyermekek önismeretének, énképének, kommunikációjának, társas viszonyulásainak fejlesztése,
- mozgásfejlesztés a testi képességek, akarati tulajdonságok, sikerorientáltság elősegítésére,
- környezettudatosságra, helyes életvezetésre, egészségmegőrzésre nevelés az óvodai tevékenységek rendszerében (ld. „Óvodai élet tevékenységformái” fejezetben),
- tehetségazonosítás és fejlesztés a művészetek eszközével,
- népi kultúránk megismertetése, érzelmi kötődés alakítása,
- népmeséink, Bibliai történeteink nevelő hatású, önerősítő példáján keresztül, erkölcsi érzelmek, és magatartás orientálása,
- közös rendezvények, délutánok szervezése a szülők számára,
- tájékoztató, felvilágosító, prevenciós programok szervezése,
- beiskolázási tennivalók elvégzése, a szülők rendszeres tájékoztatása,

- természetben nyújtott segítség (ruha, élelmezés, könyv...),
- szabadidős programok biztosítás a gyermekek számára,
- pszichés segítségnyújtás – nevelési tanácsok,
- tanulást segítő korszerű módszerek alkalmazása (szituációs játékok, kooperatív technikák, báb, projektmódszer),
- fejlesztést segítő eszközök beszerzése,
- konfliktusmegoldó technikák alkalmazása.

10.A GYERMEKVÉDELEMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

A gyermekvédelmi munka, védelem minden gyermekre kortól, nemtől, vallástól, származástól független odafigyelést, gondoskodást jelent.

A gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődése a saját családjában történő nevelés során valósul meg. Ha ezt a folyamatot valamilyen gátló tényező befolyásolja, akkor az intézmény feladata ezt a helyzetet felismerni, és a gyermek fejlődését elősegítő megoldásokat megkeresni.

A gyermekek, fejlődésében, életében bekövetkezett változásokat az óvodapedagógusok fedezhetik fel leghamarabb, az ő szerepük meghatározó.

A gyermek szocializációjának legfontosabb feltétele, hogy tartós személyes szeretetkapcsolatban, azaz pozitív személyes kapcsolatban éljen közvetlen környezete tagjaival. Ez a kötődés teremti meg a gyermek számára a biztonságot, védelmet, tevékenységre késztetést, a keresztyén minta elfogadását. A szeretetteljes kötődés színterei a család, a vele összefüggő felnőtt és kortárs csoportok, a felnőttek, és a kultúrában fellelhető értékek szereplői (mesék, bibliai történetek).

Célja:

- a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése,
- az óvodába beíratott és járó gyermekek problémáinak korai felismerése, kezelése,
- a gyermek hátrányos helyzetének, veszélyeztetettség kialakulásának megakadályozása, csökkentése, hogy hátrányos helyzetbe tartósan ne kerüljön, vagy hátrányos helyzetükből ne válják veszélyeztetetté.

Az óvodapedagógusok gyermekvédelmi feladatai:

- biztosítani a gyermeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tenni,
- az új óvodások befogadását, beilleszkedésüket segíteni,
- a családok, minél átfogóbb megismerése,
- az óvodapedagógus rendszeresen tájékozódjon a szülőktől a problémákról, változásokról, eredményekről,
- a problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat fel kell ismerni, és ha szükséges, ehhez szakember segítségét kérni,
- a feltáró munka után az indulási hátrányok kompenzálására tervet készíteni és megvalósítani,
- az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködni,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részt venni, a szűrést szükség esetén javasolni,

- a rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kíséreni, szükség esetén jelezni a hiányzást az illetékesek felé,
- a szülőkkel való együttműködő kapcsolat kialakítása,
- jó kapcsolat kiépítése a helyi gyermekvédelmi szervekkel, személyekkel.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó pedagógusok között,
- a nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot az adott évre,
- nyilvántartja a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket- feljegyzi a nyilvántartásába a gyermekekkel és a családdal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményességét,
- az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységének segítése,
- a nevelési év elején tájékoztatja a szülőket, a gyermekvédelmi tevékenységről, arról, hogy probléma esetén, milyen óvodán kívüli gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel,
- helyi szintű szakmai rendezvényeken való részvétel,
- évente egyeztetés a gyermekjóléti szolgálattal,
- munkájáról félévenként beszámol a nevelőtestületi értekezleten,
- amennyiben előfordul, folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, illetve a megszüntetés okait,
- elősegíti az óvodapedagógusok munkáját. szükség esetén családlátogatást végez a csoportos óvónővel,
- tájékoztatót tart a lehetséges eljárásokról, módszerekről, szakmai fórumok alkalmairól,
- javaslatokat tesz a különböző segélyezési formákra, segít a környezettanulmányok elkészítésében,
- a gyermekvédelmi munkát segítő partnerkapcsolatok folyamatos ápolása,
- az óvodán kívüli társ és segítő intézményekkel történő rendszeres együttműködés.

Az óvodavezető gyermekvédelmi feladatai:

- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai felvételének biztosítása,
- a problémák, tünetek felismerése,
- szakember, szakszolgálati segítség igénylése,
- a rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése,
- a támogatások biztosítása, a támogatáshoz jutás segítése,
- a Gyermekjóléti Szolgálattal, a gyermekvédelmi rendszer szakembereivel való kapcsolattartás, együttműködés,
- a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályi változások figyelemmel kísérése.

11.A SZÜLŐ A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSE

Elvei:

- Óvodai nevelésünk a családi neveléssel együtt és azt kiegészítve, esetenként hátránycsökkentő szerepet betöltve valósul meg.
- Ebben nagyon fontos folyamat a családok megismerése, elfogadása, az együttműködésben a konstruktív szemlélet.
- Kiemelten fontos a nyitottság, az óvodai életbe való betekintés lehetősége, az együttnevelés során az elvek minél teljesebb közelítése, a nehézségek őszinte feltárása, és közös megoldásra törekvés.

Tartalma:

- A szülők, gyermekek, pedagógusok számára szervezett közös programok, tevékenységek, együttműködési lehetőségek, melynek során mintát adunk, érzelmi kötődést alakítunk ki.
- Szülői igények, vélemények megismerése, a pedagógiai célok és a gyakorlati munka bemutatása, tájékoztatás a szülőket érintő kérdésekről.
- Egyházi ünnepeken szeretet-vendégségünkön való részvétel, mely módot és lehetőséget ad keresztyén szellemiségünk megismerésére, hitünk elmélyítésére.

Formái:

- *Egyéni beszélgetések a szülővel, gyermekkel* közösen (beiratkozás, ismerkedés az óvodával óvodakezdés előtt, családlátogatás, anyás beszoktatás, játszódélután, ünnepi készülődések, növények ültetése, udvarrendezés).
- *Nyílt napok*, melyek során mélyebb betekintést adunk a gyermekek óvodai életéről, tevékenységeiről (játék és tanulási tevékenységek megfigyelése).
- *Ünnepi rendezvények*, melyek a meghittség, összetartozás élményét adják (advent, karácsony, húsvét, pünkösd, anyák napja, családi nap)
- *Kirándulások sportnapok*, melyek a szülők közösségének alakulását is elősegítik (ügyességi sportjátékok az óvodában, külső helyszíneken, egész napos kirándulás a természetbe).
- *Közös áhítatok, gyülekezeti összejövetelek.*
- *Fogadóóra* keretében félévente tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről fogadóóra keretében a szülők. A pedagógusokkal megbeszéljük a továbblépés közös feladatait, illetve a gyermek óvodai életével kapcsolatos egyéb kérdések megbeszélésére itt nyílik lehetőség. A fogadóórát mindkét fél kezdeményezheti.
- *Csoportos szülői értekezleten* évente három alkalommal beszéljük meg a pedagógusok és szülők a csoport életével kapcsolatos eredményeket, újabb közös feladatokat, a szülőket érintő programok szervezését.
- *A szülők közössége* véleményével, otthoni tapasztalataival, javaslataival segíti a pedagógusok munkáját. Képviselőik útján véleményt fogalmaznak meg, javaslatot tesznek a nemzeti köznevelési törvényben nevesített esetekben, mely jogukról előzetesen tájékoztatást kapnak.
- *A szülők közössége* évente véleményével segíti ezen kívül az óvodapedagógusok és az óvoda szakmai munkáját, valamint az óvodavezető irányító, kapcsolatépítő tevékenységét.
- *Alapítványi rendezvények* jótékonyági rendezvény, óvodabál lehetőséget teremtenek arra, hogy az óvoda dolgozói együttműködjenek az alapítványi célok megvalósításában, ezáltal anyagi támogatást nyújtsanak az óvodának.

12. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK PROGRAMOK ÉS TEVÉKENYSÉGEK

- Az egészség, és környezeti nevelés óvodáskorban kiemelt jelentőségű.
- Mintakövetés által, biztosságot, egészséges életfeltételeket, személyiségfejlesztő tevékenységeket, és napirendet biztosító közegben valósul meg.
- Az óvodás gyermekekhez érzelmvilágához közelálló formában, kutató, felfedező, gyönyörködő szemlélettel közelítünk a természeti környezethez, növényekhez és állatokhoz, ami érzelmi kötődést teremt, természetessé válik számukra azok védelme és tisztelete.
- A gyermekek testi épsége, egészségük megőrzése valamennyi óvodai dolgozó cselekedeteit, magatartását, attitűdjét meghatározza. A gyermekek érthető formában, játékosan, rendszeresen gyakorolhatják a veszélyhelyzetek elkerülését, és az

egészségmegőrző tevékenységeket pl. tisztálkodás, orrfújás, egészséges ételek fogyasztása, testápolás, pihenés, mozgásos tevékenységek.

- A szülők számára egészségmegőrző, környezetvédő programok, rendezvények, előadások nyílt napok formájában közvetítjük mindezen elveket és tartalmakat.

Az óvodai egészségnevelés, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési- oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Egészségnevelés a kisgyermekkorban

Az Óvodai nevelés országos alpprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését.

Az egészség védelme tanítható, fejleszhető. A kisgyermekkorban történő egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van. Ezeket figyelembe véve az óvodai egészségfejlesztés kiemelt nevelési terület.

Az óvodai nevelés elválaszthatatlan része az egészség fejlesztésére (promóció) és az egészségkárosodás megelőzésére (prevenció) irányuló egészségnevelő tevékenység. Mindkét egészségfejlesztési feladat vonatkozik a testi, a lelki és szociális nevelő tevékenységre. A modern értelmezésű egészségnevelés széleskörűen készíti fel az óvodás gyermeket az egészség védelmére: edzi a testi erőnlétét, gondozza lelki (érzelmi, akarat, értelmi) kiművelését és az embertársakkal kapcsolatos (szociális) együttműködési készségét.

Az egészség hármass (testi, lelki, társkapcsolati) jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat. A speciális egészségfejlesztő szempontokra és módszerekre az óvodapedagógusnak tudatosan kell felkészülnie.

Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

- az egészséges táplálkozásra nevelés,
- az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés és az azt kiegészítő egyéb testmozgás, iskolai sporttevékenység,
- a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,
- az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése

Az egészséges táplálkozás

Az egészségfejlesztési program az óvodásgyermek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja. A helyes étkezési szokásokat kisgyermek korban kell kialakítani épp úgy, mint az egészséges életmód egyéb jellemzőit, összetevőit pl. a mozgásigény kifejlesztését, az alapvető személyi higiénés ismeretek elsajátítását és begyakorlását.

A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása, mivel az óvodás gyermek fejlődésének egy olyan periódusában van, melyre jellemző a nagyfokú és rendszeres fizikai aktivitás, a szervezet gyors növekedése, ami ennek megfelelő

tápanyagfelvételt tesz szükségessé. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend - összeállításon), óvónői leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén is múlik.

Gyermekeink gyakran fogyasztanak tejtermékeket, és az idénynek megfelelő gyümölcsöt és zöldségeket.

Az intézményünkben tízórai, ebéd, uzsonna áll a gyermekek rendelkezésére. A konyha által szállított gyümölcsöt a szülők közös megegyezése szerint kiegészíthetik. Igyekszünk meggyőzni a szülőket, hogy fokozottan csökkentsék gyermekük étkezési szokásrendjéből a túl cukros, sós, zsíros ételeket, a cukrozott szörpöket, kólaféléket, a chipset, édességet.

A különleges étrendet igénylő gyermekek étkeztetését szükség szerinti orvosi igazolás alapján megszervezzük, fokozott figyelemmel kísérik (tejfehérje és tojás érzékeny). A táplálékallergiás gyermek ételét külön edényben kapjuk.

A gyermekek étvágyát, eltérő szokásait figyelembe vesszük. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, igyekszünk megszerettetni az új ízeket. A kiválasztó szervek megfelelő működése érdekében a gyermekeknek folyadékot állandóan biztosítunk a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

Nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségpedagógiai feladatát. Az étkezéshez való előkészületben gyermekeink is részt vesznek - életkori fejlettségüknek megfelelő szinten -, és részesei étkezéskor az önkiszolgálásnak.

Feladataink:

- a kulturált étkezési körülmények biztosítása,
- óvodai napirend keretében az óvónők a dajkákkal együttműködve ismertetik meg a gyermekeket új ízekkel,
- az étkezést örömtelivé tenni, jó hangulatot teremteni az ételek elfogyasztásához, intenzív rágásra ösztönzés,
- a folyadék folyamatos biztosítása,
- életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa, kés helyes használatával való megismertetés,
- fokozottan ügyelünk a táplálék érzékeny gyermekek diétájára,
- a szülőkkel, támogatókkal közösen havonta gyümölcs- és zöldségnap szervezése tanácsadás a szülőknek (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki,
- az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében játékos alkalmakat teremtünk arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. salátakészítés, tízórai összeállítás),
- minden érzékszervet megmozgatunk a tapasztalatszerzés során, ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel: őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatunk, zöldségekből, gyümölcsökből salátákat készítünk, és kóstolunk.

Elvárásaink az óvodáskor végére:

- önállóan el tudják dönteni, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltnek folyadékot a kancsóból,
- ismerik a kulturált étkezés szokásait, higiénikusan étkeznek, szívesen kóstolnak meg új ízeket,
- ismerik a fogyasztott ételek, gyümölcsök, zöldségek nevét.

A mindennapi egészségvédő testmozgás

A mozgás élettanilag a kisgyermek alapvető életjelensége. A gyermek mozgásigénye folyamatos kielégítésre vár.

A változatos mozgáslehetőség biztosítása óvodásaink számára kiemelt feladatunk, ezért minden nap alkalmat teremtünk rá. A játék, a mozgás segíti a gyermeket önmaga és a környező világ jobb megismerésébe. A frissítő, edző mindennapi testmozgás középpontjában is a sok mozgással járó játék áll. Emellett korcsoportra bontott, egy mozgásfejlesztő csoportos foglalkozást is tartunk hetente.

A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítését jól szolgálják az udvari játékok. Ha az idő engedi, sokat tartózkodunk a szabadban. Az udvari tevékenység mellett a séta, kirándulás egészsíti ki a levegőzést.

A mozgáshoz változatos eszközöket biztosítunk, melyek alkalmasak a nagy- és finommozgások fejlesztésére.

A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartás, ezért a szervezett mozgásfoglalkozások keretében prevenció, fejlesztő tornagyakorlatok végzésével segítjük a gerinc deformitások megelőzését. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartását javítjuk.

Feladataink:

- a gyermekek egészséges fejlődése érdekében azoknak a feltételeknek a megteremtése, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, követik a szervezet teherbíró-, ellenálló- és alkalmazkodóképességét, valamint fejlesztik erejüket, ügyességüket, gyorsaságukat és állóképességüket,
- az udvar lehetőségeinek kihasználása a gyermekek. nagymozgásának fejlesztéséhez (járás, futás, kúszás, mászás),
- minél több alkalom biztosítása a szabad mozgásra, mivel ez gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgástevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére,
- irányított mozgásos játékok szervezése mindhárom korosztálynak heti egy alkalommal, különböző időkerettel,
- hely, idő biztosítása a korosztályok életkori sajátosságainak a figyelembevételével, időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 óra levegő és napfény edzés biztosítása a gyerekeknek a fokozatosságot betartva,
- a nyári napirend alakításánál az egész napos levegőn való tartózkodásra törekvés (kivétel az erős napsugárzás miatt a 11-15 óra közötti időszak),
- az általános balesetvédelmi szabályok megismertetése, begyakoroltatása és

ellenőrzése a gyermekek biztonságának és egészségének védelmében.

Elvárásaink az óvodáskor végére:

- szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban,
- képesek harmonikusan együttműködni társaikkal mozgásos tevékenységekben, örömként élik meg a közös mozgást,
- kialakult nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyészlelésük összerendezett, ismerik és biztonságosan használják a mozgásfejlesztő és mozgásos tevékenységekhez szükséges eszközöket,
- szívesen tartózkodnak a szabad levegőn, természetes igényük a szabadban való mozgás.

A lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése

Testi- és lelki egészség, egészségtudatosság alakítása

A szabad beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével stb. párhuzamosan. Fontos az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és vélemény-nyilvánítás, melyek témája:

- A városi, falusi élmények megbeszélése, az utca forgalma, a gépkocsik füstje, az áruházak levegője, gyárak környékének kedvezőtlen viszonyai, utazás tömegközlekedési járművön, az utcai porképződés.
- Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).
- Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját. Másokat is károsít; zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjű teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabad levegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).
- Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás (lebarnulás), szabad mozgás, jókedv, veszélyek (napozás, növényzet), értéke: füstmentesség, pormentesség, szabad légzés, erőkifejtés, sok mozgás.

A dohányzás megelőzésének feladata

Felmérések igazolják, hogy az óvodásgyermekek családjának több mint felében él dohányzó felnőtt, aki kedvezőtlen mintát nyújt a gyermekek számára.

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat. Az óvoda egész területe dohányzásmentes terület.

Törekszünk arra, hogy az intézményünk dolgozói ne dohányozzanak. A szülőket is ösztönözzük erre, hogy pozitív példát mutassanak a gyerekeiknek.

A bántalmazás és erőszak megelőzése

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.).

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegényítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása.

Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek, szem- és fültanúja más bántalmazásának.

Feladataink:

- Intézményünk közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a Család- és Gyermekjóléti Szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal; ha a gyermekeket veszélyeztető

okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk a Család- és Gyermekjóléti Szolgálatától.

- Óvodánk alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése; ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermekvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

Balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás

Az intézmény óvó-védő előírásait, a balesetmegelőző tevékenységeket és az elsősegélynyújtásra vonatkozó szabályokat a Szervezeti és Működési Szabályzatunk részletesen tartalmazza.

A gyermekekkel az óvodai nevelési év, valamint szükség szerint a tevékenységek, kirándulás, stb. előtt a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően megismertetjük a következő védő-óvó előírásokat:

- az egészségük és testi épségük védelmére,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrásokra
- a tilos és az elvárható magatartásformákra vonatkozóan.

Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra. Fontos, hogy tudatosuljon a gyermekekben, hogy egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető. Megismerkednek a veszélyhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők is el tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése), a beteggel való kapcsolatteremtés. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Az óvoda berendezései eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba. Állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felül vizsgálattal egészül ki.

Az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése

- kézmosás
- fogmosás
- tapasztalatok
- szerepjátékok

Az egészségfejlesztésből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- A gyermekek életkorának megfelelő, párhuzamos, választható tevékenységek biztosítása a napirendben, az időkeretek rugalmas alkalmazásával.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör megteremtése a csoportban.
- A gyermekek szükségleteinek kielégítése az egész nap folyamán (pl. folyadék).
- A szokás- és szabályrendszer közös alakítása a gyermekkel.
- A kialakított szokás- és szabályrendszer betartásának figyelemmel kísérése, reális, a gyermek egyéni fejlődéséhez viszonyított fejlesztő értékelése.
- Önállósági törekvések támogatása, egyéni szükséglet szerinti segítségnyújtás.
- A kulturált étkezés szokásainak megismerttetése, gyakoroltatása (kanál, villa, kés)

használata, csukott szájjal rágás, szalvétahasználat...)

- Az asztalterítés technikájára, esztétikumára való odafigyelés.
- A szülők meggyőzésével a szénsavas, túlcukrozott, serkentőszereket tartalmazó italok kiiktatása.
- A gyermekek tisztaság, ápoltság iránti igényének alakítása.
- A ruhák összehajtásának, az öltözőszekrényben való rendben tartásának megismertetése, elvárása.
- Lefekvés után mesélés, majd testközeli jelenlétével, simogatással a gyermek érzelmi biztonságának, nyugalmi állapotának támogatása.
- Az alvást nem igénylő gyermekeknek csendes tevékenység biztosítása szükség szerint.
- A gyermekek levegőzésének biztosítása mindennap.
- Beteg gyermek elkülönítése, gondoskodás felügyeletéről, szüleinek értesítése.
- Baleset-megelőzésre való törekvés és szükség szerint elsősegélynyújtás.
- Speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelés feladatok ellátása érdekében megfelelő szakemberek bevonása, együttműködésre törekvés.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Szükségleteit képes késleltetni, önállóan kielégíteni.
- Önmaga kiszolgálásában aktív.
- Ismeri és alkalmazza a kulturált étkezési szokásokat (kanál, villa, kés használata, csukott szájjal rágás, szalvétahasználat...)
- Képes az asztal esztétikus megterítésére.
- Önállóan, az aktuális és az egyéni szükségleteknek megfelelően végzi a tisztálkodással, az étkezéssel, az öltözködéssel, a pihenéssel kapcsolatos teendőit.
- A kezét szennyező tevékenység után-festés, ragasztás, WC-használat stb.- megfelelő technikával kezét mos, majd szárazra törli.
- Vigyáz környezetének rendjére, tisztaságára, kialakul az önmaga és környezete iránti igényesség.
- Mozgása harmonikussá, összerendezetté válik.
- Igényli a rendszeres testmozgást, szívesen kezdeményez mozgásos játékokat, szívesen vesz részt benne.
- Kialakul testképe.
- A veszélyes helyzeteket felismeri, tudatosan elkerüli.

12.1. Egészségfejlesztési program

1. Egészséges táplálkozás			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Hetente vitaminnapok biztosítása a szülők segítségével ahol a gyermekek friss gyümölcsöket és zöldségeket fogyaszthatnak.	folyamatos	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	a vitamindús táplálkozás szokássá válik, a gyerekek korszerű táplálkozási igénye kialakul; a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztása csökken

Évente egyszer egészségét szervezése ahol az egészséges táplálkozásra, és a rendszeres mozgás fontosságára hívjuk fel a gyermekek és a szülők figyelmét.	ősz	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	az egészséges táplálkozás, és mozgásigény a gyermekek szokásait alakítja; a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztása csökken, tudatosodik az egészség= érték szemlélete
Évente egyszer gyógynövénynapot szervezünk ahol a gyógynövények pozitív hatásaira hívjuk fel a gyermekek és a szülők figyelmét.	tavaszi	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	az egészséges életmód és egészségmegőrző szemlélet alakítása
A gyermekeket bevonjuk az egészséges ételek készítésébe, pl. gyümölcssaláta	folyamatos	óvodavezető, óvoda-pedagógusokd ajkák	a közösen elkészített étel, pl. gyümölcs-, zöldség saláta az étkezés, munkavégzés együttes örömét közvetíti; alakul egészsz tudatos szemléletmódjuk

2. Mindennapos testnevelés, az egészségfejlesztő testmozgás

Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Évente egyszer nyilvános sportnap megszervezése, ahol a rendszeres mozgás fontosságára hívjuk fel a gyermekek és a szülők figyelmét.	tavaszi	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	alapvető mozgáskészségek fejlődnek, az önálló testedzés igénye kezd kialakulni; a szülők számára értéként jelenik meg a mozgásos közös tevékenység; a közösségi kapcsolatok alakulnak
Óvodai sportnap rendezése, ahol sportválasztó és kedvcsináló változatos mozgásformák bemutatása valósul meg. Versengések, játékok.	tavaszi	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	a mozgásigény kielégítése játékos, versengéses formában valósul meg
Óvodai foci- bajnokság a szülők bevonásával. Játékos verseny, ahol minden gyermek nyer, és egészséges versenyszellemet tanul. (egyéb sport is lehet, pl. akadályok leküzdése)	ősz	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	a mozgás, mint örömforrás - a szervezet edzése megvalósul;

3. A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
A gyermekek önismeretének, erősítése játékos szituációkban. Az érzelmi intelligencia fejlesztése a „nem”-et mondás képességének alakításával. Tablókészítés a gyerekekkel az egészséges és az egészségre káros termékekről, veszélyes	tél	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	a káros szenvedélyektől mentes egészségvédő modell megismerése; az egészségkárosító szerek egészségi kockázatának ismerete

helyzetekről			
Bábelőadás óvodai szinten a televíziózás és számítógép, tablet korosztályhoz illeszkedő helyes használatáról.	tél	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	az IKT eszközök használatának jó megválasztásával példaadás
A stresszhelyzetek kiküszöbölése a stressz - hatások és helyzetek elkerülésével. Csoportban történő játékos konfliktuskezelési technikák, légygyakorlatok, jógaelemek...stb	havonta	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	idegrendszeri,- lelki egészségvédelem a helyes életvitel és harmonikus, derűs, elfogadó, kiegyensúlyozott légkör biztosításával
4. A bántalmazás megelőzése			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Felderítés és a tanácsadás családlátogatással, egyéni beszélgetéssel, a nevelési tanácsadó, gyermekorvos segítségével.	folyamatos	óvodavezető, gyermekvédelmi szakember, óvoda-pedagógusok	családi nevelés erősítésében mintaadás: a gyermekekkel való bánásmód őszinte, barátságos, szeretetteljes, határozott, következetes, elfogadó, toleráns
5. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Ovi -Zsaru Program minden nagycsoportban.	folyamatos	óvodavezető, óvoda-pedagógusok rendőrség	gyermekek áldozattá válásának megelőzése, biztonságérzetük erősítése, és annak elősegítése, hogy szükség esetén tudjanak és merjenek segítséget kérni a rendőrtől
Minden csoportban rendszeresen balesetvédelmi oktatás tartása év elején.	évszakonként	óvodavezető, óvodapedagógusok	életkornak megfelelő balesetvédelmi ismeretek közlése
Az óvodai udvari játékok folyamatos ellenőrzése.	folyamatos	óvodavezető	udvari játékokkal kapcsolatban az óvoda biztonságos működése megvalósul
Elsősegélynyújtás tárgyi és személyi feltételeinek biztosítása.	szeptember	óvodavezető	az óvoda biztonságos működése megvalósul e területen
6.Személyi higiéné			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Személyes higiéné elsajátíttatása	folyamatos	óvoda-pedagógusok	helyes szokások kialakulnak: az étkezések, az öltözködés, a tisztálkodás, a testápolás és az illemhely használatával kapcsolatban
Rendszeres egészségügyi vizsgálatok, szűrések	szeptember	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	fogászati és általános szűrővizsgálat megvalósul
Sószobák rendszeres használata	folyamatos.	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	rendszeres használattal felső légúti megbetegedések megelőzése
Csoportszoba, öltözők, folyosók mellékhelyiségek, udvar tisztasága	folyamatos	óvodavezető,	az óvoda működtetése egészségügyi előírásoknak megfelel

7. Környezetvédelem			
Tevékenység	idő	felelős	várható eredmény
Csoportok kialakítása: gyermek- és természetbarát jegyek - bútorok, tároló kosarak, játékok, világítás.	szept., folyamatos	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	biztosított gyermekeink számára a rendezett, tiszta környezet, ahol szép és biztonságos környezetben játszhatnak, tevékenykedhetnek
Minden csoportban természetsarok kialakítása.	szept. folyamatos	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	kilakul gyermekeinkben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásforma, életvitel, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűd
Az udvar tisztántartása, gondozása, évszaknak megfelelő feladatok ellátása.	szept., folyamatos	óvodavezető, óvodapedagógusok	felelős, elkötelezett, környezettudatos és kulturált magatartással közreműködnek gyermekeink az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében
Takarítási világnap. Óvoda szebbé tétele. Csoportonkénti programok szervezése. (babaszoba-takarítás, babaruha mosása, udvarrendezés..stb.)	szept. 3. hét	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	megalapozódik gyermekeinkben a természet, és társadalmi környezetben az ember-harmóniájának megőrzését szolgáló szokásrendszer
Állatok Világnapja. Október 4. Csoportonkénti programszervezés.(pl. állatkert, vadspark..stb.)	okt. 4.	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	megvalósul a tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés; pozitív érzelmi viszonya kialakul a természethez
Megfigyelések az évszakok változásával kapcsolatban. Az időjárás jellegzetességei.	folyamatos	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	megvalósul a rendszerszemléletre nevelés; képessé válnak a gyermekek arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal, meglátják a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, választ, megoldást keresnek azokra
Szüret. Csoportonkénti programszervezés.	okt.	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	a tapasztalaton alapuló környezeti nevelés megvalósul; gyermekeink megismerik a népszokások eredetét és jelképeit
Óvodai nyílt rendezvény a szülők bevonásával. Foglalkozások. Orvos gyógyító munkája. Testünk, testrészek, érzékszervek funkcióinak megismertetése, játékok. Egészségtudatosság.	nov.	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	óvodásaink testi- lelki fejlődése megalapozódik a családdal szorosan együttműködve; értékátadás
Márton nap. November 11.	nov. 11.	óvodavezető, óvoda-pedagógusok	tudatosan alakul gyermekeinkben a tevékenykedtetés során, környezetünk és a hagyományok megismerése

Könyvtárlátogatás.	dec.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	a szabadidő hasznos eltöltésének igénye alakul
Lakóhelyünk. Épített környezetünk: szobrok, épületek, múzeumok.	dec.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	megalapozódik gyermekeinkben a társadalmi környezet- benne az ember-harmóniájának megőrzését szolgáló szokások; környezetkultúránk megalapozódik
Adventi készülődés a szülőkkel közösen.	dec.	óvodavezető, óvodapedagógusok	óvodásaink fejlődése megalapozódik a hagyományok által a családdal szorosan együttműködve; értékátadás
Minden csoport téli élményszerző kirándulást szervez a közeli szánkózódombhoz. A természet megfigyelése, az évszak jellemző jegyei. Az időjárás jellegzetességeinek követése. Téli élmények a hóban.	január	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	megvalósul a sokszínű tevékenységek átélése közvetlen környezetben, illetve a tevékenység és a mozgás pozitív hatása az értelmi fejlődésre; mozgásigényük kielégül
Hazánk növény és állatvilága. Az állatok élete télen. Madáretetés.	január	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	megvalósul a tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés és a megfigyelések keretében történő tanulási folyamat; pozitív érzelmi viszonya kialakul a természethez
Vizes Élőhelyek Világnapja. Séta a helyi vizes területhez. Megfigyelések. Játékos vizes feladatok megoldása csoportonként.	febr. 2.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	megvalósul a rendszerszemléletre nevelés; képessé válnak a gyermekek arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal, meglátják a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, választ, megoldást keresnek azokra
Farsang. Csoportonkénti vagy közös óvodai rendezvény a szülők bevonásával.	febr.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	gyermekeink megismerik a népszokások eredetét és jelképeit; fejlődésük megalapozódik a hagyományok által a családdal szorosan együttműködve; értékátadás
Március 15. Nemzeti jelképeink megismerése, felkeresése.	márc. 15.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	beépül gyermekeink nevelésébe azok az értékek, melyeket a környezetünk megőrzött
A (városi) közlekedés szabályainak megismerése, közlekedési eszközök. Gyalogos közlekedési szabályok. Séta, megfigyelések.	márc.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	a környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonya kialakul, ismerete gyarapodik; a környezettudatos magatartás megalapozódik
Víz világnapja. Március 22. Kísérletek a vízzel.	márc. 22.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	a szabadidő hasznos eltöltésének igénye alakul; pozitív érzelmi viszonya kialakul a természethez
Természetvédelem lakóhelyünkön. Hulladékgyűjtés.	április	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	gyermekeink a környezettudatos életmód elemeit megismerik; az egészséget befolyásoló környezeti

Természetbarát anyagok használatának megismertetése. Természeti környezetünk védelme, óvása. Energiatakarékosság (víz, villany) fontosságának hangsúlyozása. A rossz minőségű levegő, a szmog megismertetése, okai. Séta, megfigyelések.			tényezőket felismerik; a környezettudatos magatartás megalapozódik; a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakulnak
Minden csoportban húsvéti készülődés a szülőikkel.	április	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	óvodásaink fejlődése megalapozódik a hagyományok által a családdal szorosan együttműködve; értékátadás
Föld Napja Április 22.	április 22.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	környezettudatos és kulturált magatartással közreműködnek gyermekeink az óvoda esztétikus környezetének kialakításában; a tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet megismerése megvalósul
Madarak és Fák Napja Május 10.	május 10.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	gyermekeinkben a valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony alakul ki a természethez; megtanulják azok védelmét, az értékek megőrzését
Kirándulás. Csoportonkénti programszervezés.	május	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	megvalósul a közösségi érzelmeken, tapasztalaton alapuló, kreatív élményekben gazdag környezeti nevelés
Környezetvédelmi világnap. Június 5.	június 5.	óvodavezető, óvoda- pedagógusok	gyermekeink környezettudatos és kulturált magatartással közreműködnek a lakóhely, az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében; kialakul a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásforma, életvitel, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűd

Az óvoda az egészségfejlesztési programot a nevelőtestület az iskola-egészségügyi (védőnői) szolgálat közreműködésével készítette el.

Környezetnevelés

Megvalósítandó feladatok

- A gyerekek egészséges fejlődéséhez szükséges biztonságos környezet kialakítása. A környezet (levegő, víz, eszközök) tisztasága, a balesetvédelem szempontjából a biztonságos eszközök és térberendezés, a zajmentesség, megfelelő fényviszonyok biztosítása
- A gyerekek testi szükségleteinek nyugodt, egyéni igények szerinti kielégítése

- A gyerekek érdekében a víz, a levegő és a napfény edző hatásának kihasználása, a fokozatosság betartásával és az egyéni érzékenység figyelembevételével
- Betegségmegelőzés: az ellenálló képesség erősítésével, edzéssel és a fertőzések megakadályozásával
- A tágabb és szűkebb környezet közvetlen, tapasztalati úton történő megismertetésével (kirándulások, séták) elérni, hogy a gyermek tisztelje a környezetét, és bátran alakítsa azt anélkül, hogy kárt okozna benne.
- Környezettudatos magatartásformák alakítása személyes példamutatással.

13. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az egyenlő bánásmód követelménye és esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha általánossá válik az a gyakorlat, hogy minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Ezért az egyenlő hozzáférés megteremtése, a gyermeki jogok biztosítása elengedhetetlen.

Célok:

- a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében,
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása,
- a nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek biztosítása.

Intézkedések:

- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása.
- Felvételi kérelmek elbírálásának kiemelt szempontja az esélyegyenlőség.
- Integrációt elősegítő csoportalakítás (olyan csoportalakítási elvet kell választani, amely biztosítja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos eloszlását).
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása, a többi gyermek érdekeinek figyelembevételével, és érzelmeik tiszteletben tartásával.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása, okok feltárása.
- Intézményi kapacitások fejlesztése, szemlélet, látókör bővítése.
- Pedagógus módszertani kultúrájának megújítása, korszerű, kultúra azonos pedagógiai eljárások konfliktuskezelési technikák elsajátítása.
- A továbbképzések kiválasztásánál az egyéni bánásmódot, differenciált nevelést – helyezzük előtérbe (az integrációs programokat, formákat, módszereket terjesztjük).
- A beóvodázási programért felelős személy vagy team kijelölése.
- A belső kommunikáció hatékonyságának biztosítása.
- Egyenlő hozzáférés biztosítása az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatásokhoz.
- Egyéni foglalkozásokon való részvétel biztosítása, egyéni fejlesztési terv alapján – esetmegbeszélések.
- Anyagi támogatás biztosítása (étkezési, alapítványi, pályázati).
- Egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése, megszervezése, gyermekorvosi, védőnői tanácsadás.
- A gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása.
- A szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok szervezése.
- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel.

- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása).
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzübeli hozzájárulások fedezetének hiányában).
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal:
 - gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása),
 - védőnői hálózat (a gyermekek óvodai beíratásának támogatása; korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás),
 - szakszolgálatok (konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások biztosításának megtervezése és biztosítása),
 - civil szervezetek (a gyermekek óvodai beíratásával, a hiányzás csökkentésével, iskolaválasztással, szülői programokkal kapcsolatos együttműködés).
- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb rész-képesség zavarok kialakulásának megelőzése).
- Az érintett iskolákkal közös óvoda - iskola átmenetet segítő program kidolgozása (esetleg DIFER mérés 4 éves korban, hospitálások, esetmegbeszélések, szakmai műhely, közös programok).
- A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében.

14.A NEVELŐTESTÜLET ÁLTAL SZÜKSÉGESNEK TARTOTT ELVEK

Alapelveink:

- Istentől kért bölcsesség, krisztusi szeretet és szolgálat;
- A gyermek egyszeri, egyedi lényének felismerése és képességeinek felelősségteljes fejlesztése;
- A gyermeki szabadság biztosítása olyan kevés szabállyal, amely elősegíti a közös élmények és tevékenységek által a szocializációt, az erkölcsi tulajdonságok megalapozását;
- A gyermek tevékenységére épülő tanulás;
- A családokkal való együttműködés és szükség szerint segítség, gondozás.

Intézményünk óvodapedagógusai mindennapi nevelő és oktató munkájukban azon igyekeznek, hogy az alább felsorolt pedagógiai elveket juttassák érvényre:

- Óvodánkban elvárt a szeretetteljes légkör, okos szeretet érvényesülése.
- Előtérbe helyezzük az együttérzést, a segítőkészséget, a toleráns és bátorító magatartást, és a kreatív kezdeményezések támogatását. Mindezzel együtt azonban a pontos, egyértelmű követelményeket szabunk.
- Elvárjuk az együttélés szükséges szabályainak betartását.
- Megteremtjük a szabadság és a korlátok ésszerű rendszerének működését.

Nevelőmunkánk során vallott további nézeteink:

- Mint nevelési intézmény ellátjuk az óvó-védő, szociális, nevelő-fejlesztő feladatokat.

- Meggyőződésünk, hogy a gyermek, érdeklődő, befogadó, az önmegvalósítás szándékával rendelkező lény.
- A kölcsönös bizalom jegyében a nevelés feladatait a szülőkkel megosztjuk.
- Mindent megteszünk annak érdekében, hogy ösztönzőleg hassunk a ránk bízott gyermekekre.
- Segítjük a sajátos nevelési igényű, beilleszkedési-, magatartási nehézségekkel küzdő gyerekek eredményes fejlődését, szocializációját.
- Tisztában vagyunk azzal, hogy a gyermekeknek életkoronként és egyénenként más, más szükségletei vannak, amelyek kielégítése fontos feladatunk.
- Sajátos eszközeinkkel törekszünk a társadalmi leszakadás csökkentésére, a tehetségek gondozására.
- Tiszteletben tartjuk a világnézeti és vallási meggyőződést.
- Személyes példát mutatunk a különbözőség elfogadására és tiszteletben tartására.
- Tudjuk, hogy az óvodapedagógus modell óvodásai számára, ezért mindig figyelünk a pozitív értékek közvetítésére.
- Olyan viselkedési jellemzőket és ismereteket alapozunk meg gyermekeinkben, amelyek biztosítják a későbbi egészséges életvezetést, a mindenkori társadalmi elvárásokhoz történő alkalmazkodás képességét.
- Hangsúlyt fektetünk nevelésünkben a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítására és a környezettudatos magatartás megalapozására.
- Arra törekszünk, hogy gyermekeink rendelkezzenek megfelelő kompetenciával, önismerettel, önértékelő képességgel, tudjanak önállóan gondolkodni, cselekedni.
- Testilelki-szellemi fejlettségük megfelelően az óvodáskor végére elérendő szintnek.
- A gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak megfelelő alternatívákat, tevékenységeket, cselekvés általi tanulási lehetőségeket kínálunk.

Felhasznált irodalom

- Kövér Sándorné, dr. Papp Lászlóné, Váradi Gáborné: A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja. Református Köznevelési és Közoktatási Intézet, 1998.
- Pedagógiai Program szerk: Feketéné Kavisánszki Györgyi, Debreceni Református Kollégium Óvodája, Debrecen, 2016. (Keresztyén szellemű nevelés fejezet)

ISKOLAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

NEVELÉSI PROGRAM

1. A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

1.1. Az iskolai nevelő-oktató munkánk pedagógiai alapelvei

A Magyarországi Református Egyház – Krisztus Urunk missziói parancsának engedelmeskedve, az évszázados gyakorlat folytatásaként, tagjai igényének megfelelően, a Magyar Köztársaság Alkotmánya és a Magyarországi Református Egyház Alkotmánya, továbbá a lelkiismereti- és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló hatályos törvények és egyéb jogszabályok alapján – közoktatási intézményeket tart fenn.

Működésük és rájuk vonatkozó egyházi szabályozás nem lehet ellentétes azokkal a jogszabályokkal, amelyek a fenntartótól függetlenül valamennyi magyarországi köznevelési intézményre vonatkoznak, ha azok nincsenek ellentétben a Szentírás parancsaival.

A református köznevelési intézményekben a nevelés és az oktatás – figyelemmel az állami (önkormányzati) iskolák követelményeire, továbbá a magyar református iskolák autonóm életéből és hagyományaiból következő művelődési anyagra – Istennek a teljes Szentírásban adott kijelentése, valamint a Második Helvét Hitvallásban és a Heidelbergi Kátében megfogalmazott hitelvek, és a magyar kálvinizmus szellemében folyik.

A gyermek és adottságai Isten ajándéka. A nevelés alapvető színtere a család. A kereszteléskor tett szülői és gyülekezeti fogadalom megvalósulásának egyik lehetséges helyszíne a református köznevelési intézmény, amely a gyermeket Krisztusban testvérnek fogadja el.

A Magyarországi Református Egyház által fenntartott és működtetett református köznevelési intézmények célja és feladata, hogy

- Tanulóit művelt, jellemes keresztyén emberekké, az egyetemes emberi értékek tisztelőjévé, a magyar haza és nemzet hűséges és áldozatkész, alkotó polgárává formálja, akik mindenkor készek az örökölt és a jelenkori kultúra valódi értékeit befogadni, gyarapítani és közvetíteni;
- Református tanulóit egyházunk hitvalló tagjaivá,

- Nem református tanulóit – vallásuk szabad gyakorlásának biztosítása mellett – saját felekezetük és a református egyház értékeinek megbecsülésére nevelje.

Mindezek megvalósítása egyházunk iskoláinak évszázadok során kialakult hitbeli örökségére és pedagógiai kultúrájára épül, és azt fejleszti tovább.

Református Köznevelési Törvény

1925. március 3. Jókai Mór születésének 100. évfordulója alkalmából rendkívüli képviselő-testületi díszközgyűlés véghatározata: „Jókai Mór nevét jegyzőkönyvben megörökíti... és hogy emléke el ne halványuljék, elnevezi a város közössége által alapított és fenntartott községi polgári fiúiskolát Nyíregyháza város községi Jókai Mór Polgári Fiúiskolájának. (K.Gy.205/1925.) Az iskola ezután mindig büszkén viselte a Jókai nevet. A városban, megyében, sőt megyén túl is egyre inkább közismertté vált a Jókai iskola. Híre, neve, színvonala olyan volt, hogy eleinte csak tréfásan, később már szinte természetesen az iskolát Jókai Egyetemnek nevezték. A nagy író nevéhez méltóan iskolánk fennállásának több mint 100 éve alatt számos neves embernek nyújtott képzést. (Váci Mihály, Knézy Jenő, Szabó Ildikó) A hagyományos színvonal megtartása és megerősítése munkánk egyik fő célja, hiszen iskolánk a város közoktatásának része.

A magasra állított mércét, csak még magasabbra lehet állítani. **Megőrizve, megújulni** – ezt tartjuk szem előtt mióta egyházi iskola vagyunk.

Jelmondatunk is munkánk minősítéséről szól:

**„...legyetek jó fák és teremjete jó gyümölcsöt...,
mert gyümölcséről ismerik meg a fát.”**

/Máté 12:33/

Emblémánk is az iskola egyházi jellegét emeli ki. A Református Egyház címeréből átvett pajzs mutatja az Ó és Újszövetséget összekötő bárányt, Jézus Krisztust, akinek követésére hivatva vagyunk. Ő cselekedhet nélkülünk - ellenünk - értünk - általunk - bennünk. Ha bennünk, akkor általunk viszi végre terveit. Tudjuk, nem lehet kötelezően hinni, remélni, szeretni, imádkozni, keresztyénnek lenni. Irányítani viszont lehet és nekünk kötelességünk egyensúlyban tartani mi szabad, mi nem szabad, mi kötelező, mi választható és mi az, ami evidens.

Alapelveink egyikét a Példabeszédek 3:13-14 így fogalmazza meg: „*Boldog ember az, aki megtalálja a bölcsességet, és az az ember, aki értelmet kap. Mert több haszna van ennek, mint ezüstnek és nagyobb jövedelme, mint a szinarany.*”

Isten közelségében, biztonságban, jókedvben, modern módszerekkel, minőségi tárgyi és szellemi környezetben nevelni a gyermekeket, úgy, hogy majdan a megszerzett tudást Isten dicsőségére, vagyis mások javára fordíthassák.

Ennek érdekében:

- a tervszerű nevelő és oktató munka során fejlesztjük az alapkészségeket, és a tanulók számára korszerű, a mindennapi életben használható, továbbépíthető alpműveltséget nyújtunk;

- iskolánk az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, az idegen nyelvre, az informatikára vonatkozó olyan ismereteket közöl, melyek segítik a diákok világgépének formálódását és eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben;
- nevelő-oktató tevékenységünk célja a gyermek személyiségének széleskörű fejlesztése;
- törekszünk a humánusra, az egyén és a közösség iránti tiszteletre, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak kialakítására és azok betartására;
- fontosnak tartjuk a tanulók megismertetését nemzeti kultúránk és történelmünk eseményeivel, személyiségeivel, szűkebb lakóhelyünk hagyományaival;
- célunk, hogy a tanulók körében legyen becsülete a szorgalmas munkával megszerzett tudásnak, ehhez legyen mód elsajátítani az egyéni tanulás különféle módszereit.

1.2. Az iskola pedagógiai tevékenységének értékrendszere

Nevelésünk meghatározó elemei azok az értékek, amelyeket a szülők, a tanulók, a fenntartó, és a társadalom oldaláról elvárásaként határozódnak meg. Ezen értékek közvetítői az iskola széles partneri környezetének szereplői: a pedagógusok, a szülők, s nem utolsósorban a formálódó gyermeki személyiség identifikációját meghatározó kortárs csoport, akik személyes példájukkal, tapasztalataikkal, mindennapi életvitelükkel megfelelő határfokban képesek befolyásolni a velük kapcsolatban lévő tanulók magatartását, viselkedését.

Intézményi pedagógiai munkánkat a humanista erkölcsi értékek, a nemzeti tudat, a demokratikus célok, a tanulók személyiségének fejlesztése, a korszerű technikai - technológiai szemlélet alapján határozzuk meg.

Nevelő-oktató munkánk egészét áthatja az értékalapú szemléletközpontúság elve, mely a keresztény világnézet és emberi magatartás alapvető értékein alapul: szeretet, bizalom, empátia, igazságosság, méltányosság, rend, szabadság, tudás, szolidaritás, egymás elfogadása, egyéniesítés (differenciálás).

Az emberi magatartás általános értékei

Az iskola:

- értékrendjében emberközpontú, humanista;
- tanulóinak elsősorban az EMBER tiszteletén, megértésén és szükség szerinti segítségén, s a máság elfogadásán alapuló humanista értékekkel kell rendelkezniük, figyelembe véve azt, hogy a tanulót nem érheti semmilyen okból hátrányos megkülönböztetés;
- értéként preferálja az aktivitást, kezdeményezőkézséget, döntési képességet, valamint az innovativitást, mert ezek olyan tulajdonságok, amelyek birtokában a tanulók irányítani képesek majd későbbi életüket;
- tanulói a sokoldalú személyiségfejlesztés eredményeképp maguk is aktív részesei legyenek egy derűs, harmonikus iskolai közösségnek.

1.3. Az intézményünk által kitűzött értékcélok

Fontos, hogy intézményünk folyamatosan fejlessze nevelő-oktató munkáját, melynek középpontjában természetesen a tanuló egész személyisége és lényé áll.

Célunk olyan széleskörű általános műveltség biztosítása, amely jó alapot ad a középfokú iskolában történő helytálláshoz. Tanulóink számára biztosítani kívánjuk mindazon ismeretek átadását, azoknak az alapkészségeknek és képességeknek kialakítását és fejlesztését, melyek

életkori adottságaiknak megfelelnek, és szükségesek ahhoz, hogy fejlődésük töretlen legyen, megalapozva a felnőtt életben való boldogulásukat.

Olyan intézményért dolgozunk nap mint nap, amit alapvetően a tanulók érdeke határoz meg, törekszünk a partnerközpontú gondolkodás és tevékenységrendszer megvalósítására az európai érték szemlélet és -rend alapján.

Szeretnénk elérni, hogy iskolánkban jól érezzék magukat a partnereink is, kiváltképpen a tanulók szülei.

Legyen iskolánk és környezete esztétikus, vonzó, ahol a munka végzése megfelel a XXI. században jogosan elvárhatónak.

Törekszünk arra, hogy intézményünk hírnevét folyamatosan növeljük, nevünket minél szélesebb körben tegyük ismertté a kerületi oktatásügyben és a közéletben

A nevelés-oktatás során arra kell törekedni, hogy a tanulóknak kialakítsuk a fogékonyságot az alábbi értékekkel kapcsolatban:

- ✓ nemzeti, lelki, érzelmi, tradicionális és konzervatív értékrendünk
- ✓ az emberiség közös értékei
- ✓ a demokrácia és a jogállam értékei
- ✓ európai, humán, illetve transzcendentális értékek

A nevelés keretében kívánatosnak tartjuk a tanulók személyes szociálisan értékes, tehát közösségi és ún. önszabályozó magatartásának alakítását, és az ennek megfelelő tevékenységi formák gyakoroltatását.

Társadalmi elvárás, hogy felkészítsük tanulóinkat a magasrendű és a közjót szolgáló aktivitásra. A személyiség fejlesztésben meghatározó szerepet töltenek be a jó szokások, példaképek, eszményképek és meggyőződések. Ehhez partnernek kérjük a szülői házat, a családot.

1.4. Az oktató-nevelő munkánk céljai, feladatai, a pedagógiai eszközök és eljárások

Alapvető célja a tanulók egyéni képességeinek, pozitív személyiségjegyeinek kibontakoztatása, állandó fejlesztése a tanórai és azokon kívüli kereteken belül az iskolai közösségek és a társadalmi környezet szoros együttműködésével.

Ennek érdekében a következő értékeket tartjuk követendőnek, amelyeket nevelési programunk és helyi tantervünk tevékenységrendszerével kívánunk megvalósítani:

- A keresztyén értékrendet, a Biblia történeteinek megismerésével felkészülést a felnőtt egyházi tagságra,
- az egyéni képességek, adottságok legteljesebb kibontakoztatását,
- a közösségi célok elérése érdekében, az önismerettel, önbecsüléssel egyidejűleg mások jogainak és érdekeinek tiszteletben tartásával a toleranciát, a segítőkézséget,
- az emberi kultúra és tudomány értékeinek megismerését és védelmét, gazdagítását,
- a jelen és múlt egész emberiségre, Európára, más népek életére kiható nagy eredményeinek, értékeinek, nyelvének, szokásainak megismerése mellett az egész magyarság, országunk és városunk, szűkebb környezetünk kulturális, eszmei örökségének és jelenének megismerését és megbecsülését, a velük való azonosulást,
- a kisebbségben élő magyarságért érzett felelősség- és közösségvállalást. A hazánkban élő nemzeti, etnikai kisebbségek és más népek, nemzetek jogainak tiszteletét, kultúrájuk, hagyományaik megismerését és megbecsülését,
- iskolánk hagyományainak megőrzését, jó hírnevének öregbítését, névadónk szellemiségének ápolását,
- a természeti és mesterséges környezet iránti felelősségteljes magatartást egyéni és közösségi szinten egyaránt,

- a közösségbe való beilleszkedés, a felnőtt életre való felkészülés érdekében a demokratikus jogok és kötelességek elsajátítását és gyakorlását,
- a kommunikációs kultúra fejlesztését az anyanyelv és az idegen nyelvek, az informatikai ismeretek magasabb szintű megszerzésével,
- a tanulás iránti vágyat, az értelmi képességek kiteljesítését, az önálló ismeretszerzésre törekvést, a kreativitást,
- a felnőtt életre, pályaválasztásra való tudatos készülést,
- a testi és lelki harmóniát, az egészséges életvitelt, a boldog családi életre való felkészülést. A káros szokások, deviancia elutasítását,
- a megelőzést, a szociális és mentális esélyegyenlőséget szolgáló gyermekvédelmet.
 - a kulturált magatartás és viselkedés, az emberek közötti kapcsolatok, az együttműködés helyes normáit és módszereit;
 - a kommunikáció elfogadott formáit, különös tekintettel a tiszta, szép magyar beszéd használatára;
 - az egészséges életmódhoz kapcsolódó ismereteket és szokásokat;
 - aktivitást az egészséges környezet kialakítására és megőrzésére;
 - a nemzeti értékek, hagyományok valamint az anyanyelv ismeretét, megbecsülését és tiszteletét;
 - a család szeretetét;

Ennek érdekében munkánkat a Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosítása alapján végezzük az alábbiak szerint:

Egységesség és differenciálás, módszertani alapelvek

Az aktív tanulás a tanulónak a tanulási tevékenységekben történő részvételét hangsúlyozza.

A tanulási tevékenység legfőbb célja olyan tanulói kompetenciák fejlesztése, amelyek lehetővé teszik az ismereteknek különböző helyzetekben történő kreatív alkalmazását. A tevékenységekre épülő tanulásszervezési formák segítik a tanulót a tanulási eredmények által kijelölt ismeretek megszerzésében, és ezen keresztül a kompetenciák fejlesztésében.

Lehetőség szerint ki kell használni a tanulás társas természetéből adódó előnyöket, a differenciált egyéni munka adta lehetőségeket. Segíteni kell a párban vagy csoportban végzett felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködésen alapuló tanulást. A tanulási eredmények elérését segítik elő az olyan differenciáló módszerek, mint a minden szempontból akadálymentes és minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezet biztosítása, a tanulói különbségekhez illeszkedő, differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés és tananyag-alkalmazás, a fejlesztő, tanulást támogató értékelés. A differenciált tanulásszervezés jellegzetességeit képviselik az olyan eljárások, mint az egyéni rétegmunka vagy az adaptált szövegváltozatok felhasználása, melyek kiterjeszthetik és elmélyíthetik a tankönyvek tartalmát.

A pedagógus a probléma-megoldási és a jelenségértelmezési folyamatot – a tanuló szükségleteinek megfelelően – közvetett, illetve közvetlen eszközökkel segíti. A pedagógus az aktív tanulói tevékenységek megvalósítása során lehetővé teszi iskolán kívüli szakemberek bevonását, valamint a külső helyszínek nyújtotta pedagógiai lehetőségek felhasználását (könyvtár, múzeum, levéltár, színház, koncert). A pedagógus együttműködik más tantárgyakat tanító pedagógusokkal azért, hogy a tanulónak lehetőségük legyen a tanórákon vagy a témahetek, tematikus hetek, projektnapok, témákhoz szervezett események, tanulmányi kirándulások, iskolai táborok alkalmával a tantárgyak szervezett, összefüggő, illetve kapcsolódó tartalmainak integrálására.

Az iskoláknak tanítási évenként több olyan tanóra megszervezését ajánlott beilleszteniük a helyi tantervbe, amelyben több tantárgy ismereteinek integrálását igénylő (multidiszciplináris) téma kerül a középpontba, a tanóra céljának, tartalmának és megvalósítási módszereinek megjelölésével. A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében a tananyag feldolgozásánál a pedagógusnak figyelembe kell vennie a tantárgyi tartalmaknak a tanulói sajátosságokhoz való illesztését. A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében ez az adaptálás lehetővé teszi az egyéni haladási ütem biztosítását, valamint a differenciált (optimális esetben személyre szabott) nevelés, oktatás során az egyéni módszerek alkalmazását. Az aktív tanulás segítése a tanuló tehetségének, különleges nevelési-oktatási szükségleteinek vagy fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező szakember támogatásával történik.

Az eredményes tanulás segítésének elvei

Tanulási környezet

A tanulás közvetlen helyszínéeként használt helyiségeket (kiemelten osztálytermeket) lehetőség szerint úgy kell biztosítani, hogy a különböző tanulásszervezési eljárások alkalmazásához a berendezések rugalmasan és gyorsan átalakíthatók legyenek, illeszkedjenek az osztályba járó tanulók korosztályi és egyéni szükségleteihez, valamint nyugodt, biztonságos és támogató tanulási környezetet teremtsenek valamennyi tanuló számára. Lehetőség szerint biztosítani kell, hogy a tanulók a foglalkozásokon IKT és digitális eszközöket (számítógép, más iskolai vagy saját eszköz), internetkapcsolatot és prezentációs eszközöket vehessenek igénybe, valamint hozzáférhetővé váljanak a hagyományos iskolai és az elektronikus könyvtárak egyaránt.

A tanulók, a pedagógusok, a szülők és a pedagógiai munkát támogató minden szereplő kapcsolata – a közös célt szem előtt tartva – a kölcsönös tiszteleten és nyílt párbeszédén alapul.

A tanulók értékelését egyéni fejlődésük és sikeres tanulási teljesítményük érdekében az igazságosság, az esélyteremtés és a méltányosság alapelveit szem előtt tartva, emberi méltóságuk tiszteletben tartásával, az értékelés személyes jellegének figyelembevételével szükséges megvalósítani.

A tanulók tanulási tevékenységekben való aktív részvétele kulcsfontosságú, ezért ennek előmozdítása érdekében a pedagógusoknak mindvégig a tevékenységközpontú tanulásszervezési formákat kívánatos előnyben részesíteniük. A tanulás társas természetéből adódó előnyök, a differenciált egyéni munka adta lehetőségek kihasználása, valamint a párban vagy csoportban végzett kutatásalapú, felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködő tanulás támogatása szintén hozzájárul a korszerű tanulási környezet megteremtéséhez.

Fontos, hogy a tanulóval szemben támasztott elvárások egyértelműek legyenek, az azokhoz igazodó mérési stratégiákkal együtt, és már a tanulási folyamat elején ismertté váljanak. Az iskolai légkör bizalmi jellege elsődleges feltétele annak, hogy a tanulási problémákra és a személyes nehézségekre időben fény derüljön. Ennek a bizalomnak a megteremtése és fenntartása minden főigazgató és pedagógus állandó felelőssége.

Az aktív tanulási alapelvek szerint szerveződő, több tantárgy, tanulási terület ismereteinek integrálását igénylő témákat, jelenségeket feldolgozó tanórák, foglalkozások, témnapok, témahetek, tematikus hetek és projektek alkalmazása segíti a tanulót a jelenségek megértésében, a problémák komplex módon történő vizsgálatában.

Egyénre szabott tanulási lehetőségek

Az iskola a tanulók tanulmányi előmenetelét a képességeiknek megfelelő, egyénre szabott tanulási lehetőségek biztosításával tudja a leghatékonyabban támogatni. Fontos alapelv, hogy a tanulók közti különbözőségeket az iskola a különféle környezeti feltételek és az

egyénenként eltérő idegrendszeri érés, valamint az egyéni képességek kölcsönhatása eredményének tekintse. E szemlélet gyakorlatban történő alkalmazásához olyan fejlesztési célokat kell kijelölni, amelyek nemcsak a tanulótól várnak illeszkedést a tanulási környezethez, hanem a tanulási környezettől is alkalmazkodást igényelnek a tanuló egyedi jellemzőihez. Ennek értelmében a képességtartományok mindkét határán – tehetség és fejlődési késés, fejlődési zavar, esetleg ezek együttes megléte – kihívást jelentő feladatok megtervezése kívánatos.

Különösen fontos, hogy az iskola biztosítsa a tanulás egyéni lehetőségeit és a személyre szabott nevelés-oktatás során megszerezhető tanulási tapasztalatokat, enyhítse a hátrányok hatásait, optimális esetben képes legyen kiküszöbölni azokat. Ezek közül kiemelten fontos a családi és településszerkezeti hátrányokból eredő, az eltérő kulturális és nyelvi elsajátítási lehetőségekhez köthető, valamint a különleges bánásmódot igénylő tanulókhöz illeszkedő fejlesztő tevékenység.

Minden gyermek, tanuló fejlődésében lényeges szerepet játszik a pedagógus fejlesztő tevékenysége. Különösen igaz ez a kiemelkedően kreatív, egy vagy több területen tehetséges, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű (SNI), valamint a szakmai besorolásukat tekintve heterogén, az ok-okozati összefüggéseket tekintve fel nem tárt, ám tanulási-tanítási szempontból kihívást jelentő, beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő tanulók fejlesztésének területén. Ennek a feladatnak az ellátásában felértékelődik a segítő szakterületek (iskolapszichológia, gyógypedagógia, fejlesztő pedagógia) szerepe, valamint a különböző tantárgyakat tanító pedagógusok tudásmegosztásra épülő, egymást segítő szakmai tevékenysége.

A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében a közös felelősségvállalásnak lényeges szerepe van a nevelés sikerességében. Ez nem csak az együttnevelést megvalósító iskolában tanító pedagógus kizárólagos felelőssége. A pedagógus a tanulást-tanítást speciális szakmai kompetenciák alapján segíteni tudó különböző szakemberekkel együtt (például gyógypedagógus, gyógytestnevelő, iskolapszichológus, szociális munkás, fejlesztő pedagógus, tehetséggondozó pedagógus, gyermekvédelmi jelzőrendszer szakembere) kialakított foglalkozások keretében, valamint a szülők és a tanuló folyamatos bevonásával, a pedagógiai tevékenység részeként elismert konzultációs tevékenységet folytatva végzi pedagógiai munkáját.

A differenciálás speciális megvalósulása lehet az együttnevelés során a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése. A hátránykompenzáció biztosítása érdekében (SNI, BTMN, HH, HHH) a tanuló szükségleteihez, képességeihez, készségeihez illeszkedő módszertani eljárások (eszközök, módszerek, terápiák, a tanulást-tanítást segítő speciális eszközök, a gyógypedagógus módszertani iránymutatásainak beépítése, egyéni fejlesztési terv készítése és rendszeres ellenőrzése) alkalmazása szükséges a különböző pedagógiai színtereken. A tanulói szükségletek ismeretében az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, a pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények, valamint az utazó gyógypedagógiai hálózatok működtetésére kijelölt intézmények és más szakemberek szolgáltatásainak igénybevitelével egészítendő ki a tanulók és pedagógusok szakmai támogatása. Ez elősegíti az integrációt, illetve ennek magasabb szintjét, az inklúziót is annak érdekében, hogy a Nat-ban foglalt nevelési-oktatási alapelvek és célok minden tanuló esetében megvalósulhassanak.

A tehetséges tanulók tekintetében ezek a szempontok kiemelten fontosak lehetnek, mivel az ő esetükben a tanulási fókusz és az érdeklődést jellemzően a megfelelően motiváló feladatokkal lehet fenntartani. A tehetséggondozást valamennyi nevelési-oktatási szakaszban, minden neveléssel, oktatással foglalkozó intézménynek alkalmaznia kell, és a pedagógiai programjába szükséges beillesztenie. A különleges bánásmódot igénylő tanulók integrációja

és hatékony együttnevelése olyan pedagógusokat kíván, akik rendelkeznek az ehhez szükséges szemléletmóddal és kompetenciákkal.

A technológiai fejlődés nyújtotta lehetőségek alkalmazása sokféle módszertani lehetőséget biztosítva segíti a tanulás-tanítás folyamatát. A XXI. századi tanulási környezet nélkülözhetetlen elemét képezi az iskolai tanuláshoz kapcsolódó digitális technológiával támogatott oktatási módszerek sokfélesége, ezért különösen fontos, hogy a pedagógusok ismerjék és alkalmazzák azokat. Olyan tanulási folyamatra adnak lehetőséget, amely nemcsak a pedagógus-diák együttműködést, hanem ennek következtében a hagyományos tanulási folyamatot is jelentősen megváltoztathatja, ennek következtében új típusú szerepben jelenik meg a folyamatban mind a tanuló, mind pedig a pedagógus. Ennek gyakorlati leképezése azonban csak úgy valósulhat meg hatékonyan, ha ennek az intézmények pedagógiai gyakorlatában és szemléletmódjában is elfogadott, elismert helye és szerepe lesz.

Az iskolában folyó nevelés-oktatás és színterei

Tanórai foglalkozások

Egyéb foglalkozások

- Szakkörök,
- Tehetséggazdagító foglalkozások
- Felzárkóztatás, felvételi előkészítés
- Tanulmányi és sportversenyek
- Napközi, tanulószoba
- Könyvtár

Szabadidős tevékenységek

- Műveltségi foglalkozások
- Sportfoglalkozások
- Osztályprogramok

Közéleti tevékenységek

- Diákönkormányzat
- Gyülekezeti életben való részvétel

A napközi otthonos nevelés célja, feladatai

A nevelésnek alapozó jellegűnek, a családdal együttműködésre épülőnek kell lennie. A napközis munkát úgy kell megtervezni, hogy az egységes testi-lelki és szellemi fejlődés feltételrendszere biztosított legyen.

A napközi otthoni programoknak szorosan kapcsolódnia kell a délelőtti nevelési-oktatási folyamatokhoz.

A szabadidős tevékenységet és a tanulási időt úgy kell megtervezni, hogy az megerősítse, illetve kiegészítse a délelőtti iskolai munkát.

Iskolán kívüli tanórai foglalkozások kötelező tananyaga elsajátításának keretei

A vonatkozó hatályos jogi szabályozás alapján a tantervi követelmények teljesíthetőek a hagyományos tanórai tanulás-szervezési módoktól eltérő formában (kooperatív módszerek, egyéni differenciálás, projektoktatás, erdei iskola stb.) is. Ezzel a lehetőséggel igyekszünk élni, figyelembe véve azt is, hogy mindazok a jogszabályok érvényesek ezekre a módszerekre is, melyek a tanítás mindennapjait szabályozzák.

Az iskolán kívüli tanórák során a tanulókat kiemeljük a szokásos iskolai környezetből. A tanítás-tanulás folyamata a hagyományostól eltérően szerveződik, s a közös (és kötelező) feladatok és élmények hatására felbomlanak a megszokott tanulás-szervezési formák keretei. Minden ilyen program az osztályközösség szocializációjának is fontos, meghatározó színtere.

A kötött, iskolán kívüli programok feltételei:

- a tanulói (és szülői) igények ismerete;
- programot levezető humán erőforrás biztosítása;
- az anyagi lehetőségek figyelembevétele.

A hagyományos tanítási napoktól eltérő nevelési és oktatási folyamatok három szakaszra oszthatók:

- 1. előkészítő szakasz: készségek és képességek kialakítása; közös tervezés; kutatómunka, felkészülés.
- 2. program biztonságos megvalósítása.
- 3. közös ismétlés (felidézés), ellenőrzés, értékelés, önértékelés.
- Célok megvalósulásának ellenőrzése, javaslatgyűjtés korrigálásra.

A tanítás során rendszeresen megvalósított iskolán kívüli tanórák beépítésre kerülnek a szaktárgyi tanmenetekbe. A múzeum- és színházlátogatások, kirándulások a magyar nyelv és irodalom, történelem, ének-zene, rajz és vizuális kultúra, biológia és egészségtan, földrajz, természetismeret, kémia, fizika órákra vonatkozó tananyagot teszik színesebbé.

Többnapos osztálykirándulások

Osztályaink minden tanév májusában-júniusában 1-2 napot osztálykiránduláson töltenek. A „Határtalanul!” program kezdete óta a mindenkori 7. évfolyam határon túli magyar lakta területekre szervezi az őszi vagy a tavaszi tanulmányi kirándulásokat, erősítve a nemzeti összetartozás érzését, a magyarságtudatot és az összmagyarságban való gondolkodás képességét.

Nagy hangsúlyt kap a környezeti- és egészséges életmódra nevelés, a természeti és kulturális emlékeink megfigyelése, a természettudományos gondolkodás empirikus tapasztalatokon alapuló fejlesztése, a velünk élő környezet minél alaposabb megismerése. A programok összeállításában fontos szerep jut a tanulók életkora, már meglévő ismeretei mellett annak is, hogy pedagógusaink hogyan és mit szeretnének a megfigyeltekből beilleszteni a további iskolai munkába.

1.5.Hagyományaink

Iskolánk nagy múltú, több mint 100 éves intézmény, így kialakult szokásai, hagyományai vannak. Ezeket ápoljuk, megőrizzük, olykor hagyományt teremtünk, vagy a körülmények változása miatt a jól bevált tevékenységünket nem tudjuk folytatni. A mindennapi testedzést, a sportolást, a csapatszellemet ma is és a jövőben is kiemelten kezeljük, hiszen céljainkban megfogalmazódik: testileg és lelkileg egészséges ifjúságot akarunk felnevelni.

„Tudománnyal megtölteni nem elegendő az elmét,
nevelni kell szépre, jóra a diáknak TESTÉT-LELKÉT”

/Szegedi Kis István/

Idegen nyelvi osztályaink hosszú évek óta meghatározzák iskolánk profilját, az óraszámok csökkenése ellenére is felvállaljuk az idegen nyelv magas színvonalú oktatását.

Országos versenyeredményeink, városi, illetve megyei versenyek szervezése is arra köteleznek bennünket, hogy e színvonalat megtartsuk, és adottságainkhoz mértén továbbfejlesszük.

Hagyománnyá tettük a 8. osztályosok záróvizsgáját május hónapban. (Részletezés az ellenőrzés-értékelés fejezetben.)

Nemes hagyomány a számos háziverseny szervezése versmondásból, helyesírásból, népdal- és zsoltárekléből, természetismeretből, földrajzból, biológiából, könyvtárismereti és műveltségi vetélkedők, számos jeles naphoz kapcsolódó és ügyességi verseny, focikupa, stb. Ezek a versengések nem öncélúak, hanem a vállalkozói kompetencia fejlesztésének, a

tehetséggazdagításnak és a komplex személyiségfejlesztésnek a terepei. A gyerekek kipróbálhatják magukat az iskolai tanulás szinte mindegyik színterén.

Nyílt tanítási napok alkalmával nyerhetnek betekintést iskolai munkánkba tanulóink szülei. Ősszel a felsőben, tavasszal az alsóbb osztályokban szervezzük, hosszú évtizedek óta.

A reformáció ünnepéhez közeli napon, még az őszi szünet előtt Csenedsnapot rendezünk iskolánk diákjainak.

Karácsonyi hangversenyünk immár több évtizede a legrangosabb rendezvényeink közé tartozik. Iskolánk növendékei színvonalas műsorral – énekléssel, hangszeres játékkal kedveskednek szülőknél, nagyszülőknél, rokonoknál, ismerősöknél, volt diákoknál.

Farsang: örvendetesen nagy hagyományai vannak. Rendezvényeinkre nemcsak egyéni jelmezzel, hanem csoportos jelenetekkel, táncokkal készül diák-tanár.

Református iskolaként elsők között vállaltuk fel ezen iskolák országos találkozójának, versenyének szervezését. Amióta a „Határtalanul!” pályázati program keretében tanulmányi kirándulásokat szervezünk a határon túli magyarokhoz, a versenykiírást a történelmi Magyarország területére kibővítettük, így a „Csodát virágoztat a jelen” című versenyünk Kárpát-medencei református iskolák találkozójaává nőtte ki magát. Több kategóriában (szavaló-, prózamondó-, népdaléneklő, rajz, nyelvművelő, néptánc), 3 korcsoportban hirdetjük meg a versenyt. A találkozó alkalmas egymás megismerésére, az ország és a határon túli magyar református iskolákkal való barátkozásra, tapasztalatszerzésre, a közösen átélt élmények pedig az identitástudat, az összetartozás és az összmagyarságban való gondolkodás érzésének megerősítésére.

Leginkább várt hagyományaink közé tartoznak az őszi és a tavaszi osztálykirándulások. Ősszel a tanrendbe iktatott, lehetőség szerint évfolyamonkénti azonos irodalmi, kulturális, természetismereteket bővítő helyekre visszük el tanítványainkat, ill. sikeres pályázat esetén a 7. évfolyamos diákjaink a „Határtalanul!” program keretében határon túli területekre utaznak. Örvendetes, hogy nevelőink közül többen vállalják a tavaszi többnapos kirándulásokat, a pénteki naphoz csatolva feláldozzák hétvégéjüket.

Iskolánk alapítójának, Kardos István temetésének évfordulóján (május 3.) sírjára koszorút helyezve emlékezünk meg róla, cserkészeink gondozzák az alapító síremlékét.

Évente tantestületi kirándulásokon veszünk részt, az idő függvényében 1 vagy több napon.

Ballagás, búcsúünnep: nyolcadikosaink az utolsó tanítási napon kis műsorral emlékeznek vissza az elmúlt időkre, megköszönve a gondoskodást, fáradozást, tanítást. A végzős diákok búcsúztatása az évek során jól bevált módon az iskolai tanévzáró ünnepély keretében történik.

Ezen alkalommal a Jókai Mór Református Általános Iskoláért Alapítvány az arra érdemeseknek a jókais díjakat adományoz:

- Jó tanulók
- Jó sportolók
- Kiváló pedagógusok
- Kiváló dolgozó
- Jeles István művészeti díj

A díjakat a Jókai Alapítvány Kuratóriuma adományozza.

A nagy rangú ünnepséget az iskolaudvarra tervezzük, rossz idő esetén lehetőségünk van a református templomban búcsúztatni. Ilyenkor a végzősök, hozzátartozóik és a búcsúztató hetedikesek vannak a templomban, az iskola többi tanulója tanáraikkal, szüleikkel a Gyülekezeti Ház Kálvin termében.

Tanévnyitón (a mindenkori szeptember elsejét megelőző vasárnap délután 3 órakor, a református templomban) iskolánk legkisebbjei és az 1-4.évfolyamosok vannak a templomban, a 5-8.évfolyamosok pedig a Kálvin teremben és a Gyülekezeti ház kazettás termében, ahol videón keresztül vehetnek részt az ünnepségen.

Már az is hagyomány, hogy cserkészcsapatunk évente portyázik az ország különböző szép tájain, de lehetőség nyílik arra is, hogy a határon túli táborozás is beleférjen programjukba. A cserkészélet fő célkitűzése - Isten, Haza, embertársaim javát szolgálva - szervesen beleilleszkedik az iskola célkitűzéseibe. A nyári táborok is a csapatszellemet erősítik. A Magyar Cserkészszövetség éves tagdíját a cserkészcsapat tagjainak az iskola magára vállalja. Sítábor: február hónapban szervezzük igény szerint.

Nyári táborok: a kisebb iskolai csoportok táborozása mellett iskolai nagytábort is mindig szervezünk. Szigliget, Berekfürdő a legkedveltebb táborhelyeink.

Az iskola tárgyi feltételeinek és működésének javításáért évenként Jótékonyági estet rendezünk. A nagy erőpróbát igénylő, városi szinten is elismert rendezvényünk tantestületi összefogással valósul meg, és a szülők, a vendégek nagylelkű adományaival hozzájárul – minden évben más-más céllal – a tanulás feltételeinek javításához.

2. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

Alapvető feladat a tanulók személyiségének az iskolai tevékenységek általi sokoldalú fejlesztése.

Feladatok:

- **A tanulók erkölcsi nevelése**

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése.

Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására.

Hangsúlyt kell helyezni a közelmúlt viharos történelmi eseményeinek etikai alapú megítélésére, a XX. századi totális diktatúrák lélektelen, emberellenes voltának sokoldalú bemutatására, különös tekintettel a társadalomtudományi és művészeti tantárgyak oktatása terén.

Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás.

A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helyzetállásukat a munka világában is.

- **Nemzeti öntudat, hazafias nevelés**

A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát, ugyanakkor legyenek képesek azon alkotók helyes etikai alapú megítélésére is, akik elfogadhatatlan politikai és morális szerepvállalásuk révén – akár passzívan, akár tevőleges cselekvések során – az embertelen eszmék és gyakorlat szolgálatába álltak, idegen elnyomó hatalmak érdekeit szolgálták ki.

Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését.

Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját.

Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról. A nemzeti öntudat egészséges voltától idegen mindenféle nacionalizmus – így a nemzetiségek, a vallási-nyelvi etnikumok történelem- és jelenformáló szerepének és államalkotó létük elismerésének az iskolai nevelés-oktatás egészében evidenciának kell lennie.

- **Állampolgárságra, demokráciára nevelés**

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi.

A felelős, hazájáért cselekedni akaró és tudó állampolgárra nevelésnek szerves része a demokratikus jogállam és a nemzeti függetlenség (szuverenitás) ellen fellépő törekvések felismerése, és annak megértése, hogy a diktatúrák elleni küzdelem minden korban elsődleges állampolgári kötelezettség, hiszen a jogtiprásból sohasem születhet jog. Ennek alapján kell a XX. századi totális diktatúrák jellemzőit is feldolgozni, feltárva e rendszerek emberiség ellen elkövetett soha el nem évülő bűntetteit is.

Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképeség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

Az iskola minden évfolyamán fontos feladat – az életkori sajátosságok és egyéb specifikációk mentén – Magyarország Alaptörvényének, különösen a Nemzeti Hitvallásban és az Alapvetésben foglaltak megismertetése.

- **Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése**

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszhető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális

alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését.

Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók, az elsajátított készségekre és tudásra támaszkodva énképükben is gazdagodjanak, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek ahhoz, hogy tudatosuljon, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani.

A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A családi életre nevelés

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését az iskolai életbe.

Kitüntetett feladata az intézménynek így a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Az iskolában foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

- **A testi és lelki egészségre nevelés**

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. Láttatni kell a diákokkal, hogy a fizikai erőnlét, a fittség – a test egészsége és jóléte – elválaszthatatlan a lelki egyensúlytól, a lélek egészségétől. A rendszeres testnevelés és sporttevékenység révén könnyebb elviselni a stresszt, a fizikai, lelki és szellemi terheléseket.

A testi és a lelki egészség harmonikusan együttható fejlesztése és megőrzése a tanulók élethosszig tartó, egészségtudatos, fizikailag aktív életvezetésre történő szocializálásának célját szolgálja, melyhez szorosan kapcsolódik a tehetséggondozás és a motoros műveltség eszközeivel való személyiségfejlesztés is.

Az egészségfejlesztés és -megőrzés ösztönző erővel kell, hogy bírjon az egészségközpontú tevékenységrendszerek tudatos kialakítására és fenntartására. A tanulókat ösztönözni kell arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz- és feszültségoldás különféle ismereteinek elsajátítására, módszereinek alkalmazására.

Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Feladat, hogy a családdal együttműködve felkészítsük a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiéniában, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. Motiválni és segíteni kell a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

Nélkülözhetetlen szerepet tölt be a mozgástanulás a tanulók saját testképének megismerésében és a testtudat kialakításában. Mindennek sikere nagyban függ a komplex intézményi mozgásprogram elméleti és gyakorlati minőségétől.

- **Felelősségvállalás másokért, önkéntesség**

A Nat ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítását a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét.

A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létehez.

- **Fenntarthatóság, környezettudatosság**

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja.

A természettudományi oktatás és nevelés terén a tanulók empirikus tapasztalataira épülő és életkori sajátosságaikhoz, igényeikhez adekvát módon kapcsolódó ismeretátadás a természettudományos és műszaki életpályákra való szocializáció sikerességének záloga.

Stratégiai cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára.

Olyan magatartás határozza meg a tanulók viszonyát az ember életteréül szolgáló környezethez, annak fenntartható megóvásához és fejlesztéséhez, melynek tudásbázisa nem kizárólagosan a rendszerszerűség, az alapelvek és kulcsfogalmak merev struktúrájára épül, hanem elsősorban a különféle összefüggésekre alapozott és begyakorolt természettudományos és műszaki műveltség mindennapi életben és a munka világában való hatékony alkalmazhatóságához.

Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

A természettudományos oktatás-nevelés, a műszaki életpályára való szocializáció és a környezeti nevelés terén a jelenben folyó kutatások folyamatai alapvető jellegű ismeretének és a nem hagyományos oktatásszervezési módszerek terén a nagyobb szerepet kell biztosítani.

- **Pályaorientáció**

Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.

Ezért fejleszteni kell bennük a segítővel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

- **Gazdasági és pénzügyi nevelés**

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról.

Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén.

Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát.

Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrautaltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézmény biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

A fenntarthatóság gazdasági-üzleti világban értelmezhető vonatkozásai olyan fejlődési folyamatot feltételeznek, mely az önfenntartó mechanizmusok, a megújuló erőforrások révén nem csak a természettudományi műveltségterülethez, hanem a testi-lelki egészség céljaihoz is kapcsolódnak az iskolai nevelés-oktatás területén.

- **Médiatudatosságra nevelés**

Cél, hogy a tanulók a mediatiszt, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, kritikai beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására.

A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint a különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

- **A tanulás tanítása**

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban.

Meg kell tanítani, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek.

Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

Kulcskompetenciák

A Nat az Európai Unió által ajánlott kulcskompetenciákból kiindulva, arra építve, de a hazai sajátosságokat figyelembe véve az alábbiak szerint határozza meg a tanulási területeken átívelő általános kompetenciákat, továbbá azokat, amelyek jellemzői, hogy egyetlen tanulási területhez sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

1. A tanulás kompetenciái

2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
 3. A digitális kompetenciák
 4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák
 5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
 6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
 7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák”
- a közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatokat,

3. A TELJESKÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

3.1. Az egészségfejlesztés iskolai feladatai

Az egészségfejlesztés az a folyamat

- ✓ amely képessé teszi az embereket arra, hogy megértsék és növeljék befolyásukat a saját egészségük meghatározói felett annak érdekében, hogy egészségük jobb legyen,
- ✓ szemléletmód, amely a társadalmi és gazdasági jólétet szolgálja interszektorális módon,
- ✓ képesség, amely az egyén és csoport szintjén megvalósítja és fenntartja az egészség állapotát,
- ✓ folyamat, amely képessé teszi az embereket arra, hogy megértsék és növeljék befolyásukat a saját egészségük meghatározói felett annak érdekében, hogy egészségünk jobb legyen.

Az iskolai egészségnevelésünk célja, hogy elősegítse a tanulók egészségfejlesztési magatartásának, életvitelének kialakulását.

3.2. Az iskolai egészségfejlesztés módszerei

Az iskolai egészségfejlesztés az iskola egész életébe, mindennapjaiba beépülő tevékenység, hiszen egyaránt irányul a pedagógusok és a tanulók egészségismereteinek bővítésére, korszerűsítésére, a fizikai és pszichoszociális környezet egészségtámogató jellegének erősítésére, az oktatói-nevelői tevékenységben a személyközpontú megközelítésre a tanulók személyiségfejlesztése érdekében.

3.3. Az intézmény egészére vonatkozó egészségnevelési feladatok:

- ✓ Az iskola személyi és tárgyi környezetével segítse a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, melyek javítják a fiatalok egészségi állapotát, ehhez szükséges az iskola folyamatos felújítása, karbantartása, takarítása,
- ✓ évente balesetvédelmi, tűzvédelmi, közlekedésbiztonsági oktatás és tűzriadó gyakoroltatása,
- ✓ fogorvosi és orvosi ellenőrzés minden évben,
- ✓ a védőnő folyamatos munkája, jelenléte a tanév során,
- ✓ részvétel a helyi egészségvédelmi programokon,
- ✓ sport, kirándulás rendszeres szervezése,
- ✓ az iskolai egészségügyi szolgálat tevékenységének elősegítése,
- ✓ környezetvédelmi tevékenységek kialakítása (madárvédelem, faültetés),
- ✓ a szabadidő hasznos, értelmes eltöltésére irányuló programok szervezése,
- ✓ az egészséges életmódra nevelés tantárgyakban történő megjelenítése,
- ✓ heti két hittanóra és hétkezdő áhítat a lelki élet fejlesztésére.

Támaszkodunk az osztályfőnökök, a szaktanárok és a munkaközösség– vezetőik munkájára is. A feladat jellege közös problémakezelést és egységes viszonyulást igényel. Az iskolai egészségfejlesztést nem lehet a család nélkül megvalósítani. A szülők (család) megfelelő tájékoztatás, információ átadás után aktívan tudják támogatni az iskola egészségnevelési programjait, akár szakértelmükkel is. A szülői munkaközösség olyan szervezet, amely összekötő szerepet tölthet be az iskola és az otthon között.

3.4. Az iskolai-egészségügyi tevékenység keretében a védőnő által ellátandó feladatok

- Alapszűrések végzése a vonatkozó módszertani irányelv szerint:
 - testi fejlődés (súly, hossz, mellkőrfogat),
 - pszichomotoros, mentális, szociális fejlődés,
 - érzékszervek működése (látásélesség, színlátás, hallás),
 - BCG-heg ellenőrzése,
 - mozgásszervek szűrése (lúdtalp, gerincelváltozások),
 - golyvaszűrés,
 - vérnyomásmérés.
- A gyermekek, tanulók személyi higiéniájának ellenőrzése, testi, szellemi fejlődésük ellenőrzése, regisztrálása
- Elsősegélynyújtás
- Az orvosi vizsgálatok előkészítése
- A védőoltásokkal kapcsolatos szervezési, előkészítési feladatok elvégzése
- A krónikus betegek, magatartási zavarokkal küzdők életvitelének segítése
- Részvétel az egészségtan oktatásában elsősorban az alábbi témákban:
 - Az egészséggel kapcsolatos alapismeretek (személyi higiéné, egészséges életmód, betegápolás, elsősegélynyújtás),
 - családtervezés, fogamzásgátlás,
 - szülői szerep, csecsemőgondozás,
 - szenvedélybetegségek megelőzése.
- Testnevelés, gyógytestnevelés, technikai órák, iskolai helyiségek és környezet, az étkeztetés higiéniás ellenőrzésében való részvétel
- Kapcsolattartás a szülőkkel (szülői értekezlet, családlátogatás)
- Pályaválasztás segítése
- Az elvégzett feladatok dokumentációjának vezetése (egészségügyi törzslapok, ambuláns napló, védőoltások, szakorvosi beutalások, veszélyeztetettek nyilvántartása stb.)
- Egészségnevelési előadások, felvilágosító fórumok, egyéni beszélgetések
- Rendszeres, ill. szükség szerinti tisztasági vizsgálat

3.5. Az iskolaorvos feladatai:

- A tanulók életkorhoz kötött vizsgálata, amely magában foglalja a testi, érzelmi és intellektuális fejlődés követését és az érzékszervek vizsgálatát. Az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok a fejlődés követésén kívül a krónikus betegségek és kóros elváltozások korai felismerésére is irányulnak (szekunder prevenció),
- közreműködés a közegészségügyi-járványügyi, környezet-egészségügyi, táplálkozás egészségügyi és balesetvédelmi feladatok ellátásában az iskola vezetésével egyeztetve,
- felkérésre közreműködés egészségügyi szakértői feladatokban, foglalkozások tartása. Az iskolaorvos, és különösen a védőnő hagyományos feladatai közé tartozik a tanórai egészségnevelésben való részvétel is.

**A TELJES KÖRŰ ISKOLAI EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS AZ ALÁBBI
RÉSZTERÜLETEKEN JELENTKEZŐ HATÁSOK RÉVÉN EREDMÉNYEZI A
HATÉKONYSÁG NÖVEKEDÉSÉT:**

- ✓ A tanulási eredményesség javítása,
- ✓ az iskolai lemorzsolódás csökkenése,
- ✓ a társadalmi befogadás és esélyegyenlőség elősegítése,
- ✓ a dohányzás, az alkoholfogyasztás, a kábítószer-fogyasztás és egyéb szenvedélyek elsődleges megelőzése,
- ✓ bűnmegelőzés,
- ✓ a társadalmi kapcsolatok javulása a kortársakkal, szülőkkel, pedagógusokkal,
- ✓ az önismeret és önbizalom javulása,
- ✓ az alkalmazkodókészség, a stresszkezelés, a problémamegoldás javulása,
- ✓ érett, autonóm személyiség kialakulása,
- ✓ a krónikus, nem fertőző megbetegedések (lelki betegségek, szív-érrendszeri, mozgásszervi és daganatos betegségek) elsődleges megelőzése

**4. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK
EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI
FELADATOK**

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka iskolánkban egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül. A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

Részterületek:

- A tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása
 - Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű fejlesztése,
 - a tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek, mindenki kapott tálentumot, hogy azt a közösség javára kamatoztassa,
- A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében
 - A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig,
 - első osztályban fontos feladat a beszoktatás az iskolai életbe,
 - átmenet biztosítása az 1-4 és az 5-8.évfolyam között,
 - az önkormányzás képességének kialakítása,
 - a tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.
- A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése

- A közösség egyéni arculatának, hagyományának kialakítása,
- a tanulói közösségekre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása,
- a tanuló váljon érzékeny a közös célok megteremtésére,
- fokozatos önállóságra, önszerveződésre nevelés,
- diákjogok érvényesítésének gyakorlása.

4.1. Közösségfejlesztő rendezvényeink:

- Hagyományos rendezvényeink: tanévnyitó, tanévzáró ünnepség, ballagás,
- ünnepek, megemlékezések: március 15., október 23., október 6., a Nemzeti Összetartozás Napja (június 4.),
- egyházi ünnepek: a reformáció napja, advent, karácsony, nagypéntek, húsvét, áldozócsütörtök, pünkösd,
- más ünnepekről, nevezetes napokról megemlékezés: Iskolai faliújságon vagy az iskolarádióban: fogászati hónap, állatok világnapja, a zene világnapja, a magyar kultúra napja, a költészet napja, magyar nyelv napja, anyák napja, gyermeknap,
- elsősök fogadalomtétele,
- csibeavató
- az egyházközséghez kötődő rendezvényeink: Konfirmáció, családi istentisztelet,
- ”Nyitva van az aranykapu”, nyílt napok,
- tanulmányi és játékos vetélkedők, sportversenyek, kulturális műsorok,
- Mikulás (osztálykeretben), Farsang,
- Karácsonyi koncert,
- Családi istentiszteletek, Csendesnap,
- „Csodát virágzik a jelen” 2 évente,
- Jótékonyági bál (évente)
- tanulmányi versenyek: idegen nyelvi, versmondó, anyanyelvi, természettudományos, társadalomtudományi, matematikai, művészeti, bibliaismereti, hittan, stb. területén a város és az ország különböző intézményei,
- kulturális programok, Filharmónia előadások, színház
- városi sportversenyeken való szereplések,
- házbajnokságok, sportversenyek, „Fut a sulis”
- környezetvédelmi akciók: faültetés, parkosítás, virágosítás, osztályrendezés, dekorálás

4.2. A tanítási órán megvalósítandó közösségfejlesztő feladatok:

Az iskola alapvető közösségei az osztályok. A tanítási órák általában osztályközösségekben zajlanak. Itt a közös munka, a közösen átélt élmények, azonos feladatok, problémák kovácsolják össze a közösség tagjait.

A tanítási órákon alkalmazott csoportmunka lehetőséget ad kisebb közösségek kialakulására. A változó összetételű (véletlenszerű) csoportalakítás elősegítik a peremre szoruló gyermekek közösségbe illeszkedését is. Tanulópárok kialakítása során kisebb közösségeket hozunk létre, melyek bensőségesebb kapcsolatot eredményeznek.

A tanítási órán tanulják meg a gyermekek saját és mások sikereinek, kudarcainak az elfogadását is. Tanulja meg a csoportmunkában az „én” elé helyezni az „ők”-et Merjék egymás előtt a tanulással kapcsolatos problémáikat, gondjaikat megbeszélni.

4.3. Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai:

- **Napközi otthon**

A tanulók a közös tanulási és szabadidős tevékenység során megtanulják és gyakorolják az együttélés alapvető szabályait. Tanulópárok kialakításával segítik egymást a tanulásban.

- **Szakkörök**

A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztésén túl a közösségfejlesztést is szolgálja. Az osztálykeretek felbomlanak, előfordul a más korcsoportú tanulókkal való együttműködés szüksége is. A közös érdeklődési kör mentén szerveződött közösségek az iskolai élet más területén is összetartó erőt jelentenek. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művésziek, technikaiak, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A következő tanévben indítandó szakkörökről május hónapban a nevelőtestület dönt.

- **Osztályrendezvények**

Az osztályok igényeik szerint osztályprogramokat szervezhetnek. (Mikulás, farsang, tanulmányi séta, kirándulás, iskolai táborok, cserkész tábor stb.) A tanulási szituációtól eltérő helyzetben átrendeződik a közösség megszokott szerkezete, más oldalukról ismerhetjük meg tanulóinkat.

TANTESTÜLET

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka iskolánkban egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen személyes kapcsolata valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül.

1-4.ÉVFOLYAM

Családias légkör kialakítása, szokásrendek kialakítása, a Házirend szabályainak folyamatos megismertetése, betartása, az osztályközösség kiépítésének megkezdése (felelősi rendszer) saját szabályok létrehozása, betartása, szülőkkel való kapcsolattartás, önkiszolgálás megszervezése, szabadidős tevékenységek szervezése, a személyközi kapcsolatok figyelése, alakítása;

Az önkormányzó képesség kialakítása 4. osztályra bekapcsolódás a DÖK munkájába a szakasz végén, a közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása;

Fő fejlesztési irányok: az elkülönült évfolyamközösségek egymáshoz közelebbi kapcsolatba hozása.

5-8.ÉVFOLYAM

Az önkormányzás képességének kialakítása, aktív részvétel a DÖK munkájában, a közösség egyéni arculatának hagyományok ápolása, ügyeleti rendszer kiépítése, viselkedési normák betartása (Házirend), vitakészség fejlesztése;

A tanuló ismerje és alkalmazza a közösségben éléshez szükséges magatartásformákat, a család, az iskola, a társadalom együttélései szabályainak ismerete. Segítségnyújtás a kamaszkori testi, lelki problémák megoldásához; Multikulturális képességek fejlesztése. A tolerancia képességének fejlesztése, a másság elfogadására nevelés.

A kulturált beszéd, magatartás csiszolása. Az összetartást erősítő normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

SZAKMAI MUNKAKÖZÖSSÉGEK

Vezetője a munkaközösség-vezető, aki az iskolavezetés tagja. Szakmai és módszertani kérdésekben ad segítséget az iskolai nevelő-oktató munka tervezéséhez, szervezéséhez, ellenőrzéséhez. Saját éves munkaterv szerint dolgozik. Szervezi az adott szaktárgyak versenyeit, szakmai vitákat tart, továbbképzéseket szervez, irányt mutat a továbblépéshez. Törekszik az egységes eljárások és módszerek, az értékelés, osztályozás egységes módszereinek megtalálására.

OSZTÁLYKÖZÖSSÉGEK

A gyermek neveltségének fontos eleme a közösségben a közösségekért végzett munka. A közösségi nevelés fontos része az önkormányzó képesség kialakítása, fejlesztése. Közös tevékenységek szervezése, amelyek együttes élményt adnak, az együvé tartozás érzését erősítik. Cél: jó csoportlétkörben az együtt megválasztott közeli és távoli célok érdekében közös munkálkodás. Fontos az önállóság lehetővé tétele. Közös szabályok, normák alkotása, azok betartása. Közben kialakulnak a megfelelő személyközi viszonyok, mélyül a föl- és alárendelt pozíciókban a tanuló helyes önértékelése.

CSOPORTOK

A felnőttek és a gyerekek között egyaránt létrejönnek egy-egy rövidebb vagy hosszabb időszakra szóló, egy adott feladat megoldására létrejövő csoportosulások, csoportok. Szerveződhetnek közös érdeklődési kör alapján, vagy konkrét feladat megoldására. Igen értékesek ezek a csoportok a közösségfejlesztés szempontjából, hiszen alulról szerveződnek. Jelenlétük és segítségük igen fontos az iskolai munkában.

4.4.A diákönkormányzati munka közösségfejlesztési feladatai:

Az osztályközösségek választott képviselőik útján vesznek részt a diákönkormányzat munkájában.

- A diákképviselők megválasztása, delegálása és beszámoltatása fontos közösségfejlesztő mozzanatok.
- A diákönkormányzat által szervezett osztályok közötti magatartási, tanulmányi és a faliújság díszítési verseny erős közösség-összetartó erővel bír.
- Az DÖK által szervezett kulturális és egyéb rendezvények erősítik az együvé tartozás élményét.

4.5.A szabadidős tevékenység közösségfejlesztési feladatai:

- Az intézmény rendezvényei a közösségi élet formálását, a közös cselekvés örömét szolgálják, az együttműködésre nevelnek.
- Hagyományörző tevékenységek. Az intézmény hagyományainak ápolása, jó hírnevének megőrzése az alkalmazotti és a gyermekközösség minden tagjának kötelessége, amely közösségformáló erővel bír.
- A nemzeti, egyházi, családi ünnepek és megemlékezések. A tanulók identitástudatát fejlesztik, élményt szereznek a kisebb és a nagyobb közösségekhez tartozásról is.
- Versenyek, iskolák közötti találkozók. Az állami iskolák rendezvényein való részvétel segíti önmagunk; mint egyházi közösség meghatározást, míg az egyházi iskolák rendezvényei az együvé tartozás élményét erősítik.

5. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖKÖK FELADATAI

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza:

A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiak:

- Tanítási óráira és tanítási órán kívüli foglalkozásaira rendszeresen felkészül, figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságait, törekedve a módszertani innovációra és a rendelkezésre álló idő optimális kihasználására,
- a tanórai munkáját a gyermekek adottságainak, haladási tempójának megfelelően differenciáltan szervezi,

- a lemaradó tanulók számára felzárkóztató foglalkozások szervez, továbbhaladásukhoz egyéni segítségnyújtást biztosít,
 - tehetséges tanulóit differenciáltan foglalkoztatja, versenyekre felkészíti,
 - a tanulók munkáját rendszeres ellenőrzi, azt igazságosan, méltányosan és motiváló módon értékeli,
 - a számonkérésben törekszik a szóbeli és az írásbeli formák egyensúlyának megtartására,
 - a kötelező írásbeli (házi) feladatokat ellenőrzi, javítja, vagy a tanulókkal való együttesen értékeli,
 - a dolgozatok maximum 10 munkanapon belüli kijavítja, félévi, év végi zárás előtt egy héttel minden számonkérést elvégez, témazáró, javító dolgozatot kijavít,
 - a tanulók személyiségfejlesztését a tanulás-tanítása folyamatában tervszerűen végzi, s ennek keretében feladata a gyermek minél alaposabb megismerése, ami a tanulók állandó, tudatos megfigyelésével, változatos közös tevékenységek szervezésével, szükség szerint családlátogatással, és különböző vizsgálatok segítségével érhet el,
 - megismeri a tanulóiról szóló szakvéleményeket és szakértői véleményeket, annak ajánlásait figyelembe veszi, és azokat mérlegeli az érintett tanulók tanításakor, osztályzásakor,
 - fokozatosan szoktatja tanulóit az iskolai élet szabályainak betartására, megismerteti és betartatja velük az iskola házirendjét,
 - biztosítja tanulói számára, hogy nyugodt légkörben, türelmes, elfogadó légkörben nevelkedjenek,
 - feladata a tanulás megszerettetése, a szellemi erőfeszítésekben rejlő örömforrások felfedeztetése, a gyermekek érdeklődésének fenntartása, fejlesztése,
 - különös figyelmet fordít a mindennapos testmozgás megvalósítására a tanórai és szabadidős foglalkozások megtartása során,
 - tanítási órákon és azokon kívüli foglalkozásokon különös gondot fordít a tanulók együttműködési készségeinek, önállóságának, és öntevékenységének kialakítására,
 - a közös iskolai tevékenység minden mozzanatában gyakoroltatja a kulturált viselkedés szabályait,
 - feladata a megtartott tanítási órák dokumentálása, és a helyettesített órák vezetése,
 - különbözeti, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
 - kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
 - a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
 - felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
 - iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
 - osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
 - az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok segítése,
 - szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
 - részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
 - részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
 - a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor,
 - tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
 - iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
 - részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon főigazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,

- gondoskodás a szemléltető és technikai eszközök helyes tárolásáról, épségének megőrzéséről, szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása,
- feladata, hogy állandó jelleggel gyarapítsa szakmai és pedagógiai tudását, törekedjen szaktárgya körébe tartozó új, tudományos eredmények megismerésére, és a módszertani fejlesztések körében való tájékozódás.

Az osztályfőnököt – a főigazgató bízza meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

5.1. Az osztályfőnök feladata -és hatásköre

- Alaposan ismernie kell tanítványai személyiségét, az iskola pedagógiai elvei szerint neveli osztályának tanulóit. Segíti a közösség kialakulását,
- együttműködik, összehangolja és segíti az osztályban tanító pedagógusok munkáját, látogatja óráikat. Észrevételeit és az esetleges problémáit az érintett nevelőkkel megbeszéli,
- aktív pedagógiai kapcsolatot tart fenn az osztály szülői munkaközösségével, a tanítványait oktató, nevelő tanárokkal,
- figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét,
- különös gondot fordít a hátrányos helyzetű tanulók segítésére,
- minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát az osztályban tanító kollégákkal való egyeztetés után,
- szülői értekezletet tart, szükség esetén családot látogat, elektronikus napló útján rendszeresen tájékoztatja a szülőket a tanulók magatartásáról, tanulmányi előmeneteléről,
- ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli feladatokat / osztálynapló naprakész vezetése, félévi és év végi statisztikák, továbbtanulással, gyám-üggyel kapcsolatos tennivalók, stb.,
- mint osztályfőnök saját hatáskörében az SZMSZ-ben felruházott jogainál fogva indokolt esetben 3 nap távollétet engedélyezhet és igazolhat osztálya tanulójának,
- az iskola igazgatója által engedélyezett hiányzásokat külön, naprakészen vezeti osztálya tanulóiról. (versenyek, síelés stb.),
- tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, valamint közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében,
- javaslatot tesz tanulók jutalmazására, kitüntetésére. (A tanulók véleményét figyelembe véve.)

6. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE

Az Nkt. 4.§ 13. pontja szerint a kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, az aki:

- sajátos nevelési igényű,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd,
- kiemelten tehetséges
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló,

6.1.A sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása

Sajátos nevelési igényű tanulók nevelése, oktatása

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

6.1.1. A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének-oktatásának elvei

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a Nat-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaikhoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
- igény szerint sajátos, a fogyatékosággal összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesíteni;
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, siket tanulóknál a magyar jelnyelv elsajátításának, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába;
- az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve;

6.1.2. A sajátos nevelési igényű tanulók egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs ellátása

A tanulók között fennálló – egyéni adottságokból és igényekből adódó – különbségeket az iskolák a pedagógiai programok és helyi tantervek kialakításakor veszik figyelembe.

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- a) a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékoság, sajátos nevelési igény által okozott részleges vagy teljes körű módosulását, egyenetlenségeit;
- b) az iskolai tanuláshoz szükséges képességek kialakulásának sajátos útját, fejlődésének eltérő ütemét, esetleg részleges vagy teljes kiesését, egyenetlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teheti szükségessé.

A habilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

- a) A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében-oktatásában részt vevő nevelési-oktatási intézmények egész nevelési-oktatási rendszerét – az általános elveken túl – átfogó, hosszú távú habilitációs, rehabilitációs célok és feladatok határozzák meg, melyeket az intézmény dokumentumai tartalmaznak.
- b) A habilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan szakmaközi együttműködésben kialakított és szervezett nyitott tanulási-tanítási folyamatban valósul meg, mely az egyes tanulók vagy tanulócsoporthoz igényeiktől függő eljárások, időkeret, eszközök, módszerek, terápiák alkalmazását teheti szükségessé.
- c) A sajátos nevelési igényű, ugyanakkor kiemelt tehetségű tanulók ellátása esetén a habilitációs, rehabilitációs tevékenység mellett kell megjelenniük a tehetséggondozás feladatainak.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

- a) Az érzékszervi (hallási) és egyéb pszichés fejlődési zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával.
- b) Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- c) A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- d) Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók és a személyiség fejlesztése.
- e) Társas beilleszkedés, a szociális kompetenciák fejlődésének támogatása.
- f) Az egyes területeken kimagasló teljesítményt nyújtó tanulók tehetségének kibontakoztatása.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- a) A sajátos nevelési igény típusa és súlyossága.
- b) A sajátos nevelési igény kialakulásának, felismerésének, diagnosztizálásának ideje.
- c) A sajátos nevelési igényű tanuló
 - a) életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
 - b) képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
 - c) érzelmi szükségletei, állapota, attitűdje,
 - d) korai fejlesztésben és gondozásban való részvétele, a korai időszak fejlődésmenete.
- d) A társadalmi integráció kívánalmai: az egyéni tanulási utak megtervezése és biztosítása, az átvezetés, a továbbtanulás, pályaválasztás, a lehető legönállóbb életvitelre történő felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanuló fejlesztésére vonatkozó célokat, feladatokat, tartalmakat, tevékenységeket, követelményeket meg kell jeleníteni:

- a) az intézmény pedagógiai programjában,
- b) a helyi tantervben,
- c) a tematikus egységekhez, tervekhez kapcsolódó tanulási-tanítási programban (pl. tanmenet, óraterv),
- d) az egyéni fejlesztési tervben.

A sajátos nevelési igény típusának megfelelő szakirányú végzettséggel rendelkező gyógypedagógus kompetenciája:

- a) a programok, programcsomagok tervezése, összeállítása;
- b) a rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és kiscsoportos fejlesztés, osztálytermen belüli megsegítés;
- c) közreműködés az integrált nevelés, oktatás keretein belül a tanítási órákba beépülő rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztő tevékenység tervezésében, kivitelezésében, ezt követően a konzultációban, az osztálytermi környezet adaptációjában;
- d) a tanuló fejlődésének nyomon követése, értékelése, illetve az ebben való közreműködés a többségi pedagógusokkal együtt.

6.1.3.A szükséges pedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű tanulók számára

A nevelés- oktatás, fejlesztés kötelezően biztosítandó pedagógiai feltételeit a köznevelési törvény foglalja össze.

A köznevelési törvény a sajátos nevelési igényű tanulókhöz igazodva az általánosan kötelező feltételeket több területen módosítja, illetve kiegészíti olyan többletszolgáltatásokkal,

amelyeket ki kell alakítani és hozzáférhetővé kell tenni a sajátos nevelési igényű tanulók számára, mint például:

- speciális tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek, differenciált, egyénre szabott tananyagok;
- speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök;
- az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok; fejlesztő helyiségek;
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának, illetve osztálytermi foglalkoztatásának megvalósulásához;
- a tanulók sajátos nevelési igénye típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalt gyógypedagógus, terapeuta (módszertani intézmény, utazótanári szolgálat).

6.1.3. A többségi intézményekben megvalósuló (integrált) nevelés, oktatás

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk (teljes vagy részleges integrációjuk).

Az együttnevelést megvalósító intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvétet és védettséget.

Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, önmagukhoz mért fejlődése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbi tényezők biztosítják:

- A befogadó iskola vezetője támogatja pedagógusai részvételét az integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken, alkalmat teremt a horizontális tudásátadásra.
- Az együttnevelést megvalósító iskolák pedagógusainak, valamennyi dolgozójának, gyermek- és szülői közösségének felkészítése a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.
- Az együttnevelés megvalósításában a különböző pedagógiai színtereken a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet érvényesülése és a sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az elmaradások súlyosságához, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz, a tanuló képességei kibontakoztatásának érdekében.
- Multidiszciplináris teamek (pl. többségi pedagógus, gyógypedagógus, szülő, az érintett tanuló stb.), illetve jó gyakorlat e-bank, iskolai „forrásközpont” működtetése – a pedagógusok által kidolgozott egyes differenciált tananyagok, feladatlapok stb. felhasználásával, melyeket az iskola minden pedagógusa használhat, illetve minden pedagógus gyarapítja az anyagokat.
- A nyitott tanulási-tanítási folyamatban megvalósuló tevékenység, amely lehetővé teszi az egyes gyermek vagy csoport igényeitől függő pedagógiai – esetenként egészségügyi – eljárások, eszközök, módszerek, terápiák, a tanulást-tanítást segítő speciális eszközök alkalmazását.
- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében- oktatásában, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel, a diverzitás iránti pozitív attitűddel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező pedagógus, aki
 - a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait;

- egyéni fejlesztési tervet készít a gyógypedagógus együttműködésével, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz;
- a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a folyamatos értékelés, hatékonyságvizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján – szükség esetén – megváltoztatja eljárásait, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz;
- a tanulási zavarokat és a fogyatékoságot figyelembe vevő oktatási módszerek, rugalmas tanulásszervezés segítségével minden szempontból akadálymentes és minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezetet hoz létre, melyben érvényesül a differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés, a differenciáló módszerek alkalmazása, beleértve az értékelést is;
- egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;
- együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba, megosztva vállalja a felelősséget a különleges bánásmódot igénylő gyermek haladásáért.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő – a tanuló fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező – gyógypedagógus;

- a) segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;
- b) javaslatot tesz a fogyatékoság, az egyéb pszichés fejlődési zavar, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, hely- és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.);
- c) segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, ismerteti a speciális eszközök használatát, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről;
- d) javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;
- e) figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra;
- f) együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;
- g) támogatást nyújt a többségi pedagógus számára a differenciáláshoz a tantervi követelmények szintjén, a következőknek megfelelően: nincs érdemi változtatás a tantervben, elvárt tudásban, hanem több idő, személyi támogatás (többségi pedagógustól, gyógypedagógustól, asszisztentstól), eszközhasználat, differenciált tananyag-feldolgozás révén jut el a gyermek a tantervi célig. Eltérő tantervi célok megjelenítése esetén – a gyermek szakértői véleményének alapján –
 - terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon – egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben –, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra;
 - alkalmazza a sajátos nevelési igényű tanuló osztálytermen belüli megsegítésének lehetőségeit a befogadó intézményben;
 - segíti a befogadó pedagógust a szűrésben, az egyéni értékelésben, a gyermek önmagához mért fejlődésének megítélésében;

- segíti a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolását.

Az integrált nevelésben-oktatásban részt vállaló nevelési-oktatási intézmények vegyék igénybe az egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmények (EGYMI), a pedagógiai szakszolgálati, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények szolgáltatásait, az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatok segítségét. Ennek keretében ismerjék meg az integrált nevelés létező jó gyakorlatait, tapasztalatcsere, tudásháló (képzések, online platform stb.) révén.

6.2.A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő tanulók segítése

6.2.1. A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

- A beilleszkedési – magatartási nehézségekkel küzdő tanulók felderítése a szaktanárok feladata. Javaslat, pedagógiai véleménye alapján a gyermeket az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat vizsgálja.
- Az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat véleménye alapján a gyermeket egyéni bánásmódban, személyre szabott fejlesztésben részesítjük.
- A problémákat kiváltó okok felderítésére és enyhítésére törekedve fontos a családdal, szülőkkel való rendszeres kommunikáció és együttműködés.
- A tanuló személyiségének, problémáinak és erősségeinek megismerése, valamint egyéni bánásmódja irányelveinek elfogadása az összes az osztályban tanító pedagógus feladata.
- A gyermekkel való foglalkozások alapját a pozitív tulajdonságokra alapozott, sikerélményeket biztosító tevékenységek képezik, melyeknek célja a közösségi életre nevelés a felelősség vállalás és a kudarctűrő képesség, önfegyelem erősítésével.

A beilleszkedési zavarok okának ismeretében a problémákat három csoportba soroljuk:

- Pszichés zavarok állnak a probléma hátterében (önértékelési zavar, gyenge fékrendszer, konfliktuskezelési deficit, sérülékeny kudarctűrő képesség, tolerancia hiány, szabálytartás hiánya), illetve különböző kompenzációs mechanizmusok, mint projekció, elfojtás, agresszivitás, stb.
- Tanulási nehézségek váltják ki a problémát (percepció-dyslexia, dysgrafia, figyelem-hiperaktivitás, kommunikáció-autisztikus jelek, a szenzomotoros mozgás fejletlensége, csak szekunder jellegű memória)
- Rossz vagy hiányos szocializáció okozza a problémát (túlzott engedékenység, szeretet- és figyelemhiány, túlzott elvárások stb.)

Fő célunk minden gyermek számára lehetővé tenni az optimális intellektuális és érzelmi fejlődést, a testi–lelki és szociális kibontakozást, hogy belső harmóniában, önmagával és környezetével egyensúlyban éljen.

Intézményünk saját fejlesztő pedagógust foglalkoztat.

6.2.2. A TANULÁSI NEHÉZSÉGGEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG

- A tanulási nehézségekkel küzdő tanulók jelzése a tanítók/szaktanárok feladata.
- Javaslatuk alapján az osztályfőnök a gyermeket a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Nyíregyházi Tagintézmény vizsgálatára javasolja.
- Egységes Pedagógiai Szakszolgálat véleménye alapján a gyermek a tanórakon differenciált bánásmódban, fejlesztőpedagógiai vagy logopédiai ellátásban részesül, illetve szükség szerint számára korrepetálást biztosítunk.

- A gyermek fejlesztési tervét a fejlesztő pedagógus készíti el, egyéni fejlesztését, valamint a szaktanárokkal való konzultációt is biztosítja.
- Haladásukat differenciált foglalkozás, számonkérés és értékelés segíti elő, valamint szükség esetén segédeszközök használata.

Tanórákon a

- differenciált segítségnyújtás
- differenciált feladatok kijelölése
- egyéni időbeosztás kereteiben jelenik meg
- Szaktárgyi korrepetálások, mentori program, tanulás módszertani órák, szabadidőben is szaktanárok segítik az átmenetileg vagy hosszútávon tanulási nehézségekkel küzdő tanulókat.

Felzárkóztatásra szorul a tanuló, ha:

Ha **részképeszavaros**: ilyen, ha a gyermeknek nehézséget okoz az iskolai tananyag megtanulása, illetve ha elutasítja a tanulással kapcsolatos olyan tevékenységeket, mint az olvasás, írás, számolás.

Emellett kóros **nyugtalan**ságot, **túlzott mozgékony**ságot, **figyelemzavart** ilyen esetekben a BTMN arra vonatkozhat, hogy a gyermek fáradékonyabb, rövid ideig tud egy adott feladatra figyelni, gyakrabban igényel pihenést, szünetet, nem követi az utasításokat, félbehagyja a feladatokat, könnyen elkalandozik a figyelme.

6.3.A kiemelten tehetséges tanuló

1. A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 4. §-a kimondja:

„...kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.”

A Jókai hagyományosan és keresztyén iskolaként is elkötelezett a talentumok gondozásában, támogatásában.

Feladatunknak tekintjük:

- a tehetségazonosítást
- a szunnyadó tehetség kibontakoztatását
- a tehetséges tanulók támogatását.

A Czeizel-féle tehetségmodell alapján a talentumok kibontakoztatásában különösen fontos 4+1 külső tényező:

- az iskola
- a család
- a társak
- és a társadalom

+ a „sors-faktor” - “Kezének munkái igazak és jogosak, rendelkezései maradandóak, rendíthetetlenek mindörökké, igazán és helyesen vannak megalkotva.” Zsolt.111.7-8.

Küldetésünk: a gyermekek személyiségének rendszerszemléletű fejlesztése, a kiemelkedő talentumok támogatása a komplex tehetséggondozás alapján.

Ennek főbb pillérei:

- A tehetséges gyermek erős oldalának támogatása
- A gyermek gyenge oldalainak fejlesztése
- A kedvező iskolai légkör megteremtése – társas-szociális kompetenciák fejlesztése

A tehetségazonosítás alapelvei:

- a szunnyadó tehetség rejtekezik
- gyakori az alulteljesítő tehetség, a kiváló tanulmányi eredmény önmagában nem mindig jelzi a tehetséget
- a pszichológiai vizsgálati módszerek segítséget nyújthatnak az azonosításhoz, de nem tévedhetetlenek
- a pedagógus és a gyermek együttes tevékenysége fontos kapaszkodó
- minél több forrásból kell információkhoz jutni az azonosításhoz

6.3.1. A tehetség kibontakoztatásának lehetőségei

a tanórán:

- differenciált, az egyéni képességekhez igazodó óraszervezés
- alternatív pedagógiai módszerek használata
- személyre szabott feladatok adása
- társas-szociális kompetenciák fejlesztése

Lehetőségek a tanórán kívül:

- tehetségmérés (nevelési tanácsadó támogatásával)
- szakkörök szervezése
- versenyek, vetélkedők, bemutatók szervezése
- a tehetségigéretes külső (megyei, országos, nemzetközi) megmérettetésekhez, gazdagító programokhoz segítése
- továbbtanulás segítése, pályorientáció
- pályázatok

Mindazonáltal tudjuk és valljuk, hogy minden gyermek különleges bánásmódot igényel, hiszen:

„Mert a nekünk adatott kegyelem szerint különböző ajándékaink vannak, eszerint szolgálunk is...” Róm.12.6.

6.4.A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló

Az ,hogy a tanuló hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek minősül-e az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 67/A.§-a alapján a a jegyző állapítja meg.

A jogszabály értelmében: Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik,
- b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban,

illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

(2) Halmozottan hátrányos helyzetű a tanuló, aki esetében a fenti szabályozásban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

a) a nevelésbe vett gyermek,

b) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Pedagógiai feladatok:

- felzárkóztatás, fejlesztés
- differenciálás,
- egyéni bánásmód, törődés
- szociális támogatások
- egyházi támogatások

6.5.A tartós gyógykezelés alatt álló tanuló

Az a tanuló, akinek egészségügyi ellátása az általános járóbetegszakellátásban vagy az általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben, tanévben a harminchat nevelési napot, tanítási napot várhatóan meghaladja, és emiatt a tankötelezettségét iskolába járással nem tudja teljesíteni.

A tartós gyógykezelés miatt egyéni munkarend keretében tanulmányokat folytató tanulók számára heti 10 órában egyéni foglalkozás keretében történő felkészítést kell biztosítani.

A tartós gyógykezelés miatt vendégtanulói jogviszonnyal rendelkező tanuló nevelése, oktatása, **illetve a tartós gyógykezelés miatt egyéni munkarend keretében tanulmányokat folytató tanuló felkészítése az egészségügyi intézményben vagy a rehabilitációs intézményben, otthoni ellátás keretében vagy tantermen kívüli, digitális munkarendben szervezhető meg.** A fentiekén túl az iskola a **szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosít**, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányít a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.

A tartós **gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló nevelés-oktatásához szükséges eszközöket az iskola** vagy az egészségügyi, illetve rehabilitációs intézmény, a speciális eszközöket az egészségügyi, illetve rehabilitációs intézmény vagy a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai eszközök és segédanyagok kölcsönzése tevékenység keretében az egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmény biztosítja.

6.6.A gyermek -és ifjúságvédelmi feladatok ellátása

Az ifjúságvédelem célja: a gyermekek védelme, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése, a családban történő nevelés elősegítése, valamint a gyermek egészséges személyiségfejlődésének biztosítása, lelki és szociális képességeinek kiteljesítésére nevelése.

A védelem módjai, feladatai:

A hátrányos helyzetű gyermekek regisztrálása a szülő által leadott „Határozat Gyermekvédelmi kedvezmény megállapításáról” elnevezésű dokumentum alapján.

Veszélyeztetett gyermekek év eleji felmérése, illetve folyamatos regisztrálása az osztályfőnökök vagy a szaktanárok jelzése alapján.

Intézményi feladatok:

- A nevelési és oktatási intézmény közreműködik a gyermekek, a tanulók veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében,

- együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolható személyekkel, intézményekkel, hatóságokkal, a gyermekjogi képviselővel,
- az intézmény vezetője biztosítja a gyermek és ifjúságvédelmi felelős munkájához szükséges feltételeket,
- a tanulókat és a szülőket a tanév kezdetekor tájékoztatja a gyermek és ifjúságvédelmi felelős személyéről és elérhetőségéről,
- a gyermek és ifjúságvédelmi felelős segíti az iskola pedagógusainak gyermekvédelmi munkáját,
- iskolai és iskolán kívüli szervezetek, diákönkormányzat, nevelőtestület, szülői közösség tevékenységének koordinálása.

Célok:

A deviáns magatartási formák kialakulásának megelőzése, fokozott figyelemmel a negatív társadalmi csoportokhoz való csatlakozás, alkoholizálás, dohányzás, drog és bűncselekményekben való részvétel következményeinek bemutatása.

- A káros függőségek kialakulását megelőző programok szervezése:
 - Dohányzás ellen,
 - alkoholizálás ellen,
 - számítógép és számítógépes játék – függőség kialakulásának megelőzése.
- Az egészséges életmód kialakítása:
 - Testi, lelki és szociális fejlődést szolgáló megelőző programok szervezése, mely kiemelten kezeli, hogy az egészség érték, s ebben az irányban pozitív beállítottságot alakít ki,
 - rossz táplálkozási szokásokat átalakító, felvilágosító programok szervezése.
- Az iskola, a családi környezet, a közlekedés leggyakoribb baleseti helyzeteinek megismertetése, a balesetek elkerülése érdekében.
Különös figyelemmel kísérik a tanulót:
 - A tanulmányi átlag csökkenése,
 - hiányzások számának megnövekedése,
 - a család életében jelentkező gazdasági vagy egyéb gond észlelése esetén,
 - a szabadidő eltöltése, szabadidős programok szervezésekor.

A GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELMI FELELŐS (vagy feladatot ellátó pedagógus) FELADATAI (önálló munkakör, mert már lehet). Ha nem akkor csak feladatot ellátó pedagógus

- Rendszeresen figyelemmel kíséri a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályi változásokat és ezekre felhívja a főigazgató és a pedagógusok figyelmét,
- minden tanév elején az iskolai munkaterv részeként elkészíti az iskola gyermekvédelmi munkatervét,
- gyermekvédelmi munkáját önképzéssel és a szakirodalom tanulmányozásával folyamatosan fejleszti,
- az osztályfőnökök jelzései alapján nyilvántartja a veszélyeztetett és a hátrányos helyzetű tanulókat,
- minden tanév elején tájékoztatja a szülőket és a tanulókat saját tevékenységéről, feladatiról és arról, hogy milyen jellegű problémákkal mikor és hol kereshetik fel,
- tájékoztatja a szülőket és tanulókat, hogy problémáikkal az iskolán kívül milyen gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel. Az iskolában a tanulók és a szülők által jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények címét, telefonszámát,

- a tanulók részére egészségvédő, mentálhigiénés és szenvedélybetegség megelőző programokat szervez,
- figyelemmel kíséri a gyermekvédelemmel kapcsolatos pályázatokat és lehetőség szerint részt vesz a pályázatokon,
- az osztályfőnök jelzése alapján az igazolatlan mulasztásokat jelzi a Polgármesteri Hivatal és a Gyermekjóléti Szolgálat felé.

Feladatok a szülők körében:

- Együttműködés, szemléletformálás,
- családlátogatás a veszélyeztettség okának felderítése végett,
- szülői értekezleteken és fórumokon való aktív részvétel,
- tanácsadások szervezése szakemberek bevonásával,
- felvilágosító munka: pl. segélyekről, kedvezményekről.

Feladatok a tantestületben:

- Együttműködés, szemléletformálás,
- információ – áramoltatás,
- továbbképzésre motiválás,
- pályázatok figyelése,
- szakirodalom ajánlása,
- egyes tantárgyakra építés a prevencióban, és ezek koordinálása (biológia, kémia, testnevelés, stb.).

Feladatunk, hogy megkeressük és alkalmazzuk a hatékony pedagógiai eljárásokat a tanulók művelődési esélyeinek javítására.

Mind a gyermek és ifjúságvédelmi felelős, mind a tantestület köteles a tudomására jutott információkat bizalmasan kezelni, a személyiségi jogokat tiszteletben tartani.

7. A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAI GYAKORLÁSÁNAK RENDJE

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviselőjére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. Az iskolai diákönkormányzat munkáját az osztályokban megválasztott küldöttekből álló diákönkormányzati vezetőség irányítja. A diákönkormányzat munkáját az iskola igazgatója által megbízott pedagógus segíti.

A tanulók személyesen, tanáraik, szüleik, valamint a Diákönkormányzat képviselői útján vehetnek részt az iskolai közéletben, érvényesíthetik jogaikat.

Döntéshozatal előtt a diákönkormányzat véleményét kikérjük:

- A házirend elfogadása előtt,
- az SZMSZ egyes rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
- a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
- a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
- az iskolai sportkör működési rendjének megállapításához,
- az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához,
- a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához,
- a tanítás nélküli munkanapok programjának tervezésénél,

- a kirándulások, szabadidős tevékenységek megszervezésénél.
- az iskolai étkeztetéssel kapcsolatos tanulói véleménnyilvánítás a házirendben meghatározott formában.

8. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI

Az iskola partnereivel az együttműködés során egymás munkájának segítésére, kölcsönös tiszteletre és toleranciára törekszünk.

Az iskola a kapcsolattartás és tájékoztatás legfőbb eszközeként a saját honlapot használja. A honlapunk naprakész információkat tartalmaz az iskola életéről, fényképes, szöveges beszámolót adunk az iskolában történt legfontosabb eseményekről. Ezen kívül tájékozódhatnak a gyerekek és a szülők is az iskolai faliújságról és az évente megjelenő évkönyvből.

8.1.1. KAPCSOLATTARTÁS A SZÜLŐKKEL, A CSALÁDDAL

A legalapvetőbb közösség a család, melybe a tanuló beilleszkedik. A család meghatározza, formálja, befolyásolja a gyermek fejlődését, a másokhoz való viszonyát. Alapvető szociális kötődéseket, formákat alakít ki, amelyeket az iskolába kerülve lehet és kell is fejleszteni. A családok nevelési feladataik ellátásához a következő fórumokon nyújtunk segítséget:

1-4.évfolyamon a szülők nagy része – amikor gyermekéért jön –, napi kapcsolatot tart a tanítókkal. Tanévente 3 alkalommal szülői értekezletet tartunk. A fogadó óra alkalom a tanár és a szülő négy szemközti beszélgetésére.

Beiskolázási időszakban évről-évre nagy az érdeklődés iskolánk iránt. A gyermekek beiskolázásával kapcsolatban a szülők többnyire rendkívüli gondossággal, figyelemmel járnak el, és egyre több szülő tud azonosulni iskolánk szellemiségével, célkitűzéseivel. A leendő „szüleinkkel” óvodai szülői értekezleten „Nyitva van az aranykapu” elnevezésű beiskolázási rendezvényünkön és szórólapok segítségével tartjuk a kapcsolatot.

Az iskola a szülői kapcsolatok által folyamatosan *részt kíván venni a lakóhely életében, célunk, hogy partnerközpontú intézményként működjünk.*

Ennek érdekében:

- rendszeres kapcsolatot tartunk a tanulók szüleivel, a családokkal;
- igyekszünk lehetőséget teremteni arra, hogy az iskola életéből, tevékenységéből, eredményeiből minél többet megismertessünk a szülőkkel, városunk polgáraival;
- helyszínt és humán erőforrást biztosítunk különböző városi rendezvényeknek;
- ápoljuk és bővítjük eddigi kapcsolatainkat a városi óvodákkal, iskolákkal, közművelődési és egyéb intézményekkel;
- a nevelők fontos feladatuknak tartják, hogy az iskola – eddigi hagyományaihoz híven – képviseltesse magát városi rendezvényeken, és ilyen – a tanulók számára szervezett városi szintű – megmozdulások szervezésében, lebonyolításában maga is részt vegyen.

8.1.2. A TANULÓK KÖZÖSSÉGÉT ÉRINTŐ KAPCSOLATTARTÁSI FORMÁK

A mindennapos szervezési ügyekben az osztályok, illetve az iskola egészét érintő kérdésekben az osztályfőnökök közvetítenek a tanulók és az iskolavezetés között. Az osztályok DÖK képviselőik útján tájékozódnak az aktualitásokról. Az diákközség az egész közösségi élet legfőbb fóruma. Fontos aktuális információkat az iskolarádióban hirdetünk.

8.1.3. A SZÜLŐK KÖZÖSSÉGÉT ÉRINTŐ EGYÜTTMŰKÖDÉSI FORMÁK

A szülők képviselői szerve delegáltjai útján részt vesz a tanulókat érintő döntésekben. Ez a szervezet saját szervezeti működési szabályzata alapján dolgozik, tartja a kapcsolatot az iskolába járó gyermekek szüleivel, az iskola fenntartóival, a vezetőivel és a tantestülettel. A szülői szervezetbe minden osztály kettő megbízott szülőt delegál, akik eljárhatnak az osztály vagy az iskola egészét érintő kérdésekben. A szülői szervezet a választmány tagjaiból elnököt, és különböző tisztségviselőket választ. Az igazgatótanács tagjai között van a szülői szervezet elnöke, aki közvetítő, érdekképviseleti szerepet tölt be az iskolavezetés, a társadalmi környezet és a szülők között. **Az iskola vezetője gondoskodik a szülői szervezet működési feltételeiről az intézményi SzMSz-ben foglaltak szerint.** A szülői szervezet aktív, együttműködő.

A szülők szülői értekezleteken, fogadóórákon közvetlenül találkoznak a nevelőkkel, az iskolavezetéssel és az osztályba járó többi gyermek szüleivel.

8.1.4. AZ ISKOLA PARTNEREIT ÉRINTŐ EGYÜTTMŰKÖDÉSI FORMÁK

Az iskola napi kapcsolatban van a fenntartó egyházközség gyülekezetével, az egyházközség vezetőivel, lelkészeivel. Közös alkalmaink a vasárnapi Istentiszteletek, az egyházi ünnepek kapcsán az Úrban való összetartozás élményét erősítő Úrvacsoraosztás. Az adventi időszakban az istentisztelethez kapcsolódó műsorral szolgálnak tanulóink. Együttműködünk a Magyar Református Egyház más oktatási intézményeivel.

Az iskolánk szakmai munkáját a Református Pedagógiai Intézet (RPI) és a Református EGYMI segíti.

A törvényességi kérdésekben a Zsinat Oktatásügyi Irodája van a segítségünkre.

Az iskola kapcsolatot tart többek között az iskolaorvossal, a református és a környékbeli óvodákkal, a város középfokú iskoláival, a Gyermekvédelmi Szakszolgálattal, a város kulturális- és sportintézményeivel.

8.1.5. Külső kapcsolatok formája és rendje

Az iskolai munka megfelelő szintű irányításának érdekében az iskola igazgatóságának állandó munkakapcsolatban kell állnia a következő intézményekkel:

- Nyíregyháza-Városi Református Egyházközség
- A Pedagógiai Oktatási Központ - Nyíregyháza
- A helyi oktatási intézmények vezetőivel és tantestületeivel,
- A gyermekjóléti és családsegítő szolgálat vezetőivel, munkatársaival,
- Területileg illetékes szakértői bizottsággal,
- Református EGYMI-vel
- Református Pedagógiai Intézettel
- Református Értéktermő Tehetségközponttal
- Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskolával
- Vikár Sándor Zeneiskolával
- A helyi közművelődési intézményekkel (Szabolcs-Szatmár Megyei Levéltár, Móricz Zsigmond Megyei könyvtár, Jóna András Múzeum, TIT, Sóstói Múzeumfalva, Filharmóniai Társaság)
- Nyíregyháza Sakk Iskola Sport Egyesület, Szivacs Kézilabda Club, Nyíregyházi Élsport Nonprofit Kft.
- Színház- és Filmművészeti Egyetem

Nyíregyháza Városi Református Egyházközség -

- ellenőrzi az intézmény működésének törvényességét, gazdálkodását, szakmai hatékonyságát, adatszolgáltatását,
- a Református köznevelési törvény rendelkezései szerint fenntartói igazgatótanács

- támogatja intézményünk működését
- Felügyelőbizottság ellenőrzi az iskola költségvetését
- a főigazgató szükség szerint részt vesz a presbitérium ülésein

A Pedagógiai Oktatás Központ

- a Köznevelési Törvény rendelkezései szerint támogatja az intézmény szakmai működését

A helyi oktatási intézmények

- az óvodákkal együttműködünk a beiskolázási programunk kapcsán
- a középiskolákkal a továbbtanulás ügyében
- együttműködési megállapodás szerint önkéntes munkát végeznek két gimnázium tanulói intézményünkben
- tehetségtámogatás feladataiban tapasztalatcserék, tevékenységek szervezése

A gyermekjóléti és családsegítő szolgálat vezetőivel, munkatársaival

- együttműködünk a szükséges ügyekben, tanácsadással segítik munkánkat

Területileg illetékes szakértői bizottsággal

- szakértői véleményeik alapján folyik intézményünkben a BTMN és SNI tanulók ellátása

Református EGYMI

- Református Köznevelési Törvény 20/A§-a alapján végzik intézményünkben a gyógytestnevelés és a logopédiai ellátást, SNI-prevenációs szűréseket és terápiás foglalkozásokat, tanulás tanítását, szakpszichológiai ellátást.

Református Pedagógiai Intézet

- teljeskörűen ellátja a Magyarországi Református Egyház Köznevelési Törvénye szerint a pedagógiai szakmai szolgáltatásokat

Református Értéktermő Tehetségközpont

- Együttműködési megállapodásunk alapján tehetségazonosításban, gazdagító szakköröket, tehetségtanácsadást, szülői fórumokat szervezünk a támogatásukkal

Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola

- művészeti csoportokat működtetünk (képzőművészet, néptánc, színjátszás)
- táboroztatásban
- programszervezésben
- tapasztalatcserében
- tehetségtámogatásban működünk együtt

Vikár Sándor Zeneiskola

- támogatja a rendezvényeinket (karácsonyi hangverseny, templomi szolgálatok, műsorok, ünnepek)

A helyi közművelődési intézményekkel (Szabolcs-Szatmár Megyei Levéltár, Móricz Zsigmond Megyei Könyvtár, Jósza András Múzeum, TIT, Sóstói Múzeumfaló, Filharmóniai Társaság)

- Rendszeresen látogatjuk programjaikat, rendezvényeiket, múzeumpedagógiai foglalkozásaikat
- témanapot szerveztünk a Jósza András Múzeumban
- A szomszédos Móricz Zsigmond Színházba bérletes előadásokat szervezünk
- Filharmóniai hangversenyeket szervezünk a teljes 5-8.évfolyam számára számára

Nyíregyháza Sakk Iskola Sport Egyesület, Szivacs Kézilabda Club, Nyíregyházi Éltsport Nonprofit Kft.

- sportegyesületekkel együttműködésben, az iskola helyiségeiben, a kosárlabda és a szivacskezilabda területén jókai pedagógusok vezetésével lehetőséget biztosítunk, hogy diákjaink itt helyben sportoljanak

Színház- és Filmművészeti Egyetem

- Az EFOP 3.2.6-16-2016-00001 a tanulók képességkibontakoztatásának elősegítése a

köznevelési intézményekben című projekt keretében, a Színház- és Filmművészeti Egyetem partnerintézményeként az átvett szakmai programok anyagát, módszertanát, a színjátékos és személyiségfejlesztő játékokat, gyakorlatokat alkalmazzuk a dráma órákon, valamint a szabadidős tevékenységek során, nyári napközis és bentlakásos táborokban.

A munkakapcsolat megszervezéséért, felügyeletéért a főigazgató, a főigazgató -helyettes a felelős. Az egyes intézményekkel, szervezetekkel kapcsolatot tartó nevelőket az iskolaéves munkaterve rögzíti.

Az EFOP 3.2.6-16-2016-00001 a tanulók képességkibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben című projekt keretében, a Színház-és Filmművészeti Egyetem partnerintézményeként az átvett szakmai programok anyagát, módszertanát, a színjátékos és személyiségfejlesztő játékokat, gyakorlatokat alkalmazzuk a dráma órákon, valamint a szabadidős tevékenységek során, nyári napközis és bentlakásos táborokban.

9. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK TANTÁRGYANKÉNTI, ÉVFOLYAMONKÉNTI KÖVETELMÉNYEI

A tanulmányok alatti vizsgákon az alábbi tantárgyakból kell írásbeli vagy szóbeli vizsgarészeket tenniük a tanulóknak:

Tantárgy	Írásbeli	Szóbeli
	Vizsga	
<i>1-4.évfolyam</i>		
Magyar nyelv	írásbeli	szóbeli
Magyar irodalom	írásbeli	szóbeli
Matematika	írásbeli	szóbeli
Idegen nyelv/élő idegennyelv	írásbeli	szóbeli
Hit- és erkölcsstan		szóbeli
Környezetismeret	írásbeli	szóbeli
Ének-zene	írásbeli	
Testnevelés	gyakorlati	
Vizuális kultúra	gyakorlati	
Technika és tervezés	gyakorlati	
<i>5-8.évfolyam</i>		
Magyar nyelv	írásbeli	szóbeli
Magyar irodalom	írásbeli	szóbeli
Matematika	írásbeli	szóbeli
Idegen nyelv	írásbeli	szóbeli
Hit- és erkölcsstan	írásbeli	szóbeli
Történelem		szóbeli
Állampolgári ismeretek	írásbeli	szóbeli

Természettudomány	írásbeli	szóbeli
Fizika	írásbeli	
Kémia	írásbeli	
Biológia	írásbeli	
Földrajz	írásbeli	
Hon-és népismeret	írásbeli	
Testnevelés	gyakorlati	
Vizuális kultúra	gyakorlati	
Technika és tervezés	gyakorlati	
Ének-zene	írásbeli	
Dráma és színház		szóbeli
Digitális kultúra	írásbeli	
Hit- és erkölcstan	írásbeli	
Egyházi ének		szóbeli

A tantárgyak vizsgakövetelményei megegyeznek a helyi tanterv tantárgyi követelményeivel a 2. melléklet tartalmazza)

A tanulmányok alatti vizsga szabályzatát az 1. melléklet tartalmazza.

10. AZ ÉRDEMJEGYEK TANULMÁNYI RENDSZERBEN TÖRTÉNŐ RÖGZÍTÉSÉVEL KAPCSOLATOS ÉRTESTÉSI KÖTELEZETTSÉG SZAKMAILAG INDOKOLHATÓ HATÁRIDEJE

A tanulók munkáját, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni. A témakörök végén témazáró dolgozatokat íratunk, amely lehet központi vagy a szaktanár által összeállított feladatlap. A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt az adott tantárgyat tanító nevelő a KRÉTA rendszeren keresztül értesíti.

A tanulmányi rendszerben történő rögzítés határideje:

- A szóbeli számonkérés érdemjegyeinek rögzítése a számonkérés napja.
- A gyakorlati számonkérés érdemjegyeinek rögzítése a következő szaktárgyi óra.
- Az írásbeli számonkérés érdemjegyeinek rögzítése 7 napon belül történik.

Egy nap csak két témazárót írhatnak a tanulók. A témazáró dolgozat idejét és témáját a tanuló legalább 5 munkanappal korábban meg kell ismerje.

Az elektronikus napló bejegyzéseit az osztályfőnök hetente, az igazgatóhelyettes havonta ellenőrzi.

11. AZ ISKOLAVÁLTÁS, VALAMINT A TANULÓ ÁTVÉTELÉNEK SZABÁLYAI

Itt is érvényesek a felvételre vonatkozó szabályok. Ha a tanuló előző iskolájában nem vett részt hit-és erkölcstan oktatásban, akkor hit-és erkölcstan oktatás tantárgyból különbözeti vizsgát kell tennie.

A különbözeti vizsgákra lehetőleg a szeptemberi iskolakezdésig készüljön fel.

A tanuló átvételére a tanítási év során is bármikor lehetőség van.

Az átvételi kérelemhez be kell mutatni:

- személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványt,
- az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt.

A beiratkozásnál a szülők írásban nyilatkoznak arról, hogy elfogadják a református általános iskola szellemiségét, és betartják annak tartalmát, szabályait.

A második-nyolcadik évfolyamba jelentkező tanulóknak – az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított – szintmérő vizsgát kell tennie azokból a tantárgyakból, amelyet a másik iskolában is tanult, idegen nyelvből és azokból a tantárgyakból, amelyeket előző iskolájában – a bizonyítvány bejegyzése alapján – nem tanult, különbözeti vizsgát. A különbözeti vizsga időpontjáról a szülőt a tanuló átvétele során tájékoztatni kell.

A különbözeti vizsga szervezése a tanulói jogviszony keletkezésétől számított három hónap eltelte után lehetséges, addig, ha szükséges, segítjük a tanulót a vizsgára való felkészülésben.

12. AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSA

ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ISKOLAI TERV

Fontosnak tartjuk, hogy tanulóink a veszélyekkel teli környezetükben tisztában legyenek az alapvető elsősegély-nyújtási ismeretekkel, és azok gyakorlatban való alkalmazásával.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái:

1-4.évfolyamon elsősorban a környezetismereti órák nyújtanak erre lehetőséget, de az olvasás órák ilyen témájú olvasmányai is elősegítik a környezeti nevelést.

5-8.évfolyamon a természetismeret, biológia és osztályfőnöki órák keretében kívánjuk majd megvalósítani. Ezen tantárgyak tanmeneteiben megjelenítjük az ismereteket.

Az iskolában, háztartásban, közlekedés során mindenkit érhet kisebb vagy nagyobb sérülés, baleset, s bármikor kerülhetünk olyan helyzetbe, hogy segítséget kell nyújtanunk mások számára is. Az elsősegély azonnali segítségnyújtás vagy beavatkozás, amelyet a sérült kap valamely sérülésére vagy hirtelen egészségkárosodása miatt, a mentők, orvos vagy más személy megérkezése előtt. Sokszor a helyszínen nyújtott első segítség életet menthet, meghatározhatja a baleset kimenetelét, a gyógyulás esélyeit, vagy felépülés időtartamát. Az időben felismert és szakszerűen nyújtott segítség megakadályozhatja a sérülés súlyosbodását, további romlását is. Ezért fontos, hogy már az általános iskolában oktassuk az elsősegélynyújtás alapelveit és gyakorlatát.

12.1. AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁNAK CÉLJA:

- ✓ Ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát,
- ✓ ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat,
- ✓ ismerjék fel a vészhelyzeteket,
- ✓ tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit,
- ✓ sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat,
- ✓ ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével,
- ✓ sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

12.2.KIEMELT FELADATAI:

- A tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén,
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegélynyújtás alapismereteit,
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten - tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

12.3.A HELYI TANTERVBEN SZEREPLŐ TANTÁRGYAK TANANYAGAIHOZ KAPCSOLÓDNAK AZ ALÁBBI ISMERETEK:

Biológia:

rovarcsípés
légúti akadály
artériás és ütőeres vérzés
komplex újraélesztés

Kémia:

mérgezések
vegyszer okozta sérülések
savmarás
égési sérülések
forrázás
szénmonoxid mérgezés

Fizika:

égési sérülések
forrázás
áram okozta sérülések

Testnevelés:

magasból esés

Technika:

közlekedés témakörben elsősegélynyújtási ismeretek

Osztályfőnöki:

teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás balesetknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja

HELYI TANTERV

A Nat-ban megfogalmazottak alapján a kerettantervek határozzák meg a tanulás-tanítás folyamatában elsajátítandó fejlesztési követelményeket, az elvárt tudás mélységét.

A nevelés-oktatás 12 évfolyama egységes folyamat, amely három képzési szakaszra oszlik. A Nat-ban meghatározott fejlesztési feladatok az egyes képzési szakaszokhoz kapcsolódnak. Ezek a következők:

az alapkú nevelés-oktatás szakasza:

- 1–4. évfolyam;
- 5–8. évfolyam;

a középfokú nevelés-oktatás szakasza:

- 9–12. évfolyam

Az 1–4. évfolyam első két évében a szabályozás lehetővé teszi az ebben az életkorban különösen jelentős egyéni különbségek kezelését.

A 3–4. évfolyamon erőteljesebbé válnak, a negyedik évfolyam végére meghatározóak a meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. A Nat az első négy évfolyamot tekinti az első önálló képzési szakasznak.

Az 5–8. évfolyam a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, készségegyüttesek és tudástartalmak megalapozásának a folytatása.

A 7–8. évfolyam alapvető feladata a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, azaz megerősítése, bővítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése. A Nat a második négy évfolyamot tekinti a második önálló képzési szakasznak.

A tanulók napi és heti terhelése a módosított a Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló

A tanuló napi terhelése nem lehet több:

- 1-4-évfolyamon: napi 6 tanítási óránál
- 5-8.évfolyamon és nyelvi előkészítő évfolyamon napi 7 tanítási óránál

A tanuló kötelező és választható tanítási óráinak összege egy tanítási héten:

- 1-3.évfolyamon: 24 óra
- 4. évfolyamon: 25 óra
- 5-6. évfolyamon: 28 óra
- 7-8. évfolyamon: 30 óra

A napi és a heti terhelésbe nem kell figyelembe venni:

- az egyházi köznevelési intézményben szervezett hitéleti oktatásra vonatkozó tantárgy,
- a tanuló heti kötelező tanóráinak száma és az osztályok engedélyezett heti időkerete különbözete terhére megszervezett egyéb foglalkozások,
- a nemzeti köznevelésről szóló törvény 27. § (5)–(8) bekezdése alapján szervezett foglalkozások a nemzeti köznevelésről szóló törvény 6. melléklet E oszlopában foglaltak alapján szervezett egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozás óraszámait.

A Nat-ban megfogalmazott elvek, célok, fejlesztési feladatok és műveltségi tartalmak a képzési szakasz sajátosságai szerint több változatban elkészített kerettantervekben jelennek meg.

Az intézmények az oktatásért felelős miniszter által kiadott, illetve jóváhagyott kerettantervekből választhatnak, amelyek a tartalmi szabályozás következő szintjét jelentik.

Az egyes iskolatípusokban és oktatási szakaszokban a kerettantervek rögzítik a nevelés és oktatás céljait, a tantárgyi rendszert, az egyes tantárgyak témaköreit, tartalmát, a tantárgyak egy vagy két évfolyamonkénti követelményeit, a tantárgyközi tudás- és készségterületek fejlesztésének feladatait, és közlik a követelmények teljesítéséhez rendelkezésre álló, illetve ajánlott időkeretet.

Az intézmény szakmai önállóságát a kerettantervekben kötelező tartalommal nem szabályozott időkeret szabad felhasználása, a módszertani szabadság, az engedélyezett kerettantervek közötti választás, illetve az egyedi tantervek engedélyeztetési lehetősége biztosítja.

A kerettantervek határozzák meg a tanulás-tanítás folyamatában elsajátítandó fejlesztési követelményeket, továbbá az elvárt tudás mélységét, szervezettségét, és alapul szolgálnak a kimeneti követelmények meghatározásához.

A NAT által javasolt tanulók heti kötelező alapóraszámja és maximális óraszámja évfolyamonként

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Alapóraszám	22	22	22	23	27*	26*	28*	28*
Maximális óraszám	24	24	24	25	28	28	30	30

**Az 5–8. évfolyam alapóraszámjai a hon- és népismeret, valamint a dráma és színház tantárgyak 1-1 tanórájával növekednek az intézményi döntés alapján meghatározott évfolyamokon.*

Az 5–8. évfolyamok esetében a hon- és népismeret, illetve a dráma és színház tárgyak közül egy évfolyamra egyszerre csak az egyik tervezhető.

1. A VÁLASZTOTT KERETTANTERV MEGNEVEZÉSE, IDEÉRTVE BÁRMELY, AZ OKTATÁSÉRT FELELŐS MINISZTER ÁLTAL KIIDOTT VAGY JÓVÁHAGYOTT KERETTANTERVEK KÖZÜL VÁLASZTOTT

1.1.1. Tantárgyi struktúra és óraszámok

Alapóraszámok tanulási területenként éves bontásban
általános iskola 1–4. évfolyamán

NAT 2020

Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	5	5
Matematika	4	4	4	4
Élő idegen nyelv	0	0	0	2
Környezetismeret	0	0	1	1
Etika/hit-és erkölcsstan	1	1	1	1

Ének- zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Digitális kultúra	0	0	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Kötelező alapóraszám	22	22	22	23
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Maximális órakeret	24	24	24	25

Alapóraszámok tanulási területenként éves bontásban
általános iskola 5–8. évfolyamán
NAT 2020

Tantárgy	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3	3
Matematika	4	4	3	3
Történelem,	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek	0	0	0	1
Hon- és népismeret	0	0	0	0
Etika/hit és erkölcstan	1	1	1	1
Természettudomány	2	2	0	0
Kémia	0	0	1	2
Fizika	0	0	1	2
Biológia	0	0	2	1
Földrajz	0	0	2	1
Angol	3	3	3	3
Ének-zene	2	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Dráma és színház	0	0	0	0
Technika és tervezés	1	1	1	0
Digitális kultúra	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Kötelező alapóraszám	27	26	28	28
Szabadon tervezhető órakeret	1	2	2	2
Maximális órakeret	28	28	30	30

Az 5–8. évfolyam alapórszámait a hon- és népismeret, valamint a dráma és színház tantárgyak 1-1 tanórájával növekednek az intézményi döntés alapján meghatározott évfolyamokon. Az 5–8. évfolyamok esetében a hon- és népismeret, illetve a dráma és színház tárgyak közül egy évfolyamra egyszerre csak az egyik tervezhető.

1.1.2. Iskolánk helyi tantervi óraszámjai

1- 4 évfolyam

Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7 +1	7	5	5+1
Matematika	4+1	4+1	4+0.5	4
Élő idegen nyelv/angol	1	1	1	2+0.5
Környezetismeret	0	0	1,5	1+0.5
Etika/hit-és erkölcsstan	1+1	1+1	1+1	1+1
Ének- zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Digitális kultúra	0	0	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Kötelező alapóraszám	22	22	22	23
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Maximális órakeret	24+1	24+2	25	26

Maximális terhelhetőségbe nem számítandó be.

Hit- és erkölcsstan	1	1	1	1
Egyházi ének	0	1	0	0

Módosított 110/2012.Korm.rend. 9. § (1) A 8. §-ban a tanuló napi és heti terhelésével összefüggésben meghatározottak alkalmazásakor figyelmen kívül kell hagyni a) az egyházi köznevelési intézményben szervezett hitéleti oktatásra vonatkozó tantárgy óraszámát

A 2020. szeptember 01-től az alábbi tantárgyak és heti óraszámok kerülnek bevezetésre 5- 8 évfolyamán

Tantárgy	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3+1	3+1
Matematika	4	4	3+0.5	3+0.5
Történelem,	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek	0	0	0	1
Hon- és népismeret	1	0	0	0
Hit és erkölcsstan	1	1	1	1
Természettudomány	2	2	0	0
Kémia	0	0	1	2
Fizika	0	0	1	2
Biológia	0	0	2	1
Földrajz	0	0	2	1
Élő idegen nyelv/Angol	3	3+1	3+0.5	3+0.5
Ének-zene	2	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Dráma és színház	0	1	0	0
Technika és tervezés	1	1	1	0
Digitális kultúra	1	1	1	1

Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Kötelező alapóraszám	27	26	28	28
Szabadon tervezhető órakeret	1	2	2	2
Maximális órakeret	28	28	30	30

Maximális terhelhetőségbe nem számítandó be.

Hit- és erkölcstan (hittan)	1	1	1	1
Egyházi ének	0	1	0	0

Módosított 110/2012.Korm.rend. 9. § (1) A 8. §-ban a tanuló napi és heti terhelésével összefüggésben meghatározottak alkalmazásakor figyelmen kívül kell hagyni a) az egyházi köznevelési intézményben szervezett hitéleti oktatásra vonatkozó tantárgy óraszámát.

Szabadon tervezhető órakeret:

A magyar nyelv és irodalom tantárgy heti óraszám 1. 2. és 4. évfolyamon 1 órával, 3. évfolyamon 1.5 órával nő.

A matematika tantárgy heti óraszám 1. és 2. évfolyamon 1 órával, 3. évfolyamon 0.5 órával nő.

Az élő idegen nyelv/ angol tantárgy heti óraszám 4. évfolyamon 0.5 órával nő.

A környezetismeret tantárgy heti óraszám 4. évfolyamon 0.5 órával nő.

A hon- és népismeret tantárgy 5. évfolyamon kerül bevezetésre.

A dráma és színház tantárgy 6. évfolyamon kerül bevezetésre.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy heti óraszám 7. és 8. évfolyamon 1 órával nő.

A matematika tantárgy heti óraszám 7. és 8. évfolyamon 0.5 órával nő.

Az élő idegen nyelv/ angol tantárgy heti óraszám 6. évfolyamon 1 órával, 7. és 8. évfolyamon 0.5 órával nő.

Informatika és élő idegen nyelv/ angol tantárgy oktatása minden évfolyamon csoportbontásban történik.

Idegen nyelvszakos osztályfőnök osztályában, hogy az osztálya összes tanulóját taníthassa a matematika tantárggyal csoportbontásra van lehetőség.)

A 2020-as NAT -ra épülő tantárgyi követelményeit a helyi tanterv 2. melléklete tartalmazza.

2. A VÁLASZTOTT KERETTANTERV ÁLTAL MEGHATÁROZOTT ÓRASZÁM FELETTI KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK, TOVÁBBÁ A KERETTANTERVBEN MEGHATÁROZOTTAKON FELÜL A NEM KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGTANÍTANDÓ ÉS ELSAJÁTÍTANDÓ TANANYAGÁT, AZ EHHEZ SZÜKSÉGES KÖTELEZŐ, KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ VAGY SZABADON VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSÉT

Egyházi ének:

A Magyarországi Református Egyház Zsinata a MORE (Magyarországi Református Egyház) közoktatási törvénye a 2005. évi II. törvénycikk általi módosítással elrendelte az általános iskolák két évfolyamán az egyházi ének-zene oktatását református oktatási intézményekben. A 2006-ban megszületett a 96/2006. zsinati határozat, rendelkezik a tantárgy bevezetésének feltételeiről, lehetőségéről, az egyházi ének tantárgy kerettantervéről, valamint az oktatók képzési feltételeiről.

Iskolánkban az egyházi ének- zene tantárgyat órarendi óraként, heti 1 órában a 2. és a 6. évfolyamon tanítjuk.

Hit-és erkölcsstan, hittan:

A MORE 2007. évi II. törvénye szabályozza a hittanoktatást. A református oktatási intézményekben minimum heti 2 órában írja elő. A tantárgy tanítása a Református Hittanoktatási Kerettanterv alapján történik.

3. AZ OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

A tankönyveket a mindenkor hatályos tankönyvjegyzékről rendeljük, figyelembe véve a Református Pedagógiai Intézet által javasolt tankönyvek listáját is.

A tankönyvekkel és taneszközökkel kapcsolatos elvárásaink:

A tananyagot a Nemzeti alaptanterv összefüggésrendszerében jelenítse meg, a szaktudományok eredményei az adott évfolyam(ok)on a tanulók tipikus fejlettségi szintjéhez igazodóan jelenjenek meg, az ismeretek elsajátítását az életkornak megfelelően differenciált didaktikai eszköztárral segítse, a kognitív fejlődés törvényszerűségeinek vegye figyelembe, nyújtson segítséget a kompetenciák fejlesztéséhez, a tananyag feldolgozását illetően elsősorban az induktív, a heurisztikus és a kooperatív tanulásra épülő módszereket részesítsék előnyben, a tanulók munkáltatását biztosító taneszközök sok és sokféle feladatot tartalmazzanak. Legyenek bennük véleménynyilvánításra ösztönző gyakorlatok, ezek legyenek alkalmasak az önismeret, az empátia fejlesztésére is, a gyakorlatok mennyisége és nehézségi foka nyújtson lehetőséget a személyre szabott jártasság-, képesség- és készségfejlesztésre, a felzárkóztatásra, a tehetséggondozásra, tegye lehetővé a gyermekek kognitív és emocionális szükségleteinek kielégítését, a változatos nevelő hatások érvényesítését, alkalmas legyen a pedagógiai programunkban leírtak megvalósítására, legyen életszerű, a gyermekekhez közelálló, esztétikailag is megnyerő, egymásra épülő – taneszköz – család tagja legyen, legyen hozzá a modern elvárásoknak megfelelő elektronikus, digitális tan- és segédanyag, tartós, jól használható, áttekinthető legyen, esztétikus külső forma és belső tartalom jellemezze, megfelelő legyen egy-egy tanórai anyag terjedelme.

Az iskola igazgatója minden év április 20-ig köteles felmérni, hány tanulónak kell biztosítani a tankönyveket.

Az iskolai tankönyveket (A munkafüzeteket nem) az iskola ingyenesen biztosítja a tanulók számára. A 3-8. évfolyamos tanulók tankönyvei könyvtári állományban vannak, így a tanulóknak azt a tanév végén le kell adni a házirendben meghatározottak szerint. Az elveszett, a megrongálódás miatt használhatatlan tankönyveket a házirendben meghatározottak alapján a szülőnek kártérítést kell fizetni.

4. A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATAI HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYAI

Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása:

Az 1-4. évfolyam első két évében különösen fontos a tanulók között tapasztalható egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.

Az anyanyelvi nevelésnek kisiskolás korban is alapvető szerepe van a kulcskompetenciák kialakításában, fejlesztésében, mert erre építve, ezáltal válik lehetővé a kultúra aktív befogadása, a társas-társadalmi érintkezés, az identitás kialakulása, az önálló ismeretszerzés és a tanulás.

Az olvasás és írás életkornak megfelelő tudása nélkül elképzelhetetlen a tantárgyakban való továbbhaladás. Az első-második osztályban a tanulók egyedi sajátosságaira tekintettel, differenciáltan kell megszervezni az olvasás-írás tanulásának folyamatát. Segíteni kell a tanulókat abban, hogy a tanulási tevékenységüket fokozatosan növekvő időtartamban legyenek képesek irányítani.

Ennek eszköze a tanítói módszertani eszköztár, s a tanulói csoportnak megfelelő jól megválasztott tankönyvcsalád.

A tanulási hátrányokkal küzdő tanulók megsegítésére az iskolánkban dolgozó fejlesztő pedagógusok állnak rendelkezésre, akik együttműködnek az osztálytanítókkal.

Az 1-4.évfolyam első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése a következők mentén történik:

- Fokozatosan átvezetjük a tanulókat az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe;
- Felkeltjük a tanulók érdeklődését a tanulás iránt figyelembe véve az életkori és egyéni jellemzőket is. A tanítás folyamában törekedni kell a tanulók pozitív motiváltságának biztosítására, önállóságuk fejlesztésére.
- A tanítás célja, hogy formálódjon és gazdagodjon a tanulók személyisége és gondolkodása. Az életkori sajátosságoknak megfelelően játékos tevékenységekkel, a fokozatosság elvének betartásával és a tapasztalatokon alapuló megismerési módszerek alkalmazásával jutunk közelebb a célhoz.
- Útbaigazítást adunk a tananyag elsajátításával, annak szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban, valamint megtanítjuk a tanulókat tanulni.
- Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait.
- Az alapkészségek kialakítása (értő olvasás, íráskészség, számfogalom fejlesztése), az előzetes tudás és tapasztalat mozgósítása; az egyénre szabott tanulási módszerek, eljárások.
- A biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával.
- A tanulási részképességek fejlesztése (beszéd, olvasás, figyelem, memória, gondolkodás, logika, önművelés), tanulóink problémamegoldó képességének fejlesztése.
- A gondolkodási kultúra fejlesztése; az önművelés igényének és szokásának kibontakoztatása; az egész életen át tartó tanulás eszközeinek megismerése, módszereinek elsajátítása.
- Olyan tudás kialakítása, amelyet új helyzetekben is lehet alkalmazni: előtérbe kerül az új ötletek kitalálása, azaz a kreatív gondolkodás fejlesztése.
- Lehetőséget adunk a tehetségek kibontakoztatására és lemaradók felzárkózására.
- A környezet, a körülöttünk lévő világ egyes jelenségeinek empirikus tapasztalatok útján való értékelése.
- A környezeti nevelés terén törekedni kell a tanórán kívüli környezetben történő megvalósítás bővítésére, a lehetőségek maximális kihasználására (napközis időkeret, iskolán kívüli programok, erdei iskola, tanulmányi kirándulások, pályázati programok stb.).

- A tanulókat fizikailag aktív, egészségtudatos életmódra, az egészségmegőrzés érdekeit szem előtt tartó életvezetésre szocializáljuk a foglalkozások során.
- Stressz- és feszültségoldás háttérismereteinek és technikáinak elsajátíttatása a mindennapokban.
- Az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük.

A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A beszédképesség a szóbeli szövegek megértésének és alkotásának fejlesztése.

Döntően meghatározza a tanuló kortársaival való kapcsolattartásának és iskolai pályafutásának sikerét a nyelviség.

Elkezdődik a tudatos nyelvszemlélet kialakulásának folyamata.

Különösen fontos a kulturált nyelvi magatartás megalapozása, a szókincs aktivizálása és gyakoroltatása.

Fontos a magyar kultúra hagyományainak megismerése, megszerettetése.

Kiemelkedően fontos az önálló tanulás képességének kialakítása. A tanulási szokások, technikák tanulása, információszerzés lehetőségeinek, korlátainak megismerése.

A figyelem, az önértékelő képesség, a kritikai érzék fejlesztése.

Az 1-4.évfolyam harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok.

A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában – élményszerű tanulással, problémahelyzetekből kiinduló izgalmas tevékenységekkel, kreativitást ösztönző feladatokkal fejleszti az alapvető képességeket és alapkészségeket, közvetíti az elemi ismereteket, szokásokat alakít.

Ez az iskolaszakasz a kíváncsiságtól és érdeklődéstől motivált tevékenységek segítségével fejleszti a tanulóknál a felelősségtudatot, a kitartást, az önállóságot, megalapozza a reális önértékelést. Szabályokat közvetít a társas közösségekben való részvétel és együttműködés tanulásához, a problémamegoldáshoz, konfliktuskezeléshez. A tanuló jellemét formálva elősegíti a személyiség érését.

A stressz- és feszültségoldás különféle lehetőségeinek kimerítése a mindennapi nevelési és más közösségi szituációkban komoly eszköz a problémakezelés és a konfliktuskezelés terén éppúgy, mint az interperszonális kapcsolatokban.

Támogatja az egyéni képességek kibontakozását, segíti a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatát.

A fejlesztést a tanító az egyéni sajátosságokra épülő differenciált tanulásszervezéssel és bánásmóddal szolgálja.

Az alapvető képességek, készségek, kompetenciák fejlesztésében a tanulói tevékenységekre épít. A pedagógiai módszerek és eszközök kiválasztásakor a tanulócsoporthoz, illetve az egyes tanulók fejlődési jellemzőit és fejlesztési szükségleteit tekinti legfontosabb kiindulási pontnak.

A motoros fejlesztés eszközei a differenciálás és a motiváció fontos eszközei valamennyi képesség- és készségfejlesztési területen mind a tanórai, mind az egyéb foglalkozások során.

Kisiskolás korban a tanulási képesség az érdeklődés, a kíváncsiság és a kompetenciára törekvés által motivált közös és egyéni tanulási tevékenységek keretében: problémahelyzetek megoldásával, kreativitást igénylő érdekes feladatokkal, a már megszerzett tudás szüntelen mozgósításával, új helyzetekben való felhasználásával fejleszthető leginkább.

E tevékenységek közben alakulnak a fontos képesség-összetevők (együttműködés, megbízhatóság, sikerek megélése, a kudarcok elviselése, újrakezdés, kitartás, önellenőrzés, értékelés) is. Ezekre egész további életükben szükségük lesz.

Szükséges, hogy ne csak a tanító direkt irányítása mellett, hanem egyre inkább függetlenül, önállóan is dolgozni tudjanak.

A belépő első idegen nyelv oktatása vonatkozásában a távlati koncepciót arra kell alapozni, hogy a 12. évfolyam végéig – az érettségi vizsga idejére – a B1 szintet elérjék a tanulók a nyelvtudás terén.

Az önálló tanulás képességének megalapozásához az olvasás-szövegértés fejlődésének függvényében néhány elemi tanulási technika tapasztalati megismerése és többszöri kipróbálása, valamint alapvető tanulási szokások kialakítása szükséges.

Alapvető fontosságú a környezeti nevelés tanórán kívüli megvalósítása, a tanulókat fizikailag aktív, egészségtudatos életmódra, az egészségmegőrzés érdekeit szem előtt tartó életvezetésre való szocializálása, mely minden foglalkozásban helyet kap. Kulcsfontosságú a stressz- és feszültségoldás háttérismereteinek és technikáinak elsajátíttatása a mindennapokban.

Fontos, hogy biztosított legyen a tanulók számára az alkotás lehetősége, melyben megnyilvánulhat kreativitásuk, fejlődhet kezdeményező és problémamegoldó képességük. Ez lehet az alapja a konstruktív gondolkodásuk kialakulásának, valamint ennek során a tanulók felkészülnek az önálló ismeretszerzésre, az örömet nyújtó egész életen át tartó tanulásra.

Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A 5-6.évfolyamon folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képességegyüttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

Különösen nagy hangsúly van a matematikai és az anyanyelvi kompetenciaterületek fejlesztésén. Esélyteremtéssel, felzárkóztatással, tehetséggondozással igyekszünk segíteni a tanulók képességeinek kibontakoztatását. Az esélyegyenlőtlenség, a szegregáció elleni küzdelem, a megkülönböztetés hátrányainak bemutatása és az ellenük való küzdelem az iskolában társadalmi fontosságú. Ennek etikai alapú megközelítése valamennyi tanórai és – a nevelési célzatú foglalkozások között kitüntetett helyen szereplő osztályfőnöki órák mellett – a tanórán kívüli foglalkozásban is elengedhetetlen. A nemzetiségek, a nyelvi-vallási etnikumok iránti megértő, befogadó attitűd, a kultúrtörténeti relevanciájuk, államalkotó jelentőségük bemutatása egyaránt lényeges az ismeretközlésben és a nevelés-oktatás egészén keresztül.

A kompetencia alapú oktatás napjainkban olyan cél, amely alapvetően átalakítja az iskoláról, a tanításról és tanulásról való gondolkodást. A hangsúly a tartalomról a tanulás kompetencia alapú koncepciójára helyeződött át. A cél eléréséhez a tudás alapú társadalom követelményeinek megfelelő, a magasabb szintű és színvonalú foglalkoztatás igényét kielégíteni képes oktatási és képzési rendszerekre van szükség. Ennek fő összetevője az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák elsajátítása, amely a személyiség kiteljesítéséhez, a társadalmi beilleszkedéshez és a foglalkoztathatósághoz nélkülözhetetlen.

Az ismeretek, alapfogalmak és a rendszerközpontú szemlélet mellett kell megfelelő teret engedni az ezeket nélkülözni nem képes kompetencialapú fejlesztésnek.

A kulcskompetencia olyan kompetencia, amely döntő a személyiség kiteljesítése és az egész életen át tartó fejlődés (kulturális tőke), az aktív állampolgári szerepvállalás és beilleszkedés a társadalomba (társadalmi tőke) és a foglalkoztathatóság (emberi tőke) szempontjából.

Az iskolai nevelés-oktatás alapvető célja az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák fejlesztése, melyek a következők:

- anyanyelvi kommunikáció
- idegen nyelvi kommunikáció
- matematikai kompetenciák
- természettudományos és technikai kompetenciák
- digitális kompetencia
- szociális és állampolgári kompetenciák
- kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia
- esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség
- a hatékony, önálló tanulás

A kritikus készségek, így az alapkészségek elsajátítása az iskolai nevelő-oktató munka fő feladata, melynek keretében:

- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait;
- az egészséges életvitel kialakításához biológia-egészségtan tantárgy gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni, mely az egészségmegőrzésnek, a fizikailag aktív és egészségtudatos életvezetésre készítésnek a komplex intézményi mozgásprogrammal, valamint az egészségnevelési programmal való összhangját képes megjeleníteni a lelki egészség fejlesztésével egyetemben (pl. stressz- és feszültségoldó programok);
- az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban;
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: az életkori jellemzők figyelembevétele; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása;
- a kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük;
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával; helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával;
- az egészséges nemzeti öntudat fogalmi elemeinek megismertetésével a közösségfejlesztés céljait is szolgáljuk, de kellő hangsúllyal mutatunk rá a tolerancia fontosságára, a velünk élő nemzetiségek, vallási-nyelvi etnikumok nemzet- és államalkotó szerepére, melynek különös jelentősége van történelem, magyar irodalom, erkölcsstan tantárgy terén;
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával;
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.

A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A 5-8.évfolyam hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már 1-6. évfolyamon – megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaeorientációra.

A XX. századi totális diktatúrák jellemzőinek feldolgozása, az általuk elkövetett bűntettek tárgyilagos megismertetése a tanulók életkori sajátosságaiból fakadóan különös jelentőségű az alapvető emberi jogi (alkotmányjogi) ismeretek közvetítésével együtt. Ennek keretén belül az Alaptörvény Nemzeti hitvallás és Alapvetés részegységeinek ismertetésével igyekszünk a tanulókat érthető és általuk is értelmezhető ismeretanyaghoz juttatni, mely a felelős, nemzetéért megalkuvás nélkül tenni akaró és tudó, pozitív demokráciaképpel rendelkező állampolgárrá nevelés kulcsfontosságú területe.

A természettudományi tantárgyak oktatása terén – az adott kompetenciaterület sajátosságaihoz igazodóan – a következők jelentik a prioritást:

- természettudományos és műszaki életpályára való szocializáció;
- a jelen érdekesítő kutatási kérdései, az abba való bepillantás engedése a tanulók számára;
- természettudományos gondolkodás tanórán kívüli környezetben történő komplex fejlesztése.

5. A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA

A mindennapos testnevelés szervezése

Diákjaink számára a pedagógiai programunk heti öt testnevelési órát tartalmaz, amelyből heti három órát az órarendbe iktatva, osztálykeretben szervezünk. A 4. és 5. testnevelés órát diákjaink számára az alábbi rendben biztosítjuk:

- néptáncoktatás (1., 5., 6. évfolyamokon)
- úszásoktatás (2., 3., 4. évfolyamon)

/a külső szakosztályokban igazolt, versenyszerűen sportoló tanulók számára a szakosztályban történő sportolással – a köznevelési törvényben meghatározott tartalommal beszerzett igazolás benyújtásával a délután szervezett testnevelés foglalkozás kiváltható/

Lehetőség van diákjaink számára szervezett keretek között úszásoktatáson, lovagláson, falmászás oktatáson és a téli időszakban korcsolyázáson részt venni.

Természetjáró csoportunk havi gyakorisággal szervez gyalogos, autóbuszos, teljesítménytúrákat diákjaink és a szülők, valamint külsős résztvevők számára.

Együttműködünk a városban működő úszó, atlétika, kosárlabda és sakk szakosztályokkal.

A könnyített testnevelés és a gyógytestnevelés szervezése

A tanuló az iskolaorvosi, szakorvosi szűrővizsgálat alapján könnyített testnevelés- vagy gyógy-testnevelés órára kell beosztani.

A könnyített testnevelés- vagy gyógytestnevelés órát, lehetőség szerint, a többi tanulóval együtt, azonos csoportban kell szervezni.

Az orvosi szűrővizsgálatot május 15-éig kell elvégezni, kivétel, ha a vizsgálat oka később következik be.

Az orvos által vizsgált tanulókról az iskolának nyilvántartást kell vezetnie, amelyben fel kell tüntetni a felvételi állapotot és az ellenőrző vizsgálatok eredményét.

A könnyített testnevelés-órát az iskolaorvosi, szakorvosi vélemény alapján a testnevelés óra vagy az iskola által megszervezett külön foglalkozás keretében úgy kell biztosítani, hogy a minden-napos testnevelés ezekben az esetekben is megvalósuljon.

A gyógytestnevelés-órákat a pedagógiai szakszolgálat feladatainak ellátására kijelölt nevelési-oktatási intézményben kell megszervezni legkevesebb heti három, de legfeljebb heti öt tanóra keretében.

Ha a tanuló a szakorvosi javaslat alapján a testnevelés órán is részt vehet, akkor számára is biztosítani kell a mindennapos testnevelésen való részvételt. Ebben az esetben a gyógytestnevelés- és a testnevelés órákon való részvételnek együttesen kell elérnie a heti öt órát, ezek arányára a szakorvos tesz javaslatot.

Fel kell menteni a tanulót a testnevelés órán való részvétel alól, ha mozgásszervi, belgyógyászati vagy egyéb, szakorvos által megállapított egészségkárosodása nem teszi lehetővé a gyógytestnevelés-órán való részvételét sem.

Amennyiben a tanuló csak gyógytestnevelés órán vesz részt, értékelését a gyógytestnevelő, gyógytestnevelés és testnevelés órán is részt vesz, értékelését a testnevelő és a gyógy - testnevelő együtt végzi.

6. A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK, TOVÁBBÁ EZEK ESTÉBEN A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI

Választható tantárgy:

A kötelezően választandó tanórai foglalkozásokon minden iskolánkba beiratkozott tanulónak részt kell venni.

Választható foglalkozás:

A tanórán kívüli foglalkozásokra való tanulói jelentkezés önkéntes. A tanórán kívüli foglalkozásokra a tanulónak az adott tanév elején kell jelentkeznie, és a jelentkezés egy tanévre szól.

A felzárkóztató foglalkozásra, valamint az egyéni foglalkozásra kötelezett tanulókat képességeik, tanulmányi eredményeik alapján a szaktanárok jelölik ki.

A tanulók részvétele a felzárkóztató foglalkozásokon, valamint az egyéni foglalkozásokon kötelező, ez alól felmentést csak a szülő írásbeli kérelmére az iskola igazgatója adhat. A tanórán kívüli foglalkozásokról történő távolmaradást is igazolni kell.

A szakkörök minimum 15 fővel indíthatóak el.

Pedagógusválasztás

Pedagógusválasztásra intézményünkben nincs lehetőség.

7. A TANULÓK TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK ÍRÁSBAN, SZÓBAN VAGY GYAKORLATBAN TÖRTÉNŐ ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI MÓDJA, DIAGNOSZTIKUS, SZUMMATÍV FEJLESZTŐ FORMÁI, VALAMINT A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSÉNEK ELVEI

A tanulók folyamatos beszámoltatása, az ismeretek és azok alkalmazásának számonkérése biztosítja a pedagógus, a diák és a szülők számára azt, hogy

- figyelemmel kísérhessék a tanuló egyéni előrehaladását,
- a felmerülő problémákat időben észrevegyék,
- a jól teljesítők megerősítést nyerjenek,
- a lemaradó tanulók segítséget kaphassanak

A beszámoltatás, a számonkérésének értékelésének fajtái:

Diagnosztikus értékelés:

- Alapvető funkciója, hogy a tanárt informálja a tanuló felkészültségéről.

- Alkalmazzuk tanítási év elején vagy egy új témakör felvétele előtt a tanulók előzetes ismereteinek felmérésére.

Formatív értékelés:

- Feladata az, hogy visszajelzést kapjon a tanuló arról, hol tart, mit tud és mit nem tud vagyis segítse a tanuló önértékelését.

Szummatív értékelés:

- Feladata, hogy összegezze, lezárja a tanulási ciklust, tehát a folyamat végén alkalmazzuk.

Elvei:

- Az értékelés, minősítés mindig előremutató legyen, soha ne megbélyegző.
- Lényeges feladatnak kell tekinteni a tanulói önértékelés rendszerének kialakítását.
- A tantárgyi tudás értékelésébe a viselkedési problémák nem számíthatók be.

Feladatai:

- a tanulócsoporthoz eredményeinek viszonyítása általános (standard) értékekhez, illetve országos eredményekhez,
- a következtetés, a tanítás-tanulás hatékonyságára,
- a követelmény teljesítésének szintjei alapján a korrekció és további gyakorlás témáinak kijelölése,
- a tanuló egyéni eredményeinek viszonyítása a korábbi teljesítményéhez,
- a tanulók tantervi követelményekhez viszonyított tényleges teljesítményének minősítése érdemjeggyel.

A tanuló tanulmányi teljesítményének ellenőrzési és értékelési rendszere

A pedagógus az általa tanított tantárgyakból – a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen értékeli.

Ide be kellene írni az évközi értékelési formákat: pl. dicséret (szóban, írásban), piros pont, vagy esetleg érdemjegy, ami évközben lehetséges akár első osztályban is, csak a félévi és a tanév végi minősítés szöveges kell legyen, stb

Az első évfolyamon félévkor és év végén, valamint a második évfolyamon félévkor a tanulók teljesítményét, előmenetelét szöveges minősítéssel értékeljük. A szöveges minősítés a tanuló teljesítményétől függően a következő lehet:

- *KIVÁLÓAN TELJESÍTETT*
- *JÓL TELJESÍTETT*
- *MEGFELELŐEN TELJESÍTETT*
- *FELZÁRKOZTATÁSRA SZORUL*

Kiválóan megfelelt: 91-100%

Jól megfelelt: 76-90%

Megfelelt: 51-75%

Fejlesztésre szorul: 31-50%

Nem felelt meg: 0-30%

A második évfolyamon, év végén, valamint a harmadik-nyolcadik évfolyamon félévkor és év végén a tanulók teljesítményét, előmenetelét osztályzattal minősítjük.

A félévi és az év végi osztályzatot a tanév közben kapott érdemjegyek alapján határozzuk meg. Az év végi osztályzatot a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti.

A tanuló tudásának értékelésénél és minősítésénél a következő érdemjegyeket és osztályzatokat használjuk:

jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

A tanév közben alkalmazott értékelési módok:

írásbeli témazáró dolgozat, írásbeli röpdolgozat, szóbeli felelet, beszámoló, gyakorlati feladat, házi feladat, házi dolgozat, projekt munka, órai munka, másik intézményből hozott értékelés, órai feladat, feladatlap

Értékelés típusok:

évközi jegy/értékelés, félévi jegy/ értékelés, év végi jegy/értékelés, pótvizsga, osztályozó vizsga, pótló vizsga, javító vizsga

A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnök – az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével – végzi.

Az iskolánkban használt érdemjegyek és osztályzatok:

Magatartás értékelésénél és minősítésénél:

példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2),

Szorgalom értékelésénél és minősítésénél:

példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2).

Az osztályzatról a tanulót és a szülőket félévkor értesítő, év végén bizonyítvány útján értesítjük.

Az egyéni munkarendben tanulók félévkor és év végén osztályozóvizsgát tesznek. A vizsga anyaga az adott tantárgy adott évfolyamra vonatkozó követelménye. A vizsga írásbeli és szóbeli részből áll. Az írásbelikre a dolgozatokra érvényes %-os értékek vonatkoznak. Kétes jegy esetén az írásbeli jegy a döntő.

A vizsgabizottság tagjai az osztályban tanító tanárok. A kijavított írásbeli dolgozatot lehetőség szerint egy másik azonos szakos is leellenőrzi.

Az egyes tantárgyakon belül az évfolyamokra meghatározott követelmények teljesítését a munkaközösségek egységes normák alapján bírálják el. Ezen túl a tanulók önmagukhoz, képességeikhez mért teljesítménye (fejlődése, visszaesése) is tükröződik az osztályzatokban.

A rendszeres értékelések között megfelelő arányban vannak a szóbeli és írásbeli, a napi felkészülést és a témazáró, illetve átfogó témacsoportot érintő teljesítmény eredményességét mérő osztályzatok.

Teljesítmény	Érdemjegy
0 – 30 %	Elégtelen (1)
31– 50 %	Elégséges (2)
51 – 75 %	Közepes (3)
76 – 90 %	Jó (4)
91– 100%	Jeles (5)

Szöveges értékelés átváltása:

Teljesítmény	Érdemjegy
0 – 30 %	Felzárkóztatásra szorul Elégtelen (1)
31-50 %	Felzárkóztatásra szorul Elégséges (2)
51-75 %	Megfelelően teljesített Közepes (3)
76– 90 %	Jól teljesített Jó (4)
91– 100 %	Kiválóan teljesített Jeles (5)

A tantárgyi értékelés formái, szempontjai

Az eredményes előrehaladás érdekében fontos a tanulók munkájának és tudásának rendszeres ellenőrzése és értékelése, amely folyamatos szóbeli értékeléssel valósulhat meg. A számonkérés alapja a kerettantervben rögzített, és a tematikai egységeknél is szereplő, az adott év tananyagához tartozó követelmények rendszere.

Alapelveink az értékelés során:

- A gyermek iránti tiszteletet az értékelés során is meg kell adni. Ennek a tiszteletnek a megnyilvánulása, hogy figyelembe vesszük a tanulók adott életkorhoz kapcsolódó vélhető és tipikus valamint egyéni sajátosságait, speciális igényeit,
- az értékelés során a törekszünk a pozitív hangvétellű, nevelő jellegű, lehetőség szerint bátorító, biztató és fejlődést segítő megfogalmazásra és értékelésre, melynek célja, hogy a tanuló az adott területen, témakörön belül fejlődjön,
- az értékelés során objektivitásra törekszünk, az elsajátított ismereteket, összefüggéseket, illetve a mérhető pontokat értékeli.

A tanév elején az egyes tantárgyak követelményeit a tanulók tudomására kell hoznunk. Az egyes tantárgyak egységes iskolai követelményrendszerét minden tanár köteles betartani. A szaktanár minden tanév első óráján köteles ismertetni saját értékelési rendszerét, a hiányzások, mulasztások következményeit, a pótlási és javítási lehetőségeket.

Értékelési szempontok:

- A pedagógus folyamatosan végezzen az osztályában személyre irányuló értékelést, illetve visszatérően az osztályt érintő, teljes körű értékelést is,
- az értékelés döntően személyre szóló, fejlesztő legyen, vagyis a tanuló aktuális teljesítményét saját korábbi teljesítményéhez is viszonyítsa,

- a tanár változatosan, árnyaltan értékelje a tanulók munkáját. A tanári értékelés formáját tekintve lehet verbális vagy nonverbális, ill. szóbeli vagy írásbeli visszajelzés (ez utóbbiak egy szótól a szövegig terjednek),
- az értékelés legyen konkrét, objektív, könnyen és jól dokumentálható,
- a tanuló minden szóbeli és írásbeli produktumát értékeljük, lehet néhány szavas vagy mondatos,
- alkalmazzuk az önellenőrzést, önértékelést, ítéletalkotást, vitát, fordítsunk gondot ezek fejlesztésére,
- fontos, hogy a tanulók az ellenőrző, értékelő feladatok elvégzése után maguk is pontosabb képet alkothassanak saját és társaik képességeiről, felismerjék hiányosságaikat, érezzék szükségét a hiányok pótlásának, a hibák kijavításának,
- a tanulók munkájának megítélésében hangsúlyos szerepet kapjon a szóbeli és az írásbeli kommunikációs készség: az írás, a helyesírás, az olvasás, a szóbeli és az írásbeli szövegalkotás értékelése,
- a reális és ösztönző értékelés alapja a tanulók tudásának, teljesítményének alapos ismerete. E tekintetben nagy jelentősége van a folyamatos megfigyelésnek, adatgyűjtésnek, az adatok rendszerezésének, reflektálásának,
- formáló-segítő értékelésre van szükség, vagyis megerősíteni, visszaigazolni, amit a tanuló már tud, amit sikeresen old meg, egyúttal útmutatást adni arra nézve: hogyan emelhetné tudását, teljesítményét még magasabb szintre.

Tanulóink értékelésekor az ötfokozatú osztályzatskálával használjuk. A kiemelkedő tantárgyi teljesítményt az év végi bizonyítványban záradékban értékeljük. Ha egy tanuló év végén legalább öt tantárgyból kap kitűnőt és a magatartás és a szorgalom jegye is 5-ös, akkor nevelőtestületi dicséretben részesül.

Az 1-4.évfolyamosok értékelése 1. évfolyam félévére és év végén, valamint 2. évfolyam félévékor szövegesen történik.

A tanév végén az egész évben nyújtott teljesítményt értékeljük.

Az érdemjegyek minimális száma félévente: a tantárgy heti óraszám +1.

A heti egy órában tanított tantárgyknál félévente minimum 3 jegy.

1. ÉVFOLYAMOS MÉRÉSEK:

8. évfolyam

DIFER mérés:

A DIFER-ben szereplő tesztek diagnosztikus képet nyújtanak a készségek fejlettségéről, megmutatja, hogy mely területeken szükséges a tanulót fejleszteni. A mérések alapján dönti el a pedagógus, hogy mely tanulókat kell vizsgálatra küldeni.

Neveltségi szint mérése:

Neveltségi szint értékelése megmutatja, hogy egy tanulói csoport milyen neveltségi szinten áll első év végén és az osztályfőnöknek, milyen területeken kell kiemelten figyelni a csoport fejlődésére.

Vizsgált területek:

- Társait, nevelőit az „Áldás, békességgel!” köszönti, étkezéseit az asztali áldás elmondásával kezdi és fejezi be.

- Tiszteletben tartja iskolánk törvényeit, hagyományait, ünnepeit és mindenkor azokhoz méltóan viselkedik.
- Szüleit, tanárait, az iskola dolgozóit tiszteli, társait segíti, az iskola jó hírét megőrzi.
- Fegyelmezett magatartással, rendes munkával, tevékenyen részt vesz a tanítási órákon. Képességeinek megfelelően tanulmányi kötelezettségeinek eleget tesz.
- A tanítási órákhoz szükséges felszereléseket, taneszközöket magával hozza. Az iskola létesítményeit, felszerelését, tisztaságát megőrzi.
- Óvja saját és társai épségét, kulturáltan és udvariasan viselkedik és beszél az iskolán belül és kívül is.

6. évfolyam:

Országos kompetenciamérés: Készség és képességmérés matematikából és szövegértésből.

8. évfolyam év vége:

Országos kompetenciamérés matematikából és szövegértésből

NETFIT mérés:

5-8. évfolyamon, testnevelésórán történik a tavaszi időszakban.

Mentesítés az értékelés alól

A tanulót a szakértői bizottság véleménye alapján a főigazgató mentesíti:

- az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, és ehelyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő,
- egyes tantárgy tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alól.

8. A TANULÓK JUTALMAZÁSÁNAK, MAGATARTÁSÁNAK ÉS SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSI ELVEI

Az értékelés célja:

Tájékozódás és tájékoztatás a tanulók tanulmányi előmeneteléről, személyiségük, képességük és készségeik fejlődéséről.

Útmutatások, ajánlások közvetítése a szülői ház felé.

A szükséges és kívánatos korrekciók végrehajtása a tanulók és pedagógusok tevékenységét illetően.

A személyiségfejlesztés és a pedagógiai munka eredményességének, hatékonyságának követése.

Az értékelés fő célja:- a kitűzött célok és az elért eredmények egybevetése, a sikertelenségek okainak feltárása.

Az értékelés nyilvános fórumai

- Házi versenyek, vetélkedők,
- bemutatóórák,
- értékelés az egész diákközösség előtt, szakköri, osztályproduktumok bemutatása.
- **Az értékelés alapelvei:**
- Segítse az iskola nevelési és oktatási céljainak elérését,
- mindig legyen személyre szabott,
- segítse a tanulók önismeretének fejlődését,
- általában a tanuló iskolai tevékenységére vonatkozzon.

Az értékelés szempontjai:

- Megfelelés az iskolai körülményeknek,

- megfelelés az általános viselkedési normáknak,
- a közösséghez és annak tagjaihoz való viszony,
- a tanulás iránti motiváltság,
- a tanulási folyamatban való munkavégzés,
- többletek vállalása.

Kiemelkedő teljesítmények értékelése:

A jutalmazás alapja:

- Kimagasló tanulmányi eredmény,
- közösségért végzett tevékenység,
- kiemelkedő sportteljesítmény,
- diákkörben, öntevékeny művészeti csoportokban kiemelkedő színvonalú szereplés, minden olyan tevékenység, ami az iskola hírnevét öregbíti.

A jutalmazás formái:

- Írásbeli szaktanári, illetve osztályfőnöki dicséret,
- igazgatói írásbeli dicséret,
- az egész tanévben végzett kiemelkedő munkáért a bizonyítványba is beírt dicséret.

a. A MAGATARTÁS ÉRTÉKELÉSÉNEK ELVEI

A magatartás értékelése a következő szempontok és a tanulói vélemények összegzése alapján történik:

	példás	jó	változó	rossz
A tanuló fegyelmezettsége	igen jó	megfelelő	változó	nem jó
A tanuló viselkedése, hangneme	kiegyensúlyozott, kifogástalan	kis kívánnivalót hagy maga után	udvariatlan, nyegle	goromba, durva
A házirendet	kifogástalanul betartja	betartja	részben tartja be	sokat vét ellene
Társai között	gondos, segítőkész	segítőkész, megértő	ellentmondásos viselkedésű	ártó, szembenálló
Hatása a közösségre	pozitív	általában jó	gyakran árt	negatív
A közösségi munkában	élen jár	aktívan vesz részt	közömbös	akadályozó

Egy tantárgyi bukás nem kizáró oka (a példás kivételével) egyetlen szorgalmi minősítésnek sem, az osztályfőnök mérlegeli a bukás körülményeit.

Kettő vagy több tantárgyi bukás esetén a szorgalom minősítése változónál jobb nem lehet.

b. A SZORGALOMJEGYEK MEGÁLLAPÍTÁSÁNAK ELVEI

A szorgalom elbírálása a következő szerint történik:

	példás	jó	változó	rossz
Tanulmányi munkájában a tanuló	igényes	figyelmes	figyelmetlen	hanyag

Munkavégzése	pontos, rendszeres, megbízható, kitartó	általában rendszeres, megbízható	rendszeretlen, pontatlan	megbízhatatlan
Feladatok megoldásakor	mindent elvégez	ösztönzésre dolgozik	kényszerrel dolgozik	feladatait nem végzi el
Többlet feladatot	gyakran vállal	keveset vállal	ritkán vállal	nem vállal
Önállósága, megbízhatósága	igen jó	jó	változó	önállótlan, megbízhatatlan
A tanórán kívüli információkat	rendszeresen felkutatja, felhasználja	többszörre felkutatja, felhasználja	ritkán	egyáltalán nem

9. A MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELEI

- A tanuló az iskola magasabb évfolyamába léphet, ha a helyi tantervben meghatározott követelményeket az adott évfolyamon a tanév végére minden tantárgyból teljesítette.
- A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, érdemjegyei, osztályozó vizsgán, különbözeti vizsgán, javítóvizsgán nyújtott teljesítménye alapján bírálják el. A második- nyolcadik évfolyamon minden tantárgyból az „elégséges” év végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a továbbhaladáshoz.
- Ha a tanuló a tanév végén legfeljebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot szerez, a következő tanévet megelőző augusztus hónapban javítóvizsgát tehet. Ha az elégtelen osztályzatok száma meghaladja a hármat, a tanuló évfolyamot ismételni köteles.
- A tanuló az első évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamisméltásra, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni, azaz 250 óránál többet mulasztott és a tanuló hiányzásainak száma eléri a húsz tanórai foglalkozást.
- A második- nyolcadik évfolyamon a magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak minden tantárgyból osztályozó vizsgát kell tennie ha:
 - felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,
 - engedélyezték, hogy egy, vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben, vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
 - a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a 250 tanítási órát meghaladja és a nevelőtestület engedélyezte az osztályozó vizsga letételét,
 - egyéni munkarendben tanul..
- Az iskola igazgatója a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését. Ebben az esetben a megismétlésre kerülő évfolyamról nem kap bizonyítványt a tanuló.
- A főigazgató a szülő kérelmére felmentheti a tanulót az iskolai kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, ha a tanuló sajátos nevelési igénye, továbbá sajátos helyzete ezt indokoltá teszi. A főigazgató a tanulót kérelmére mentesítheti a készségtárgyak tanulása alól sajátos helyzete indokoltá teszi.

Egyéni munkarend

- Ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és a tanuló fejlődése, **tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából**

előnyös, a tankötelezettség teljesítése céljából határozott időre egyéni munkarend kérelmezhető.

- Az OH dönt arról, hogy a tanuló a tankötelezettségének egyéni munkarend keretében tehet eleget.
- **Az eljárás során a OH megkeresheti a gyámhatóságot, a gyermekjóléti szolgálatot, az iskolaigazgatót, gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő tanuló esetén a gyermekvédelmi gyámot.**
- A külföldi tanulmányok alatt a tanuló magyarországi tanulói jogviszonya szünetel, kivéve, ha tanulmányait egyéni munkarenddel rendelkezőként **Magyarországon folytatja.**
- **A külföldi tartózkodás miatt egyéni munkarenddel rendelkező tanuló esetében a félévi minősítés a főigazgató döntése alapján mellőzhető, ez esetben a tanuló csak az év végén ad számot tudásáról.**
- **Az egyéni munkarenddel rendelkezőt – az iskolában vagy azon kívül folyó gyakorlati képzés kivételével – az iskola valamennyi kötelező tanórai foglalkozása alól fel kell menteni.**
- **A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség vagy a sajátos nevelési igény miatt a szakértői bizottság véleménye alapján, vagy súlyos betegség miatt egyéni munkarend keretében tanulmányokat folytatók egyéni foglalkozás keretében történő felkészítésére az iskolának tanulónként az osztályok heti időkeretén felül átlag heti tíz óra áll a rendelkezésre.**
- **A sajátos nevelési igény miatt egyéni munkarend keretében tanulmányokat folytató tanulók esetében az e bekezdésben meghatározott időkereten belül kell biztosítani az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs foglalkozásokat.** Az időkeret az egyes hetek és tanulók között átcsoportosítható.
- Ha az egyéni munkarendben tanuló neki felróható okból két alkalommal nem jelenik meg az osztályozó vizsgán, vagy két alkalommal nem teljesíti a tanulmányi követelményeket, az iskola igazgatója értesíti a felmentést engedélyező szervet, és a tanuló a következő félévtől csak iskolába járással teljesítheti a tankötelezettségét.

10. CSOPORTBONTÁSOK ÉS EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI

A törvényi szabályozás alapján „az iskola a tanuló heti kötelező tanóráinak száma és az osztályok engedélyezett heti időkerete különbözetét egyéb foglalkozás megtartásához és osztálybontáshoz veheti igénybe.”

A csoportbontások a tanulók kötelező óráit érintik elsősorban.

A csoportbontás célja:

- a kisebb létszám mellett a tanulók differenciált fejlesztése,
- tananyag strukturáltabb átadása,
- a tanulók kommunikációs képességének javítása,
- középiskolai felvételre való célirányos felkészítés.

Kötelező és kötelezően választott tantárgyak csoportbontása

A tanórára vonatkozó csoportbontási elvek:

- Azoknál a tantárgyaknál alkalmazunk osztályonként csoportbontást, ahol az eddigi gyakorlathoz képest a bevezetendő helyi tanterv kevesebb óraszámot tartalmaz.
- Idegennyelv órákon a kommunikáció erősítése, az egyéni megszólalási idő növelése érdekében.
- Felvételi tantárgyak esetén a tanulók irányultságának megfelelően.
- Az egyes osztályok felkészültségének függvényében.

A Köznevelési törvény alapján a tanítási órák megszervezhetőek különböző évfolyamok, különböző osztályok tanulóiból álló csoportok részére is.

Ezt a lehetőséget a tehetséggondozásra és a felzárkóztatásra szervezett csoportoknál alkalmazzuk. Ekkor különböző osztályokból alkothatnak egy-egy csoportot a tanulók. Pl. nyelvvizsgára, versenyekre felkészülő illetve korrekciós csoportok esetén.

A csoportbontás történhet a tanulók tudásszintjéhez igazítva, és kialakíthatók a névsor szerinti vagy egyéb szempont szerinti csoportok is. A csoportbontások egyes osztályra, tantárgyra vonatkozó konkrét eljárását a munkaközösségek javaslata alapján a helyi tanterv tantárgyanként meghatározott rendje szerint alkalmazzuk.

A tanulószoba

A tanulószoba a szülői igények, a tanulók délutáni elfoglaltságának figyelembe vételével szerveződik.

A tanulószoba létszámtól és tanulói összetételtől függően szerveződhet osztályonként, évfolyamonként, és 5-8.évfolyam vegyes összetételűként is.

AZ 1-4. ÉVFOLYAMON AZ OSZTÁLYOK FELZÁRKÓZTATÁSÁRA BIZTOSÍTOTT ÓRÁK:

„Ha az elsőtől a negyedik évfolyamokra járó tanuló eredményes felkészülése azt szükségessé teszi, lehetővé kell tenni, hogy legalább heti egy alkalommal egyéni foglalkozásokon vegyen részt. „ Miután iskolánk tanulóközösségei heterogén összetételűek, minden osztályban vannak egyéni fejlesztést igénylő tanulók, akik lassabban, nehezebben haladnak a tanulással. Így ennek időkeretét minden alsós osztály számára biztosítjuk.

Az iskola hagyományos szakkörei

Sportkörök, néptánc, rajz szakkör, nyelvi szakkörök.

VERSENYEKRE FELKÉSZÍTŐ FOGLALKOZÁSOK

Az iskola hagyományos résztvevője többféle tantárgyi, művészeti versenynek. A versenyekre tehetséges tanulóinkat készítjük fel.

Zrínyi Ilona, Vargha Tamás, Kenguru, Bolyai matematika versenyek, történelem, biológia, idegen nyelvi versenyek, református iskolák által kiírt versenyek.

Diákok igénye alapján szerveződő szakkörök, diákkörök.

A tanulók maguk is kezdeményezhetik diákkörök, érdeklődési körök, olvasókörök, stb. létrehozását. Ehhez nyolc tanuló közös igénye, és a diákkör vezetésére felkért pedagógus hozzájárulása szükséges. Kérésükkel az iskolavezetés felé szüleik írásban fordulhatnak, s ha a kezdeményezett diákkör tematikája nem sérti az iskola értékrendjét, s az egyéb feltételek is megteremthetőek, a főigazgató az engedélyt kiadja.

Az iskola által vállalt fellépések, szereplések, egyházi szolgálatokra való felkészülés alkalmai

Ünnepi műsorok, évfordulók, idősök otthonában, kórházban vállalt adventi műsoros szolgálat alkalmaira való felkészítő foglalkozások. A fenntartó Nyíregyháza Városi Református Egyházközség, valamint a Nyíregyháza város kulturális intézményeinek közös rendezvényeire való felkészülés.

10.1.A 16 óráig tartó bent tartózkodás alóli mentesítés szabályai

A tanórai és egyéb foglalkozások 16⁰⁰ - ig történő megszervezésének előírásai az általános iskolák számára kötelezettséggé jelentkezik valamennyi évfolyam esetében. Ugyanakkor a szülő kérheti gyermeke iskolában való délutáni benttartózkodás alóli felmentését, ha:

- a gyermek a tanulmányi előmenetelét segítő családi háttérrel rendelkezik;
- a szülő nem dolgozik, ezért gyermeke otthoni délutáni felügyelete és felkészítése biztosított;
- gyermeke egészségügyileg veszélyeztetett, s a délutáni közösségben való tartózkodás számára aránytalanul megterhelő, vagy nem étkezhet az iskolában, vagy otthoni ellátást igényel;
- gyermekének más, rendszeres délutáni elfoglaltsága van (pl.: különórákra jár);
- gyermeke beilleszkedési, norma – és szabálykövetési problémákkal küzd, emiatt a délutáni foglalkozások megterhelőek lennének számára;
- a szülő munkaidő beosztása szükségessé teszi a tanuló délutáni otthoni tartózkodását, illetve a délutáni egyéb foglalkozásokról hamarabb történő eltávozását (pl.: a szülők nem tudnak a gyermekért jönni 16 óra után).

11. AZ ISKOLA EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVE, PROGRAMOK ÉS TEVÉKENYSÉGEK

1. A program célkitűzése

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy az intézményünkben eltöltött időben minden diák részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, az iskolánk mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben. Az egészségfejlesztés és annak egyik megvalósulási formája a korszerű egészségnevelés a tanuló és a szülő részvételével az egészségi állapot erősítésére, fejlesztésére szolgál.

A mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordítunk a gyermek, a tanuló egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- az egészséges táplálkozás,
- a mindennapos testnevelés, testmozgás,
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- a személyi higiéné területére terjednek ki.

További egészségnevelési feladatok:

- higiénés magatartásra nevelés,
- egészséges mozgásfejlődés biztosítása,
- betegségek elkerülésére, egészség megővására nevelés
- krízis prevenció,
- harmonikus kapcsolatok kialakítására nevelés,
- családi életre, társsá-, szülővé válásra nevelés.

Az egészségfejlesztés során figyelembe vesszük a gyermekek, tanulók biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait. Iskolánkban az átfogó prevenciós programoknak kiemelt jelentősége van. Arra törekszünk, hogy a teljes körű egészségfejlesztési program koordinált, nyomon követhető és mérhető, értékelhető módon valósuljon meg.

Az iskolánkban folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermek, tanuló esetében a környezethez történő alkalmazkodást, felkészítsen és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érő változásokra.

Az egészségfejlesztési programot az iskolavezetés által felkért pedagógus az iskola egészségügyi szolgálat munkatársának közreműködésével készítette el:

- **Bezzeg József** - egészségnevelési koordinátor

2. A program megvalósításának feltételei

2.1. A program megvalósításának iskolán belüli személyi feltételei:

Egészségfejlesztő csoport tagjai:

- Intézmény vezetője – vagy megbízottja,
- Osztályfőnöki munkaközösség vezetője,
- Osztályfőnökök,
- Testnevelők,
- Iskola-egészségügyi szolgálat (iskolaorvos – védőnő),
- Iskolapszichológus,
- Gyermek és ifjúságvédelmi felelős,
- Diákönkormányzatot segítő pedagógus,
- Kortárs segítők.

A legjobb program sem lehet eredményes a kollégák segítségével nélkül. A szakszerű és az iskola konkrét helyzetét vevő iskolai egészségstratégia megvalósítása elképzelhetetlen a tantestület együttműködése nélkül.

2.2. Iskolán kívüli személyi feltételek, kapcsolatok

- a Nyíregyháza- Városi Református Egyházközség
- Iskolaorvos, védőnő,
- Szülői munkaközösség,
- Gyermekjóléti szolgálatok (nevelési tanácsadók, családsegítők),
- ANTSZ megyei intézményeinek egészségfejlesztési szakemberei,
- Rendvédelmi szervek,
- Kábítószerügyi egyeztető fórumok (drogambulancia)
- Városi önkormányzat

2.3. A program megvalósításának tárgyi feltételei

- Jól felszerelt tornaterem és sportpálya,
- Kulturált étkezde saját konyhával,
- Iskolaorvosi rendelő,
- Jól felszerelt, világos osztálytermek, szaktantermek, laboratóriumok,
- Iskolai stúdió,
- Audiovizuális eszközök,
- Könyvtár,
- Büfé.

3. A program megvalósításának szinterei

3.1. Tanórai keretek, elsősorban:

- természettudományos órák, különösen biológia és a természetismeret,
- osztályfőnöki órák,

- nyelvi órák,
- testnevelés óra, úszás
- gyógytestnevelés

3.2 Tanórán kívüli keretek

- nem sportjellegű tevékenységek (egészségügyi délután, rendezvények),
- mindennapos testmozgás, tömegsport,
- falmászás
- szivacskezilabda
- kosárlabda
- néptánc
- úszás- gyógyúszás
- labdarúgás
- Jókais hét,
- sportnap, tanár-diák mérkőzések,
- természetjárás, terepi foglalkozások

3.3. Egyéb lehetőségek

3.3.1. Iskola egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő, asszisztens, iskolafogászati)

Fő feladata a prevenció. Az év eleji- közti szűrésekkel, vizsgálatokkal diagnosztizálni az előforduló tüneteket, problémákat és a szükséges terápia mielőbbi alkalmazása. Rendszeres konzultáció osztályfőnökkel, szülővel, testnevelővel. Meghívottként részvétel az egészségnevelést érintő nevelőtestületi értekezleteken, illetve osztályfőnöki órákon. Kapcsolattartás házi orvos és iskolaorvos között.

Az iskola egészségügyi szolgálat célkitűzései:

- a szűrővizsgálatokon minden tanuló vegyen részt
- gyógytestnevelésre irányítani a scoliosisos gyermekeket, folyamatos
- kapcsolattartás az iskola testnevelőivel, gyógytestnevelőjével
- a tanulók személyi higiéniájának ellenőrzése
- helyes szokások kialakításában való részvétel
- segítségnyújtás a serdülőkor problémáinak megoldásában
- szakrendelésre utaltak, gondozottak folyamatos nyomon követése
- a környezet és étkeztetés higiéniás ellenőrzésében való részvétel
- egyéni elbeszélgetések a gyermekek testi- lelki harmóniájának elősegítése
- céljából
- védőoltások szervezése, kivitelezése, fontosságuk hangsúlyozása

fokozott figyelem az érzékszervi elváltozásokra

3.3.2. Iskola Pszichológus

Az iskolapszichológus feladatait a tanulók személyiségfejlesztése, lelki egészségvédelme, továbbá a nevelő-oktató munka hatékonyságának segítése érdekében végzi, közvetlen segítséget nyújt a pedagógusoknak a nevelő-oktató munkához. A gyermekekkel, a tanulókkal közvetlenül, egyéni vagy csoportos foglalkozások keretében közreműködik a gyermekek beilleszkedését, társas kapcsolatait javító és iskolai teljesítményét növelő intézkedésekben, kezeli a tanulóknak a nevelési-oktatói intézménnyel összefüggő személyközi kapcsolati kommunikációs és esetlegesen fellépő teljesítményszorongásos tüneteit. A részletes lehetőségeket az IV. számú melléklet tartalmazza.

3.3.3. Szülő-nevelő találkozó

Iskolánkban rendszeresen zajlanak az osztályok (különösen az első évfolyamok) által szervezett szülő-nevelő találkozók. A meghívott szaktanárok szakmai, pedagógiai észrevételei, értékelései mellett sort lehet keríteni egészségneveléssel kapcsolatos problémák megbeszélésére is.

3.3.4. SZMK

A program megvalósításának egyik fontos színtere az Szülői Munkaközösség, hisz a szülők aktív részvétele, tevéleges segítése, együttgondolkodása a siker záloga.

3.3.5. Diákönkormányzat

A tanév elején és a tanév közben rendszeres konzultáció a diákok képviselői és a testnevelő tanárok között a tanévi tömegsportok: - házi bajnokságok és egyéni testmozgásvégzési lehetőségek koordinálása.

4. A program megvalósítása

4.1. Konkrét állapot felmérés

- Az intézmény tanulóinak, tanárainak, szülőknek az egészséges életmódhoz való viszonyulásának konkrét kérdőív formában való felmérése, A nevelőtestületnél különös hangsúlyt kap a problémakezelés módszerének vizsgálata, az elsődleges preventív egészségmegőrzés ismeretének tudásszintje,
- Iskolaorvosi szűrések-vizsgálatok,
- Iskolapszichológus,
- Évente egy alkalommal a tanulók fittségét felmérő módszer a NETFIT. A tesztrendszer gyerekek testösszetételét és tápláltsági állapotát, állóképességét, vázizomzatának fittségét és hajlékonyságát méri.
- Az eredmények alapján az adott tesztben nyújtott teljesítmény az adott teszteredménye 3 zónába eshet. Az „egészségzóna” azt jelenti, hogy a jó egészségi állapot és az életkornak megfelelő optimális teljesítő képesség szempontjából a gyermek eredménye megfelelő.
- Amennyiben a gyermek teszteredménye azt mutatja, hogy az adott területen „fejlesztés szükséges”, vagy fokozott fejlesztés szükséges. – ezek ismeretében tudunk segíteni prevenció feladatokkal, módszerekkel.

4.2. Az egyes szintereken tervezett módszerek

4.2.1. Egészségnevelés tanórán

Az iskolánk egészségfejlesztéshez kapcsolódó, a nevelés-oktatás egészét érintő feladatainak színtere minden tanóra, és tanórán kívüli foglalkozás. Az ismeretátadásban kiemelt szerepet kapnak a biológia, természettudományos és idegen nyelvi órák.

A biológia illetve idegen nyelvi órák egészségfejlesztéshez kapcsolódó feladatait részletesen tartalmazza az I. számú melléklet.

4.2.2. Egészségnevelés az osztályfőnöki óra keretében

Az osztályfőnöki órák tartalmát kötelezően nem határozza meg egyik közneveléssel kapcsolatos törvény, ill. szabály sem, ezért ebben a tekintetben nagy az iskola szabadsága és ezzel együtt a felelőssége is. Az órakeret szűkös és a napi, valamint az aktuális problémák megbeszélése mellett helyet kell adni az egészségnevelésnek is. Erre az éves óraszámából 2025% szeretnénk fordítani, ezzel is jelezve a terület kiemelt fontosságát.

A részletes lehetőségeket az II. számú melléklet tartalmazza.

4.2.3 Egészségnevelés a testnevelésórán és a sportoktatásban

Testnevelésórán Célunk megszerettetni és megőrizni a mozgás szeretetét, változatos, hangulatos óravezetéssel sikerélmény biztosításával úgy, hogy ne csak a teljesítmény centrikus oktatás domináljon. Fenn kell tartani és lehetőség szerint bővíteni kell a differenciált oktatási formákat. A tanulók önmagukhoz mért fejlődése jelentse az értékelés fő elvét, mind a

technikai, mind pedig a kondicionális képességfejlesztés területén, ne az abszolút teljesítményt osztályozzuk.

A könnyített- és gyógytestnevelés órákat külön csoportban szakos ellátással szervezzük, hogy minden diákunk a képességeinek és problémájának legjobban megfelelő fejlesztésben részesülhessen. Diákjainktól elvárjuk, hogy lehetőségeikhez mértén

- legyenek tisztában a balesetmegelőzős, balesetvédelem és a kölcsönös segítségnyújtás fő elveivel, fontosságával,
- egészséges étkezési szokásokat alakítsanak ki,
- felismerjék a helyes napirend kialakításának fontosságát, és eszerint éljenek,
- tudatosuljon bennük a káros szenvedélyek sportteljesítmény-csökkentő és egészségkárosító hatása.
- növekedjen a fizikai állapotuk az évenkénti Hungarofit teszt felmérések során.

A részletes lehetőségeket az III. számú melléklet tartalmazza.

Mindennapi testmozgás

Iskolánk a testnevelés órák keretein kívül is számtalan lehetőséget kínál a diákjainak, hogy játéklehetőséget biztosítson nekik, és kielégítse mozgásigényüket. A foglalkozások időpontját minden tanév elején a testnevelők határozzák meg az iskolavezetéssel történő egyeztetés után. A részletes lehetőségeket az V. számú melléklet tartalmazza.

4.2.4. Prevenció

Iskolánkban az egészségfejlesztés és környezeti nevelés területén kiemelt szerep jut a preventív munkának, felmérések készítésének, előadások, rendezvények szervezésének. A szenvedélybetegségek megelőzésének főbb területei:

Táplálkozás:

Egészséges ételválaszték a büfében: több tejtermékkel, péksüteménnyel, gyümölcssel. Időszaki gyümölcshét szervezés (tavasz, ős).

Dohányzás:

Iskolánk egész területén tilos a dohányzás. DÖK, a kortárssegítők, védőnő, egészségnevelő szervezésében időszakonként minden évfolyamon munkáltató feladatokkal többfordulós verseny szervezése. Audiovizuális eszközök felhasználásával videók, cd-k lejátszása.

Tanári példamutatás. Biológia, kémia és fizika órákon, ahol a légzés élet- és egészségtana a tanóra szerves része a tantárgyak közötti kooperáció keretében az egészségnevelés.

Egyéb függőséget okozó fogyasztási cikkek:

Alkohol, energia ital és kávé

Sajnos a kávé és az energia ital legális drognak számít, nem lehet a diákok mindennapi itala! Az iskolán belül (büfé kínálat) nem juthatnak ezekhez az élénkítő szerekhez. Itt a legkisebb a megelőzésben a mozgásterünk, hiszen a szülők, sőt mi tanárok is élünk ezekkel az anyagokkal. Ezért tanórákon, elsősorban a biológia és kémia szakos kollégák feladata felhívni a figyelmet az izgatószeres használatának „mellékhatásaira”.

Alkohol:

Mivel az iskola területén, az iskolai programokon az alkohol fogyasztása és birtoklása is büntetendő.

5. Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

5.1. Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításának célja,

hogyan a tanulók

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat.
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

5.2. Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegély-nyújtás alapismereteit;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

5.3. Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok

megvalósításának elősegítése érdekében

- az iskola kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal, Magyar Ifjúsági Vöröskereszttel és az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületével;
- támogatjuk a pedagógusok részvételét az elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésen.

5.4. Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a helyi tantervben szereplő alábbi tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó alábbi ismeretek:

TANTÁRGY	ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁSI ALAPISMERETEK
<i>Biológia</i>	<ul style="list-style-type: none">○ rovarcsípések○ forrázás○ égési sérülések○ légúti akadály○ artériás és ütőeres vérzés○ komplex újraélesztés (elméleti háttér elsajátítása)
<i>Kémia</i>	<ul style="list-style-type: none">○ mérgezések○ vegyszer okozta sérülések○ savmarás○ égési sérülések○ forrázás○ szénmonoxid mérgezés
<i>Fizika</i>	<ul style="list-style-type: none">○ égési sérülések○ forrázás
<i>Testnevelés</i>	<ul style="list-style-type: none">○ rosszullét, ájulás
<i>Informatika</i>	<ul style="list-style-type: none">○ áramütés

6. A megvalósítás időintervallumai

Rövid távú (1 év):

A program elindítása felméréssel (mérőlapok a mellékletben). Növekedjen a tömegsportokon való résztvevők száma. Az egészséges táplálkozás feltételeinek megteremtése a büfében. Kulturált, ízletes évszaknak megfelelő öltözködés. A betegséggel szembeni immunitás növekedjen - a tanári-tanulói hiányzások csökkenjenek!

Középtávú (3- 4 év):

A mindennapos testnevelés bevezetése felmenő minden osztályra vonatkozóan. Tanári továbbképzések. A dohányzók számának csökkentése, kortárssegítők számának növelése. Alkohol problémák számának csökkentése, drog megelőzés.

Hosszú távú (8-10 év)

Átfogó szemléletváltozás.

6.1. Összehasonlító értékelés

Folyamatértékelés:

A végrehajtás szakaszában hogyan fogadják a diákok, tanárok, szülők ezt a programot, pl. az egyes rendezvényeken hányan vesznek részt.

Átfogó éves értékelés:

Az éves munka értékelésekor.

Újabb célkitűzések meghatározása:

Az új állapotfelmérés és a középtávú teljesülés tükrében 5-6 évente felülvizsgálat.

MELLÉKLETEK

Az egészségfejlesztési programhoz

I. melléklet

Egészségnevelés a biológia órán

A biológia-egészségtan tanításának célja, hogy a tanulók korszerű ismeretekkel és azok alkalmazásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek testi és lelki egészségük védelme érdekében. Feladata, hogy segítse a tanulót a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében, a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

A tanulók korszerű ismereteket szereznek az ember testfelépítéséről, életműködéseiről, jellemző egészségügyi problémáiról és az egészségi állapot szempontjából fontos viselkedésmódokról.

Megismerik az alapvető elsősegély-nyújtási eljárásokat, valamint a szűrővizsgálatok és a védőoltások jelentőségét a betegségek megelőzésében.

Fontos, hogy felismerjék az életmód, a környezet, a viselkedés és az egészségi állapot közötti összefüggéseket, hogy megértsék: az egészség nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szellemi és szociális jóllét állapota.

Tudatosuljon bennük, hogy a mindennapi életvezetés, az életmódbeli szokások fogják döntő mértékben meghatározni későbbi egészségi állapotukat, életkilátásaikat.

II. melléklet

Egészségnevelés osztályfőnöki órán

Iskolánk tanulói a 7-14 éves korosztály tagjai, így meglehetősen változatos életkori sajátságok jellemzik őket.

Ebben az időszakban a legfontosabb személy a gyermek saját maga. Ő áll mindennek a középpontjában, legalábbis így gondolja a diák. A kortársak a meghatározóak a többség életében véleményükkel, példájukkal. Sikeres programokat akkor tudunk szervezni ennek a korosztálynak, ha a tervezéstől a kivitelezésig bevonjuk őket a munkába.

Egészséges táplálkozással kapcsolatban:

- gyümölcs-nap,
- reform büfé,
- egyénileg, vagy csoportosan vegyenek részt a megszervezett programokon. (az elején akár jutalmazási rendszert is bevezethetünk).

Testi és lelki egészség érdekében:

- a tanév során megrendezésre kerülő túrák népszerűsítése aktív részvétellel
- elsősegélynyújtó, ill. vöröskeresztes meghívott előadók bemutató előadásai,
- viselkedéstani alapok elsajátítása,
- osztálykirándulás szervezése, amely lehet „csak” egy együtt töltött délután, hétvégi nap, vagy akár több nap is,
- karácsonyi ünnepkörhöz kapcsolódóan ajándékozás, ami nem kell, hogy pénzért vásárolt legyen, egyszerűen egy közös beszélgetéssel, játékkal, hozott süтик fogyasztásával eltöltött óra lehetne.

III. melléklet

Egészségnevelés a testnevelés órán

Ha az általános iskolás életkorban a gyermekek nem kapják meg a szükséges testmozgási lehetőséget azt szinte már többé nem lehet bepótolni. Ezért ebben a korban kell megszerettetni a testmozgást különféle változatos játékokkal. Higiéniai szokásokat, a rendszeres tisztálkodásra való nevelést.

A kondicionális képességfejlesztést csak a saját testsúly illetve kisebb súlyok ellenállásával tegyék. Hangsúlyos az ortopédiai megelőzések – gerincdeformitás, bokasüllyedés elleni gyakorlatok végeztetése.

A keringési rendszer fejlesztését különféle távú és iramú futásokkal, sor, illetve váltóversenyekkel

IV. melléklet

Az iskolapszichológus feladatai a lelki egészségneveléssel kapcsolatosan

Az iskolapszichológus megszervezi

- a) azokat a pszichológiai jellegű szűrővizsgálatokat, amelyek a képességvizsgálatok, szociometriai vizsgálatok, tanulási szokások, tanulási motiváció vizsgálatának körébe tartoznak, vagy a beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségek megelőzése érdekében szükségesek,
- b) a mentálhigiénés preventív feladatokat a nevelési-oktatási intézményben az egyén, a tanulócsoporthoz, és az intézményi szervezet szintjén,
- c) a nevelési-oktatási intézményben az egészségfejlesztéssel, a nevelő-oktató munka, a szexuális nevelés segítségével, a nevelési-oktatási intézményben észlelt személyközi konfliktusok és az erőszakjelenségek megoldásával kapcsolatos pszichológiai témájú feladatokat,
- d) a krízistanácsadást a következő váratlan súlyos élethelyzetekben: kortárshaláleset, súlyos iskolai kudarcélmény, váratlan családi krízishelyzet, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányít a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez, valamint
- e) a kiemelten tehetséges tanuló tehetséggondozásában a pedagógusokkal és a pedagógiai szakszolgálat szakemberével közösen kidolgozza az együttműködés és az ellátás kereteit.
- f) szükség esetén az iskolai önismereti, képességstruktúra-feltárási, pályorientációs tanácsadást/foglalkozást.

Az iskolapszichológus együttműködik/kapcsolatot tart

- a) az iskola vezetésével,
- b) a nevelőtestület tagjaival,
- c) érintett tanulókkal és szüleikkel,
- d) az iskola egészségügyi szolgálat munkatársaival,
- e) környezetünkben működő iskolákban dolgozó iskolapszichológusokkal,
- f) Országos Iskolapszichológiai Módszertani Bázis feladatait ellátó intézménnyel,
- g) a pedagógiai szakszolgálatban dolgozó iskolapszichológussal a szakellátásra történő utalása vonatkozásában,
- h) a pedagógiai szakszolgálattal az érintett gyermek, tanuló pedagógiai szakszolgálati ellátás keretében történő gondozásában,
- i) a pedagógiai szakszolgálat pályaválasztási szakemberével,

Az iskolapszichológus továbbá

- a) segíti pszichológiai ismereteknek a nevelési-oktatási intézményen belüli elsajátítását,
- b) önismereti, képességstruktúra-feltárási, pályorientációs tanácsadást/foglalkozást tart,
- c) bántalmazás vagy deviáns viselkedésformák esetén kiemelt segítséget nyújt konfliktusban érintett gyermekek, tanulók és pedagógusok számára.

V. melléklet

Kérdőívek

Kérdőív az egészséges táplálkozásról.

Évfolyam:

Születési év:

Nem: fiú lány

1. Hányszor étkezel egy nap?

- Naponta 4-6 alkalommal. Reggeli, ebéd, vacsora, és délelőtt, délután vagy vacsorát követően egy-egy kisétkezés (pl. gyümölcs, joghurt).
- Csak háromszor eszem egy nap. Főétkezési időkből.
- Kétszer eszem. Vagy a reggelit vagy a vacsorát kihagyom.
- Szinte egész nap „csipegetek” valamilyen ennivalót.

2. Milyen ételeket eszel a főétkezések között?

- Főként gyümölcsöt, zöldséget, joghurtot, néha diót vagy mogyorót, kis adagnyi szendvicset.
- Sózott mogyorót, popcornot vagy gyümölcsöt.
- Chipset, ropit, kekszeket vagy egyéb más rágcsálnivalót.
- Többnyire édességet, csokoládét vagy édes kekszeket (diabetikus kekszet).

3. Milyen típusú folyadékokat iszol általában?

- Általában vizet iszom (csapvíz/ásványvíz). Naponta legfeljebb 1 csésze teát és/vagy kávé.
- Általában vizet iszom. Naponta 1-2 csésze teát és/vagy kávé, hetente néhány alkalommal gyümölcslevet.
- Főként szénsavval dúsított vizet iszom (ásványvíz/szikvíz). Hetente néhányszor szénsavas üdítőt (diétás). Naponta 2-3 csésze kávé/teát.
- Szinte sohasem iszom vizet. Szinte kizárólag üdítőket, gyümölcsleveket, teákat és kávé fogyasztok.

4. Mennyi zöldséget és gyümölcsöt eszel egy nap?

- Legalább 40 dkg zöldséget és gyümölcsöt minden nap.
- Naponta kb. 20-30 dekányi mennyiséget.
- Nem mindennap eszem zöldséget és gyümölcsöt.
- Ritkán eszem őket. Nem igazán szeretem.

5. Milyen tejtermékeket fogyasztasz elsősorban?

- Csak nagyon alacsony zsírtartalmú termékeket (pl. 0%-os joghurt, 0,1%-os zsírtartalmú tej).
- Csökkentett zsírtartalmú termékeket (pl. 1,5% zsírtartalmú tej, light sajtok, Túra sajt).
- Általában magasabb zsírtartalmú sajtokat (pl. trappista, Karaván), 2,8% zsírtartalmú tejet.
- Többnyire magas (3% feletti) zsírtartalmú tejet, zsíros sajtokat, tejszínt, tejfölt.

6. Milyen gyakran eszel vöröshúsokat (sertés-, marhahús, vadhús)?

- Soha nem eszem vöröshúsokat. Csak baromfihúst (csirke, pulyka) és halat.
- Hetente legfeljebb egyszer, egy adagnyi mennyiséget.
- Rendszeresen, hetente többször.
- Mindennap eszem.

7. Milyen gyakran fogyaszt halat?

- Legalább hetente kétszer.
- Egy hónapban 4-5 alkalommal.
- Ritkábban eszem, mint havonta.
- Sohasem eszem halat.

Kérdőív a tanulók sportolásával kapcsolatos szokásairól

Évfolyam:

Születési év: Nemed: fiú lány

1. Mennyire szereted a sportot általában? (Csak egy-egy x-et tegyél!)

művelni:

- nagyon szeretem
- szeretem
- közömbös
- inkább nem szeretem
- nagyon nem szeretem

nézni:

- nagyon szeretem
- szeretem
- közömbös
- inkább nem szeretem
- nagyon nem szeretem

2. Milyen gyakran sportolsz (sportolsz-e)? A sportolásba értsünk bele minden olyan mozgást, amelyet tudatosan rákészülve és külön időt rászánva

- naponta
- hetente egyszer
- hetente több alkalommal
- ritkábban
- soha

3. Ha rendszeresen sportolsz, milyen sportág(ak)ban?

- futás kondi-fitness röplabda labdarúgás tenisz
- kézilabda kosárlabda úszás síelés asztalitenisz
- zumba aerobik lovaglás egyéb: _____

Ha csak egyet kellene közülük választani, akkor melyiket választanád?

4. Sporttevékenységet hol szeretsz végezni?

- szabadban
- edzőteremben
- egyéb

5. Tagja vagy e valamilyen sportegyesületnek /sportklubnak, sportolsz-e rendszeresen velük?

- Igen, tagja vagyok egyesületnek/klubnak és velük sportolok.
- Igen, tagja vagyok egyesületnek/klubnak, de nem velük sportolok.
- Nem vagyok egyesületi-/klubtag, de velük edzem.
- Nem vagyok semmilyen egyesületnek/klubnak a tagja, és nem is edzem velük.

Kérdőív a tanulók egészséggel kapcsolatos ismereteiről és szokásairól

Évfolyam:

Születési év: Nemed: fiú lány

1. Mi az AIDS?

1. Egy fertőző nemi betegség 2. Szerzett immunhiányos tünetegyüttes x. Egy rákot okozó bőrbetegség

2. Mi okozza az AIDS-t?

1. Baktérium 2. Gomba x. Vírus

3. Milyen módon jut a vírus a véráramba?

1. Cseppfertőzés 2. Sérült bőrön, nyálkahártyán x. Táplálékból felszívódással

4. Melyik szervünket támadja meg az AIDS?

1. Tüdő 2. Védekezőrendszer x. Bőr

5. Mi az AIDS megelőzésének ideális módja?

1. Hűségen alapuló párkapcsolat 2. Betegek és fertőzött emberek kerülése x. Nemi élet kerülése

6. Mi jellemzi leginkább a marihuána-élvező egyént?

1. Erős agresszivitás, hajlam az erőszakra 2. Piros szemek, az ambíció hiánya, passzivitás x. Az összerendezett viselkedés teljes hiánya

7. Mi történik, ha a gyermeket váró anya kábítószer-élvező?

1. A gyermek fizikailag deformált állapotban születik meg 2. A gyermek szellemileg fogyatékosan jön a világra x. A gyermek már születésekor

13. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK FOGYATÉKOSSÁGÁNAK TÍPUSÁHOZ ÉS FOKÁHOZ IGAZAODÓ FEJLESZTŐ PROGRAM

13.1. A látási fogyatékos tanuló nevelése-oktatása

A látássérülés a látószerv (a szem, a látóideg és/vagy a látásért felelős agykérgi/kéreg alatti területek) sérülése következtében kialakult állapot, mely megváltoztatja a tanuló megismerő tevékenységét, alkalmazkodóképességét, kihat személyiségének alakulására.

A pedagógiai fejlesztés szempontjából elsődlegesen a látásélesség és a látási funkciók ismerete fontos, de a pedagógusnak tájékozottnak kell lennie

- a látássérülés kórokáról, kialakulásának időpontjáról;
- a szemészeti állapot prognózisjavuló vagy romló tendenciájáról;
- a pedagógiai látásvizsgálat eredményéről;
- a gyermek intellektuális képességeiről;
- a látássérülés személyiségre gyakorolt hatásairól.

Az érében és fejlődésben késést mutató gyermekek számára az óvoda–iskola átmenet megkönnyítésének lehetséges útja például az egyéni előrehaladású nevelés és oktatás vagy az egyes évfolyamok követelményeinek teljesítéséhez egy tanítási évnél hosszabb idő megjelölésének lehetősége.

A látás hiánya, az aliglátás és a gyengénlátás nemcsak a tanulás terén jelent eltéréseket, hanem nehezítettek a mindennapi élet tevékenységei (a tájékozódás, a közlekedés, az önkiszolgálás stb.) is. Más a tanulási környezet, hangsúlyosabban egyénre szabottak a tanulási utak, a tanulói sokféleseg figyelembevétele alapvető.

Nevelési-oktatási szakaszok és kiemelt pedagógiai feladatok

A látássérült tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai megegyeznek a Nemzeti alaptantervben (a továbbiakban: Nat) alkalmazott szakaszolással.

A képzési szakaszok tervezésekor – az ép tanulókhöz hasonlóan – a látássérült tanulók nevelése során is figyelembe kell venni az életkori sajátosságokat. Az eltérő életkori jellemzők miatt a személyiségfejlesztés speciális feladatai a következők.

Az alsó tagozaton:

- az önállóság iránti igény fejlesztése elsősorban az önkiszolgálás, a mozgás és tájékozódás terén;
- az érdeklődés felkeltése a környezet, a látható, hallható, tapintható világ megismerése iránt a speciális segédeszközök használatával;
- az érzékszervek használatának tudatosítása;
- az önbizalom, a pozitív énkép alapozása, a látássérülés megértése és elfogadása;
- kapcsolatépítés az ép látásúakkal, felkészítés az inkluzív közösségbe való beilleszkedésre;
- az egészségvédő viselkedés szokásainak kialakítása, a higiénés tevékenységek elsajátítása, a szem védelme.

A felső tagozaton:

- az önállóság további fejlesztése a tanulási és a mindennapi élet tevékenységeiben;
- a látásteljesítménnyel rendelkező tanulók esetében a látás kihasználását maximálisan segítő speciális optikai segédeszközök használata iránti igény kialakítása;
- az érdeklődés irányítása a látóképesség szempontjából reális pályaválasztási területek felé;
- a céltudatosság, kitartás kialakítása az önálló tanulás és a pályaorientáció céljából;
- az önfejlesztés igényének kialakítása különösen az ismeretszerzés terén és az egyéni tehetség kibontakoztatásában;
- az önbizalom és az önkritika egyensúlyának megteremtése, reális énkép kialakítása;
- az egészségvédő magatartás szokásainak továbbfejlesztése, az egészséges életmód iránti igény kialakítása;
- az egyéni igényeknek megfelelő közvetlen környezet tudatos át-, illetve kialakításának ismerete.

A többségi iskolában történő együttnevelés

- A látássérült tanuló részt kell vennie olyan egyéni fejlesztésekben, amelyekre állapotából fakadóan szüksége van. Ez egyéni felzárkóztató, tehetséggondozó, rehabilitációs és habilitációs célú külön foglalkozás, amelyet az osztályfőnök, a szaktanárok, a délutános nevelő, a szülő észrevételei és javaslatai alapján – a tanuló órarendjébe illeszthető.

A gyengénlátó és a látásukat praktikusán jól használó aliglátó tanulók iskolai fejlesztése

A gyengénlátó és a látásukat praktikusán használó aliglátó tanulók nevelése-oktatása során a Nat-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása lehetséges.

A gyengénlátó, aliglátó tanulóknak a tanuláshoz és a mindennapi életben való boldoguláshoz – látásteljesítményükhöz igazodó mértékben – különleges technikák elsajátítása szükséges:

elektronikus olvasógép, speciális optikai segédeszközök, látássérült személyek számítástechnikai segédeszközei, programjai használata, szükség szerint Braille-írás, -olvasás, tájékozódás hosszú fehér bottal stb.

E technikák ismeretanyaga az egyéni fejlesztési terv része.

A megfelelő eszközrendszer biztosítása mellett (teremvilágítás, egyéni megvilágítás, speciális tanulóasztal, tankönyvkiválasztás, speciális füzet, megfelelő írőeszköz) a követelmények mennyiségi és minőségi teljesítése a gyengénlátó tanulók egyéni adottságai szerint várható el. Ennek érdekében több gyakorlási lehetőségre és alkalmanként több időre van szükség.

A gyengénlátó, aliglátó tanulónak is szüksége van azokra az ismeretekre, készségekre, attitűdökre, melyek birtokában alkalmazkodni tud a társadalmi környezet változásaihoz.

Az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozása és szabályozási szintjei

Tanulási és nevelési célok

Testi és lelki egészségre nevelés

Önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség, erkölcsi nevelés, családi életre nevelés

Médiatudatosságra nevelés

A tanulás tanítása, pályaorientáció, gazdasági és pénzügyi nevelés

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanulás és tanítás alapelvei

Aktív tanulás

- A pedagógus feladata és felelőssége, hogy a gyengénlátó, aliglátó tanulók vizuális funkcióit is figyelembe vegye tudásuk kialakításakor.
- Az aktív tanulás támogatásához a gyengénlátó, aliglátó tanulók egyéni látásteljesítményének megfelelő speciális segédeszközök használata szükséges.

Tanulási környezet

A tanulási környezet fizikai feltételei

- A gyengénlátó, aliglátó tanulók számára a megfelelő tanulási környezet fizikai feltételeinek biztosítása alapvető fontosságú. A terem megfelelő pontján elhelyezett speciális tanulópad, a tanuló látási funkcióinak megfelelő megvilágítás, a speciális optikai segédeszközök, a speciális gyengénlátós füzetek, adaptált taneszközök stb., továbbá a megfelelő nagyítóprogrammal rendelkező IT-eszközök mind a tanulók optimális tanulását biztosítják.

A tanulási környezet társas feltételei

- A gyengénlátó, aliglátó tanulók későbbi társadalmi integrációja már az iskolában elkezdődik, így fontos, hogy látássérülésük miatt ne maradjanak ki intézményi és osztályszinten szervezett programokból, továbbá, hogy részt vegyenek a tanulókat érintő döntési folyamatokban.
- A látássérült tanulók teljesítményét a pedagógusnak reális, egyben támogató visszajelzést adva kell méltányolnia úgy, hogy az erősítse a tanulók önbizalmát is.
- Az iskola minden dolgozójának felelőssége, hogy a látássérült tanulók ne legyenek iskolai zaklatás áldozatai, de ők se váljanak zaklatóvá.

- Csak a megfelelő iskolai légkör, a nyílt kommunikáció képes biztosítani, hogy a gyengénlátó, aliglátó tanulók képesek legyenek tanulási problémájuk és személyes nehézségeik jelzésére.
- Az osztálytársak részéről a gyengénlátó, aliglátó tanulók iránti tisztelet és elfogadás sok esetben tanári segítséggel alakul ki. A látássérült tanulóknak is tisztelniük kell az osztálytársak egyéni különbségekből eredő sokféleségét.

A tanulási környezet megteremtésének pedagógiai irányelvei

- A gyengénlátó, aliglátó tanulók is aktívan vegyenek részt párban vagy csoportban végezhető tanulási formákban!
- A pedagógus feladata és felelőssége, hogy úgy tervezze a tanulási feladatokat és feladatcsoportokat, hogy az a látássérült tanulók képességeinek (látásteljesítményeinek) megfelelő legyen.
- A tanuláshoz és az értékeléshez a gyengénlátó, aliglátó tanulók számára szükséges biztosítani a megfelelő speciális tan- és (optikai) segédeszközöket.

Figyelembe kell venni, hogy a gyengénlátó, aliglátó tanulók látássérülésük, illetve egyéb csatlakozó sérülésük miatt gyorsabban elfáradhatnak, esetleg kevésbé terhelhetők, több és hosszabb pihenést igényelhetnek.

Személyre szabott tanulás és differenciált oktatás

- A gyengénlátó, aliglátó tanulók személyre szabott tanulásához szükséges a pedagógus együttműködése a látássérült tanulók gyógypedagógusával.

Általánosan alkalmazott differenciált tanulásszervezési módok

- Látásteljesítményétől függetlenül a gyengénlátó, aliglátó tanulók is képesek részt venni drámapedagógiai, kooperatív technikán alapuló tanulási-tanítási folyamatban, továbbá csoport- és páros munkában.
- Differenciálás esetén a pedagógus felelőssége, hogy a feladatok ne különítsék el az osztálytól a látássérült tanulókat.
- Alapvető fontosságú a tanulók látássérüléséhez illeszkedő, egyéni fejlődéséhez megválasztott módszertani eljárások alkalmazása a különböző pedagógiai színtereken.
- A gyengénlátó, aliglátó tanulók optimális tanulása-tanítása a pedagógus és a(z) utazó gyógypedagógus, továbbá a család és a környezet együttműködése során valósulhat meg.

Mérés, értékelés és visszajelzés

- A gyengénlátó, aliglátó tanulók esetében az egyéni látásteljesítményből adódó adottságokat (munkatempó, pontosság stb.) nagymértékben figyelembe kell venni.
- A gyengénlátó, aliglátó tanulók fejlődése esetenként csak önmagukhoz viszonyítható.
- Felmérések, értékelések esetén a gyengénlátó, aliglátó tanulók számára egyéni igény szerint a feladatlapok nagyítása szükséges. Így is lehetséges, hogy bizonyos feladatokat (grafikonok, térképek, képek, grafikák stb.) a tanuló látásteljesítménye miatt nem képes megoldani.
- A gyengénlátó, aliglátó tanulók felmérés, vizsga esetén engedményeket vehetnek igénybe (többletidő, adaptált feladatok stb.).
- A látássérülés maga nem ok a tantárgyi felmentésre.

A Nat, a kerettantervek és a helyi tanterv

A helyi tanterv készítésénél a Nat-ban és a választott kerettantervben foglaltak az irányadók. A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi tartalmak a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők.

5.2. Kompetenciafejlesztés, kiemelt kompetenciaterületek

- Alapkompetenciák
- A tanulás kompetenciái
- A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
- A digitális kompetenciák
- A matematikai, gondolkodási kompetenciák
- A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Megvalósításuk az irányelvben meghatározottak alapján.

A tanulási területek és a tanulási területekhez kapcsolódó tantárgyak kimeneti tanulási céljai

Magyar nyelv és irodalom

- A gyengénlátásból, aliglátásból fakadó sajátos nehézségek miatt az olvasás-írás tananyagának elsajátításához az 1. és a 2. évfolyamon – a rehabilitációs célú tanórák keretének terhére – magasabb óraszám biztosítása javasolt.
- Az ismeretanyag elsajátításához indokolt lehet a rövidebb terjedelmű olvasmányok (kötelező olvasmányok) választása, de a hosszabb művek esetében a hangos/digitális könyvek olvasása is megvalósítható. Az olvasási tempót, a hangsúlyos olvasást érintő követelmények meghatározásakor szükséges a látásteljesítmény figyelembevétele.
- Az írás tanításánál törekedni kell az áttekinthető, rendezett, olvasható írásképre, amelyet a tanuló saját adottságainak megfelelő betűméretben és taneszközökkel teljesít.
- Többletidő biztosítása szükséges a helyesírási szótárak, lexikonok, a könyvtárak használatának megtanítására, az egyéni szükséglet szerint alkalmazott olvasókészülék, nagyító használatának begyakorlására.
- Kiemelt feladat a gyengénlátó, aliglátó tanulók segítése a metakommunikáció értelmezésében, önálló alkalmazásában.
- A könyvtárhasználat az iskolai könyvtár használatán túl segíti a tanulókat, hogy megtanuljanak ismeretlen könyvtárban segítséget kérni és ezúton tájékozódni. Lehetőség szerint ismerjék meg az elektronikus könyvtárat és igénybevétele, a látássérült személyeket érintő információkat közlő weboldalakat.
- Kívánatos a dramatizálás során a játékbátorság növelése, a közönség előtti megszólalás lehetőségének biztosítása.

Matematika

- Speciális szemléltetés és segédeszközök biztosítása mellett a gyengénlátó, aliglátó tanuló is ismeri és használja a matematikai jeleket, képleteket, modelleket, geometriai ábrákat, grafikonokat.
- A gyengénlátó, aliglátó tanulók matematikaoktatásának is kiemelt területe a biztos számolási készség kialakítása, hangsúlyt fektetve a fejszámolási készség fejlesztésére, az ismerethordozók (feladatgyűjtemények, táblázatok, számológépek) használatára.

- A tanítás során használt eszközök, módszerek és követelmények meghatározásakor kiemelten figyelembe kell venni az alábbiakat:
 - a szemléltetéshez és a tanulói munkához gyakran speciális (adaptált) eszközöket kell használni (speciális vonalzó, körző stb.);
 - a követő, alkotó képzelet fejlesztéséhez használt diagramok, grafikonok, ábrák legyenek könnyen áttekinthetők, kontrasztos színűek;
 - alacsony látásteljesítmény esetén a diagramok, grafikonok alkalmazása nehézségbe ütközhet, így szükséges a vizuális észlelés lehetőség szerinti kiegészítése haptikus (tapintásos) megismeréssel;
 - a geometria tanítása során a vizuális észlelés lehetőség szerinti kiegészítése haptikus megismeréssel;
 - a mérés, szerkesztés jelentősen függ a látássérülés mértékétől, ezért a pontosság szempontjából szükséges engedelményeket tenni.
- Az értékelés során engedmények tehetők a mérés pontossága, grafikonkészítés, térbeli építések, írásbeli munkák esztétikuma terén.
- Látássérülése miatt a tanuló felmentése indokolatlan.

Történelem

- A térben, időben történő tájékozódáshoz szükséges az adaptált történelmi térképek használata, a térképjelek ismerete.
- Az interneten történő információgyűjtés során szükség esetén optikai segédeszköz, speciális képernyőnagyító, olvasó szoftver alkalmazása szükséges.

Állampolgári ismeretek

- A gyengénlátó, aliglátó tanulók ismerjék meg a látássérült személyekre vonatkozó jogi szabályozást!
- A gyengénlátó, aliglátó tanulók ismerjék a látássérült személyek érdekvédelmi szervezeteit!

Erkölc és etika

- Az erkölcstan keretében szerzett speciális ismeretek segítsék hozzá a gyengénlátó, aliglátó tanulókat sérülésük feldolgozásához is, valamint tanulják meg, hogyan élhetnek etikusan a pozitív diszkrimináció lehetőségeivel!

Környezetismeret; Természettudomány

- A tanulók vizuális megfigyelőképességének fejlesztésével, széles tapasztalati bázis biztosításával (hallás, szaglás, tapintás kiegészítő szerepe) érhető el a tervszerű megfigyelés elsajátítása.
- Az IKT lehetőségeinek kihasználása, pl. kísérletek követése lassítási-nagyítási, gyors megisméltési lehetőséget biztosító videókkal.
- A teljes látást igénylő jelenségek megismertetése csak az ismeret szintjén szükséges (egyres fizikai, kémiai, biológiai jelenségek, pl. fénytán).
- A tananyagba szükséges beépíteni a gyengénlátással kapcsolatos fizikai és biológiai ismereteket, valamint lehetőséget kell adni a tanári és a tanulói kísérletekben való aktív részvételre.
- A tanulók számára minél több közvetlen tapasztalatot szükséges biztosítani a természeti, társadalmi valóságról.
- A természeti és a technikai környezet kölcsönhatásainak megfigyeltetése modellezés révén is lehetséges.
- A vizuális megfigyelés, képzelet, emlékezet fejlesztése előkészíti az adaptált ábrák, diagramok, grafikonok értelmezését, a térképek használatát.

- Fokozott látásvédelem a kísérletek során. A fizikai és kémiai tantárgy esetén gyakran szükséges a kísérletek adaptálása, gyengénlátó, aliglátó tanulók által követhetővé tétele (láthatóvá tétel, védőszemüvegek használata), önálló vizsgálódások, megfigyelések egyéni segítése.
- A követelmények tekintetében – a balesetek elkerülése érdekében – a tanulói kísérleteknél egyéni elbírálásra van szükség.
- A követelményeknek ismeretanyag szempontjából teljes körűen, de a gyengénlátó, aliglátó tanulók által használt eszközzel kell eleget tenni.
- A tartalom feldolgozása során biztosítani kell a gyengénlátó, aliglátó tanulók számára használható térképeket (lényegkiemelő, kontrasztos, esetenként tapintható jelzések stb.).
- Színvak tanulók számára speciális jelzések alkalmazása szükséges a térképeken.
- Filmek, fotók bemutatásához besötétíthető terem szükséges.
- Aliglátó tanulók számára engedmény adható a térképről történő helymeghatározás leolvasásában, a távolságmérés pontosságában.

Idegen nyelv

- Az idegen nyelvek tanulása a gyengénlátó és az aliglátó tanulók számára a látó társadalomba való beilleszkedést és az esélyegyenlőséget is célozza.
- A beilleszkedés és az esélyegyenlőség érdekében kiemelten fontos a mindennapokban előforduló nehezített élethelyzetek gyors megoldását lehetővé tevő (információkérés, tájékozódás, segítségkérés, fejlett kommunikációs készség kialakítása az idegen nyelv használatában) tartalmak beépítése a helyi tantervbe.
- A tanulás-tanítás folyamatát a hallás utáni tanulás hangsúlya jellemzi, ezért a hallási figyelem és az emlékezet fejlesztése szükséges.
- A kevesebb látási információ miatt kiemelt figyelmet kell fordítani az idegen nyelv helyesírásának minél tökéletesebb elsajátítására.
- Az információs és kommunikációs technikák alkalmazási képességének fejlesztése, az elektronikus szótár használatának megtanítása javasolt.

Művészetek

A gyengénlátó, aliglátó tanulók az élet minden területén több nehézséggel küzdenek, mint ép társaik, ezért a készségek fejlesztése mellett kiemelten fontos a művészetek személyiségformáló hatása.

Vizuális kultúra

- A vizuális kultúrán belül a síkbeli ábrázolás mellett – elsősorban az aliglátó tanulók esetében – a hangsúly a térbeli plasztikus megjelenítésre (mintázás, makett, agyagozás stb.) helyeződik.
- Fokozottan szükséges az erős kontrasztos hatást elérő, jó minőségű eszközök biztosítása a látássérült gyermek számára a megfelelő vizuális élmény megszerzéséhez.
- A szerkesztési feladatoknál a pontosság terén engedményeket kell tenni.
- A színvak, szintévesztő tanulók rajzeszközeit színmegjelöléssel kell ellátni.
- A szerkesztési feladatoknál a pontosság a látásteljesítmény függvényében követelhető meg.

Ének-zene

- Az ének-zene ismeretanyagában a hallásos tanulás kerül előtérbe. A zenei jelrendszer megismeréséhez egyéni segítségnyújtás, gyakran nagyított kotta szükséges. Aliglátó tanulók értékelésekor a kottaolvasásban a vizuális tájékozódás nehezített volta miatt engedményeket kell tenni.

Digitális kultúra

- A szabályos gépírás tanítása a gyengénlátó, aliglátó tanulók esetében kiemelten fontos annak érdekében, hogy a mindennapi életben adódó írásbeli feladataikat (dolgozat, önéletrajz stb.) esztétikus külalakkal készíthessék el.
- Az aliglátó tanulók számára a képernyő adaptálása vagy speciális képernyőnagyító, olvasó programok alkalmazása szükséges.

Technika és tervezés

- A tanulási terület tartalmába mindazon ismeretek beépülnek, melyek a gyengénlátó tanulók mindennapi életvezetéséhez, mind teljesebb önálló életviteléhez szükségesek, illetve alakítják későbbi pályaválasztásukat.
- A gyengénlátó, aliglátó tanulók pályorientációja szempontjából fontos, hogy hatékony fejlesztést kapjanak a technikai jellegű munkafolyamatok tervezéséhez, kivitelezéséhez, munkakultúrájuk megalapozásához.
- Időtöbblet biztosítására van szükség a különböző anyagok többoldalú érzékleti megismerésére, az adaptált eszközökkel történő mérésre az egyéni igényeknek megfelelően.
- Kiemelt figyelmet kell fordítani a balesetmentes szerszámhasználatra, a látássérült emberek életvitelét segítő speciális eszközök használatára (beszélő mérleg, adaptált tűbefűző, mérőszalag stb.).
- Bizonyos munkatevékenységeknél tekintettel kell lenni a szintévesztő, színvak tanulók különleges igényeire.
- Szükséges a speciális közlekedési ismeretek, a mindennapi tevékenységek elsajátítása.
- Az értékelés során kapjon hangsúlyt a tanuló önmagához mért fejlődése, figyelmet az esetleg csatlakozó egyéb sérülés!

Testnevelés

A gyengénlátó, aliglátó tanulók az állapotuknak megfelelő speciális mozgásnevelésben vesznek részt. A tantárgy a látássérült tanulók térbeli tájékozódásának, mozgásuk harmóniájának kialakításában kiemelt szerepet kap. A testnevelés hozzájárul a látássérült tanulók mozgásbiztonságának növeléséhez, a látás-mozgás koordinációjának fejlődéséhez.

- A rendszeres fizikai aktivitás kiemelt cél. A helyi tanterv a testnevelésnek a Nat-ban és a választott kerettantervben meghatározott fejlesztési feladatai közül tartalmazza a nem ellenjavalltakat, valamint a diagnózis ismeretében ajánlott speciális tartalmakat, beépítve a gyógytestnevelési eljárásokat.
- A speciális tartalmak kialakításánál figyelemmel kell lenni:
 - a mozgásbiztonság kialakítására, a mozgás-látás koordinációjának fejlesztésére, a tájékozódó képesség fejlesztésére,
 - a helyes testtartást segítő gyakorlatokra és a meglévő mozgásszervi betegségek korrekciós gyakorlataira.
- A követelmények meghatározása mindig a gyermek egyéni állapotától függ, a látásteljesítmény, a szembetegség kihatásai és a társuló mozgásszervi betegség figyelemvételével.
- Amennyiben lehetőség van rá, meg kell ismertetni a gyengénlátó, aliglátó tanulókat a látássérült személyek sportolási lehetőségeivel, és biztosítani kell az abban való részvételt (pl. atlétika, csörgőlabda, úszás).

Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozás

Az aliglátó, gyengénlátó tanulók rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozásai általában a következő területeket érintik:

- látásnevelés (a látási funkciók fejlesztése, optikai és elektronikus segédeszközök használata);
- speciális IKT-ismeretek (pl. gépírás, nagyító, beszélő szoftverek, laptophasználata);
- mozgáskorrekció (finommozgás, nagymozgás);
- az olvasási készség fejlesztése;
- tájékozódásra és közlekedésre nevelés (tájékozódás vizuális támpontok alapján, tájékozódás hosszú fehér bottal, közlekedési önállóság);
- tapintó írás-olvasás aliglátó vagy progrediáló (romló diagnózisú) szembetegség esetében (Braille-írás, -olvasás);
- személyiségkorrekció;
- diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia redukáció;
- logopédiai ellátás;
- gyógytestnevelés;
- mindennapos tevékenységek (önkiszolgálás, egészségmegőrzés, speciális munka- és háztartási eszközök használata);
- a tehetséges tanulók számára a tehetségük kibontakozásához szükséges feltételek, eszközök, módszerek biztosítása.

13.2. Az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján sajátos nevelési igényű tanuló

Ebbe a kategóriába tartoznak

- a súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzdő tanulók, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságai figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó tanuló iskolai alulteljesítés esetén folyamatos gyógypedagógiai megsegítést igényel, ami komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások formájában, a többségi pedagógus bevonásával, az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében végezhető.

Az iskolai oktatás, a pedagógiai, gyógypedagógiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció és rehabilitáció a tanulási- vagy figyelem- és magatartásszabályozási zavar jellegétől, súlyosságától, a társuló zavarok meglététől, a háttérben lévő sajátos képességmintázat fejlődési lehetőségeitől, mértékétől, dinamikájától függ.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó tanuló oktatása integráltan, a kiemelt figyelmet igénylő (különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű) tanulók személyi és tárgyi feltételeivel is rendelkező többségi általános iskolában vagy intenzív terápiás és oktatási céllal szervezett időszakos különnevelés keretében (pl. beszéd fogyatékkal társulva logopédiai osztályban, tagozaton vagy gyógypedagógiai intézményben) történhet.

A fejlesztés hatékonyságához szükséges, hogy egyéni fejlesztési terv alapján egyrészt komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások keretében, másrészt a tanórákon az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében történjen.

A tanulás-tanítás folyamatában kiemelt figyelmet követel, valamint a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent a tanulási zavarral küzdő, ugyanakkor bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, ami a pályaorientáció folyamatára is hatással van.

A tanulók fejlesztésében törekedni kell

- a tudatos, tervszerű, egyénre szabott fejlesztési terv kialakítására;
- a komplex megközelítésre és módszerválasztásra;
- a fejlődési dinamika nyomon követésére.

A tanulás-tanítás folyamatában kiemelt jelentőségű

- a tananyag adaptálása;
- tanulásmódszertani elemek beemelése;
- változatos tanulásszervezési módok, differenciált oktatásszervezés, projektmunka biztosítása;
- a tanuló szükségleteihez illesztett tanulási stratégiák megválasztása, a személyre szabott, tanulóközpontú tanulás;
- az értékelési eljárások megválasztása, a fejlesztő értékelés szükségessége;
- a társas beilleszkedés, a szociális kompetenciák fejlődésének kiemelt támogatása az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó mindegyik tanulónál, ami lényeges elvi kiindulópontja a gyakorlati munkának;
- az egyéni tanulási utak megismerésének szükségessége, az adekvát pedagógiai támogatás tervezése céljából;
- a kronológiai életkorból adódó sajátosságok kiemelt figyelembevételével;
- az olvasást, írást, számolást megalapozó bázisfunkciók, különösen a nyelvi képességek fejlesztése;
- a környezet illesztése a gyermek szükségleteihez;
- érthető és követhető idői és téri struktúra kialakítása;
- átlátható és érthető szabályok kialakítása.

További fontos tényező a tanulók támogatásában a szülők bevonódásának elősegítése, a partnerségi viszony kialakítása és a pedagógusok (tanórán a pedagógiai asszisztens), a (külső, belső) segítő szakemberek munkájának összehangolása, együttműködése.

Kiemelt feladatok a nevelés-oktatás során

Az iskolai nevelés-oktatás során kiemelt feladat a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása, vagyis a tananyag-feldolgozásnál a pedagógusnak figyelembe kell vennie a tantárgyi tartalmaknak a tanulói sajátosságokhoz való illesztését, az esetleges adaptálás lehetőségeit, tekintetbe véve azon tananyagrészeket, amelyek egyéni vagy kiscsoportos korrepetálással, fokozatos felzárkóztatással, kompetenciafejlesztéssel és az így irányított otthoni gyakorlással az osztályfoknak megfelelő ismeretszerzés és -alkalmazás a tanulónál eredményesnek bizonyul.

A pozitív énkép és önértékelés kialakítása érdekében a tanulóval szemben támasztott elvárások egyértelműek és már a tanulási folyamat elején ismertek legyenek! Ehhez az elváráshoz kell igazodniuk azoknak az alkalmazott mérési és felmérési stratégiáknak, amelyek a várt és a mért mutatók összhangja esetén a sikeres pedagógiai munka eszközei.

Az iskola feladata:

- az optimális és támogató tanulási környezet kialakítása az előzetesen felmért szükségletek alapján;
- előzetes tudás felmérése;
- érdeklődés, motivációs bázis felmérése;
- énhatékonyság erősítése az osztálytermi és egyéni munkán keresztül is;
- módszertani sokrétűség megvalósítása;
- differenciálás megvalósítása:
 - a feladatok megoldásához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
 - a feladatok tartalmát, a nevelési-oktatási célt szem előtt tartva, a tanuló egyéni szükségleteihez, képességstruktúrájához és teherbírásához szükséges igazítani;
 - az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve;
 - ehhez szükséges a személyre szabott értékelés, fejlesztő értékelés;
- a különbözőségeket az iskola az emberi viselkedés komplex környezeti hatások szerint alakuló sokféleségére utaló jellegzetességnek, az agyi érés, fejlődés változatos megnyilvánulásának (neurodiverzitás) tekintse;
- a gyógypedagógus, valamint az adott iskolában különböző tantárgyakat tanító pedagógusok tudásmegosztásra épülő, szakmailag egymást támogató tevékenysége.

További feladat a tanulás iránti motiváció, kitartás és a kudarcűrő képesség növelése, a kortársakra és a felnőttközösségre irányuló rendezett társas kapcsolatok kialakítása, a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

A pedagógusoknak olyan tanulási tapasztalatokra, tanítási módszerekre és támogató stratégiákra szükséges támaszkodniuk, amelyek figyelembe veszik

- a tanulók azonosított tanulási szükségleteit,
 - érdeklődését,
 - tehetségét,
 - célkitűzéseit,
 - kulturális hátterét.
- Az életkori sajátosságoknak megfelelően, valamint a jellemző figyelemkoncentráció eltéréseit is figyelembe vevő tanórai foglalkozásokkal, a tanórán belül 15-20 perces tevékenységek váltakozásával segíthető a tanulás konszolidációja, biztosítható a megfelelő terhelés, valamint a figyelem fenntartása.

Olvasási zavar

Az olvasási zavar (diszlexia) esetében kiemelt feladat az osztályfoknak megfelelő értő olvasás készségének kialakításával az olvasóvá válás elősegítése.

Fő célkitűzések:

- a) az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a magyar nyelv ortográfiai sajátosságait figyelembe vevő analízáló-szintetizáló módszerrel;
- b) stabil betűismeret, betű-hang megfeleltetés kialakítása;
- c) biztos szóolvasás kialakítása mind valódi, mind álszavak esetében;
- d) olvasás fluenciájának/gördülékenységének elősegítése;
- e) az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt;
- f) szövegértési stratégiák kialakítása;
- g) a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során;

- h) az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel;
- i) a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, a tanulás támogatása pl. képekkel, gondolattérképpel, nyomtatott óravázlatokkal, bemutatók rendelkezésre bocsátásával, a szövegek auditív felkínálásával (pl. hangfájlok szerkesztése, hangoskönyvek, optikai karakterfelismerés stb.), gépírással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával;
- j) speciális olvasástanítási program alkalmazása;
- k) a diszlexia reedukáció (olvasás újratanítása) speciális terápiás programjainak felhasználása;
- l) az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) fonológiai, nyelvi, metanyelvi tudatosság fejlesztése,
- b) verbális emlékezet, munkaemlékezet fejlesztése,
- c) modalitás-specifikus integráció fejlesztése,
- d) különböző észlelési funkciók fejlesztése.

Íráskép zavara

Az íráskép (írásbeli kifejezés) zavara (diszgráfia) esetében kiemelt feladat az osztályfoknak megfelelő íráskészség kialakítása, annak elősegítése, hogy a tanuló képes legyen használni az írott nyelvet (akár folyóírás, akár nyomtatott írás, akár gépírás verziókban) a kommunikáció, ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

Fő célkitűzések:

- a) az írásmozgás alapformáinak gyakorlása, különböző technikák alkalmazása (ráírás, másolás, önálló íráskivitelezés);
- b) a különböző írásformák tanulói képességekhez, szükségletekhez és preferenciákhoz illesztése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) eszköz (ceruza, ceruzafogó) helyes használata;
- b) megfelelő testtartás kialakítása az írás során;
- c) a mozgáskoordináció fejlesztése;
- d) a testséma biztonságának kialakítása, a szenzomotoros integráció fejlesztése;
- e) a vizuomotoros koordináció/szem-kézmozgás összerendezettségének fejlesztése;
- f) célirányos mozgások fejlesztése, különös tekintettel a manipulációs mozgásokra, praxiára/célirányos mozgások kivitelezésére;
- g) a ritmus, a nyomás és a sebesség optimális egyensúlyának megteremtése;
- h) a végrehajtó működés fejlesztése, különös tekintettel a motoros output optimalizálására.

Helyesírás zavara

A helyesírás zavara (diszortográfia) esetében kiemelt feladat az írott nyelv ortográfiájának/helyesírásának tudatosítása, lehetőség szerint a fluens/gördülékeny íráskészség elérése, az önellenőrzés különböző módjainak (pl. infokommunikációs technológia, helyesírás-ellenőrző és -javító szoftver) készség szintű elsajátíttatása.

Fő célkitűzések:

- a) a spontán és tollbamondás utáni írás színvonalának javítása;
- b) a fő helyesírási szabályok begyakorloltatása (a kivételek megtanulásának mellőzésével), analógiás stratégiahasználat kialakítása;
- c) önmonitorozás, önellenőrzés rögzítése;

- d) a diszlexia reedukáció (olvasás újratanítása) speciális terápiás programjainak felhasználása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) fonológiai, nyelvi, metanyelvi tudatosság fejlesztése;
- b) beszédpercepció fejlesztése;
- c) verbális emlékezet, munkaemlékezet fejlesztése;
- d) modalitás-specifikus integráció fejlesztése;
- e) hang-betű megfeleltetés fejlesztése.

Számolási zavar

A számolási zavar (diszkalkulia) esetén kiemelt feladat, hogy a tanuló az osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat színterein.

Fő célkitűzések:

- a) a számosság és a számok iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése;
- b) matematikai törvények és szabályok készségszintű ismerete és alkalmazása;
- c) a matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematika-nyelv tudatosítása;
- d) a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés;
- e) segítő, kompenzáló eszközök használatának lehetővé tétele;
- f) a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása;
- g) a matematikai gondolkodás és érvelés (kérdésfeltevés, szóbeli kifejezés, érvelés, divergens, ill. konvergens gondolkodás, problémamegoldó gondolkodás, problémamodellezés, algoritmikus gondolkodás) fejlesztése;
- h) a diszkalkulia reedukáció speciális terápiás programjainak felhasználása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése;
- b) szám- és mennyiségfogalom kialakítása, magasabb szintű matematikai fogalmak kialakítása, alkalmazása, a mindennapi élethelyzetek problémamegoldásának segítése, fejlesztése;
- c) a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése;
- d) a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése;
- e) az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása.

Figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar

A figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar (ADHD) esetén kiemelt feladat, hogy a tanuló a figyelmi, aktivitási és impulzivitási nehézségei ellenére elsajátítsa az osztályfokának megfelelő ismereteket és kompetenciákat minden tantárgy esetében. Cél, hogy az ismeretszerzés és -alkalmazás, a tudásgyarapítás és képességfejlődés osztálytermi és hétköznapi színtereken is megvalósuljon.

Fő célkitűzések:

- a) a figyelem- és viselkedésszabályozás egyensúlyának megteremtése személyre szabott támogatással;
- b) teammunka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés;
- c) a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése;

- d) a túlzott viselkedéses aktivitás veszélytelen és nem zavaró levezetésének megteremtése;
- e) fokozott egyéni bánásmód;
- f) az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése;
- g) önbecsülés és pozitív énkép kialakítása;
- h) szociális készségek fejlesztése, beilleszkedés elősegítése;
- i) feladat kivitelezés idői és téri struktúrájának megtervezése és kivitelezése;
- j) dicséret, jutalom, motiválás, sikerélmény biztosítása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) ADHD esetén a képességfejlesztés kiemelt területe az önszabályozás fejlesztése;
- b) a társas szabályok, a mindennapi együttéléshez szükséges normák kialakítása és betartatása;
- c) a mindennapi együttéléshez szükséges szociális/társas készségek kialakítása, fejlesztése;
- d) a figyelmi működés és a kontrollált viselkedés kialakításának támogatása;
- e) speciális figyelemtréning, különösen a tartós figyelemre vonatkozóan;
- f) koncentráció fejlesztése;
- g) utasításkövetés gyakorlása, fejlesztése;
- h) a türelem, késleltetés és gátlás képességének fejlesztése;
- i) mozgáskoordináció, biztonságos mozgáskivitelezés fejlesztése, adekvát mozgásos aktivitás biztosítása.

Magatartásszabályozási zavar

A magatartásszabályozási zavar esetében kiemelt feladat a közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése.

Fő célkitűzések:

- a) az önszabályozás fejlődésének támogatása pedagógiai eszközökkel;
- b) kihívást jelentő viselkedések/viselkedésproblémák csökkentése;
- c) adaptív viselkedés, szabálykövetés, szabálytartás kialakulásának támogatása;
- d) társas készségek, kapcsolatok fejlesztése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) düh- és agressziókezelés fejlesztése,
- b) érzelmfelismerés és érzelmkifejezés fejlesztése,
- c) kommunikáció fejlesztése,
- d) konfliktuskezelési képesség, problémamegoldás fejlesztése,
- e) megküzdési képesség fejlesztése,
- f) figyelmi működés fejlesztése.

Eszközei lehetnek:

- kognitív viselkedésterápiás eljárások egyes elemeinek alkalmazása pedagógiai helyzetben;
- a mindennapi tevékenységek végzéséhez, iskolai elvárások teljesítéséhez igazított idői keretek rendszeres alkalmazása (napirend);
- tevékenységek végzésének, iskolai feladatok teljesítésének lépésekre bontása (folyamatábra/forgatókönyvek);
- sikerélmény biztosítása, pozitív megerősítés, jutalmazási technikák bevonása;
- együttműködés a családdal és más szakemberekkel.

A Nat alkalmazása az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók nevelése-oktatása során

A helyi tantervben az egyes tanulási területekhez kapcsolódó tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők, megvalósításukat a gyermekkel foglalkozó pedagógus és gyógypedagógus közösen támogatja az egyéni fejlesztési tervben rögzítettek alapján, és ennek megvalósulását rendszeresen felülvizsgálják.

Mindennek megvalósulása az osztálytermi környezetben folyó munka és az egyéni vagy kiscsoportos rehabilitatív/rehabilitatív tevékenység, valamint az esetmegbeszélés, teamtanítás, közös tervezés, közös értékelés, tananyag-adaptáció együttes alkalmazásával lehetséges.

A Nat kiemelt célkitűzése:

- az aktív tanulás, az egyénre szabott tanulási utak, a tanulói sokféleség figyelembevétele.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján SNI tanulóknál mindezen célok megvalósulását támogatja a rugalmas tanulásszervezés, a heterogén tanulócsoportok, a tanulók közötti kooperációra építő módszerek, a minden szempontból akadálymentes és minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezet létrehozása, a differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés, a differenciáló módszerek a feladatra vonatkozó instrukciók adásában és az értékelésben, valamint szükség szerint adaptált tananyag használata.

A helyes módszertan megválasztásában fontos a tanulókat nevelő, oktató pedagógusok, a szülők és a szakszolgálatok közötti széles körű szakmai együttműködés, a tapasztalatok cseréje, a jó gyakorlatok megosztása (kölsönös együttműködés, partneri, bizalmi kapcsolat kialakítása).

Az együttgondolkodást, a közös szemléleti alapokat a pedagógiai szakszolgálatok és a nevelést-oktatást végző intézmények között **valódi tudásmegosztáson alapuló, átjárható információáramlás támogatja.**

A helyi tanterv kiemelten kezelje az önismeretet, a reális önértékelés kialakítását, a kommunikáció fejlesztését! E feladatok minden tanulási területen meg kell hogy jelenjenek.

Kulcskompetenciák fejlesztése az irányelv alapján

Alapkompetenciák

- *A tanulás kompetenciái*
- *A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)*
- *A digitális kompetenciák*
- *A matematikai, gondolkodási kompetenciák*
- *A személyes és társas kapcsolati kompetenciák*
- *A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái*
- *Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák*

Az iskolai fejlesztés szakaszai (alapozó [első félév, óvoda–iskola átmenet], alsó tagozat, felső tagozat, középiskola)

Az alapkészségek biztos kialakítása, a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges alapkompentenciák, készségegyüttesek és tudástartalmak megalapozása, valamint a tanulási motiváció felkeltése és fenntartása az egyéb pszichés fejlődést mutató tanulók esetében is kiemelt jelentőségű.

A különbségek feltárása, az érési késést, fejlődésben való elmaradást mutató gyermekek képességeinek fejlesztése az alapkészségek kialakítása szempontjából is az alapozó nevelési szakasz kiemelt feladata.

Az első tanév első féléve minden köznevelési intézményben olyan előkészítő szakasz, amely tananyagában, módszereiben és értékelési formáiban eltér a későbbiektől. Ez az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába eső tanulóknak kedvező, a Nat-ban javasoltak alkalmazása megfelelő.

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai nem térnek el a Nat-ban rögzítettektől. A helyi tantervben indokolt lehet esetükben az 1. évfolyam két tanévi időtartamra történő széthúzása. Ebben az esetben az első tanév az intenzív prevenció, a szakszerű funkciófejlesztés, a pszichés gondozás, a megfelelő motiváció és a feladattudat kialakításának időszaka a gyógypedagógiai korrekciós-kompenzáló-terápiás módszerek alkalmazásával.

Értékelés (tanulási célok, tanulási eredmény)

Fontos, hogy a tanulóval szemben támasztott elvárások egyértelműek, már a tanulási folyamat elején ismertek legyenek. Ehhez kell igazodniuk azoknak az alkalmazott mérési és felmérési stratégiáknak, amelyek az elvárás és a mért mutatók összhangja esetén a sikeres pedagógiai munka eszközei. Ennek értelmében a differenciált pedagógiai tervezés alapját a tanulási folyamat kezdetén ismert, a fenntartó által felkínált és/vagy az iskola pedagógiai programjában rögzített, diagnosztikus céllal történő értékelés adja. A tanulási folyamat követését szolgáló felméréseket, ellenőrző méréseket minden esetben a tanulást támogató, fejlesztő-segítő értékelésnek és visszajelzésnek kell követnie. Ezeknek az eszközöknek a kiegészítése a tanulói önértékeléssel, a társértékeléssel és a csoportos értékelési formákkal lehetővé teszi, hogy az értékelés a tanuló számára örömteli, élvezetes eseménnyé váljon, fejlesztve ezzel a reflektivitást és az érzelmi, szociális intelligenciát, valamint a pozitív énkép és önbecsülés fejlődését.

A szummatív értékelés helyett fejlesztő és diagnosztizáló mérés és fejlesztő szöveges értékelés bevezetése indokolt.

Habilitáció/rehabilitáció

Az egyéni fejlesztőmunka tervezése, a rehabilitációs terv kidolgozása logopédus, pszichopedagógus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakon/szakirányon szakképzettséget szerzett gyógypedagógus, gyógypedagógus-terapeuta, pszichológus és egyéb szakemberek (pl. szomatopedagógus, gyermekpszichiáter) bevonásával történik és rehabilitációs célú órakeretben zajlik.

Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról, célkitűzéseiről, ütemezéséről (mikro-, ill. makrotervezés) tájékoztatást kell kapniuk az osztálymunkában részt vevő pedagógusoknak, szaktanároknak, különös tekintettel a gyermek osztályfőnökére.

A gyógypedagógiai tanár, terapeuta által vezetett pedagógiai rehabilitáció a funkcionális képességfejlesztő programok külön alkalmazásával, a fejlesztések során tanultak elmélyítésével szolgálja az eredményes iskolai előmenetelt.

A tehetséges tanulók számára a tehetségük kibontakozásához szükséges feltételek, eszközök, módszerek biztosítása a pedagógiai rehabilitációnak is kiemelt feladata a tanórai és tanórán kívüli tehetséggondozás mellett.

Az egészségügyi célú rehabilitáció elsősorban az egyéb pszichés fejlődési zavar jellegének, tüneteinek kivizsgálásakor megállapított diagnózisnak megfelelő szakorvosi ellátást, annak

folyamatosságát, kontrollját, valamint a pedagógiai rehabilitációt segítő egészségügyi terápiákat foglalja magába.

Ennek érdekében a diagnózisalkotás fontos része a gyermekpszichiátriai vizsgálat (ADHD és magatartásszabályozási zavar esetén), szükség esetén kiegészítésként gyermekneurológiai, fül-orr-gégészeti, valamint gyermekszemészeti vizsgálat, továbbá az ezekhez kapcsolódó beavatkozások és rendszeres kontroll.

14. A TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Minden tanköteles tanulónak törvényben biztosított joga, hogy számára megfelelő oktatásban részesüljön. A következő elvek szerint kell biztosítani a nevelő-oktató munka feltételeit:

1. Kulcskompetenciák megalapozása, megszilárdítása;
2. A tanulók tanulási nehézségeinek feltárása;
3. A tanulók személyiségének megismerése, az illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása;
4. Önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása;
5. Adaptív tanulásszervezési eljárások alkalmazása;
6. Egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása.

Szociális hátrányok enyhítését az alábbi tevékenységek szolgálják:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- ha szükséges a felzárkóztató foglalkozások;
- a napközi otthon;
- a diákétkeztetés;
- könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolatai;
- a szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése;
- a családlátogatások;
- a továbbtanulás irányítása, segítése;
- az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős tevékenysége;
- szoros kapcsolat a gyermekjóléti szolgálattal annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek.

15. A TANULÓK JUTALMAZÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ, A TANULÓ MAGATARTÁSÁNAK, SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSÉHEZ, MINŐSÍTÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓ ELVEK

15.1. A tanulók jutalmazásának elvei és formái

Azokat a tanulókat, akik tanulmányi munkájukat képességeikhez képest kiemelkedően végzik, kitartó szorgalmat vagy példamutató közösségi magatartást tanúsítanak, illetve hozzájárulnak az iskola jó hírnevéhez, az intézmény dicséretben részesíti.

A jutalmazás formái:

Írásos:

1. Szaktanári,
2. osztályfőnöki,

3. igazgatói,
4. nevelőtestületi dicséret (5 tantárgyi dicséret után, év végén)

A jutalmazás indokai:

Szaktanári dicséret: Hosszabb ideig végzett színvonalas szaktárgyi munka, gyűjtőmunka, osztály-, iskolai és városi vetélkedőkön való jó szereplés.

Osztályfőnöki dicséret: Megyei tanulmányi, sportversenyeken való jó szereplés, jó helyezés. Osztályközösségben kiemelkedő és jutalmat érdemlő cselekedetért. A vállalt feladatok kifogástalan és példamutató végzéséért.

Igazgatói dicséretet kap az a tanuló, aki iskolai ünnepségeken szerepel, illetve iskolán kívül rendezett országos tanulmányi versenyen, sportvetélkedőn, kulturális versenyen, művészeti versenyen 1–10. helyezést ér el

Igazgatói dicséret oklevelet kap, aki év végén jeles vagy kitűnő. Az oklevélhez könyvjutalom is társul.

Az évzáró ünnepség keretében Jókai emlékérem és díszoklevél adható évente 2 végzős tanulónak, akik hosszabb ideig kiemelkedő tevékenységet végeztek az iskola érdekében.

Fegyelmező intézkedések

Azt a tanulót, aki tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti, vagy a tanulói házirend előírásait megszegi, vagy igazolatlanul mulaszt, fegyelmező intézkedésben kell részesíteni.

Ez a fokozatosság elvének betartásával lehet szóbeli vagy írásbeli figyelmeztetés.

(figyelmeztetés és intő)

A Szaktanári figyelmeztetések egy adott tantárgyhoz- tanárhoz kapcsolódó mulasztások, vétségek. (figyelmeztetés, intő)

Ezek sorozatos előfordulása osztályfőnöki fegyelmező intézkedések megtételét vonja maga után. (figyelmeztetés, intő)

A főigazgatói figyelmeztetés igen súlyos mulasztások, kötelességszegések esetében adható. A legsúlyosabb kötelességszegések fegyelmi eljárás keretében kerülnek kivizsgálásra.

(figyelmeztetés, intő és megrovás)

A tanuló gondatlan, vagy szándékos károkozása esetén a tanulók szülője kártérítésre kötelezhető.

A fegyelmi eljárás, csakúgy, mint a többi fegyelmező intézkedés is – a tanuló személyiségének tiszteletben tartásával, testvéri szeretettel, jobbitó szándékkal, pedagógiai céllal történik.

A fegyelmi büntetés lehet:

- megrovás
- szigorú megrovás
- meghatározott kedvezmények, juttatások csökkentése, megvonása,
- áthelyezés másik osztályba, tanulócsoporthoz vagy iskolába,
- eltiltás az adott iskolában a tanév folytatásától
- kizárás az iskolából.

Tíz év alatti tanulóval szemben fegyelmi eljárás nem indítható. Tanköteles tanulóval szemben eltiltás az adott iskolában a tanév folytatásától meghatározott fegyelmi büntetés nem, a kizárás az iskolából és a kizárás fegyelmi büntetés pedig csak rendkívüli vagy ismétlődő fegyelmi vétség esetén alkalmazható, tanköteles tanuló esetében nem hajtható végre az új tanulói jogviszony, kollégiumi tagsági viszony létesítéséig. Ebben az esetben a szülő köteles új iskolát, kollégiumot keresni a tanulónak, amelyben az iskola segítséget nyújt a szülőnek. Abban az esetben, ha az iskola a fegyelmi büntetés megállapításáról szóló határozat véglegessé válásától számított nyolc napon belül a tanulót fogadó iskolától nem kap értesítést

arról, hogy a tanuló más iskolában történő elhelyezése a szülő kezdeményezésére megtörtént, a fegyelmi büntetést hozó iskola három napon belül köteles megkeresni a köznevelési feladatot ellátó hatóságot, amely három munkanapon belül másik, az állami közfeladat-ellátásban résztvevő iskolát, kollégiumot jelöl ki a tanuló számára.

A áthelyezés másik osztályba, tanulócsoportba vagy iskolába fegyelmi büntetés akkor alkalmazható, ha az iskola igazgatója a tanuló átvételéről a másik iskola igazgatójával megállapodott. A meghatározott kedvezmények, juttatások csökkentése, megvonása, fegyelmi büntetés szociális kedvezményekre és juttatásokra nem terjed ki.

Fegyelmi eljárás szabályai:

- a kötelezettségszegéstől számított három hónapon belül indítható (kivétel, ha büntető –vagy szabálysértési eljárás indult és az nem végződött felmentéssel),
- fegyelmi büntetés megállapításánál a tanuló életkorát és értelmi fejlettségét, az elkövetett cselekmény súlyát figyelembe kell venni.
- a fegyelmi határozatot a nevelőtestület hozza,
- be kell szerezni az iskolai diákönkormányzat véleményét,
- a fegyelmi eljárás megindításáról a tanulót, ha kiskorú, szülőjét is értesíteni kell, be kell vonni,
- ha a tanuló vitatja a terhére rótt kötelezettségszegést, vagy a tényállás tisztázása miatt indokolt, fegyelmi tárgyalást kell tartani.

Fegyelmi tárgyalás:

A fegyelmi tárgyalás lefolytatására legalább háromtagú fegyelmi bizottságot kell létrehozni a nevelőtestület tagjaiból.

A fegyelmi tárgyalás lefolytatására a 20/ 2012. EMMI rendelet 53-62.§ rendelkezéseit kell alkalmazni.

A tanulói dicséreték és büntetések a naplóba és az ellenőrzőbe is bekerülnek!

16. AZ ISKOLAI BESZÁMOLTATÁS, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI ÉS FORMÁI

A beszámoltatások formái

- Szóbeli feladatmegoldás,
- írásbeli feladatmegoldás,
- cselekvés, részvétel dramatikus módszertani feladatokban
- vizuális megjelenítés,
- szóbeli felmérés,
- írásbeli felmérés,
- szóbeli felelet: A tanuló beszámol az adott tanítási órára feladott tananyagból. A tanulók előzetes bejelentés nélkül szóban feleltethetők az órákon. A feleletet szóbeli (vagy számjegyekkel történő) értékelés követi.
- írásbeli felelet: A tanuló számonkérése az adott tanítási órára feladott tananyagból. Egy-két tanóra tananyagát foglalja magában.
- szóbeli beszámoló,
- szóbeli házi feladat,
- írásbeli házi feladat,
- témazáró dolgozat: Nagyobb tanulási ciklusok lezárását követő értékelés. Egy tanítási napon 2 dolgozatnál több nem írható, ezért a tanulókkal a dolgozatok időpontját előre ismertetni kell. (A tanuló hiányzása esetén a felmérést és az értékelést későbbi

időpontban pótolni kell.) Az értékelés során a tanulók teljesítményéről összesítést kell készíteni, amely százalékos kimutatást és rövid elemzést is tartalmazzon. A tanuló joga hogy, hogy az írásbeli munkáját, annak beszédésétől számított 10 tanítási napon belül kijavítva és értékelve megtekinthesse. A szülő joga, hogy a fogadóórán gyermeke dolgozatait, írásbeli feleleteit megtekinthesse.

- feladatlap,
- kiselőadás: Egy adott téma önálló feldolgozása és előadása
- előre elkészített hozzászólás,
- műsorrészlet,
- memoriter mondása,
- tanulói kiselőadások
- társas feladatokban felelősségvállalás
- csoportmunkában, projektmunkában való együttműködés
- önálló gyűjtőmunka
- az egész osztály munkáját elősegítő tantárgyi munka
- tantárgyi versenyeredmények
- gyakorlati munkák
- órai munka: Az órai munkába való bekapcsolódás, órai munkavégzés minősége.

17. AZ OTTHONI, NAPKÖZIS FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI HÁZI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI

Házi feladat adás szabályai

A tanulók Istentől kapott táalentumokkal való jó sáfárkodásból fakadó, valamint a köznevelési törvényben is rögzített kötelessége a tanulás. A tananyag tanórai feldolgozása mellett a tanulók számára fontos az otthoni tanulás, gyakorlás, felkészülés. A pedagógusok a tanulók tananyag elsajátításának érdekében szóbeli és írásbeli házi feladatot adhatnak.

A kötelező szóbeli és írásbeli házi feladat mennyisége

A napköziben egész héten bent maradnak a gyermekek, ahol nyugodt körülmények között felkészülhetnek a másnapi tanítási órákra.

A hétvégére adott csekély mennyiségű írásbeli feladat azt célozza, hogy a szülő is betekintést nyerhessen gyermeke munkájába.

Az iskolai szünetekre adott írásbeli és szóbeli házi feladat nem lehet több mint a szokásos hétvégi feladat.

Ötödiktől nyolcadik osztályig:

A naponta feladott házi feladat mennyisége nem haladhatja meg a tantárgyankénti harminc percet.

Csak olyan házi feladat adható, amelynek előkészítése a tanórán már megtörtént.

A gyermekeket motiváló, szorgalmi feladat, gyűjtőmunka a pedagógus szándékától, pedagógiai céljától függően tetszőlegesen adható.

A kötelező olvasmányok elolvasása az iskolai szünetekre feladható.

A feladott házi feladatot a következő órán számon kell kérni, és ki kell javítani.

Az otthoni írásbeli házi feladat kiadásának korlátai

- ✓ A tanulókat (versenyre készülők, a tantárgy iránt aktívan érdeklődők) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk,
- ✓ az otthoni tanulási idő (írásbeli és szóbeli feladatok elvégzésének együttes ideje) maximum 20-30 percet vehet igénybe egy tantárgyból,
- ✓ a napi felkészülés otthoni (napközis, tanulószoba) ideje nem lehet több 1-1,5 óránál.

18. A NEMZETISÉGHEZ NEM TARTOZÓ TANULÓK RÉSZÉRE A TELEPÜLÉSEN ÉLŐ NEMZETISÉG KULTÚRÁJÁNAK MEGISMERÉSÉT SZOLGÁLÓ TANANYAG

Iskolánkba nem folyik nemzetiségi oktatás, így a nemzetiséghez nem tartozó tanulók számára a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyagot sem tanítunk.

Ennek ellenére, mivel Szabolcs-Szatmár-Bereg megye és Nyíregyháza területén többféle nemzetiség él, úgy gondoljuk, hogy tanulóinknak ezzel tisztában kell lenniük, ismerniük kell lakóhelyük nemzetiségeit.

Honismeret órán a tanulók helytörténeti irodalom feldolgozásával, gyűjtőmunkákkal, kutatómunkával, tárgyak beszerzésével és bemutatásával ismerhetik meg lakóhelyük nemzetiségeinek szokásait, hagyományait.

A magyarok a történelmi és a mai Magyarország területén, a hazánkban élő nemzetiségek és etnikai kisebbségek című fejezetben megismerkednek a lakóhelyükön élő népcsoportokkal.

Az órán bemutathatják, előadhatják az általuk megismert, kutatott meséket, mondákat, népszokásokat, népdalokat és népviseleteket.

Ha van az osztályban olyan tanuló, akinek a családja a határon túlról származik (szülők, nagyszülők, dédszülők), bemutathatja családja ottani tárgyait, népviseletét, elmesélheti hagyományait, egyházi szokásaikat, előadhatja népdalaikat, meséiket.

19. AZ ISKOLÁBAN ALKALMAZOTT SAJÁTOS PEDAGÓGIAI MÓDSZEREK

1. Kompetenciaalapú oktatás: a kompetenciaterületeket és a nevelési feladatokat a nevelési program részletesen tartalmazza.

2. Témahét

A tananyag komplex elsajátításának egyik lehetséges formája az ún. témahét, amikor az adott tárgykört a diákok három-öt tanítási napon, iskolai és iskolán kívüli helyszíneken, rugalmas időkeretek között változatos tevékenység típusok és sokszínű módszertani eszközök segítségével dolgozzák fel.

Szervezésének területei

- környezetvédelem, természetismeret
- évfordulók
- ünnepek

4. Tanulásszervezési eljárások

Első osztálytól kezdve fokozatosan tanítjuk meg tanulóinkat ezekre a tanulásszervezési eljárások, technikákra alkalmazására. A páros munkából kiindulva jutnak el a csoportmunkáig, mindig az adott osztályhoz és a gyerekek életkori sajátosságaihoz, illetve a tananyaghoz igazodva.

Az osztály fejlettségi szintjét, tudását, előzetes ismereteiket és az egyéni képességeket figyelembe véve, élve a differenciálás lehetőségével, szervezik órájukat.

Az új ismeretek szerzése mellett, elsősorban a gyakorló, összefoglaló, rendszerező órákon dolgoznak ily módon.

4.1 Kooperatív tanulásszervezés

A kooperatív tanulás együttműködést jelent a tanulásban, melynek legfontosabb jellemzői:

- Egyenlő esélyt biztosít a lassabban haladóknak is a munkában való részvételhez
- Egymás elfogadására, segítésére nevel.
- Fejleszti a különböző képességeket: empátia, tolerancia, figyelem, felelősségvállalás, egymás segítése, együttműködés, kommunikáció
- Mindenki számára biztosítja a tanuláshoz való kedvet, a sikerélményt, az eredményességet.

4.2 Tanórai differenciálás

A tanulók egyéni képességeit és haladási, fejlődési ütemét figyelembe véve a pedagógus él ezzel a lehetőséggel.

4.3 Drámapedagógia

Alkalmazása a szociális kompetenciák fejlesztésével összefüggésben alkalmazható.

4.4 IKT. alapú módszerek

Interaktív tábla és egyéb számítástechnikai eszközök alkalmazása a tanórán.

4.5 Projekt módszer alkalmazása

projectek megvalósítása iskolai és osztálykeretben

20. A NEVELŐTESTÜLET ÁLTAL SZÜKSÉGESNEK TARTOTT TOVÁBBI ELVEK

20.1. Közlekedési nevelés

Felgyorsult életünk és a közlekedési kultúra romlásának köszönhetően egyre gyakrabban hallhatunk közlekedési balesetokról. A közlekedési szabályok ismerete és az egyén viselkedési kultúrája az alapja a biztonságos közlekedésnek. A helyes és biztonságos közlekedés szabályainak elsajátíttatása az életbiztonságunkat növeli. Kicsi gyermekkortól a családok alakíthatják ki leginkább az erre való igényt, de az iskolának is komoly a felelőssége ebben.

Az iskolában a közlekedési nevelés két alapvető színtere:

Elméleti oktatás

- 1-4.évfolyam a környezet órák tananyagában jelenik meg.

Gyakorlati alkalmazás

- Iskolán kívüli programok, kirándulások alkalmával tudatosítjuk és alkalmazzuk a helyes közlekedés szabályait.

20.2. Társadalmi bűnmegelőzés, áldozattá válás elkerülése

A téma az osztályfőnöki órákon kerülhet feldolgozásra. Cél, hogy tanulóink megismerjék és megtanulják elkerülni azokat a helyzeteket, amelyben károsultakká, áldozatokká válhatnak (aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés, felkészülés a felnőtt lét szerepeire).

Legfontosabb nevelési feladataink, amelyet mindennapi nevelő munkánk során végeznünk kell:

- Erkölcsi nevelés erősítése
- Alapvető törvényi ismeretek nyújtása
- Alapvető állampolgári jogok ismertetése

Ez a téma nem kötődik konkrét tantárgyhoz, a mindennapi eseményekhez alkalmazkodva, a társadalmi és iskolai történéseket felhasználni kell diákjaink szemléletét alakítanunk.

20.3. Erőszakmentes konfliktuskezelő technikák elsajátítása

A konfliktus életünk része. A konfliktusok során kialakuló viták szükséges részei mindennapjainknak. Diákjainkban a mindennapi együttlét során ki kell alakítanunk a konfliktusok kezelésének erőszakmentes technikáit.

Legfontosabb feladatunk, hogy gyermekeinket is megtanítsuk a vitás helyzetek kezelésére. Konfliktuskezelési technikák gyakorlati alkalmazásának szinterei:

- A tanórai technikák (páros munka, csoportos és együttműködő, kooperatív tanítási technikák) alkalmazásával kell a gyermekeket hozzászoktatni a társas viszony, az abból adódó konfliktusok helyes megoldására.
- Szünetekben, szabadidőben kialakuló konfliktusok esetén az ügyeletes pedagógus feladata a problémamegoldás segítése.
- Magatartási, beilleszkedési gondokkal küzdő gyermekeinknél kiemelten foglalkoznak ezzel a témával fejlesztő pedagógusaink.

21. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK

A Pedagógiai program érvényességi ideje

A Jókai Mór Református Általános Iskola és Óvoda 2023.....napjától szervezi meg nevelő és nevelő-oktató munkáját a Pedagógiai program alapján, mely ettől a naptól lép hatályba.

A Pedagógiai programban értékelése, felülvizsgálata

A Pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

- A nevelők szakmai munkaközösségei minden tanév végén írásban értékelik a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

A Pedagógiai program módosítása

- **A Pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:**

- a főigazgató
- a nevelőtestület bármely tagja
- a nevelők szakmai munkaközösségei
- a szülői szervezetek
- az intézmény fenntartója.

- **A Pedagógiai Program felülvizsgálatának és módosításának indokai**

Kötelező:

- jogszabályváltozás
- a fenntartó által meghatározott feladatváltozás

Lehetséges:

- sikeres innováció eredményeinek beépítése
- minőségfejlesztési munka eredményeinek beépítése, illetve kevésbé eredményes elképzelések elhagyása

A Pedagógiai Program módosításának módja, lehetséges indokai:

A dokumentum nem kötelező felülvizsgálatát és módosítását a felmerülő igények és lehetőségek alapján írásbeli előterjesztés után az intézményvezetés kezdeményezheti, a nevelőtestület 50 + 1%-os támogatás jóváhagyása mellett.

- A Pedagógiai program a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.
- A Pedagógiai program a jóváhagyását követően – a tanév szeptember első napjától kerül bevezetésre.
- A Pedagógiai program nyilvánosságra hozatala, az elérhetőségéről való tájékoztatás – az év eleji szülői értekezleten történik.
- A szülők és tanulók számára az iskola és az óvoda a nyitva tartási időszakban biztosítja a korlátozás nélküli hozzáférést a Pedagógiai programhoz.

A Pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

- Az iskola és az óvoda Pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.
- A Pedagógiai program egy-egy példánya megtalálható:
 - Az intézmény fenntartójánál
 - Az intézmény irattárában
 - Az intézmény nevelői szobájában
 - a főigazgatónál (irodájában)
 - A Tiszántúli Református Egyházkerület Tanügyi Hivatalában

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA

A Jókai Mór Református Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Programját a nevelőtestület véleményezte.

Nyíregyháza, 2024. augusztus 30.

Mócsáné Nagy Ágnes
Mócsáné Nagy Ágnes
főigazgató

A Jókai Mór Református Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai Programját *határozattal* a fenntartó Nyíregyháza-Városi Református Egyházközség Presbitériumának elnöksége jóváhagyta.

Nyíregyháza, 2024. *október 24.*

Gaál Sándor

Dr. Gaál Sándor
a fenntartó képviselője

Dr. Mozga Róbert

Dr. Mozga Róbert
a fenntartó képviselője

MELLÉKLETEK:

- 1. melléklet: TANULMÁNYI VIZSGÁK SZABÁLYA**
- 2. melléklet: TANTÁRGYI KÖVETELMÉNYEK (2020)**

Tanulmányok alatti vizsga szabályzata

A tanulmányok alatti vizsga szabályai:

- Tanulmányok alatti vizsgát, független vizsgabizottság előtt, vagy abban a nevelési-oktatási intézményben lehet tenni, amellyel a tanuló jogviszonyban áll.
- A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételtető.
- Az iskolában tartott tanulmányok alatti vizsga esetén a főigazgató, a független vizsgabizottság előtti vizsga esetén a kormányhivatal vezetője engedélyezheti, hogy a vizsgázó az jogszabályban meghatározott időponttól eltérő időben tegyen vizsgát.
- Tanulmányok alatti vizsgát legalább háromtagú vizsgabizottság előtt kell tenni. Amennyiben lehetőség van rá, a vizsgabizottságba legalább két olyan pedagógust van, aki jogosult az adott tantárgy tanítására.
- A tanulmányok alatti vizsga – ha azt az iskolában szervezik – vizsgabizottságának elnökét és tagjait a főigazgató, a független vizsgabizottság elnökét és tagjait a területileg illetékes kormányhivatal bízza meg.

A tanulmányok alatti vizsga vizsgabizottságának elnöke felel:

- a vizsga szakszerű és jogszerű megtartásáért,
- meggyőződik arról, a vizsgázó jogosult-e a vizsga megkezdésére,
- teljesítette-e a vizsga letételéhez előírt feltételeket,
- szükség esetén kezdeményezi a szabálytalanul vizsgázni szándékozók kizárását,
- vezeti a szóbeli vizsgákat és a vizsgabizottság értekezleteit,
- átvizsgálja a vizsgával kapcsolatos iratokat,
- a szabályzatban foglaltak szerint aláírja a vizsga iratait,
- a vizsgabizottság értekezletein véleményeltérés esetén szavazást rendel el.

A vizsgabizottsági elnök feladatainak ellátásába a vizsgabizottság tagjait bevonhatja.

A kérdező tanár csak az lehet, aki a vizsga tárgya szerinti tantárgyat az Nkt. 3. melléklete szerint taníthatja.

A főigazgató felel:

- a vizsga jogszerű előkészítéséért és zavartalan lebonyolítása feltételeinek megteremtéséért.
- dönt minden olyan, a vizsga előkészítésével és lebonyolításával összefüggő ügyben, amelyet a helyben meghatározott szabályok nem utalnak más jogkörébe,
- írásban kiadja az előírt megbízásokat, szükség esetén gondoskodik a helyettesítésről,
- ellenőrzi a vizsgáztatás rendjének megtartását,
- minden szükséges intézkedést megtesz annak érdekében, hogy a vizsgát szabályosan, pontosan meg lehessen kezdeni és be lehessen fejezni.

A vizsga reggel nyolc óra előtt nem kezdhető el, és legfeljebb tizenhét óráig tarthat.

Írásbeli vizsga:

- A vizsgateremben az ülésrendet a vizsga kezdetekor a vizsgáztató pedagógus úgy köteles kialakítani, hogy a vizsgázók egymást ne zavarhassák, és ne segíthessék.
- A vizsgázóknak a feladat elkészítéséhez segítség nem adható.

- Az írásbeli vizsgán kizárólag a vizsgaszervező intézmény bélyegzőjével ellátott lapon, feladatlapokon, tétellapokon (a továbbiakban együtt: feladatlap) lehet dolgozni.
- A rajzokat ceruzával, minden egyéb írásbeli munkát tintával kell elkészíteni.
- A feladatlap előírhatja számológép, számítógép használatát, amelyet a vizsgaszervező intézménynek kell biztosítani.
- Az íróeszközökről a vizsgázók, az iskola helyi tanterve alapján a vizsgához szükséges segédeszközökről az iskola gondoskodik, azokat a vizsgázók egymás között nem cserélhetik.
- A vizsgázó az írásbeli válaszok kidolgozásának megkezdése előtt mindegyik átvett feladatlapon feltünteti a nevét, a vizsganap dátumát, a tantárgy megnevezését.
- Vázlatot, jegyzetet csak ezeken a lapokon lehet készíteni.
- A vizsgázó számára az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló maximális idő tantárgyanként hatvan perc.
- Ha az írásbeli vizsgát bármilyen rendkívüli esemény megzavarja, az emiatt kiesett idővel a vizsgázó számára rendelkezésre álló időt meg kell növelni.

Egy vizsganapon egy vizsgázó vonatkozásában legfeljebb három írásbeli vizsgát lehet megtartani.

A vizsgák között a vizsgázó kérésére legalább tíz, legfeljebb harminc perc pihenőidőt kell biztosítani.

A pótló vizsga – szükség esetén újabb pihenőidő beiktatásával – harmadik vizsgaként is megszervezhető.

Ha a vizsgáztató pedagógus az írásbeli vizsgán szabálytalanságot észlel, elveszi a vizsgázó feladatlapját, ráírja, hogy milyen szabálytalanságot észlelt, továbbá az elvétel pontos idejét, aláírja és visszaadja a vizsgázónak, aki folytathatja az írásbeli vizsgát.

A vizsgáztató pedagógus a szabálytalanság tényét és a megtett intézkedést írásban jelenti az iskola főigazgatójának, aki az írásbeli vizsga befejezését követően haladéktalanul kivizsgálja a szabálytalanság elkövetésével kapcsolatos bejelentést.

Az iskola főigazgatója a megállapításait részletes jegyzőkönyvbe foglalja, amelynek tartalmaznia kell a vizsgázó és a vizsgáztató pedagógus nyilatkozatát, az esemény leírását, továbbá minden olyan tény, adatot, információt, amely lehetővé teszi a szabálytalanság elkövetésének kivizsgálását. A jegyzőkönyvet a vizsgáztató pedagógus, az iskola főigazgatója és a vizsgázó írja alá.

A vizsgázó különvéleményét a jegyzőkönyvre rávezetheti.

Az iskola főigazgatója az írásbeli vizsga folyamán készített jegyzőkönyveket és a feladatlapokat – az üres és a piszkosokat tartalmazó feladatlapokkal együtt – a kidolgozási idő lejártával átveszi a vizsgáztató pedagógusoktól.

A jegyzőkönyveket aláírásával – az időpont feltüntetésével – lezárja, és a vizsgairatokhoz mellékeli.

Az írásbeli vizsga feladatlapjait a vizsgáztató pedagógus kijavítja, a hibákat, tévedéseket a vizsgázó által használt tintától jól megkülönböztethető színű tintával megjelöli, röviden értékeli a vizsgakérdésekre adott megoldásokat.

Ha a vizsgáztató pedagógus a feladatlapok javítása során arra a feltételezésre jut, hogy a vizsgázó meg nem engedett segédeszközt használt, segítséget vett igénybe, megállapítását rávezeti a feladatlapra, és értesíti az iskola főigazgatóját.

Ha a vizsgázó a vizsga során szabálytalanságot követett el, az iskola főigazgatójából és két másik – a vizsgabizottság munkájában részt nem vevő – pedagógusból álló háromtagú bizottság a cselekmény súlyosságának mérlegeli, és

- a. a vizsgakérdésre adott megoldást részben vagy egészben érvénytelennek nyilvánítja, és az érvénytelen rész figyelmen kívül hagyásával értékeli a vizsgán nyújtott teljesítményt,
- b. az adott tantárgyból – ha az nem javítóvizsga – a vizsgázót javítóvizsgára utasítja, vagy
- c. amennyiben a vizsga javítóvizsgaként került megszervezésre, a vizsgát vagy eredménytelennek nyilvánítja, vagy az a) pontban foglaltak szerint értékeli a vizsgázó teljesítményét.

A szabálytalansággal összefüggésben hozott döntést és annak indokait határozatba kell foglalni.

Szóbeli vizsga:

Egy vizsgázónak egy napra legfeljebb három tantárgyból szervezhető szóbeli vizsga. A vizsgateremben egyidejűleg legfeljebb hat vizsgázó tartózkodhat.

A vizsgázónak legalább tíz perccel korábban meg kell jelennie a vizsga helyszínén, mint amely időpontban az a vizsgacsoport megkezdí a vizsgát, amelybe beosztották.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó tantárgyanként húz tételt vagy kifejtendő feladatot, és – amennyiben szükséges – kiválasztja a tétel kifejtéséhez szükséges segédeszközt. Az egyes tantárgyak szóbeli vizsgáihoz szükséges segédeszközökről a vizsgáztató tanár gondoskodik.

Minden vizsgázónak tantárgyanként legalább harminc perc felkészülési időt kell biztosítani a szóbeli feleletet megelőzően. A felkészülési idő alatt a vizsgázó jegyzetet készíthet, de gondolatait szabad előadásban kell elmondania.

Egy-egy tantárgyból egy vizsgázó esetében a feleltetés időtartama tizenöt percnél nem lehet több.

A vizsgázók a vizsgateremben egymással nem beszélgethetnek, egymást nem segíthetik. A tételben szereplő kérdések megoldásának sorrendjét a vizsgázó határozza meg.

A vizsgázó segítség nélkül, önállóan felel, de ha önálló feleletét önhibájából nem tudja folytatni vagy a vizsgatétel kifejtése során súlyos tárgyi, logikai hibát vét, a vizsgabizottság tagjaitól segítséget kaphat.

A vizsgabizottság tagjai a tétellel kapcsolatosan a vizsgázónak kérdéseket tehetnek fel, ha meggyőződtek arról, hogy a vizsgázó a tétel kifejtését befejezte, vagy a tétel kifejtése során önálló feleletét önhibájából nem tudta folytatni vagy a vizsgatétel kifejtése során súlyos tárgyi, logikai hibát vétett.

A vizsgázó a tétel kifejtése során akkor szakítható félbe, ha súlyos tárgyi, logikai hibát vétett, vagy a rendelkezésre álló idő eltelte.

Ha a vizsgázó a húzott tétel anyagában teljes tájékozatlanságot árul el, azaz feleletének értékelése nem éri el az elégséges szintet, az elnök egy alkalommal póttételt húzat vele. Ez esetben a szóbeli minősítést a póttételre adott felelet alapján kell kialakítani úgy, hogy az elért pontszámot meg kell felezni és egész pontra fel kell kerekíteni, majd az osztályzatot ennek alapján kell kiszámítani.

Ha a vizsgázó a feleletet befejezte, a következő tantárgyból történő tételhúzás előtt legalább tizenöt perc pihenőidőt kell számára biztosítani, amely alatt a vizsgahelyiséget elhagyhatja.

Amikor a vizsgázó befejezte a tétel kifejtését, a vizsgabizottság elnöke rávezeti a javasolt értékelést a vizsgajegyzőkönyvre.

Ha a szóbeli vizsgán a vizsgázó szabálytalanságot követ el, vagy a vizsga rendjét zavarja, a vizsgabizottság elnöke figyelmezteti a vizsgázót, hogy a szóbeli vizsgát befejezheti ugyan, de ha szabálytalanság elkövetését, a vizsga rendjének megzavarását a vizsgabizottság megállapítja, az elért eredményt megsemmisítheti.

A figyelmeztetést a vizsga jegyzőkönyvében fel kell tüntetni.

A szóbeli vizsgán és a gyakorlati vizsgán elkövetett szabálytalanság esetében a főigazgató az írásbeli vizsga erre vonatkozó rendelkezéseit alkalmazza.

Sajátos nevelési igényű tanuló:

- A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó szakértői bizottság szakvéleményével megalapozott kérésére, a főigazgató engedélye alapján
- a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó számára az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló időt legfeljebb harminc perccel meg kell növelni,
- a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó számára lehetővé kell tenni, hogy az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt használja,
- a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tehet,
- a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó a szóbeli vizsgát írásban teheti le.
- Ha a SNI-s vizsgázónak engedélyezték, hogy az írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tegyen vagy a szóbeli vizsgát írásban tegye le, és a vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll, két vizsgatételt kell húznia, és az engedélynek megfelelő tételeket kell kifejtenie.
- A felkészüléshez és a tétel kifejtéséhez rendelkezésre álló időt tételenként kell számítani.
- A vizsgázó kérésére a második tétel kihúzása előtt legfeljebb tíz perc pihenőidőt kell adni, amely alatt a vizsgázó a vizsgahelyiséget elhagyhatja.”
- Ha a vizsgázó a szóbeli vizsgát írásban teszi le, a vizsgatétel kihúzása után külön helyiségben, vizsgáztató tanár felügyelete mellett készíti el dolgozatát. A dolgozat elkészítésére harminc percet kell biztosítani. A dolgozatot a vizsgázó vagy a vizsgázó kérésére a vizsgáztató tanár felolvassa.”

A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó szakértői bizottsági szakvéleménnyel megalapozott kérésére, a főigazgató engedélye alapján:

- a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó számára harminc perc gondolkodási időt legfeljebb tíz perccel meg kell növelni,
- a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó a szóbeli vizsgát írásban teheti le,
- a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tehet.
- ha a vizsgázónak engedélyezték, hogy az írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tegyen vagy a szóbeli vizsgát írásban tegye le, és a vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll, két vizsgatételt kell húznia, és az engedélynek megfelelő tételeket kell kifejtenie.
- A felkészüléshez és a tétel kifejtéséhez rendelkezésre álló időt tételenként kell számítani.
- A vizsgázó kérésére a második tétel kifejtése előtt legfeljebb tíz perc pihenőidőt kell adni, amely alatt a vizsgázó a vizsgahelyiséget elhagyhatja.